

VINTILĂ HORIA

O FEMEIE PENTRU APOCALIPS

Vintilă Horia

O femeie pentru Apocalips

Roman

Traducere din limba franceză şi prefaţă de Mihaela Pasat

GRUPUL EDITORIAL ART

Dincoace de cuvânt

În iulie 1990, mi-a fost dat să trăiesc într-o zi, aidoma personajelor din basme, cât alţii... în ani buni, prin magica întâlnire cu Olga şi Vintilă Horia, care m-au primit nu doar în casa lor din Villalba, lângă Madrid, ci, mai ales, în sufletul lor. Acel moment de taină i s-a datorat Monicăi Nedelcu, iniţiatoarea mea, cu douăzeci de ani în urmă, în limba spaniolă, la Universitatea din Timişoara.

În semn de prietenească regăsire, cum avea să scrie în dedicaţie, Vintilă Horia mi-a dăruit *Une femme pour l'Apocalypse*, unul din romanele sale (scris în limba franceză), având credinţa că „mi se potrivea cel mai bine" dintre toate scrierile sale. Eram mult prea copleşită de întâlnire, pentru a mai avea puterea de a înţelege „de ce", „cum" sau „cât" mi se potrivea cuprinsul acelui roman.

În Villalba nu se intră oricum. Nu se dă năvală în iureş, nu te poţi năpusti cu toţi caii putere, cum se năpusteau mai demult maurii, pe trăpaşii viforoşi. Curgerea şoselei, vălurită voit, obligă la parcurs domol.

E o rânduială acolo. Te cheamă la cumpătare, la adăstare. Şi am rămas. Nu preţ de o zi, cât am stat efectiv, ci... dincolo de timp. Cel puţin, cu sufletul. Pentru că nu se putea altfel, când la capătul mâinii era o altă mână, care mă cuprindea cu infinită ospitalitate, cum numai *acasă* mai afli, când la capătul privirii mă învăluia necuprinsul unor ochi răscoliţi de dorul de *ţară*, cu majusculă, aşa cum o numea, în grai ori în scris, Vintilă Horia.

„Acolo, sus, e un cuib. În fiecare primăvară, mă uit cum vin berzele." Nu voi face aici incursiuni ezoterice, e destul să mărturisesc că am săvârşit lectura cărţii într-o noapte, reluând-o apoi şi, la scurtă vreme, cerând autorului permisiunea de a traduce *Une femme pour l'Apocalypse* în limba română.

Am primit-o neîntârziat, cu rugămintea însă de a-i trimite, înainte de publicare (pe care, modest, nu o dorea imediat; „Nu vreau să invadez piaţa românească", îmi scria – abia apăruse *Dumnezeu s-a născut în exil*), câteva fragmente în traducerea mea. Iată răspunsul:

> Monica mi-a dat zilele trecute fragmentele traduse. Sunt superbe! Le-am citit cu nesaţ, parcă n-ar fi fost scrise de mine (...). Nu ştiu dacă *tămâioară* nu e mai frumos decât *cimbru.* Voiu mai medita asupra cuvântului, care e un fel de cheie a întregei cărţi şi apare deci în toate ipostazele temporale ale celor două personagii. Un fel de miros de eternitate. (...) Când ne vom întâlni, o să vă dezvălui *secretul* acestei cărţi.

> (...) mă salvez (...) scriind un roman în româneşte (...) pe care sunt pe punctul de a-l termina în prima lui versiune. Credeam că are să-mi fie greu, însă nu a fost aşa. Mi-am dat seama, scriindu-l, cu o enormă satisfacţie, că *de fapt tot scriitor român am rămas* (s.n.), împotriva excursiilor sau evadărilor către franceză sau spaniolă.

Eram copleşită. Aşadar, îmi fusese menit, în acea noapte, să „înţeleg” *semnul* darului, dar îmi rămânea să devin demnă de el. Ceea ce mă împovăra şi mai mult. Am îndrăznit să argumentez că voi alege totuşi *cimbru* pentru simbolul cărţii, găsindu-l mai „puternic”, mai „expresiv”. Timpul, „timpurile” au făcut să se „piardă”, o vreme, corespondenţa dintre noi.

La fel cum aveau să treacă în „alt timp” şi Vintilă Horia (1992) şi Monica Nedelcu (1992) şi Olga Horia (2007).

Am trăit, o vreme, un cumplit sentiment de neîmplinire, de frustrare, pentru că, respectând promisiunea făcută, nu am publicat traducerea imediat. Acum însă, ştiu că Vintilă Horia a vrut să fie aşa. Înţeleg că toţi aceşti ani sunt, de fapt, un câştig. Timpul a construit. Aveam nevoie de „dalta” dibace a lacrimei, de trăirea pătimirii, pentru a dărui, la rându-mi, cât mai aproape, îndrăznesc să sper, de litera creatorului său, *O femeie pentru Apocalips.*

*

Romanul fascinează fără îndoială prin virtuozitatea autorului care mânuieşte, în mod admirabil, limbajul poetic susţinut de simboluri, ale căror embleme (sic!) sunt adesea identice, înlesnind călătoria cititorului.

Dacă spaţiul povestirii este limitat la teritoriul Spaniei (şi mai puţin!), temporalitatea romanului *O femeie pentru Apocalips* este, practic, infinită. Ea poate fi imaginată sub forma unei spirale al cărei pol se deplasează neîncetat pe axa verticală, într-o mişcare „înalt/abis”, provocând întretăierea planurilor curbelor şi dezvoltând astfel o prodigioasă eternitate.

Se impune dezvoltată această afirmaţie, pentru a permite viziunea de ansamblu a celor trei epoci de referinţă (un Ev Mediu întunecat, sfâşiat de Reconquista, de luptele cu maurii, un secol XX însângerat de războiul civil, cu Escurialul în fundal şi, în fine, Apocalipsul), în care evoluează protagoniştii, care poartă aceleaşi nume în fiecare plan temporal: Blanca şi Manuel.

Romanul „nu se lasă” povestit, cel puţin nu în accepţiunea tradiţională, întrucât Vintilă Horia nu scrie o poveste (de iubire, de război, ...), nici nu descrie (peisaje, stări sufleteşti, ...), în niciuna din manierele uzuale; el *apără* fără încetare ideea de *supravieţuire* prin *iubire* şi o face într-un ritm narativ propriu, halucinant uneori, părând destinat „iniţiaţilor”.

O femeie pentru Apocalips este o provocare ivită din străfunduri simbolice, organizate într-o structură originală, ţesută graţie mânuirii măiestre a limbajului, un limbaj atât de elaborat, încât trebuie admis un anume ezoterism al acestui text care se sumeţeşte să propună seducătoarea aventură a *triumfului vieţii*, prin singura *cale regală* posibilă: aceea a *iubirii fără sfârşit.*

Considerat de critici drept unul dintre cei mai sagace, perspicace şi profunzi scriitori contemporani, Vintilă Horia pare să dorească a se depăşi pe sine însuşi în acest roman, în care ne lasă să descoperim, pe măsură ce o fac şi eroii săi, iubirea ca mijlocire a izbăvirii. Nu doar iubirea născută intre un bărbat şi o femeie, ci şi aceea care-i uneşte pe fidelii unor religii diferite – prin toleranţă – ori care-i leagă pe oamenii obişnuiţi de patria lor.

Traiectoria *ascensiunii spirituale* este compusă din mai multe elemente-simbol, regăsite în fiecare nivel temporal, ceea ce, prin intersectarea neîncetată a planurilor, conduce la unitatea romanului: *focul, mireasma cimbrului* şi *călătoria iniţiatică*, presărate de bucăţi de puzzle *(moara, calul, scara, Escurialul, muntele, grota, oraşul Cordoba, crucea, blocul de piatră numit* „Sărutul”, *fereastra* etc.) ce recompun, într-o alchimie sui-generis, *întregul cunoaşterii.*

Calul este simbolul întâlnirii, al *ritmului* deplasării în spaţiu, dar şi al ritmului poveştii de iubire, al impulsului vital (calul negru al lui Manuel, dar şi „calul alb înaripat" din visul lui Manuel, interpretat ca o metaforă a conceptului de iubire-energie). *Moara,* convertită în spaţiu mistic şi asimilată spaţiului oracol, este unul din elementele care definesc satul Consuegra. *Scara (treptele, muntele, grota iniţiatică*) simbolizează planul vertical al ascensiunii, deicticele spaţiale *(sus, jos, deasupra, dedesubt*) ori verbele *(a urca, a coborî*) venind să întărească simbolul. *Escurialul* înseamnă evaziun*e*, *fereastra* reprezintă căutarea interioară, în contrast cu lumea exterioară. Un rol de însemnătate aparte, aceea de *mântuire,* are *crucea,* simbolul său fiind prezent sub diferite forme (mănăstirea, răscrucea de drumuri, orfelinatul în formă de cruce). *Prietenia* cu cei trei înţelepţi-preoţi (Alfarabi, părintele Xavier şi Aben Halévi) reprezintă simbolul *înţelepciunii* care nu ia în seamă frontierele impuse de ură.

Element fundamental al tuturor sistemelor cosmogonice şi al filozofiilor naturiste, *focul* este prezent în roman sub toate formele sale, regăsite într-un câmp semasiologic evocator (pârjol, incendiu, flacără, vâlvătaie, scânteie, jar, fum, candelă, lumânare, a arde, a încălzi etc.), conotaţiile fiind negative ori pozitive. Romanul debutează cu un citat din Teilhard de Chardin: „Nu cunosc decât o prudenţă... aceea de a mă mistui într-o vâlvătaie şi mai intensă", pentru a continua sub seninul puterii devastatoare a focului, într-un plan descendent, în deplasarea orizontală a cenuşii, înspre o Entropie subliniată de fiecare dată când habitatul uman este distrus. Dar există şi flacăra care luminează, care încălzeşte, flacăra ascendentă, în deplasare verticală, aidoma Iubirii sau mişcării ascendente a Spiritului. Celelalte ipostaze *foc-lumină, foc-iubire,* se regăsesc în sfera *călătoriei iniţiatice,* cuprinzând şi referiri la o *alchimie vie,* unde focul este atât un fenomen fizic, cât şi metafizic.

De o însemnătate aparte este revelaţia semnificaţiei numelor personajelor (Blanca – *auroră,* Manuel – *Dumnezeu este în noi),* lumina zilei şi lumina spirituală, care le dă celor doi *speranţa mântuirii,* pentru a atinge, la sfârşitul romanului, certitudinea *supravieţuirii sub lumina îngerului.*

Parcursul iniţiatic se află mereu sub greutatea simbolismului *drumului,* care uneşte linia, legătura, accesul la deplasare în timp, incluzând istoriile previzibile ori imprevizibile ale unei călătorii. Este spaţiul întâlnirii, al

contrastelor, al încrucişării destinelor. Călătoria este asociată cunoaşterii, iniţierii, devenirii, transformării. Intervin o serie de factori, care se încrucişează, dar ceea ce prevalează este *direcţia urmată.* Pentru Vintilă Horia, deplasarea în spaţiu include motivul *ascensiunii,* mai ales prin *descoperirea spirituală.*

Iubirea-pasiune, ancorată în spaţiul fizic al morii, al măslinilor care cresc pe malul râului Amarguillo, al Escurialului, ia naştere într-o lume în care ura, moartea, minciuna par să fi înghiţit orice urmă de speranţă, dar se revelează ca sentiment de *plenitudine* şi *reînnoire*, unica *permanenţă* posibilă, care îşi proiectează protagoniştii pe axa verticală a *eternităţii,* transformându-se în *iubire-supravieţuire.*

Uitarea, pacea, evoluţia aparţin spaţiului sufletului, al iubirii-supravieţuire, prin suferinţă, prin pătimire, prin complementaritatea religioasă a adevăratei *înţelepciuni,* a adevăratei *cunoaşteri.*

În interiorul câmpului semasiologic al iubirii, simbolul *sărutului* dezvoltă valenţe prodigioase (în sensul etimologic al termenului, cf. *caracter magic, miraculos).* În primii ani de viaţă, Manuel descoperise in patio, la Escurial *două blocuri de piatră, sprijinite unul de altul, fără formă anume, uitate acolo de pe vremea construcţiei şi pe care fratele ce-l admira pe sfântul Ioan al Crucii şi căruia-i plăceau alinările poeziei mistice le numea misterul cunoaşterii*; pentru copil, cele două blocuri reprezentau *un bărbat şi o femeie înlănţuiţi.* I-a numit *Sărutul,* anticipând o altă descoperire, pe care urma să o facă la maturitate, în cimitirul Montparnasse (unde va începe cea de-a treia poveste a romanului), şi anume opera lui Brâncuşi: „(...) cimitirul Montparnasse unde-mi plăcea să caut mormântul lui Baudelaire, unde am dat în ziua aceea, sub începutul galonat al ploii, peste dublul meu bloc de piatră, cel din Escurialul copilăriei mele, devenit unul singur, vreau să spun operă de artă, sub degetele unui sculptor celebru: Sărutul, deasupra unui mormânt oarecare, supremul efort a două fiinţe devenite o singură respiraţie, singura comuniune posibilă. Aceea a iubirii."

Sărutul, expresie a *singurei comuniuni posibile*, devine sinonim cu *misterul cunoaşterii*.

Punctul de convergenţă între *iubirea umană* (profană) şi *iubirea mistică* (sacră) este Blanca, cea care converteşte *iubirea* în *cale a mântuirii,* traversând *pasiunea* (v. etim. *„suferinţă"*), trecând prin încercări purificatoare: „Blanca, salvează-mă! Mă aflu deja sus şi jos, mă formez în

tine aidoma unui embrion în matrice, dar sunt, de asemenea, stăpânul lumii, finitul care aleargă înspre ceea ce ar dori să fie. Cresc înspre ultima mea naştere, care ţine, deja, de trecut.”

După mărturisirea însăşi a lui Vintilă Horia, *cimbrul (mireasma cimbrului)* reprezintă un fel de „cheie”, de „leitmotiv” pentru întregul roman. Încă din primele pagini, semnificaţia trimite la procesul de aşteptare, dinaintea cunoaşterii profunde. Prezenţa *cimbrului* se manifestă în situaţiile de *reînnoire* şi de *purificare*, de tensiune supremă (în timpul atacurilor maure) ori în prezenţa crucifixului: „Cad iar, cu răsuflarea tăiată. Şi mireasma cimbrului, răspândită din tufele pe care le-am strivit în cădere, mă readuce la viaţă, plăcuta mireasmă ce n-are ştire de trupurile neînsufleţite, nici de caii ascunşi în beznă, nici de săbii sau pârjol. Frec între degete rămurelele mărunte, îmi strecor una în păr, smulg o tufă şi mă ridic, ca vindecată ori domolită de acest parfum.”

Considerat în tradiţia populară drept simbol al *asepsiei* (de remarcat actele rituale îndeplinite de Blanca), *cimbrul* are un rol aparte în onirologie/oniromanţie, unde este reputat a „pune ordine în viaţă”, a „conferi o sănătate de fier”, a „întineri”, a „avea puterea să limpezească situaţiile încâlcite”, calităţi care amintesc de altă plantă sacră, busuiocul. La Vintilă Horia, *cimbrul* funcţionează ca un veritabil auxiliar magic, ca o plantă care poate *reda viaţa,* ca o *marcă de identitate, care anihilează timpul şi spaţiul*: „Am ajuns. Bat uşurel în uşă, să n-o sperii, apoi împing canatul cu umărul şi pătrund în atmosfera clar-obscură ce răspândeşte aromă de cimbru. Ea miroase a cimbru, mă dumiresc deodată, e acelaşi parfum care mă copleşea în noaptea de la moară de îndată ce-i atingeam părul sau îi sărutam gâtul, ori îi sorbeam gura. Mireasma cimbrului, ce m-a adus mereu din nou în preajma ei, anulând timpul şi zecile de leghe ce ne despărţeau. Abia azi îmi dau seama. Ea pare-nvăluită de acest parfum sălbatic şi tămăduitor.”

Asocierea *cimbru – cruce* dobândeşte o semnificaţie deosebită, de *eliberare absolută,* de *mântuire* sau de *înviere* şi *mortalitate.* Iată cum, această carte despre *iubire* ne dezvăluie seducătoarea magie a supravieţuirii prin atingerea *cunoaşterii* care face să *izvorască viaţa*.

*

Am dorit, am încercat să păstrez integral fraza şi „cadenţa”, ritmul scrierii, aşa cum cred că s-a ivit din trăirea lui Vintilă Horia, aşa cum am cuprins cu mintea, cu sufletul această carte, care mi-a fost dăruită, dintre atâtea altele, pentru că autorul, aşa cum spuneam, avea credinţa că „mi se potriveşte”.

Timpul depănat până în clipa de faţă a catalizat „cumpănirile”, ivind firesc „cuvântul potrivit”, cred, pentru „clipa căruia îi era destinat”.

Întru uşurarea „descifrării” intersectării permanente a celor trei planuri temporale (Reconquista, secolul XX şi Apocalipsul) şi a „vocilor” ce poartă aceleaşi nume (Blanca şi Manuel), am ales, întru cuprinderea „aievea”, un parcurs lin, uşor vetust, al limbii, „în cântar fin”, în „aplecarea înspre experimentul literar trăit”, pentru textul ce evocă epoca Evului Mediu, am optat (sic!) pentru un registru neologic, întru sugerarea perioadei războiului civil şi a Apocalipsului.

Cititorul îl va regăsi pe „Juan de Yepes” în „Sfântul Ioan al Crucii”, va înţelege că pentru simbolul cărţii am preferat „crucificare”, în loc de „răstignire”, în toate sintagmele referitoare, la *cruce*, va accepta pe „miliţian” pentru realitatea războiului civil din Spania.

În ceea ce priveşte *cimbrul*, nu am mai apucat să aflu dacă Vintilă Horia îngăduise, în cele din urmă, alegerea mea, el propunând, cum spuneam mai sus, *tămâioară*, întrucât unele scrisori s-au pierdut, între noi, dar cred că varianta pentru care am optat, mai mult „cu sufletul”, reprezintă mult mai fidel profunzimea simbolului.

Tot sufletul mă îndeamnă să aduc mulţumiri celor care, cu mintea şi sufletul lor, m-au „luminat” în unele clipe de cumpănă, ajutându-mă să găsesc *calea*: Alexandra Dogaru, Cristian Langa, John A.F. Hopkins, Constanţa Marcu, Michel Otten, Vasile Popovici, Petru Rădulescu, Marilena Rotaru, citaţi în ordine alfabetică.

O femeie pentru Apocalips este un fel de chintesenţă a fidelităţii, a iubirii, a salvării prin credinţă. Sper ca, prin fidelitate faţă de original, prin iubire pentru tot ce exprimă cartea şi prin credinţă, care nu poate fi decât una, să fi reuşit împlinirea „darului din dar”, întru cinstirea lui Vintilă Horia şi aşezarea lui la locul cuvenit în literatura neamului său şi a ţării venerate.

Mihaela Pasat

Nu cunosc decât o prudenţă..., aceea de a mă mistui într-o vâlvătaie şi mai intensă.

P. Teilhard de Chardin

Acoperită de noroi şi poate de lacrimi (trebuie să mă hotărăsc, trebuie să mă opresc), ea se decide brusc. O nouă flacără izbucneşte pe acoperiş. Se prăbuşeşte un zid, se sfărâmă grinzi, zburând într-o încăierare de scântei. Fumul acoperă satul, îl înghite, îl îndepărtează, îl desparte de castel şi de colină, înşfăcate în înalt de cerul hulpav de vârtejuri şi ţipete, pierite pe veci. Bărbatul e întors înspre ea, năucit de această oprire care îl sileşte să ia o hotărâre. Am să-i străpung ochii cu unghiile mele ascuţite dacă-mi va râvni trupul, am să-l las să-şi împlinească fapta de va ridica şi apoi va abate asupră-mi iataganul. Moartea ajunge să fie la fel de dorită ca iubirea. O fi beat sau la fel de istovit, la fel de descumpănit ca ea? Căci nu se clinteşte o bună bucată de vreme, doar ochii-i negri, straniu scânteietori şi nesiguri, îi cumpănesc sorţii. Oameni, ţipete, paşi în două limbi trec pe lângă ei, atingându-i în grabă, frecând zidurile, destrămând bălţile, ca şi cum ar urmări scopuri liniştitoare şi precise, perechi formate de întâmplarea învălmăşelii, căutându-se, alungându-se, duse de dansul istovit al morţii.

Şi se sfârşeşte o zi. Peste golul întunecat al ferestrelor văd alunecând firele oblice ale ploii.

Nu închide ochii când bărbatul, muşcat de o alegere, îşi înalţă sabia. O umbră fugară trece peste obrazul său aidoma unui zbor, apoi rămâne captivă, reţinută de această uimire ca de o piedică neaşteptată. Capul se apleacă mai pe urmă în faţă, salută marea scenă a lumii şi se desprinde de trup, izbeşte noroiul fleşcăit ca o varză de toamnă şi rămâne înfipt acolo, cu turbanul alături, ca sortit deja unei alte scăfârlii. Nici măcar n-a apucat să ridice braţul pentru a se apăra.

Ea se întoarce şi calul negru, apărut fulgerător lângă ea, o înspăimântă. Dar cavalerul râde şi-i întinde mâna stângă. Şi vine goana nebună printre fugari, urmăritori, duşmani, dar şi cei de-un grai, şi-apoi trapul, galopul, opririle printre flăcările muşcătoare, braţele, spadele, salturile îngreunate, mirosul de sânge şi fum, carnea arsă ori urlândă, pietrele lovite de copitele potcovite.

Mireasma de cimbru mă face să deschid ochii.

Astăzi nu are noimă decât dacă se află între ieri şi mâine.

C.G. JUNG

Poate c-am ajuns. Degetele, până-n vârful unghiilor, mă dor, înfipte în tunica lui caldă, scăldată de ploaie, de sânge şi de sudoare. Mă simt urâtă şi murdară şi nu-l privesc – nici măcar nu-l pot privi, cum stau vârâtă-n pieptul său, neîngăduită privirilor lui –, aşteptând clipa prielnică şi un pârâiaş, să sar, să-mi primenesc faţa, ca să-l pot privi în ochi şi să-i surprind necuprinsul ţipăt ascuţit al pupilelor, ţipătul fără glas al sublimei uniri dezlănţuite. Dar calul îşi urmează trapul în glod, peste pietre, prin iarba mătăsoasă şi elastică a coastei, şi nu-i nici urmă de pârâiaş, aşadar nu-i speranţă. O fi frumos, urât, cât de cât viril? Are un miros plăcut. Sângele celorlalţi şi mai ales al ticălosului maur, care voia să mă facă bucăţele cu iataganul, i s-a amestecat în sudoare şi simt aici, la capătul nărilor mele pierdute în pliurile tunicii, două miresme de bărbat, aceea a înfrântului, acră şi prăbuşită, cea a învingătorului, acră şi înălţată, alungând-o pe cealaltă lângă trupul rămas fără cap, tot mai îndepărtat în amintirea a ceea ce adulmec şi în amintirea acestei zile. Şocul acesta sub nările mele este aidoma unei alte bătălii şi continui să mă tem şi să mă bucur de norocul meu. De îndată ce mă va vedea, îi va fi greu să-şi stăpânească însetările nenumite. Ce voi spune eu? Tunica sa albastră este de calitate bună şi simt pe alocuri urmele unui parfum străin, un miros de femeie. Şi bidiviul lui e minunat, o fi vreun nobil ori vreun ţăran îmbogăţit, atras în război de momeala câştigului. Voi sfârşi prin a o afla, cât de curând, căci ne-am îndepărtat de larmă şi vâlvătaie, urcăm acum un povârniş sub soarele în asfinţit. Ne îndreptăm înspre castel, ca şi cum am străpunge cortina de cimbru, ca şi cum cimbrul s-ar fi transformat în arbore, în pădure, ca şi cum mireasma lui ar vrea să primenească lumea şi s-o aprindă în alt fel. Parfumul ăsta sălbatic şi bun e mai puternic decât cel ce urcă din lăuntrul veşmântului şi al cavalerului care mi-a salvat viaţa şi pe care-l strâng în braţe, ca să nu cad, ca să nu mă despart de acest trup de bărbat pe care nu-l cunosc, pe care-l voi cunoaşte în curând. Care n-a scos un cuvânt măcar, de când am părăsit satul. Braţele-i sunt puternice, dar asta nu înseamnă mare lucru.

N-ar fi trebuit să-i tai capul. Ar fi fost destul să-i înfig spada chiar deasupra inimii, ca să mai fi putut respira câteva ore, vreo câteva zile, cu un picuţ de noroc. Dar era femeia asta în faţa lui şi dacă aş fi şovăit o clipă ar fi

despicat-o în două, dobitocul, să ucizi o viaţă atât de zveltă, cu forme atât de pure, să împiedici aceste picioare albe şi desculţe să-şi continue alergarea prin lume. Poate că are o mutră prăpădită, dar ceea ce înlănţui cu braţul stâng face mai mult ca o duzină de cadavre meşteşugit străpunse. Voi avea, aşadar, mai puţini bănuţi în pungă şi o femeie mai mult în amintire. Şi apoi, de ce nu, un corp de femeie e la fel de scump ca unul de bărbat. Dacă-i urâtă, cu atât mai rău pentru ea, voi putea s-o adaug restului de marfă. Urâtele nu-s bune la nimic. Convoiul trebuie să fie la Salamanca poimâine. E cam scurt timpul, dar vom face tot ce trebuie. Îmi adulmecă haina, degetele ei îmi caută trupul, micuţa asta gingaşă şi zveltă nu-i o ţărăncuţă neştiutoare. Părul ei năclăit are o mireasmă îmbietoare. Nu se teme să se strivească de pieptul meu, să caute acolo un adăpost primejdios. Trebuie să ajungem undeva, să nu pierdem timpul, o să-l încarc pe Eulalio cu marfa şi cu tot restul şi o să-l ajung mâine la Toledo sau mai încolo, undeva pe drum. N-aş fi crezut niciodată că un fost student la medicină va ajunge să practice această meserie, vreau să spun atât de josnică. În fond, de ce nu, tocmai un student la medicină, discipol al lui Galien şi al celor patru umori ale sale... N-ar fi trebuit... Dumnezeule, câţi ani încă îmi voi reproşa acel gest fără noimă, acea falie în viaţa mea, până la sfârşitul zilelor probabil, căci gestul acela a făcut din mine ceea ce sunt acum, ceea ce nu voi înceta nicicând să fiu. Am zis *nebun*? Nu, cuvântul ăsta nu-şi are locul aici.. Femeia aceasta va şti să mă facă să uit, cel puţin pentru o noapte, să mă smulgă regretelor şi să mă redea, poate pentru totdeauna, ştiinţei mele, adevăratei mele rânduieli, adevăratelor mele căi. Femeile, eu ştiu acest lucru şi îl doresc, au darul să te facă să uiţi totul. De ce nu şi aceasta, cu mijlocul atât de lin, cu degetele atât de măiestre, cu nasul scotocitor? Unde o fi învăţat să trăiască? Poate că port un nou viitor sub braţul meu de fals războinic, aidoma unei pâini calde. Sunt înfometat. Dă-i pinteni! Castelul, ca un uriaş netrebnic, pitit în întuneric, va rămâne la dreapta mea, privind pe partea satului, în vale, unde bătălia nu s-a istovit încă de focuri. Ţipetele urcă, desluşite şi aspre, până aici sus, dar ce rămâne din zi şi din gesturi nu este decât măcelul de la sfârşit. Maurii fug deja către Cordoba, urmăriţi de ai noştri. L-am zărit pe Santiago la începutul luptei şi pe conte, tatăl său, călare pe bidiviii albi. Mi-a făcut semn cu spada, mi-a surâs chiar, înainte să îşi lase viziera, dar şi-a amintit imediat de... Cine nu-şi aminteşte? Voi rămâne pe vecie legat, atârnat de nebunia aceea, care nu m-a îndepărtat chiar de toţi prietenii mei –

cei mai însemnaţi continuă să mă salute şi să-mi facă semn şi să-mi surâdă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat –, ar vrea să treacă peste, să şteargă faptele, *dar eu sunt aici*, aşa cum m-a dăltuit acea faptă pentru totdeauna şi surâsul lor nu face doi bani, nici rugăciunile lor, de-şi vor fi amintind de mine la ceasul rugăciunii. Şi-apoi, precis s-ar face că nu mă văd, dac-ar şti ce meşteresc în învălmăşeli, ce-i cu prezenţa mea şi cu calul meu negru şi cu arma mea scânteietoare la începutul, niciodată la sfârşitul măcelului.

De fapt, o să privesc niţel pe fereastră.

Dac-ar şti, m-ar alunga de pe câmpul de luptă (afară de Santiago, poate, atât de molipsit de medicină, atât de inteligent şi de iscoditor, căruia îi plăcea să urmărească firul avar al vieţii, până în străfundurile îndepărtate ale rinichilor şi ale măruntaielor). Să blasfemiez, am o poftă nebună să blasfemiez.

Braţul lui îmi stârneşte durere, aşa de tare îmi strânge mijlocul în menghina dorinţei sale. Nu m-a văzut încă, aceea care sunt în tot ce promite înfăţişarea mea. A început să-mi desluşească trupul, să priceapă ce sunt în stare să ascund sub noroiul uscat, care-mi preschimbă rochia într-o scoarţă de stejar. Şi jocul degetelor mele neîntinate pe pieptul său, de fiecare dată mai aproape de subsuoară, l-o fi lăsat cu siguranţă să înţeleagă ceva. De ce mi-o fi salvat, de fapt, viaţa? Habar n-avea cum sunt alcătuită. Dar, sigur, i-am văzut surâsul, o clipă doar, dinţii albi care mă îmbiau lângă el, dinţi care voiau să râdă şi nu reuşeau, îngrădiţi de forţa măştii pe care e obligat s-o poarte. Cine este acest bărbat care mă conduce înspre tainele sângelui său? Nu, nici urmă de pârâiaş. Lăsăm în dreapta poarta castelului, asemănătoare unei guri larg deschise înspre întunecimea propriilor rărunchi – castelul acesta m-a înspăimântat întotdeauna şi, când eram copilă, nu-mi plăcea să mă apropii de el; îl revedeam în vis şi numele său îmi evoca mereu necurate întâmplări de familie; Consuegra cu nume de băbătie în putere, zămislind niscai giganţi – şi ne continuăm drumul pe partea unde se află morile, în trapul mărunt al calului obosit. Nu trebuie să mă gândesc la nimic, bine că am scăpat cu viaţă şi de data asta. Şi, de fapt, nici nu-mi vine să plâng. Ceea ce trebuie făcut este să mă lepăd de verighetă înainte de a ajunge acolo unde mă duce el, s-o ascund sau s-o arunc, legat de ceea ce se va gândi să facă din mine, potrivit tâlcului viitoarei noastre înţelegeri, căci nu vreau să ştie. Nici în ce fel. E întuneric deja şi voi găsi cum să mă primenesc înainte ca el să se poată recunoaşte în ochii mei. Flăcările au ars totul în urma mea şi nu

am nimic şi pe nimeni pe lume, în afară de acest piept, de care se striveşte zvâcnirea încinsă a sânilor mei.

Pe geam nu-i nimic de văzut, poate numai briza şfichiuind cu părelnică prietenie frunzişul auriu al mestecenilor şi, în depărtare, cele patru turnuri, unde în curând amiaza îşi va miorlăi inutila agăţare, insuportabila inconsistenţă.

Nici măcar nu privesc în urmă. Mi-e destul că aud ţipetele acestea atât de desluşite în aerul serii, pentru a şti de unde izbucnesc, din ce cotlon de uliţă, din ce loc acoperit pe viitor de cenuşa plină de stele calde, de pe ce mal al râului Amarguillo. numit aşa, desigur, din cauza amărăciunilor noastre, a lacrimilor plânse în apele sale. Cine nu cunoaşte mica râpă, acolo unde se sfârşesc măslinii, poate trage o trântă zdravănă şi pumnalul lung sau lancea lacomă a cavalerului urmăritor îl pot ţintui imediat în glodul în care vedeam întipărindu-se copitele de cristal ale caprelor mele, când le aduceam acasă, la sfârşitul serii, mai ales primăvara, când îmi plăcea şi nu-mi plăcea să fiu singură şi când umbrele mişcătoare, printre măslini, puteau fi umbre de bărbat, bune sau rele. Am fost întotdeauna frumoasă şi nu m-am temut de nimic. Maurul acela, astăzi, de ce va fi voit să mă omoare? Aveam faţa toată mânjită cu noroi. Sau poate n-o fi fost un bărbat adevărat, ci doar un ucigaş de femei. Mai sunt, zice-se, cărora nu le plac femeile, care se împreunează cu capre ori cu băieţi. De asta pierd toate bătăliile, de la o vreme încoace. Trebuie să mă mai prefac foarte speriată, să nu mă predau, să pretind o prelungire nesfârşită a omeniei sale, a îngrijirilor sale pline de atenţie. Sunt fără putere, plăpândă, nu am nimic să mă apăr, dar sunt departe de a-mi fi pierdut stăpânirea, dimpotrivă, sunt gata să-mi ajut salvatorul să-şi revină din propriile zdruncinături. Învăluitoare şi aducătoare de uitare. Închizând o uşă grea între noi şi restul lumii.

Nu, nu-i încă moara lui Eulalio. Asta-i prima. A lui e a treia din şir, dar în bezna asta cum să nu te înşeli? Noaptea se lasă repede. Dă-i pinteni. Calul, femeia, eu însumi, toţi suntem flămânzi: fiecare în felul său şi suntem obosiţi după trudele şi păcatele noastre. Simt o mireasmă ciudată în văzduh ori femeia aceasta o fi răspândind un parfum aşa plăcut. Degetele sale nu contenesc să-mi înţese trupul cu viziuni. Uite cea de-a doua moară. Ce-o fi putând măcina la ora asta? Aripile sale freamătă în noapte, învârtejind întunericul, şi aud zgomotul celor două pietre, strivindu-se una de alta, de parc-ar fi fără grâu, uitate în voia vântului. Să trecem peste asta. Nu ne

priveşte. Ba să ne-oprim o clipă. Sebastian, morarul, îmi surâdea, deşi nu mă ştia, iar nevastă-sa, deunăzi, mi-a aruncat o pâine caldă şi-o căutătură... Hei, oameni buni! Bat la uşă, fără să cobor din şa, cu vârful spadei. Nu răspunde nimeni. Şi cu toate astea, văd lumina dinăuntru răzbătând pe sub uşă. „Ţine frâul, mă întorc numaidecât.” Scot picioarele din scări, sar pe pământul moale. Pentru câteva clipe, trupurilor noastre, obişnuite unul cu altul, le va fi frig. Bat cu pumnul. Scot sabia. Nicio mişcare. Îmbrâncesc uşa cu piciorul. Morarul e acolo, zăcând pe jos, scăldat în propriul sânge, ca într-o umbră astrală. „Morăriţo!” strig, dar cele două roţi, măcinând în gol, fac să freamăte toată moara şi glasul meu se împotmoleşte în larmă. Ies, stăvilesc maşinăria, chiar sub vântul serii, care nu mai are putere s-o pornească. Aripile se domolesc, tremurânde încă, şi vacarmul pietrelor se stinge de la sine. Aud tăcerea nopţii, care începe să crească în clipa când aripile nu se mai învârtesc şi simt din nou aroma aceea urcând din văi, parfumul acela fără nume, care nu-i al femeii. Intru în moară. Strig: „Morăriţooo!” Şobolani trec peste mort. O lumânare pâlpâie pe masă şi clatină tăcerea. Urc scara. Nimeni. Cobor. Clipoceşte apa undeva, dincolo de lumânare, şi se arată o faţă inundată de zâmbet. „Dumneata eşti morăriţa?” Înaintez.

„Sunt eu”, îi spun, şi pentru prima oară-i stau în faţă, primenită şi pieptănată, cu lumânarea tremurândă între el şi mine, ca o nouă căldură.

„Dumneata erai?”

„Eşti dezamăgit?”

„L-au ucis pe Sebastian şi i-au răpit nevasta. Îi cunoşteam. Cine eşti dumneata?”

„Blanca Alvarez. La dispoziţia dumitale.”

Tace. Nu se clinteşte. Doar flacăra lumânării face să dănţuie şi să clipească noaptea adâncă a ochilor ei. Restul e neclintit şi viu aidoma lemnului policrom, pliurile rochiei imitate mai să te înşeli, o imagine de sfântă inundată parcă de o frumuseţe nepământeană în taina unei biserici din Castilia. Nu mă aşteptam la aşa ceva. Pare uşoară, parcă pluteşte, şi, în acelaşi timp, pare o stană, ivită din adâncurile pământului, la fel de trainică şi de dură ca o statuie. Fac un pas. Nu se clinteşte. Trec peste cadavrul lui Sebastian şi mă pomenesc la capătul braţelor ei. Înaintez mereu. Dă un pas înapoi, dar nu spune nimic, nu mă respinge, e mai degrabă ademenitoare.

Un surâs de bun venit îi răsare în privire, aidoma soarelui ce se ridică în zori.

Îmi vine să ţip, dar de bucurie. Trupul său mă priveşte cu miile sale de ochi şi nu-şi revine din minunare. Sunt frumoasă, aşa-i? Şi numai noi suntem pe lume, în pofida lumânării şi a sângelui negru al morarului. Părul lui, barba scurtă, mustăţile, pielea smeadă sub lună sunt negre, dar privirea îi este ca topită în albastru ori în verde, nu îndrăznesc să disting clar, căci lumina a rămas în spatele lui şi nu văd decât forţa aceasta de oţel albăstriu, limpede, făcând o pată pe întunericul feţei sale, această forţă care se înmoaie domol, gata să curgă deja sub vâlvătaia îndepărtată încă a buzelor mele, sub fulgerul catifelat al ochilor mei de culoarea nopţii. Oare trebuie să spun ceva? I-o fi plăcând să-i vorbeşti? Să-l îndemni? Să-l înfrunţi? Să-i ştii de frică? Ridic o mână, habar n-am de ce, şi gestul acesta mărunt îl avântă dintr-odată înspre mine şi gura lui mă caută cu disperare în străfundul tenebrelor care încep să ne unească. Îi pot oare refuza ceva? Poate el e acela pe care-l aşteptam, dacă o fi existând unul care mi-e pus deoparte. Îi e foame şi frig. Sunt din nou la pieptul său. Urcăm o scară. Suntem chiar deasupra lumânării care continuă să clipească prin crăpăturile podelei. Moara se tânguie sub povara noastră. Ne prăbuşim peste un maldăr de piei de capră sau pe un culcuş acoperit cu piei şi plutim în linişte deplină, fără auz şi fără văz, într-o noapte fără lună şi fără stele, noaptea noastră, întrupată din noi doi şi din dorinţa noastră lacomă de a ne schimba numele şi de a ne numi Unul. Ţipă din vreme-n vreme, de parcă împlinirea l-ar răni, îi arde capul şi eu însămi mă mistui, rupând zăgazurile, şi navighez înspre portul ştiut. Trebuie să dăruim totul în această noapte, să încercăm să ostoim această foame, dar şi s-o osândim pe vecie ei înseşi, pentru ca niciodată să nu urmeze moarte. Pentru ca să înlănţui acest albastru în trainica mea profunzime, ca să adaug această forţă gingăşiei mele. Oare de bucurie vreau să ţip? Oare de teamă? Sau de-o plăcere stranie, ce încă n-are chip, care-şi croieşte drum în mine, dincolo de conştiinţa mea? O adiere de vânt. Parfumul cimbrului pătrunzând până-n străfundul temerilor mele, aidoma unui balsam neştiut. Şi o lumină ţâşneşte în mine cu fulgerul din urmă al acestui bărbat care se domoleşte lin, cu buzele-i istovindu-se pe limanul suav al gâtului meu.

La ora asta nu-mi place să mă uit pe fereastră, dar parcă-s înlemnit şi continui să privesc, dincolo de cele patru clopotniţe şi de priveliştea aurie şi

verde, scânteierile foşnitoare, aidoma unor amintiri, ale nopţii de demult.

Îmi mângâie părul şi fruntea, cu degetele ei măiestre, râde domol, apoi mă sărută pe gură cu un sărut sănătos de femeie devenită dintr-odată neprihănită. Îmi prinde capul cu amândouă mâinile rătăcite în părul meu şi râde-ntruna. Răsuflarea îi este ca mireasma pădurii ori a boabelor de zmeură, în zori, născute precum florile când le atinge roua. Ar trebui să plec, dar nu mă-ndur s-o las. Şi-o tot sărut şi râde cu poftă, umplând cu râsetele astea lungile farse ale trecutului meu, stingând îngrozitorii tăciuni care-mi dau viaţă şi mă ucid în fiecare zi la limita unei defăimări fără sfârşit. Vrea să-mi ştie numele.

N-ar fi trebuit să-l întreb, căci – îl murmură la ureche, de parcă ar fi un secret – se desprinde de mine şi se ridică. „Nu mă lăsa singură. Mi-e frică aici. Unde te duci?”

„O să mă însoţeşti la moara din vecini, dar n-o să intri. Am treabă doar o clipă. Mă vei aştepta în spate, împreună cu calul meu, să ai grijă, să nu te vadă cineva. Voi veni să te iau şi vom rămâne peste noapte aici. Vrei?”

Vreau. Calul ne aştepta în faţa uşii, cuminte ca un duh ocrotitor. Şi o pornim, înlănţuiţi, pe drumul ce urcă înspre o lumină plăpândă, tot mai aproape. Mâinile noastre se cunosc un pic, vor parcă să se devoreze, atât de mult iubim începutul acesta de înţelegere şi ne sărutăm în întuneric, oprindu-ne din drum, calul vârându-şi botul în spatele unuia ori al altuia, scuturându-se, fără să priceapă, înaintea siluetelor noastre care stau faţă-n faţă, ca într-o luptă, apoi se cuprind cu buzele, dar nu ajung nicicând să se înghită una pe alta. De ne-ar vedea în culcuş, ar înţelege poate. „Du-te”, îmi spune Manuel, şi îmi continui singură drumul, ocolesc moara ţinând cu mâna dreaptă frâul lung, cald încă de strânsoarea degetelor lui. Odată ajunsă în spate, mă îndepărtez puţin, mă împiedic de-un trunchi doborât, mă opresc, mă aşez. Bărbaţii zăbovesc întotdeauna. Chiar deasupra, spre stânga, zăresc lumini la ferestrele castelului şi pâlpâirile unui foc viu aprins în curtea interioară, în jurul căruia oştenii îşi sărbătoresc fără îndoială izbânda de azi şi închină în numele uitării. Curtea aceea luminată aduce cu un cuptor. Nu se vede foc, nu se zăresc flăcări, doar pâlpâirea asta zbuciumată, care luminează un donjon, ziduri ieşite în afară, interiorul unui şanţ. Iar departe, în valea ce se cască mai încolo, tăciuni care sclipesc şi, din vreme-n vreme, urletul unui câine. Nu mai sunt răniţi, fără îndoială. În fund, chiar în fund de tot, se prăbuşesc ultimele grinzi peste ruinele fumegânde a

ceea ce a fost casa mea, căminul nostru, unde trupul aceluia a ars desigur odată cu cămăşile, cu cearşafurile, cu dulapurile şi cu toată scurta noastră viaţă împreună, fericită şi nu prea, priponită de ritmul zilnic, de rare hopuri, de sforăituri. Un soţ, un han, o viaţă în doi. Fără o lacrimă din partea mea, cu mult sânge în ceea ce-l priveşte pe el. Acelaşi maur care i-a străpuns măruntaiele a pornit apoi în urmărirea mea, pe uliţa în flăcări, înţesată de ţipete. Nu mai am verigheta. Cine ştie cine voi fi mâine, cu acest alt bărbat pe urmele mele, în drum spre un altul, de ce nu? Sunt atât de frumoasă, atât de nouă, dincolo de orice! Războiul e doar un prilej. Te poate spinteca dintr-o simplă lovitură de sabie, te poate ucide sau te urcă iar în şa, ştiu ce spun, şi te împinge înainte, cum e o pânză de corabie urnită de vântul furtunii. Manuel nu ştie cine sunt. Abia de-o va şti, în parte. Atât cât e necesar pentru legătură şi pentru drumul lung.

Eulalio m-a înfuriat de multe ori, dar nicicând aşa de tare ca în seara aceasta. „Neisprăvitul!” Nu-i place să se aventureze singur, cu amândouă căruţele pline vârf. Îi număr. Sunt şaptesprezece în cap. Uşor de camuflat. Iar nopţile sunt reci, nopţi de iarnă deja, şi cine n-are, ca mine, norocul să se încălzească lângă trupul unei femei tremură în singurătatea Castiliei, de la asfinţit până în zori. „Da’ de câte ori vrei să-ţi repet? Te ajung din urmă, mâine-seară, chiar când o să ieşi de la Torcuato, în drum spre Salamanca. În noaptea asta am treabă, pricepe o dată. O afacere importantă de pus la punct. Înhamă şi dă-i drumul, nu mai întârzia. Nu-ţi sunt de niciun folos pentru moment şi să călăresc alături de tine, toată noaptea, zău că nu-mi vine. Cum să nu fiu acolo mâine-seară, din moment ce eu trebuie să livrez marfa, doar ştii bine, şi să iau banii? Fără mine, toate riscurile şi toată osteneala nu duc la nimic, şi doar eu am pus la cale toată afacerea, iar paralele pe care le câştigi, mie mi le datorezi. E limpede?” E limpede pentru mine, dar nu şi pentru el. S-a înverşunat să nu plece singur, se teme sau poate simte ceva, dar ce?, căci eu n-am de gând să-l trădez sau să-l înşel. „Aşadar toate riscurile sunt pe capul meu, în noaptea asta, zice, drept unic răspuns. Va trebui să ţii seama de asta...” Asta era. „O să ţin seama.” Face da din capul albit, cenuşiu, prăfos, mort şi oribil, ca scobit într-un scuipat. Şi ne aşternem pe treabă.

Mi-e foame şi frig, ar fi trebuit să rămân la moară, să aprind focul, să pregătesc ceva de mâncare, să scot mortul afară. Căldura sobei ar umple acum bucătăria cu mirosul ei de viaţă şi, pătrunzând printre scânduri, ar

încălzi patul de sus, unde o să dormim şi o să povestim pe şoptite între două sărutări fără sfârşit, iar în vreme ce el va dormi, cu capul pe umărul meu, eu voi asculta lemnele trosnind, iar mai încolo, după miezul nopţii, ultima prăbuşire a jăraticului peste liniştea nopţii. Mi-e frig. Mă trag cu spatele lângă burta calului Şi deodată îi aud vocea, venind dinspre moara... „toate primejdiile şi toată truda asta...” Mă apropii. „E limpede?” zice, pe un ton tăios, stăpân peste cel care-l ascultă şi care nu vrea să înţeleagă. Privesc printre bârnele rău îmbinate, mângâi lemnul cu degete îngheţate, mi-a plăcut întotdeauna faţa netedă a lemnului şlefuit, sălăşluit, lustruit de miile de mişcări şi de vorbe. Mă încălzeşte. Îl văd pe Manuel vorbind cu un morar coliliu şi hidos. Arde un opaiţ, agăţat lângă soba fără foc. E o moară mare unde nu-i nici umbră de femeie, judecând după dezordinea care domneşte înăuntru. Morarul cel cărunt e văduv, ori, fiind aşa scârbavnic, n-a avut nicicând nevastă şi n-aş vrea să-mi iasă-n cale nici în miez de noapte, nici în miez de zi. Un frig straniu răzbate dinăuntru, printre bârne. E, pare-se, mai frig în moară decât afară. Privirea mea îmblânzeşte contururile posace şi întunecate. Parcă m-aş afla alături de cei doi bărbaţi, părtaşă la ciudatul lor taifas. Dar... sunt bucăţi de gheaţă ceea ce iau ei de sub o grămadă de paie uscate şi pun printre saci bine legaţi, şunci mari, pe cât se pare, unele lângă altele în mijlocul încăperii. Cadavre. Sunt pe puţin o duzină, aşezate acolo ca pentru o slujbă de înmormântare. Sau poate prizonieri... La ce vor fi de folos bucăţile de gheaţă murdare şi pline de fire de paie pe care le vâră printre pachete? „E bine aşa, zice Manuel, acuma du-te după oameni şi căruţe, încarcă repede peştele (aşadar e peşte, te pomeneşti că-s rechini pescuiţi în Amarguillo!), mâine-seară vom fi la Toledo.” *Vom* înseamnă noi doi şi respir de două ori liniştită, căci, nu ştiu de ce, eu aş lua pachetele drept oameni şi plecarea drept o părăsire. Manuel al meu este aşadar negustor de peşte, da’ de unde pustia-l aduce – mai sunt care fac negoţ cu maurii –, poate de la Cadix, ca să-l revândă la Toledo, şi de asta e aşa prevăzător şi de asta sunt bucăţi de gheaţă în jurul sacilor. Dar de ce peşte într-o moară? Şi de ce era Manuel la luptă când peştele lui zăcea acolo, dat pe mâna hidosului morar? Şi pe deasupra, morarul ăsta, în loc să macine grâu, ca toţi morarii din Castilia, o să se ocupe de transportul mărfii la Toledo. Nu cred să facă mare brânză cu moara lui de vânt. N-are nevastă... Ea n-ar încuviinţa aducerea unor peşti, aşa, deodată, la ea, în mijlocul morii, murdărindu-i podeaua casei. Hm, parcă nu miroase a peşte.

Manuel iese, mai zice ceva şi face gesturi, dar nu-l mai aud, căci o şterg uşurel lângă calul cald, care loveşte pământul cu copita, încât morarul l-ar putea auzi. Mai mult de-o duzină de rechini ori de moruni mari, pentru ospăţul regelui şi al episcopilor... Mângâi botul catifelat al calului cu mâinile mele îngheţate. Stelele nu se-arată-n noaptea asta.

„Vino, am terminat. Iartă-mă că te-am făcut să aştepţi. Era important.” E îngheţată. Ne sărutăm. Degetele mele, cuprinse de sfială, refuză s-o atingă. În fond, e meseria mea. Îmi vine să urlu: Nu e meseria mea! Mă pierd în răsuflarea ei ca-ntr-un bunget de codru, primăvara. Coborâm alergând la moara lui Sebastian, arunc saci goi peste cadavru – ia uite, am uitat să-i spun lui Eulalio, o să-i vorbesc despre asta mâine seară, la Toledo –, apoi o las pe Blanca să aprindă focul, ies iar în noaptea rece şi fără stele şi-mi adap calul, în spatele morii, unde are şi fân în ieslea adăpostită sub un acoperiş înclinat. Mă întorc în moară – focul pâlpâie şi e deja cald în jurul Blancăi, surâzătoare-n vreme ce taie pâinea cu un cuţit nou, strălucind în lumina flăcărilor –, scotocesc în sacii aşezaţi pe lângă ziduri, îmi cufund mâna în grăunţele pline de praf şi când simt că mă-nţeapă şi că-i mai puţin rece ca grâul, ştiu că e ovăz, vărs din el într-o covăţică şi-l duc în iesle. Calul îmi mulţumeşte, torcând de plăcere ca un motan. Îndepărtându-mă, aud maxilarele lacome ce sfarmă grăunţele ca nişte pietre de moară. Trag zăvorul în urma mea. Când Eulalio va trece cu carele prin faţa porţii, va crede că Sebastian şi nevastă-sa îşi pregătesc cina şi chiar de bate ca să le vorbească, ceea ce se va feri să facă din cauza carelor şi-a mărfii, n-am să răspund, n-am să deschid. A dat de ouă şi de ulei într-un bufet şi, pe-o farfurie, văd felii de şuncă şi de cârnăciori. E chiar şi-un strop de vin roşu în două pocale. Femeia asta ştie să caute şi să găsească, cu mâinile ei vrednice, cărora le place să adaste peste lucruri şi să le cuprindă înţelesul. Când va şti totul despre mine, Dumnezeule, când va afla cine sunt şi care sunt trudele mâinilor mele, o s-o ia din loc. Sau poate nu. Aş putea face din ea un pachet, legat fedeleş, sub paie şi gheaţă. Ar fi păcat... Ce-o să mă fac cu ea, mâine-seară, la Toledo? Cine-o fi? Oare-i aşa bună cu mine pentru că mă iubeşte deja ori pur şi simplu pentru că i-am salvat viaţa?

A bătut la uşă. Să fie deja vremea? Mă trag de la fereastră, cu ochii zbârnâind de sori. Aud zgomotul paharului cu lapte pe care ea îl pune pe masă, dar abia o întrezăresc, zăpăcit de lumină cum sunt. Aproape orbit de soarele amiezii şi de culorile pe care le aprinde în peisaj. Ce repede trece

timpul cu ei! „Nu v-aţi odihnit azi după-amiază”, spune ea. „Nu, n-am avut timp”, zic şi încep să-i descifrez trăsăturile, buclele negre, ochii frumoşi, trupul de zână învăluit în alb. Mă priveşte şi ea, de parcă ar fi înţeles...

„De ce mă priveşti aşa?”

„Eşti frumoasă”, îmi răspunde el. Omleta e bună, îmbălsămează moara, iar vinul are gustul ştiut a tot ceea ce mă înconjoară de când am venit pe lume, vinul acestui pământ cu parfum de colină şi de măslini, de ţărână uscată şi de cimbru. După mii de sărutări, Manuel va ajunge poate să aibă gustul acesta, dar, în clipa aceea, atât de îndepărtată în viitor, nu voi mai avea cu siguranţă poftă de el. Iubirea nu e ca vinul. Am găsit măsline negre într-un borcan şi miere. O cină completă după o zi de război. Manuel s-a spălat pe mâini, când s-a întors, frecându-şi-le cu întărâtare. Observându-mi uimirea – privirile mele îi ţinteau degetele roşii pe care nu le mai termina de spălat –, încetă să le mai tortureze şi le zvântă în grabă în şorţul pe care mi-l legasem în jurul brâului, profitând de acest gest şi de această apropiere ca să-şi poarte mâinile peste tot, aidoma unui orb pe cale de a dibui un corp necunoscut ivit deodată în faţa lui sau de a recunoaşte o figură, şovăind, oprindu-se, luând-o pe urmele poftei cum urmează un câine de vânătoare un făgaş pe sub tufişuri. În iubire devine cu totul altul decât era în clipa dinainte. Apare o slăbiciune sau o forţă de care s-ar cădea să mă-ngrijesc. Aş putea deveni dezvăluitoare de izvoare secrete, făcând să se ivească din el adevărata sa trăire, care-l îndepărtează cu siguranţă de nenorociţii ăştia de peşti legaţi fedeleş ca nişte caltaboşi. Şi pâinea, frământată şi coaptă de morăriţa dispărută, al cărei loc l-am luat pentru o seară, pentru o noapte, are mireasmă de trecut şi fiecare îmbucătură răscoleşte în mine sumedenie de cine asemănătoare, în ultima răsuflare a zilei, la han, pe vremea când dădeam ordine şi puneam totul pe roate în felul meu, bogată în puteri şi în mişcări, săracă în dragoste, chemând o năpastă să pună capăt acestui belşug tihnit şi să mă iniţieze în nefericirea pătimaşă şi în săruturile necunoscuţilor. Sunt mânjită, stropită de toate noroaiele, de sânge păgân şi de sângele cailor, cu părul plin de scântei stinse, dar, Doamne, bine-i să umblu sub privirea jinduitoare care îmi cuprinde cele mai neînsemnate gesturi şi mă încălzeşte până în străfunduri. Şi doar ce-am purces şi am o noapte întreagă înainte-mi să cercetez în amănunt acest suflet de negustor de peşte care călătoreşte noaptea şi care ştie să înalţe sabia şi să ucidă fără preget. Aş putea să-l învăţ multe lucruri – chiar, oare ce? –, aş putea să şi învăţ de la el,

îmi dau seama acum, în timp ce-şi dă capul pe spate, să soarbă mai bine, dintr-o înghiţitură, ce mai rămăsese pe fundul paharului, tocmai am surprins în dunga albăstrie, pe care pleoapele sale pe jumătate închise o lasă să se întrevadă, ca o trădare din neglijenţă, din oboseală necontrolată, reflectarea a ceea ce se ascunde în tainiţele lăuntrice ale acestui bărbat: disperarea, aidoma unui animal sângerând în spatele unui desiş înainte de căderea nopţii; fără să înţeleagă de ce există acest sânge şi această durere. Poate că mă înşel. Nădăjduiesc să-i pot dezlega limba, după istovire, la limanul nopţii, când fi-voi pentru el sfârşitul şi începutul. Căci sunt doi oameni în el şi iată că m-am îndrăgostit de cel pe care mi-l ascunde şi care urăşte peştii legaţi cu sfoară şi zăbovirea la sfârşitul luptei şi ridicarea sabiei împotriva netrebnicilor ucigaşi de femei. Foamea aceasta de orice o iubesc la el, căci mă cuprinde şi mă absoarbe, ca şi pe toate miresmele plăcute ale lumii, şi, dacă într-o bună zi n-o va mai avea, se va sfârşi cu el. Nu, nu mai e nimic. Gata şi şunca, şi măslinele, şi vinul roşu. Trebuie să mergem să ne culcăm şi să dormim, ca doi înţelepţi din Cordoba, în braţele nopţii şi ale visului uituc. Nu-i aşa, cavalerul meu? Da, face el cu capul, dar ochii vorbesc alt grai, pe care-l contrazic râzând, dar îl aprob cu întreaga muzică pe care acest ton o trezeşte în mine. În curând va fi un alt ospăţ, pe care-l pregăteşte încet-încet, cu grijă, cu gesturi sigure şi lămurite, ca pătrunse de tot ce-o să urmeze. Aruncă pe jăratic bucăţi de buturugi de măslin care vor trosni în curând vesele, în şuiere prelungi de ulei încins, pe care le vom auzi de sus şi care ne vor învălui de departe cu căldura lor, într-o stare de bine, în visul fără somn care ne aşteaptă. Poate că toate acestea vor continua, ar fi cumplit altfel...

Ea îmi cuprinde talia cu braţele şi, fără să ne clintim, urmărim jocul flăcărilor, care va deveni al nostru, în curând. Ziua de mâine e departe, dincolo de acest jăratic şi de focul acesta care nu trebuie să se stingă, nu trebuie să-şi potolească vâlvătaia, căci îmi încălzeşte inima şi oasele îngheţate de frigul anilor, de singurătate şi de prostiile mele nejustificate şi atât de încărcate de ghinion, ca arşicele ţigăncilor. Să privim focul şi să făurim din zumzetul acesta intim un scut împotriva a ceea ce se va sfârşi. Nu vreau să se istovească momentul de-acum, înlănţuirea asta nu trebuie să aibă sfârşit, vreau să-mi recapăt, în fine, împreună cu această femeie, liniştea şi să uit şi să nu mai pronunţ nicicând numele lui Eulalio, temnicerul falsei mele nenorociri. Femeie, salvează-mă, căci niciodată

Dumnezeu n-a avut milă de prăbuşirile mele, întrucât n-a fost mai mult de-o ureche surdă, ascunsă după biserici. Întind un braţ, apuc un scăunel şi mă aşez cu Blanca pe genunchi, braţele ei înlănţuindu-mi gâtul, braţele mele cuprinzând-o, strângând-o cu furie şi duioşie, fără măcar s-o ating cu buzele, doar părul – dar nu-i vina mea – şi în faţa acestui foc ce ne mistuie pe amândoi, atât de aproape de flacăra purificatoare, de această mişcare ce ne anihilează toate prefacerile, simt cum mă îmboldesc vechile mele nebunii de alchimist şi, frământând cu puteri nevăzute acest trup de femeie ce poate n-a fost întinat, trăiesc iluzia Marii Lucrări. Ne voi reduce la un singur element, ne voi preschimba într-o varietate de aur fără pete de conştiinţă, topit pentru totdeauna în beatitudinea stabilităţii care se află în acest moment prizonieră în noi doi, condamnată la mobilităţile separării inferioare şi care, restabilită în forţa sa, va deveni o unică imobilitate, scânteietoare ca Piatra căutată. Nu te teme. N-o să-ţi fac niciun rău. Te mărunţesc şi nu conteni nici tu să mă mărunţeşti, de la frunte şi până la genunchi, pentru ca temerile noastre să devină nepăsare şi iubirile noastre o curgere domoală în fulgerul astral, dincolo de arşiţe şi de îngheţuri. Strânge-te lângă mine, lasă-te să te răspândeşti în mine ca roua şi ca plumbul, ca praful de broască şi ca arama şi când, din această îmbrăţişare corpurile noastre nu vor mai fi decât unul, nu va mai exista, pe fundul acestui creuzet decât un singur suflet, aidoma unui firicel de aur, care nu se va mai numi, căci nu va mai fi de aici. Ba nu, e mai nimerit, în această retopire, să te-ntorci şi să bei din străfundurile izvoarelor. Parfumul acestei femei nu e din lumea asta şi ceea ce-i beau dintre buze este sufletul ei, este eternitatea sa. Mă ridic, purtându-i trupul în braţe, în vreme ce gura ei m-adapă cu stele-ndepărtate, bâjbâi ca beat urcând scara ce scârţâie sub povara unirii noastre şi va urma, deasupra focului arzând în vatră, sub pântecele noastre chiar, o nouă izvodire a Marii Lucrări, a Transmutaţiei, o alchimie vie, ce pentru prima oară va deveni conştientă de propriul său miracol, în aşa fel încât din trupurile noastre, măcinate şi amestecate deasupra flăcării, să prindă viaţă din nou, prin noi, spectrul Unităţii primordiale. În aşa fel încât să se piardă pentru totdeauna tot ceea ce în mine, în ea, o fi fost rău câştigat la jocul de prisos şi meschin al zilelor şi al nopţilor, din ceea ce s-a aflat separat, în urma noastră.

Scârţâie roţi pe drumul cu gropi, cele două căruţe coboară spre castel, vor traversa Consuegra sub luna gălbuie şi vor apuca drumul spre Toledo,

dincolo de pârâiaşul Amarguillo, printre vii şi printre rarii măslini. Dar el nu le aude. A plecat; foarte departe în mine, îi percep căutarea şi prezenţa, îl urmez când pot în această cavalcadă disperată, scrâşnetul carelor se pierde pe drum, ca şi cum ameninţarea ar fi dispărut pentru totdeauna şi îl ajung din urmă pe Manuel, în noaptea sa răzleţită, chemându-l, ascultându-i pasul îndepărtat şi fugar, strigătele-i de suflet îndurerat, bucuria lui de a exista în mine şi de a se căuta în noaptea mea, deasupra flăcărilor care ne pârjolesc şi ne amalgamează. Doamne, ajută-mă să supravieţuiesc şi să ştiu, nu mă mai părăsi, vom fi numai unul spre a te străbate, în lung şi-n larg, cum străbaţi o cale regăsită. Iartă-mă...

Tu nu cunoşti Salamanca. E locul unde nu mi-am terminat studiile. E locul unde am deprins cunoaşterea lumii şi regulile de existenţă. Începuse atât de bine şi suntem doi din nou, dar nu mai este ca înainte. M-am deşteptat deasupra istoriei mele şi, în sfârşit, o pot povesti cuiva care se va înavuţi, de parc-ar fi dobândit moneda ce trăgea în buzunarul meu şi care-i va permite să trăiască. Sau să moară. Dar turui, fără ruşine, şi asta mă uşurează de toate aceste tăceri adunate în mine, ca de-o coptură... E păcat, căci e-un oraş frumos. O să te duc să-l vezi. Poimâine. Nu. Mai degrabă mă vei aştepta la Toledo, iar după aceea vom pleca împreună în Italia, la Neapole, unde am prieteni. Nu la Salamanca. Nu vei cunoaşte strada, pe lângă Colegiul Portughezilor, aproape de Catedrală, unde s-au petrecut toate, unde nu te pot duce. Dar să mergi sau nu la Salamanca n-are nicio importanţă pentru tine, nu-i aşa? Vom merge la Barcelona sau la Valencia şi de acolo ne vom îmbarca pentru Neapole sau pentru orice alt ţinut, Milano, de exemplu sau Sicilia. Ştii, vorbesc latina ca un ieronimit şi sunt mai tare-n medicină ca un doctor cu diplomă. Am ratat-o în ultimul moment, dar asta nu-mi scade din ştiinţă. Mă asculţi sau dormi deja?

Nu dorm. Te ascult, cu mâna pe inima ta, ca să cuprind sub jurământ noul tău adevăr. Dacă închid ochii e numai sânge în mine, ferestre în flăcări, săbii ce se înalţă, capete care se prăbuşesc. Prefer să trăiesc în tine, cu ochii deschişi.

Nesfârşite frunzişuri de toamnă foşnind dedesubtul zborului meu şi care, sub atingerea uşoară a aripilor mele, zornăiau ca nişte bănuţi, asta mi-a fost dat să simt cu ea, o pace aidoma celei din vis şi urcam în ea ca şi cum ceea ce numim iubire ar fi fost o înălţare în zbor de pasăre sau mai degrabă pe albul trăpaş înaripat în care-mi înfigeam pintenii până-n sângele

măruntaielor, în vreme ce el necheza într-o dezlănţuită voluptate... Mă ocupam de alchimie, în scopuri practice, ţi-o mărturisesc, dar şi pentru a-mi da importanţă şi pentru a-i speria pe nătărăi. Dar eram un student bun şi nu mai aveam decât trei luni până să termin şi să am dreptul să port toga, să administrez leacuri la domiciliu şi să fiu plătit pentru moartea aproapelui, precum căpitanii. Disecţia era punctul meu forte. Îmi plăcea să îmbucătăţesc trupurile ca să urmăresc firul unui nerv ori conturul unui muşchi. Voiam să văd până-n străfundul lucrurilor, să dau peste mai ştiu eu ce, poate chiar peste o urmă a sufletului sau a Lui. Înţelegi? Dar n-am găsit nimic altceva decât propria-mi pierzanie.

Înţeleg. Şi asta nu-i tot. Vor mai fi, de azi înainte, atâtea lucruri de înţeles şi va fi imposibil să le cuprindem pe toate în acelaşi timp. Presimt acest lucru încă din copilărie. E mai bine să trăieşti fără să te gândeşti la aşa ceva, urmându-ţi poftele, temerile şi plăcerile, fără să te opreşti înaintea fiecărui pas nou, ca viţelul în faţa porţii noului grajd şi să-ţi pui problema cunoaşterii locului şi a alegerii corecte a momentului. În fond, nu există alegere. Nu există. Nici măcar n-ar trebui să ne gândim la asta. Dar cum să scapi acestei noi plăceri, cea mai deplină dintre toate? Bărbatul acesta, odată ce ajunsese la capătul eforturilor sale, gata să-şi fi dobândit diploma şi având siguranţa că-l aştepta o viaţă fără promiscuităţi, a preferat să dărâme totul dintr-o singură lovitură, într-o clipă de beţie şi să ia totul de la capăt, cu singurul scop de a-şi putea crea noi necazuri, ca nu cumva să se-nglodeze în mocirla rutinei şi a nedesluşirii. A ales voluptatea.

Ca mine. Plăcerea opţiunii şi aceea a rătăcirii. Până şi în asta suntem unul. Cum a putut, atât de împărăteşte, să-şi bată joc de tot? S-o convingă pe nevasta profesorului său de anatomie să iasă singură, noaptea, pe strada Colegiul Portughezilor, să meargă să se întindă pe...

...şchiopăta un picuţ, e-adevărat, îi promisesem s-o scap de necazul ăsta, iar el, profesorul, suferea la rându-i de o miopie destul de avansată. Era un cuplu sortit fugii, evadării din ei înşişi. Ei îi promisesem vindecarea, lui iubirea cu o fiinţă de dincolo, presupusă a bântui văgăuna întunecoasă şi împuţită unde ne practicam autopsiile pe cadavre cumpărate pe ascuns, căci în mod oficial e interzis să te atingi de cadavre, o ştii şi tu. Ea urma să fie vindecată, după reţeta mea, acceptând să se ofere unei fiinţe supranaturale, un produs al tenebrelor, ceea ce justifica într-un fel păcatul carnal, dar el era un bătrân libidinos, s-ar fi culcat cu indiferent cine şi ne trimitea să-i

căutăm târfe în ajunul examenelor. Să se culce cu o silfidă şi să dea naştere fiinţei intermediare, să experimenteze imposibilul..., mă gândesc că visa chiar să apuce silfida şi s-o jupoaie de vie, ca să-i surprindă secretul şi să vadă cu ochii lui şi să pipăie cu degetele sale carnea din care sunt făcute aceste fiinţe. Profesorul meu nu era un profesor oarecare. Avea ambiţii. Pe scurt, le-am dat întâlnire la aceeaşi oră, în sala de disecţii, la miezul nopţii, ea, după ce alergase – era condiţia indispensabilă – goală puşcă în jurul Facultăţii, el, după ce unsese cu usturoi toate intrările aceluiaşi edificiu, ca să împiedice alte spirite să pătrundă înăuntru şi să deranjeze împerecherea unică. A găsit-o întinsă pe masa de disecţie, cu faţa acoperită, neclintită ca o moartă. Cred că i-a venit imediat s-o taie cu bisturiul, căci frumosul corp nud era de două ori ispititor. S-a dezbrăcat şi, în clipa în care se pregătea să înceapă incredibila experienţă, am pătruns cu toţii în sală, agitând torţe şi urlând ca nişte demoni. Femeia a sărit în picioare, el a recunoscut-o imediat şi a încercat să o prindă şi s-o omoare, învinuind-o de trădare. A fost un circ înfiorător, la lumina torţelor, pe culoarele Universităţii, apoi pe stradă. Pe strada Colegiul Portughezilor, bătrânul profesor s-a omorât, înfigându-şi bisturiul la locul potrivit, ca bun anatomist ce era şi a rămas nemişcat, în vreme ce femeia continua să alerge, albă şi tăcută, ca un spectru, prin noapte.

O văd, atât de limpede, atât de lămurit, deplasându-se, şchiopătând un pic, sălbatic de rapidă în goana ei. S-a dus să se arunce în Tormes, în timp ce, pe stradă, toate râsetele se stinseseră, iar paşii se cufundau deja în inutila remuşcare, aidoma animalelor înspăimântate. Şi-a înfipt dinţii în umărul meu, dar nu ţip, un spasm, ca de agonie, îi străbate trupul întins lângă al meu, nu vrea, se împotriveşte cu întreaga-i încăpăţânare virilă, dar vechea durere e prea puternică şi e ca dezlănţuirea unei furtuni asupra pământului întins şi bun al trupului meu. Plânge cu sughiţuri, dornic să-şi plângă tot amarul într-un hohot, să-şi verse pe săturate cumplitele lacrimi pline de dezgustul de el însuşi. Femeia aceea, care alerga în noapte, n-am să mă pot despărţi niciodată de această durere, o plagă albă, mută, întrebându-se poate de ce, negăsind răspuns decât în atitudinea ei uşuratică prea crud şi prea repede pedepsită, nemaidorind decât o ultimă scăpare, să se arunce în Tormes şi să dobândească izbăvirea prin pedeapsa eternă. De fapt, toţi cei care participaseră la această amară neghiobie erau vinovaţi deopotrivă. Deznodământul, doar, a fost poate prea nedrept. Toţi suntem ispitiţi şi gata

în fiece clipă să trădăm câte-o certitudine onestă în numele unei incerte bucurii, ce-şi licăreşte promisiunea la limita simţurilor noastre. Plângi, iubirea mea! Nu mi-ai spus încă tot, dar avem noaptea înaintea noastră, deschisă, secretă, accesibilă şi tăcută aidoma unui confesional. Cum poate un bărbat plânge atât de amarnic? Plâng şi eu, mângâindu-i părul. Cum oare, în câteva cuvinte, poţi reînvia sâmburele unei vieţi, aşternându-l ca pe un tablou pe pânza acestei nopţi ce ne aparţine, spre a-l contempla viu, de aproape? E feeric şi crunt în acelaşi timp. Va fi nevoie de nopţi întregi şi de râsete în hohote împreună şi de strigăte de bucurie şi de mii de mângâieri, pentru a şterge acest tablou pe care acum amândoi îl zugrăvim şi a cărui povară o ducem.

Nu ţi-am spus tot. Ştiam.

Vreme de-un an, hulit de toţi, alungat de la Universitate, a trebuit să mă ascund la ţară, trăind ca un câine turbat, îngrijind clandestin ciobani şi brutari, bolnavi izolaţi, suferinzi nocturni. Nu reuşeam să mă înţeleg, nici să mă iert. Nu mai intram în biserici. Chemam diavolul în ajutor, dar, nu ştiu de ce, n-a răspuns niciodată chemării mele. Cred că l-am zărit odată, pe o stradă din Avila, lângă piaţa Opăririlor, cum i se spune, dincolo de ziduri, îmbrăcat în alb şi negru, ca un napolitan în carnaval, adăpostit sub o poartă, pe vreme de ploaie, în timp ce mă îndreptam spre ieşirea din oraş, într-o seară de aprilie. Îmi zâmbea. Mi-am spus: „Asta-i, te-am prins. Ştii ce-ţi pot da şi ce aştept în schimb.” Dar, când am ajuns în dreptul intrării, nu mai era acolo, dispăruse sub ochii mei. L-am căutat înăuntru, în curtea care cânta sub şiroirea ploii, apoi afară, în piaţa care curgea împreună cu apa şi cu noroiul, parcă dusă înspre un neant lichid. M-am pomenit brusc în faţa crucii de piatră ridicată în memoria martiriului tinerilor fierţi odinioară aici, în oale pline cu ulei şi mi-am dat seama că nu poate fi acolo şi am luat-o la goană. Diavolul nu putea bântui un loc protejat de o cruce. Nu l-am mai revăzut de atunci. Nici el nu mă vrea. Ne facem concurenţă într-un fel. Sunt al nimănui.

Încetişor, cu vârful limbii, fac semnul crucii în gură, de sus în jos, de la stânga la dreapta. Mă înspăimântă. „Continuă, iubirea mea!”

Şi întorcându-mă într-o noapte la Salamanca, după mai bine de un an de absenţă, am dat peste *bedel*, prietenul meu de odinioară, care avea în grijă sala de anatomie şi care făcea pe mijlocitorul între bisturiele ştiinţifice şi vânătorii de cadavre. Mi-a sugerat să rămân totuşi în domeniul medicinei,

întrucât îi consacrasem studiile, să continui să fac servicii ştiinţei, dar de la distanţă, câştigând şi bani. Aveau nevoie de cadavre şi nu se găseau, la îndemâna oricui, pe toate drumurile cadavre la îndemână, ca să zic aşa. Erau plătite foarte gras. Şi m-am avântat în lupte, combinându-mă cu Eulalio, care era văr cu *bedelul* meu şi cu alţii de teapa lui, hangii la drumul mare, morari, fierari, cu te miri cine şi, în câţiva ani, am putut organiza o întreagă reţea, de-a lungul fâşiei sângeroase care ne desparte de păgâni. Dacă maurii se apropie, o aflu imediat. Oriunde se iscă vreo încăierare, apar şi eu, cu trăpaşul meu negru şi cu spada, imitând gesturile importante, riscându-mi pielea, se-nţelege, fără să caut gloria, ci numai cadavre în bună stare. De aceea prefer luptele din timpul iernii, iar vara, când e anotimpul putrefacţiei, mă odihnesc. Şase luni pe an nu mă clintesc. Comerţul cu cadavre, vezi tu, e rentabil. Fiecare face ce poate şi eu nu mă mai opun destinului. Trăiesc conform legii pe care propria mea viaţă mi-o impune. Cât despre lacrimile de adineaori, iartă-mă. Nu erau decât urme ale unor vechi slăbiciuni. Nu te teme c-o să le mai vezi. Ţi-am udat umărul, sânul, gâtul. Te-am muşcat. Nu eram eu.

Numai că ea nu va mai reveni până deseară, doar dacă n-o chem. Dar ce prefăcătorie să mai inventez? Ce slăbiciune să mai invoc, ca şi cum aş fi bolnav de-adevărat? Cred că şi-a dat seama şi că mă înţelege. Iar privesc pe fereastră, cu gura plină de gustul cald, material, al laptelui prea dulce, ca de obicei. Palatul cu patru turnuri, cu cupola sa perfectă în mijloc, umple valea cu forma sa cenuşie. Îmi ocupă într-un fel conştiinţa, se iveşte din ea, e aidoma unei idei devenite realitate sau dimpotrivă, nu mai ştiu dacă eu l-am construit, în mijlocul naturii, acolo unde pinii fac loc stejarilor piperniciţi ai câmpiei, sau dacă palatul m-a dat afară din ordinea sa prea seacă şi prea severă pentru a suporta o prezenţă impură ca a mea. Oricum, ne aparţinem unul altuia. Şi eu sunt regele. Nimeni nu va putea să ne mai despartă vreodată. Şi chiar departe de el, în această închisoare, stărui în a-l hălădui şi el nu vieţuieşte, la rândul său, decât prin mine, la limanul gândurilor mele, la fel de precise şi de simple ca şi zidurile sale. Această lume, aceste ziduri, ceea ce văd, ceea ce imaginez, ceea ce visez, ceea ce am fost, sunt ivite din puterea mea. Şi chiar ceea ce nu văd. Cu excepţia ei, cu părul fluturând deasupra imaginii sale albe. Cu excepţia ei, care s-a născut din propriile sale forţe şi care începe să înţeleagă.

Doarme, în sfârşit, întors cu totul înspre mine, ca şi cum mi-ar invoca protecţia. Mâna i se odihneşte pe pântecul meu, fruntea-i e cuibărită în căuşul gâtului meu, dar el nu se clinteşte, de parc-ar fi detaşat de sine însuşi prin tot ceea ce a însemnat acest act de iubire, gesturi, pasiune şi cuvinte. Ţin ochii deschişi. Pe plafon, zăresc clar dungile de lumină ale focului de jos, din ce în ce mai roşietice, precum şi conturul noptatic şi tăcut al lucrurilor fără identitate ce ne înconjoară. Şi aud jos, venind din spatele morii, zgomotele surde pe care le fac din când în când copitele calului, lovind pământul, lanţul de la gâtul lui atingând lemnul ieslei, fornăielile sale în tăcerea adâncă a colinelor şi-a stelelor. Oare mai sunt în viaţă? Toată fericirea asta nu-i cumva visul propriei mele morţi, după lovitura de sabie? Nu, mi-e destul să ating corpul lui Manuel. Sunt plămădită din atâtea amintiri şi vise, o întreagă descendenţă de vise supravieţuieşte în mine la capătul atâtor veacuri, lungi vise neclintite ce reînvie şi se mişcă pentru că eu trăiesc şi eu mă mişc, unic vârf viu la capătul unei morţi infinite. Făuresc, la rândul meu, vise pentru cei ce vor urma. Trebuie să am o continuare. Ori eu sunt capătul viţei, iar asta e menirea şi misiunea mea pe pământ, printre măslini şi mori. Cum poţi şti într-adevăr ce eşti şi cu ce rost? Îmi plăcea să ascult sporovăielile seara, la han, şi am fost de faţă la beţii care s-au dovedit pentru mine o adevărată şcoală. Ca şi Manuel, nici eu nu mi-am terminat studiile. Ceva se mişcă în spatele scării care dă în ultima încăpere, cea de sus. O pală de vânt în aripile fixe ale morii, o pisică sau o pasăre de noapte. Apoi aud paşi. Întorc uşor capul, încercând să nu-l trezesc pe Manuel. Şi văd o femeie în negru coborând încet treptele de-a lungul zidului, ca o umbră. Acum chiar a atins podeaua, dar nu se opreşte, nu ne priveşte. O ia pe scara care continuă înspre bucătărie şi corpul său dispare pe măsură ce treptele o înghit. Ne crede adormiţi sau poate nici nu ne bănuieşte prezenţa. O aud mergând, apoi uşa care se deschide şi zgomotul a ceva ce târăşte pe podea, corpul morarului, da, asta e, apoi ceva ca nişte plânsete, din ce în ce mai îndepărtate şi viaţa plină de mişcare şi sigură a calului şi bătăile înnebunite ale inimii mele care m-au făcut să înţeleg totul. Era nevasta lui Sebastian, cea care reuşise să fugă când maurii i-au omorât bărbatul şi care fusese martoră, de aici, la acest omor iute şi zadarnic. Probabil că a înnebunit, pentru săptămâni în şir sau pentru totdeauna, asta va depinde de dorinţa ei de-a se întoarce la moară sau de a rămâne adăpostită de această nouă înlesnire, care va fi zidul său, fericita sa orbire

împotriva durerii. De ce-o fi vrut să scoată cadavrul atât de târziu în noapte? Ştia, oare, că suntem aici, tăgăduindu-i viaţa cu fericirea noastră zbuciumată şi firavă? A vrut oare să ne respecte, să ne cedeze locuinţa sa vizitată de moarte, reintegrată prin noi într-o altă dimensiune, străină văduviei sale şi lacrimilor sale singuratice? Cum se va istovi această noapte? Spune nume prin somn, se apără, geme ca un copil pedepsit.

N-am chef de Eulalio. Să se ducă naibii, cu caii lui cu tot şi cu toţi doctorii ăia nenorociţi. Recunosc perfect locul, nu-i prima oară când visez sala aceea de spital, care nu seamănă totuşi cu spitalul din Salamanca. Eulalio m-a închis aici, dar nu sunt nici rănit, nici bolnav, nu sunt nici nebun, am un trecut nu prea liniştit – trebuie s-o recunosc –, o singură pată, dar de netăgăduit; totuşi nu-i destul ca să închizi pe cineva într-un asemenea loc, unde mă tem întotdeauna că voi fi închis de-a binelea înainte să adorm. Totul e alb aici şi miroase urât, iar dincolo de bare şi de ferestre un palat ocupă în depărtare fundalul peisajului, ochii mei reuşesc să-l atingă, dar degetele mele nu. Şi am o poftă nebună să ajung la el pe deasupra copacilor. Un lanţ îl uneşte cu cerul albastru, mi-ar fi destul să-l ating ca palatul să se pună în mişcare, ca o pendulă divină balansându-se de-a lungul colinelor, deasupra crestei pinilor şi a stejarilor piperniciţi. Dar n-ajung să-l ating. Disting clar lanţul dispărând în cer, printr-o gaură făcută în bolta joasă, care nu-i decât o pânză albastră întinsă deasupra pământului. Bănuiam. Totul nu-i decât decor şi comedie şi sunt sătul de asta până peste cap şi o să-l ucid pe Eulalio, pe doctorul Eulalio, şi voi fugi cu Blanca Alvarez, care apare în acest moment la capătul câmpiei şi înaintează spre mine, îmbrăcată toată în alb, aidoma imaginii unei sfinte, cu părul său negru fluturându-i pe umeri. Deodată e lângă mine în sala goală a spitalului şi-mi trece uşor peste frunte cu degetele care au buze în vârful lor şi care îmi vorbesc şi mă ating suav, ca adierile sărutărilor nocturne. Poate că cineva m-a iertat. Aud paşi ce coboară o scară şi mă tem, dar Blanca îmi face semn surâzând şi nu mă mai clintesc, aşteptând sentinţa. Palatul se ridică în văzduh scuturându-şi rădăcinile şi parcă tras înspre înalt de lanţ. O să dispară în curând în spatele pânzei albastre a cerului şi peisajul va rămâne golit de el pe veci. Zăresc clar, printre lemne, rămăşiţele fundaţiei sale şi pământul proaspăt unde mişună insecte negre ce par a se trezi dintr-un somn lung şi care nu-s altceva decât fiinţe omeneşti, în haine lungi, doctori din Salamanca, ce se vor ridica, vor începe să meargă, să invadeze lumea, ca s-o vindece, s-o

împiedice să se salveze, s-o ajute să se prăbuşească. Blanca nu mai e lângă mine. Încep să ţip...

Se potoleşte lin sub sărutul meu şi se cufundă-n mine ca într-un alt vis, cu ochii închişi, aproape fără să-şi schimbe poziţia. E beat de fericire... Să fie un nou văz, dezgrădit în străfundurile mele, zămislit în violenţa însăşi a plăcerii? Devin noaptea fără sfârşit a întregului univers, înfăşurându-se chiar în jurul ei, ocrotind astfel sâmburele de viaţă care va fi raţiunea sa de existenţă şi care o va transforma într-o procesiune de supravieţuiri. Suntem doi, dar încercăm să împlinim sau să refacem şansa unică dinaintea separării, dacă o fi fost. Urcăm din adâncimile unirii noastre, prin efervescenţe purpurii, răscolite de nechezări şi de ţipete de-amar, ce nu-s mai mult decât izbânda unei feerice trude, ne înălţăm înspre aceşti zori abia iviţi, dar pe care-i întrezărim la limanul încercuitei cuprinderi.

Cel care tocmai a trecut de-această uşă, între coşmar şi crunta gingăşie a unirii, nu sunt eu. Ies dintr-un vis, ca să pătrund în viaţă, o şterg dintr-un trecut izvodit din mine şi din miasme putrezite, doar ca s-ajung din urmă viaţa, slobodă de-orice-nlănţuire. Trec iar în zbor deasupra vârfurilor aurite, iar calul meu înaripat şi alb se rupe de-astă dată din tărâm şi lasă-n urmă văile pământului. Sunt aidoma unui suflet care s-a desprins de trup, vreau să spun de pleoape şi urc luat de un vârtej ce se înalţă, supus şi integrat în forţa-mamă, înspre un izvor care a topit totul, deasupra stelelor roşii, întâlnind comete cu coadă care încearcă în zadar să ne taie drumul, pe partea punctului ultim şi iniţial unde, sosind, voi deveni una cu aripile domolitoare ale vertijului care-mi zdrobeşte şi-mi netezeşte ultimele asperităţi, pentru a se putea izola el însuşi în mine, sclavi reciproci ai căutării noastre imemoriale. Această alunecare de-a lungul pereţilor universului implică un cânt, fluierături înnebunite, care ne însoţesc, la fel de nesfârşite ca şi noi, care participă cu sunetele lor la vibraţia noastră din ce în ce mai îmbătată de ea însăşi. Am devenit totul, vom fi Unul la capătul cursei, în pragul acestei lumini din ce în ce mai aproape, care va sfârşi prin a ne reda cunoaşterea unităţii absolute. E oare prea târziu pentru a avea îndoieli? Un fulger ne străpunge ca un tăiş de foc, universul se sparge în mii de bucăţi şi ne zbuciumăm iar despărţirile, proiectaţi pe drumul întoarcerii, fiecare în galaxia sa, de parc-am fi încleiaţi într-o Cale Lactee care ne readuce pe Pământ. Lupt din răsputeri să nu mă separ de elanul ascendent, înăbuş inutile strigăte, dau din picioare ca un înotător disperat, dar fulgerul

a despicat în două inima noastră vertiginoasă şi urmează prăbuşirea, pentru că m-am îndoit o clipă, pentru că am sperat prea mult, oare-o voi şti vreodată? Şi, deodată, descătuşarea în spaima tăcută a simţurilor revenite în culcuş, prea plăpânde pentru a îndura. O regăsesc pe această femeie în fiece fibră a mea şi parfumul ăsta de ierburi sălbatice şi de primăvară, de fructe şi de vară, adunând în învăluirea sa coacerea tuturor sevelor toamnei şi o sorb cu buzele, cum ai bea o infuzie magică alinătoare. Revenim dintr-o mare depărtare, dar vremea nopţii ne înconjoară încă şi jăratecul de jos mai ajunge să arunce umbre asupra perdelei de întuneric şi să deseneze dungi paralele printre rosturile podelei. E trecut de miezul nopţii şi calul a adormit. În veci nu mai trebuie să părăsim spaţiul acestei nopţi, ci să blocăm uşa şi ferestrele, ca să nu mai ajungă nimic la noi, nici timpul, nici sclavii săi şi să continuăm să trăim în această neclintire care ar putea să nu mai aibă sfârşit.

De ce râzi?

Pentru o clipă, suspendaţi în imposibil, ne prefacem că-i dăm crezare, apoi un râs nebun pune stăpânire pe noi şi râdem cu lacrimi, îmbrăţişându-ne, sufocându-ne în sărutări, dezlipindu-ne buzele numai cât să nu ne înăbuşim unul pe celălalt, răvăşindu-ne părul, cuprinzându-ne cu violenţă, doar-doar om stăpâni râsul acesta care se amplifică întruna, epuizant şi absurd, gigantic şi atotputernic, aidoma unei năpădiri de ape. Şi totuşi, ce-am spus aşa de comic? A fost o binefacere şi mă simt ca după o baie, proaspăt şi odihnit, până în străfundul a tot ceea ce sunt. „Dar tu?”

Nu mai pot vorbi. Am uitat cine sunt.

Eu nu, Doamne, eu nu. Nu-ţi îndepărta buzele de mine, chiar dacă te dor de atâtea sărutări. Absoarbe-mă. Fie-ţi milă de mine. Fă să sece cu izvoarele tale fântânile mele de groază. Nu-ţi conteni trecerea prin părul şi pe umerii mei. Călăuzeşte-mă, cu degetele tale divine înspre neştiutele tale certitudini. Cine eşti?

O femeie. N-am istorie. Sfârşesc acolo unde încep.

O să dau eu, într-o zi, de ticăloasa aia. Unde o fi putut să se vâre? Cadavre de bărbaţi şi trupuri vii de femei, marea bucurie a războiului. De nu s-ar mai sfârşi, asta-i tot ce doresc. Să merg călare printre flăcări, să dispar în noaptea ce adastă complice peste sate, să mă opresc într-unul, să dorm până la prânz, să ies, să trag o duşcă, să ciocnesc şi să sporovăiesc cu prietenii care habar n-au cu ce mă îndeletnicesc eu, în vreme ce peştele se

odihneşte sub gheaţă în fundul hambarului, iar firicele de apă cresc în băltoace liniştite şi nevinovate printre roţile căruţelor. Să port după mine, printre toţi nătăfleţii ăştia, taine ce-ar da fiori călugărilor şi chiar regilor, să urăsc şi să iubesc lumea, să fiu fericit şi să mă pomenesc, aşa, hidos şi puternic, protejat de legi, încălcându-le pe toate sub pavăza nopţii. În asta zace latura ascunsă a vieţii şi nu există alte probleme şi nicio datorie faţă de lumea de dincolo. Căci ceea ce mă depăşeşte sunt tot eu şi toate se vor stinge odată cu ultima mea răsuflare de beţiv bicisnic. O s-ajung să pun mâna pe ea, să fac din ea o ibovnică supusă şi, din unica ei avere, a doua mea moară. Când o să mă satur de trupul ei, am s-o încarc într-o noapte cu alte trupuri îngheţate, s-o vând, proaspătă, acelui învăţat care toarnă aur în căuşul palmelor lui Manuel. Caii cunosc drumul, ceea ce văd lucind în stânga sunt focurile pe care oamenii de la Castelul din Almonacid le-au aprins în jurul zidurilor, ca să n-aibă vreo surpriză peste noapte. Maurii îi mai sperie încă şi soldaţii îşi vor petrece noaptea scotocind în întuneric. Şi-au pierdut deprinderea şi într-o bună zi vor sfârşi în mare şi nu va mai fi război pe la noi, poate doar peste vreun veac. Înainte de cinci ani nu vor îndrăzni să se aventureze dincolo de Sierra Morena. Ar trebui să mă gândesc să mă mut pân-atunci, să emigrez spre sud, cu mori cu tot sau să cumpăr un han ca lumea la răscruce de drumuri, în apropierea graniţei cu frământări, unde va fi plin de cadavre, unde focul va arde încă, focul războiului, ce-mi încălzeşte oasele de când mă ştiu pe lume. Da’ frig mai e, pentru jumătatea lui noiembrie! E momentul să-mi destup plosca. Zeama cea bună a strugurilor putrezi, cum zicea morarul. Care morar? Rachiul vorbeşte, eu îi răspund. Părtaşul fiecărei lovituri date de mine cu pumnalul, fiecărei clipe de baftă, de lehamite, de reazem, fiecărei aruncări cu zarurile, fiecărei sloboziri de armă, fiecărei fapte semeţe. Ei da, părtaşul meu, eu l-am ucis pe Sebastian, vezi, ştiu secretul prin care să-ţi fac o bucurie, la rândul meu, chiar acum ţi-am destăinuit ultima lovitură, cea mai însemnată, cea mai dezgustătoare, fapta mea de vază, cum spuneam. Hai, rachiule, răspunde-mi, felicită-mă, tu m-ai sprijinit mereu cu înfocatele-ncuviinţări, fiind mai bine statornicit în dovezile de prietenie decât orice amic. Ba l-am ucis chiar pe la spate, în clipa când intra... Nu, ăla a fost Pedro ori Pablo, ori Jeronimo, nu mai ţin minte, dar nu Sebastian, care a cutezat să ridice mâna asupra mea. Îţi dai seama? Departe, în vale, era deja război şi maurii se apropiau de castel odată cu bruma dimineţii şi cu ţipetele. Era ca o maree,

ca un puhoi ce urca, şi simţeam în străfundul nărilor mirosul pătrunzător al sângelui şi al fumului dus de briză, aidoma miresmei de iarbă cosită. Mirosul ăsta m-a ameţit, ca de obicei. Manuel era deja în luptă, alături de oamenii veniţi de la castel şi i-au culcat pe mauri pe un linţoliu de rouă, printre tufele de cimbru, înşiraţi pe rând. Nici n-au apucat să se apropie de mori, să le dea foc. După ce soarele a risipit ceaţa, i-am văzut pe mauri, cei care mai trăiau, fugind spre Consuegra şi pe oamenii de la castel tăind capete, cu zecile, în vreme ce trupurile orfane se rostogoleau în râpe. Doar moara de jos ardea în vâlvătăi, încălzindu-mi inima. Priveam, sprijinit de fereastră. L-am văzut pe Sebastian ieşind şi alergând înspre castel, apoi dispărând printre săbiile ce se încrucişau, aşa cum te cufunzi într-o pădure. Am coborât în mare grabă scările, nu mi-a trebuit decât o clipă ca să ajung la ea, s-o înlănţui, să-i înăbuş ţipetele pe vârful buzelor. Cine-i de vină? De ce-mi zâmbea întruna, spune-mi, explică-mi rostul acestui farmec. Nu ca să-mi facă semn şi să mă ispitească? Să însemne altceva zâmbetul unei femei? S-a prefăcut că nu mă vrea imediat, dar începeau să-i curgă lacrimi de plăcere, când idiotul ăla s-a întors şi imediat a ridicat mâna şi m-a lovit pe obraz. Cuţitul meu l-a amuţit pe loc, ca pe un miel. O străfulgerare. Rămăsesem singur, singur pentru ea. Când m-am întors, nu mai era acolo şi am căutat-o în zadar, are vreun ascunziş undeva; aş fi vrut să dau foc morii, s-o fac să iasă, dar era deja un bun care-mi aparţinea în principiu, aşa că m-am dus s-o caut pe-afară şi unde n-am fost, până s-a lăsat seara şi bătălia s-a potolit în sat şi maurii s-au îndepărtat printre măslini, înspre drumul cel mare şi când i-am auzit urcând pe oamenii noştri care-aduceau cadavrele alese în vale de Manuel. Am fost nevoit să mă ocup de cele şaptesprezece pachete, să le leg cu sfoară, să scot gheaţa din peşteră şi să-l aştept pe Manuel, care întârzia să apară. Avea, de data asta, o figură stranie, de parc-ar fi fost un strigoi ce cunoştea din nou minunea vieţii. O fi dat şi el vreo lovitură, la rândul lui, nu-i nicio îndoială. Vreun prizonier de vază, o mână tăiată, doldora de inele, un bidiviu de preţ ori vreun stindard. Avea aerul unuia care dăduse peste ce căutase. Şi-apoi, n-a mai vrut să mă-nsoţească, în noaptea asta, ca de obicei. Aşa ceva nu s-a mai întâmplat. Azi e marţi, sâmbătă sunt înapoi, şi-o să dau eu de ticăloasa aia care m-a făcut să-i omor morarul, ca mai apoi s-o şteargă fără urmă. Scârnava dracului! Hopa! Mai cu luare-aminte, coasta e pieptişă, trageţi de frâie, de grija peştelui ce va putrezi sub gheaţă dacă nu vă grăbiţi.

Sunt chiar aceea pe care o căutai. Dar n-o să ţi-o spun, căci, pentru o vreme, nu voi fi pentru tine decât momeala, şi nu trebuie să ai habar de cârlig, de undiţă, de băţ, de braţ şi de voinţa mea care pune în mişcare acest joc îndelung, la capătul căruia mă confund cu propriile tale buze şi cu propria ta foame. Să ne hărţuim unul pe altul, fiecare la limanul speranţei sale, dacă ai vreuna. N-am făcut rău nimănui, iată într-adevăr ce ne desparte şi de ce mă cauţi cu atâta furie, căci eu sunt în stare să-ţi ofer uitarea, asemenea unei izbăviri. Totul este atât de plăpând în nevinovăţia asta din care sunt croită, atât de firav, că abia reuşesc să mă recunosc în mijlocul imaginilor ce mă compun în trecut. Când bărbatul meu cădea beat mort sub masă, câte-un cavaler, câte-un ţărănoi, câte-un negustor de grâu mă ajutau să-l duc în odaia lui şi le mulţumeam cum puteam, în umbra răcoroasă a coridoarelor, în fânul adunat deasupra staulelor, peste scrâşnetul fălcilor şi uneori în propriul meu culcuş, la nimereala şi îndrăzneala fără seamăn ale vinului şugubăţ şi ale furiilor pe care acesta le aprinde în sângele bărbaţilor. Am făcut să se cutremure viconţi. Cel pe care mi-l voi aminti mereu a fost cavalerul acela osos, îmbătrânit de trudele sufletului său, care a potolit într-o noapte o întreagă ceată de tâlhari. Îi detest pe neciopliţi şi întotdeauna am căutat în bărbaţi ceea ce le puteam răpi, scânteia unui har, în ochi, într-un cuvânt, iar bădăranii ăia mă voiau cu toţii şi eu nu-i voiam pe ei. Bărbatul meu nu îndrăznise să se amestece, se temea, erau vreo cinci-şase şi se înghesuiau în faţa mea, toţi deodată, scoţând răgete într-un semicerc ce se strângea tot mai mult. Răsuflările lor împuţite erau deja asupră-mi, ca nişte mâini. Atunci se ridică acel cavaler cărunt care izbi masa cu o teribilă lovitură de sabie. Nu mă faceţi s-o scot din teacă, urlă el, cu ochii afară din cap, cu barba-ntr-o parte, parcă luată de vânt. Un profet sau o fantomă. N-a mai zis altceva, dar ţărănoii se întorseseră pe loc la scăunelele lor, ca apoi să iasă şi să plece. Pe cele două părţi ale căminului erau două torţe aprinse, iar pe o masă agoniza flacăra unei lumânări şi bărbatu-meu curăţa nervos faţa rotundă a unui butoi cu vin roşu. Cavalerul se ridică în tăcerea pe care o aud şi-acum şi se îndreptă înspre mine, privindu-mă în ochi, ca atras de forţa pe care o ascund în mine şi pe care niciun bărbat n-o poate îndepărta. Eram gata să-i mulţumesc, măcar cu vreo privire sau vreo promisiune smulsă fără greutate viitorului meu, dar am înţeles imediat că altceva trezisem în el. Se înclină şi-mi spuse: „Alonso Quijano, la ordinele Domniei Voastre. Îngăduiţi-mi să vă păstrez vie amintirea, întotdeauna.” I-am întins mâna şi

m-am înclinat, la rândul meu, cum ar fi făcut o adevărată doamnă. Mi-a sărutat mâna cu vârful mustăţilor şi poate şi cu buzele, atât de subţiri, că n-am reuşit să le disting în încâlceala aia. Atât a fost. Nu l-am mai văzut în veci. Era ca şi cum m-ar fi dezbrăcat şi m-ar fi îmbrăcat cu o rochie mai fină, care mi se lipea de piele, confundându-se cu ea, odată cu trecerea timpului. M-am pomenit făcând alte gesturi, după aceea, am dobândit un alt fel de a merge şi am început să-i prefer pe cavaleri vânzătorilor de grâu, nu pentru rangul lor, ci pentru sunetul vocii lor, pentru parfumul lor mai ales. Da, i-am permis să nu mă uite, dar de fapt eu sunt aceea care nu-l mai uită. Era de undeva de pe lângă Mancha, zicea bărbatu-meu. Citea cărţi şi avea copii mai peste tot, şmecherul, bătrânul şmecher pe care l-aş fi iubit din inimă, pentru un singur cuvânt de dragoste spus pe tonul acela şi cu vocea aceea fără cusur: „Îngăduiţi-mi să vă păstrez vie amintirea.” Un sfânt, aş zice, de n-ar fi fost toţi plozii împrăştiaţi mai peste tot în Noua Castilie. Nu, nu cred c-ai înţelege dacă ţi-aş povesti despre el şi e ciudat că-mi revine această amintire, prima care s-a trezit în mine când mi-ai pus întrebarea de adineauri. Iată cine sunt. Fructul unei întâlniri în noapte, fără pată şi fără tihnă. Şi de asta mi-ai plăcut, încă de la primul tău surâs, în lupta însângerată, nu pentru forţa şi îndemânarea cu care retezai capete, ci pentru asemănarea asta, îmi dau seama acum. Nu eşti cumva fiul lui, vreunul din numeroşii fii zămisliţi la umbra morilor de vânt, între Consuegra şi Belmonte? Ceea ce-ţi dăunează şi ce mă face să înclin să cred că semeni cu mama ta mai mult decât cu el e sminteala ta în rău. El era nebun de mai bine şi de mai bun, aidoma unui făuritor de stihuri. Căci am cunoscut şi din aceştia, unul singur, ca să spun drept, un singur făuritor de versuri, dar la ce bun să-ţi vorbesc despre el? Ai gândi urât despre mine. Şi nu sunt aşa, ţi-o jur. Mi-a plăcut mai mult să dau decât să primesc, ca tuturor femeilor, şi posed atât de puţin, deşi sunt totul pentru tine. De asta te voi urma până la capăt, dincolo de viaţă, dacă trebuie.

Nu vrei să-mi vorbeşti despre tine.

Sunt o biată femeie, n-am istorie. Am venit pe lume la Consuegra şi nu m-am clintit de aici.

Până mâine, când vom fi la Toledo, primul oraş pe care-l voi fi văzut, ca să zic aşa, cu ochii mei. Pentru că acel făuritor de versuri, acel menestrel, despre care nu-ţi voi vorbi, era din Toledo şi ştia să povestească despre oraşul său ca într-o cântare în zori de zi. Uite, în ziua ultimului sărut, m-a

numit *aurora nopţii lui interioare*, pentru că mă cheamă Blanca. Suntem plăsmuiţi din taine împărtăşite. Cine ştie ce o fi însemnând numele tău? O să te-ntreb, într-o zi, când voi şti dacă eşti în stare să-mi răspunzi, sau după ce-o să te pregătesc să-mi răspunzi. Cred c-am adormit amândoi, căci nu mai aud nimic în întuneric şi dacă vreau să deschid ochii văd că numai înlăuntrul lor mă împlinesc, unde e visul şi unde mă voi lăsa închisă încet-încet, ca să mă astâmpăr un pic de părelnica mea fericire.

„Chiar că nu vreţi să beţi tot laptele. Aveţi idee că e din ce în ce mai greu să găsim lapte?” Vocea ei mă atinge ca o mână, cu vârful degetelor şi freamăt sub atingere. Nici măcar nu îndrăznesc să mă întorc cu faţa spre ea, ca să nu mă trădez, sau să n-o prind de încheietura mâinilor, sau să nu-i cuprind talia şi să nu-i mai dau drumul. Stau cu spatele la ea, prefăcându-mă că mă uit pe fereastră, îmbufnat şi încruntat, dorind ca vocea ei să continue să mă certe aşa, ca halatul ei alb să fie la îndemâna degetelor mele încrucişate la spate, ca răsuflarea ei să-mi atingă uşor ceafa. Sunt numai închipuiri, lipsite de orice noimă, la fel de vii şi de crude ca toate celelalte fantezii de peste zi, atât de puternice, atât de incisive, că vor sfârşi prin a se grava pe pereţii încăperii mele, ca nişte fresce în negru. Apropie-te, te implor, cu un pas măcar. S-o fi clintit? Mai e aici? Parfumul ei suspendat în aerul odăii îi va prelungi prezenţa timp de câteva momente. A plecat, delicată şi tăcută, ca o măicuţă. Ar fi fost destul să mă întorc, să-i spun un cuvânt şi-aş fi cuprins din nou în ochi privirea ei care înţelege. Dar am preferat să fac pe supăratul, ca un copil prostuţ şi vor trece multe zile până să revină între noi această căldură şi posibilitatea gestului definitiv, care va marca sfârşitul singurătăţii mele şi al chinului. Ştiu demult că ea este aceea care mă va vindeca. Mă întorc. E încă aici, privindu-mă, în pacea solemnă a după-amiezii, cu masa între noi şi cu paharul de lapte băut pe jumătate, ca o barieră, căci n-o să-l termin, nu-mi mai trebuie şi nimeni pe lume n-o să mă oblige să-l beau. Nu-i nici urmă de înţelegere pe obrazul ei, poate c-o să-i cheme pe gardieni şi mă întreb de ce-o iubesc. Sunt hotărât. Înaintez. Mă mişc în lumina şovăielnică a privirii sale, redevenită neutră, profesională.

Brusc, îmi amintesc de pericolul care mă pândeşte şi a cărui permanenţă am uitat-o, mă opresc, mă aplec, îmi scot pantoful stâng, îl pun pe masă. Şi torn în el ce-a mai rămas din lapte, adică jumătate din conţinut, ca într-o cupă. Ea face „nu” cu capul şi semnul acela de alianţă îi străbate din nou privirea. E ca şi cum ar fi vorbit. V-am înţeles jocul, spune această

privire, dar n-o să-l dezvălui nimănui. Vă înţeleg şi vă iubesc. Rostogolirea îndepărtată a tunurilor face să se zdrăngăne geamurile. Sunt poate salvat şi întind o mână înspre ea pentru a pecetlui pactul care tocmai ne-a unit. Oare-i chiar atât de frumoasă? Nu e numai reflectarea celeilalte? „Cine sunteţi?”, o întreb, abia mişcând buzele. Ea-şi pune un deget pe gură şi, fără brutalitate, ca şi cum n-ar vrea să-mi facă rău, se întoarce şi iese din încăpere. Mă refugiez, alergând aproape, în faţa cerului de la fereastră şi mă pomenesc din nou singur, dar fără amărăciune, fără nicio dorinţă să ţip sau să plâng, ca alteori.

Numai de n-ar fi zorii. Interiorul morii, inima neagră ce palpita în jurul nostru, devine lăptos, urmând să întindă asupra pământului licăririle numelui meu. Nu mă iubesc în clipa asta, ce va marca prima noastră despărţire. Mă ridic, îmi iau pantofii, cobor scara abruptă pe unde a intrat femeia aceea cu ceva timp în urmă, chiar în noaptea asta, ca s-o şteargă cu trupul neînsufleţit al bărbatului ei. De ce-i era frică? Să nu-l ispitească pe Manuel? Avea ea habar ce comerţ face el? Într-adevăr, Sebastian nu mai e aici şi uşa a rămas deschisă, căscată înspre valea îngheţată şi cerul care se înroşeşte dincolo de ceaţă. Închid uşa şi aprind focul în vatra caldă încă, unde cenuşa şi făina se confundă într-un gri-deschis, semănând cu un strat de zăpadă aşternut de multă vreme. Mă piaptăn, îmi limpezesc ochii, îmbrac rochia pătată încă de sângele care a stropit-o. Sângele maurului. Dar sunt adevărate, oare, toate acestea? Mă aşez pe o banchetă, în faţa focului care-ar trebui să-mi lumineze gândurile, dar care mai mult le încâlceşte. Aş fi putut fi moartă încă de ieri. Sunt vie într-adevăr, gândesc oare? Coboară şi Manuel, se opreşte la mijlocul scării şi mă priveşte, cu un surâs grav răspândit pe faţă, amintire vădită a nopţii. Ce se întâmplă în realitate cu noi? Cum am putea-o şti? Ne iubim cu înflăcărarea trupurilor şi poate că el este fiul ori nepotul acelui vârstnic ce mi-a sărutat mâna şi peste care uitarea nu s-a aşternut nicicând. Ce-aştept de la el, ce lămurire demnă de tainica promisiune a numelui său? Aş vrea să stăpânesc prin el tot ceea ce mi-e neştiut, tot ceea ce iubirea ascunde şi ucide în înlănţuirea trupurilor. Să salvez, într-un fel, ceea ce iubirea nu ucide, ceea ce flacăra ei transformă în aur, undeva, în fundul creuzetelor vide. Poate că şi el aşteaptă de la mine cheia asta, pe care n-o am, pe care o caut în el.

Clipa aceasta nu trebuie s-o ucid niciodată, să păstrez bine închisă în mine această lumină de foc pe faţa ei atât de obosită şi de frumoasă, ivindu-

se parcă din noapte, născută din silabele numelui ei care, iată, îmi dau deodată seama, înseamnă auroră. Să nu cumva să pierd în vremea ce va veni acest obraz firav, întors înspre mine, abia scăpat dintre degetele mele, dintre buzele mele, ca modelat de tot ceea ce aşteptam de la iubire şi de la o femeie. Această unică clipă de calm absolut în viaţa mea, acest moment ce se pierde deja, ce se sfârşeşte, ce a devenit trecut nepieritor. Am ajuns în josul scării, îi apuc mâna. „Hai! N-avem timp de pierdut. Trebuie să-l ajungem din urmă pe Eulalio.” Ieşim în frigul deja limpede al dimineţii şi imensa lume a luminii ne ţine în cleştii ei, silindu-ne la gesturi, la paşi, la gânduri care nu-mi plac. Să regăsesc noaptea ce tocmai s-a stins, atât sunt capabil să-mi doresc, sub nuiaua zilei ce se înalţă, ce ne va strivi în curând cu lumina ei. E vremea gesturilor ştiute, înlănţuite – punerea hamurilor, a şeii –, apoi părăsirea morii, goana călare împreună în şa pe drumul care coboară, înaintea castelului pe care abia îl zăresc în ceaţă, străbaterea satului, în care se trezesc năluci ce se agită în jurul ruinelor înnegrite şi morţi pe care-i vor îngropa înainte de amiază. Mergem de-a lungul râului Amarguillo, Blanca stând călare în spatele meu, parc-ar fi ieri, sprijinindu-şi faţa de spinarea mea, ţinându-mă strâns cu braţele, într-o îmbrăţişare pe care ştie s-o facă alta de la clipă la clipă. Nu mi-a povestit nimic despre ea însăşi, habar n-am de trecutul ei. Poate că n-are nimic de povestit. Iar eu i-am spus tot. Ceaţa devine mai deasă pe lângă râu şi măslinii par nişte braţe deşirate semănând tenebre în aerul dimineţii. Calul se opreşte brusc şi freamătă între coapsele mele. Ascult. Blanca şi-a îndepărtat obrazul de mine şi aude cu siguranţă înaintarea copitelor, cu zecile, cu sutele, dincolo de râu. Suntem chiar lângă un bătrân măslin uriaş, încolăcit asupra scorburii sale ca o moară de vânt în jurul pietrei. „Coboară încet şi ascunde-te în scorbura asta. Când vor fi departe de-aici, pe urmele mele, fugi şi dă alarma în sat. Sunt maurii. Se întorc să atace. Anunţă-i pe cei de la castel. Du-te şi tu acolo. O să trec mai târziu să te iau.”

N-am timp să-i spun vreun cuvânt. Mă strecor în scorbură şi el se îndepărtează în galop.

Se ivesc burnuzuri albe, cai albi, care dispar imediat, aproape fără zgomot, în vreme ce bidiviul negru, sau mai degrabă ecoul goanei sale, se afundă în propria fugă înspre Almonacid şi Toledo. O să se-ntoarcă vreodată? Păsări ţipă în ramuri, printre măslinele crude şi tari şi cântecul acesta multicolor, desprins parcă din nuanţele toamnei, acoperă încet-încet

zgomotul trăpaşilor şi zdrăngănitul săbiilor care se împrăştie în îndepărtata indiferenţă a peisajului. Mi-ar plăcea să devin sufletul acestui măslin şi să nu mă mai clintesc, să nu-mi mai fie teamă de nimic, decât poate de îngheţul din martie şi de seceta verii. Când nu se mai aude nimic în jur, ies din ascunzătoare şi încep să alerg înspre sat. Să alerg ca o nebună. Şi nici măcar nu plâng, când mă împiedic de bulgării de pământ, căzând, ridicându-mă, singură în mijlocul câmpului de toamnă şi al urii care ne rânduieşte trupurile părăsite între atotputernicele mâini ale morţii. Cad iar, cu răsuflarea tăiată. Şi mireasma cimbrului, răspândită din tufele pe care le-am strivit în cădere, mă readuce la viaţă, plăcuta mireasmă ce n-are ştire de trupurile neînsufleţite, nici de caii ascunşi în beznă, nici de săbii sau pârjol. Frec între degete rămurelele mărunte, îmi strecor una în păr, smulg o tufă şi mă ridic, ca vindecată ori domolită de acest parfum.

Şi-o iau iar la goană, spre satul ce se crede la adăpost şi care nu va fi nicicând ocrotit.

Amada en el amado transformada.
Saint Jean de la Croix

„Nu am liman, spuse el. Sunt fără sfârşit.” Nu contenea să repete aceste cuvinte absurde, încărcate în acelaşi timp de toată povara tragediei umane, legănându-şi întruna capul, ca acul unui metronom, sau, mai exact, aidoma unui nebun. O fi, cu-adevărat, vreunul din ăştia? Am îndoieli de multă vreme, din ziua când şi-a vărsat laptele în pantof, ca să mă convingă definitiv de realitatea smintelii lui. Bubuiturile astea de tun, Dumnezeule, mă cutremură toată şi mă cuprinde o frică îngrozitoare şi-aş vrea să fug, să scap din valea asta, din aşezământul acesta mai ales, în care sunt nevoită să zâmbesc unor monştri, din zori şi până-n seară, să domolesc aceste alte spaime omeneşti, ascunse dincolo de meterezele rătăcirii, aşa cum se întâmplă în tranşee, de unde se războiesc fără încetare cu restul omenirii. Să încerc să-l înţeleg pe Manuel. Ce caută, în nebunia lui? Vreo experienţă? Un refugiu, ca toţi ceilalţi? Vreo manieră de-a se apropia de mine, aş zice, judecând după comportamentul din ultimele zile, după privirile în care, dincolo de nebunie, sau de simularea ei, o altă fiinţă mă iscodeşte, mă imploră, încearcă să mă facă să înţeleg ceva, o pasiune, care-ar putea fi iubire ori numai complicitate. Doctorul Eulalio a fost clar în diagnosticul pus, încă de la început: „Fiţi mereu cu ochii pe el, e un caz ciudat.” Dar cuvintele acestea puteau însemna mult mai mult şi încep să-mi dau seama de asta. Ore întregi nu se clinteşte de la fereastră, de parc-ar fi bătut în cuie în peisaj, contemplându-şi, ca nebunii, propria-i imagine brodată pe faţa lumii exterioare, devenită propria lor faţă. Nu se întoarce decât ca să mă privească, fără să-mi adreseze niciodată cuvântul în mod coerent ori căutându-mi greşelile, ca într-un dicţionar, în străfundurile lui şi ale noii sale ştiinţe de a trăi, ezitând, devenind la fel de înspăimântător uneori ca un nebun adevărat. N-o fi vreunul dintr-ăştia? Fişa lui nu-i prea clară. A mea ar fi, oare? Ce caut eu, de fapt, în acest loc izolat, în bungetul codrului, departe de priviri? Să fii infirmieră a unor nebuni nu-i decât o alegere extremă şi o apărare, în acelaşi timp, exact ca nebunia acestui Manuel, de-o fi adevărat că se ascunde ori că se preface. Suntem de doi ani aici, de la începutul războiului. Să nu-ţi aminteşti. Să ştii să aştepţi. Să-ndepărtezi orice ispită. Să te prefaci. Să te rogi mult, ore întregi, ca acum, când, închizând ochii, în patul meu de noapte, mă pot confunda într-adevăr cu mine însămi şi pot ieşi din rolul meu diurn şi din prefăcătoriile de rutină. Doamne, sunt tot aici, în aceeaşi slujbă pe care mi-ai hărăzit-o de la început, mai bătrână cu o zi, cu o zi mai aproape de Tine. N-am nimic să-ţi cer, căci nu merit o împlinire şi nu

ştiu decât să implor. *Vuestra soy, para Vos nací/Qué mandáis hacer de mí?* A-ţi sorbi viaţa, cum fac eu, nu e demn de o creştină şi nu sunt demnă să Te caut. Nu merit nimic. Ai milă de mine şi de acest Manuel care începe să-mi bântuie conştiinţa. Îndepărtează-mă... Bubuiturile astea de tun, care sfârtecă undeva pântece şi ziduri, care dezlănţuie lacrimi şi ţipete, blesteme şi rugăciuni, bubuiturile astea de tun, surde şi îndepărtate, care zdrăngăne geamurile, nasc vâlvătăi în oraş, în sate, la capătul fiecărei traiectorii. Nu mă lăsa pradă acestor flăcări. Mă bântuie un vis, ştiu bine, dar m-a mai bântuit cu câteva luni în urmă, nu-i decât o copie a acelei nopţi, n-ar trebui să mă tem, trebuie să îmblânzesc această frântură sălbatică din trecutul meu, să mă simt în voia mea şi s-o dau afară din mine, cum elimini o otravă. Nu e chiar acelaşi vis, e, ca de obicei, mănăstirea din visele anterioare, ceva mai mare decât era cea din realitate, aşezată la marginea unui port, unde zăresc o navă prin fereastra chiliei mele, aninată de cer printr-un lanţ lung ruginit şi abia atingând valurile, cu fundul subtil al chilei. Dacă mă uit cu atenţie, văd lanţul dispărând printr-o găurică dincolo de albastrul intens, un pic şifonat în jurul locului pe unde trece lanţul, pe care m-aş putea căţăra ca o maimuţă sau ca un acrobat, pomenindu-mă deodată la limanul tuturor dorinţelor mele. Văd un copil alergând pe ţărm, înnebunit, pe partea unde e corabia ancorată în cer. Aud zgomote ce urcă dinspre oraş, ca nişte valuri umane şi mi-e frică. Bubuituri de tun, explozii, ziduri care se prăbuşesc, străzi întregi care se scufundă sub propriile lor ruine, case vechi care plesnesc aidoma fructelor răscoapte. Chiar în faţa mea – de data asta apar case între privirile mele şi mare, ceea ce nu mă împiedică să văd vaporul suspendat, ca şi cum aş locui într-una din acele case, poate pe la ultimul etaj – nişte oameni scot cadavre de sub ruinele fumegânde, corpuri turtite, netezite cu grijă de dărâmături, aidoma unor tipare de rochii decupate într-o mătase roşie şi pe care supravieţuitorii le aşază în sicrie, unul deasupra celuilalt, ca pe nişte frunze cu formă omenească, cu sutele într-un singur sicriu. Mi-e frică şi nu pot să ies din chilie. Mă uit prin fereastra cu gratii. E din vina mănăstirii, strigă oamenii şi-şi ridică braţele către fereastra mea, de parcă eu aş fi pricina acestui dezastru. Au torţe aprinse, pe care le aruncă prin uşa de jos în interiorul mănăstirii. Fumul ajunge imediat în chilia mea, mă îneacă, nu mă mai pot salva, privesc prin geam marea albastră şi copilul care aleargă întruna de-a lungul cheiului. Totul e foarte limpede, strălucind de toate culorile realităţii. Copilul învârte în mâna stângă nişte foarfeci

enorme şi se deplasează cu o viteză înnebunitoare, e deja lângă corabie, se urcă, e pe puntea din spate – poate vedea în depărtare oraşul şi mănăstirea în flăcări – şi, cu un singur gest (nu face asta! n-o face!), taie lanţul care susţine întreaga greutate a navei şi aceasta se prăbuşeşte în adâncuri, fără să lase vreo urmă pe albastrul naiv al mării. Ţip şi mă zbat în spatele gratiilor, în timp ce pumni furioşi bat în uşa mea. Lanţul, vreau să spun bucata ce mai rămăsese, s-a retras în neant şi doar gaura care străbate bolta cerească mai este mărturie a existenţei sale abia sfârşite. Strig, de parc-aş fi îndrituită s-o fac, ca să se curme odată scena asta. Căci ştiu unde mă aflu, adică într-un vis, şi aştept venirea doctorului Eulalio care-o să deschidă uşa şi-o să mă smulgă flăcărilor. Sunt trează deja şi sfârşitul visului, sunt sigură, nu-i decât lucrarea grabnică a conştiinţei mele. Vreau să visez ceea ce visez acum. Acolo era cu totul altceva. Nu exista mare şi nu era nicio corabie, nu erau decât zăbrelele din lemn vopsit care-mi despărţeau odăiţa de oraş, dar dacă aruncam o privire, uneori, vedeam un petic de cer deasupra acoperişurilor, la fel de albastru cu cel din vis, cerul Madridului, ca luat dintr-un decor de teatru şi trei ferestre la ultimul etaj al unui imobil situat peste drum de mănăstire. În pofida acestei monotonii, îmi plăcea să mă uit afară. Mă dedicam propriei transformări şi nu mai aparţineam deja nici pământului, nici trupului meu, oh, Doamne, cât de subtil şi de înnoitor era! Mă simţeam aidoma unei păsări devenită propria ei pană şi dacă eram de acord să mă întorc din vreme-n vreme aici, pe pământ, era ca să mă înalţ din nou prin paginile sfintei Tereza şi versurile Sfântului Ioan al Crucii. Le ştiu şi acum pe dinafară şi fac eforturi să nu le recit cu glas tare, să nu le torn ca pe nişte ape purificatoare peste capetele acestor ignoranţi care se omoară între ei, care nu ştiu glăsui decât în graiul urii ori peste nebunii ăştia cărora le cântăresc zilele, între aceste ziduri fără mântuire. Odaia e mică şi o împart cu altă infirmieră, ceea ce nu mă împiedică să mă rog în genunchi. Mă rog aşadar în pat, întinsă, cu faţa şi cu întreg trupul interior oferite înaltului, ca mai demult. Mi-e destul să închid ochii, că imediat încep să mă înalţ. Nimic nu s-a schimbat în mine, doar corpul meu exterior, pe care trebuie să-l apăr, din noaptea-n care oamenii au dat foc mănăstirii. Închide, închide ochii, regăseşte calea ce duce spre înalt, făcută din filamente de lumină ameţitoare ce mă ajută să urc, într-o fugă fără sfârşit, care, într-o bună zi, mă va ajuta să ajung. Ochii, apăsaţi de efortul pleoapelor, mă dor, dar nu vreau să desfac strânsoarea, nici să dau îndărăt, căci pleoapele sunt aripile mele şi a le

deschide ar însemna să cad din nou în platitudinea nebunilor adormiţi care mă înconjoară şi a războiului ce nu doarme nicicând. Mă înalţ...

Dacă n-am încredere în ei, vor sfârşi prin a se îndoi de mine. Am ştiut acest lucru din ziua în care ea şi-a spus numele: „Blanca Alvarez, la ordinele dumneavoastră.” Nu te prezinţi unui nebun, care este un evadat din starea civilă. Aştepta, poate, în revanşă, revelaţia propriei mele identităţi. Căci nu am nume, nici date, în fişier. Sunt cel care şi-a pierdut brusc memoria, deci personalitatea, pe care l-au întâlnit într-o zi pe drum, între Valdemorillo şi Escurial, cu hainele în zdrenţe, fără pantofi şi fără portofel, cu ochii pierduţi, cu mâinile la fel de goale ca şi spiritul. Nu, nu-mi aminteam. Abia vorbeam, nu reacţionam la nimic, cu excepţia focului. Vârful unei ţigări, ivirea flăcăruii mătăsoase în vârful unui chibrit mă făceau să urlu de groază. Traumatism incendiar. Viaţă îndemnă. Refugiu. Dar a continua în acest provizorat implică riscuri esenţiale. Mai întâi, poţi înnebuni de-a binelea. Sau poţi da motive de îndoială ori de urmărire poliţienească, urmată, în fundul unei pivniţe, de torturi care cer mărturisiri. Lumină asupra nebunului: nume, adresă, profesie etc. Camion în zori de-a lungul Manzanaresului. Casa de Campo. Pini în ceaţă şi în frigul autumnal. Foc de pistol tras în ceafă sau aiurea, lângă vechi ziduri pe unde hălăduia Goya ca să zărească printre copaci silueta oraşului desprinzându-se în lumina sticloasă a zorilor. Mi-e oprit să mă gândesc la numele meu, la cel al tatălui meu, la identitatea mea, şi încerc să uit totul, să inventez poveşti nebunesc de logice, ca să nu cad vreodată în ispita de-a spune cine sunt, fie şi sub tortură. Dar cine sunt, de fapt? Nu trebuie să fac abuz de jocul ăsta. Cine sunt eu? Spune, spune-o-ncet, n-o să te-audă nimeni, eşti singur în odaia ta de nebun, cu pereţi moi, în puterea nopţii. Sunt Manuel, cel fără de vină, dar atât de prigonit, cel ce-ar fi trebuit să moară, să fie-ncătuşat, trimis pe front ori torturat, cel care, în plină demenţă a celorlalţi semeni, n-a găsit altă scăpare decât într-o simulată nebunie personală. Nu trebuie jucat jocul ăsta, cel puţin nu noaptea. Eram totuşi atât de sigur pe refugiul meu, până în ziua în care m-am simţit prins în propria capcană. Ieri dimineaţă am făcut eforturi să-mi amintesc cine sunt, unde mă aflu şi de ce. Abia mă trezisem şi eram gata să-mi reiau rolul cotidian, când, deodată, am avut senzaţia precisă de a fi foarte în largul meu şi chiar fericit când m-am dat jos din pat, şi asta m-a neliniştit un picuţ, instinctiv. Eşti fericit, îmi spuneam, dar cine eşti? Atunci nu mi-am mai regăsit numele şi nimic din ce mă privea, fiindcă

tot căutasem, vreme de doi ani, inocenţa. Nebunia asta simulată devenea autentică. Şi am început să ţip şi să lovesc în uşă. Când l-am văzut apărând pe doctorul Eulalio, recunoscându-mă, parcă, prin el, mi-am amintit şi m-am liniştit, o senzaţie de fericire şi în acelaşi timp de groază croindu-şi drum în mine şi reflectându-se, cu siguranţă, pe faţa mea. Doctorul mă privea stupefiat, parc-ar fi ezitat asupra diagnosticului, având pentru prima oară îndoieli. Şi pe urmă, ieri la prânz, ieri după-masă, privirea Blancăi, lăsată asupră-mi, îngăduinţa ei, dialogul acela mut între două fiinţe normale, dintre care una tocmai îşi revelase tacit minciuna. Trebuie să evadez. Ca să mă duc, unde? Unde m-aş putea duce, căci războiul e pretutindeni. Să simulez aceeaşi nebunie în zona cealaltă... Am fost, în ciuda oricărui fapt, un student bun, aş fi putut fi un medic excelent, dacă războiul n-ar... Mă deprinsesem să salvez vieţile altora, am izbutit să mi-o salvez pe-a mea, datorită celor învăţate la Universitate... la Salamanca. E-aşa de mult de-atunci, s-au dus vremurile bune când cântam la chitară, pe sub balcoanele înflorite. Vremuri când nu mă temeam de nimic. Seara aceea, când goneam pisici, pe strada Colegiului Portughezilor. Nu-s în închisoare şi nici n-am murit. Am câştigat timp. Trebuie să evadez. Cu Blanca...

Împing până la capăt, cu toate puterile, până se aude zgomotul limpede şi sec al zăvorului ce pare că loveşte ceva metalic dincolo de lăcaşul verigii, zgomotul plăcut al tihnei mele nocturne. Şi mă sprijin, aşa cum fac în fiecare noapte la aceeaşi oră, de canatul moale şi aspir mireasma lemnului familiar, ce-mi umple nările cu parfumul însuşi al vieţii mele. Şi văd, cu privirea gândului, interiorul morii şi pe Manuel vorbind cu morarul acela înspăimântător şi percep mirosul straniu pe care-l emanau acei saci cu peşte, care nu erau decât neînsufleţite trupuri pentru vânzare. Cinci ani întrupaţi din pătrunderi asemănătoare în spaima nopţii, în bungetul amintirii copleşit de imaginea lui şi de tot ceea ce atingerea lui a trezit în mine. Acea zbatere disperată, acel prelung hohot de plâns al unui bărbat, acea călătorie în interiorul unei lumi infinite. Am păstrat toate astea în cele mai ascunse fibre ale trupului meu şi mai departe încă, în tot ceea ce ating cu degetele mele atotvăzătoare. Mai trăieşte oare? Dacă am salvat satul de la un nou dezastru şi poate şi castelul, dacă maurii au căzut în propria lor capcană, la mijirea acelei zile de toamnă, pe el n-am putut să-l salvez, nici să-l regăsesc, mort ori în viaţă. Manuel n-a ajuns niciodată la Toledo, unde l-am căutat, casă cu casă, aidoma unei cerşetoare care bate la toate uşile. Vrei

pâine? Apă? Un pahar cu vin? Ţi-e sete sau foame? Eşti obosită? Eram. L-aţi văzut cumva pe Manuel? Cel care locuieşte după colţ? Pantofarul? Negustorul de cărţi? Nu, doctorul, cavalerul cu bidiviul negru. N-am auzit de el. Şi tot aşa, poartă de poartă. Dar nici urmă de el. De-ar fi trăit, ar fi venit după mine. De-ar fi murit, mi-ar fi bântuit nopţile, dar nu în felul acesta. M-ar fi înspăimântat, de asta sunt sigură, or, ceea ce port în mine este obsesia unuia în viaţă şi nici măcar nu vreau să mă gândesc c-ar fi murit. Hohotele acelea de plâns, pe umărul meu, nu erau sortite pieirii. Trupul acela nu putea primi tăişul unei săbii, căci era al meu şi noaptea aceea n-a fost decât începutul a ceva ce trebuie să dăinuie în amândoi în acelaşi timp. Nu numai în mine. Nu plâng, sunt o femeie singură şi de aceea nu-mi este îngăduit să plâng, altminteri nu m-aş mai trezi, aş sfârşi prin a mă îneca în propriile-mi lacrimi şi numai în vis plâng, cu faţa cufundată în tunica lui, în pieptul său dezgolit, dacă mă aflu în şa, strâns lipită de suflarea lui de războinic sau de pielea dezvelită, înmiresmată de dragoste, în drum spre noaptea noastră ori în plină înfruntare a trupurilor noastre căutându-se, recunoscându-se, printre stelele cărora noi le dădeam naştere. Mă dezlipesc de uşă. În afara lumânării care îmi tremură între degete, toate luminile s-au stins înăuntrul hanului, unde mai duhneşte înc-a vin şi a vorbe urâte şi unde se simte prima ploaie de noiembrie. Traversez încăperea, printre mese, urc scara ce geme uşor sub paşi. Mâine va trebui să mă scol la crăpatul zilei, să aştept căruţele încărcate cu butoaie, să-i supraveghez pe oameni, să mă tocmesc, să plătesc, să râd, să fac faţă hidoasei larme a zilei. Vinul pentru un an întreg fără el, căci anii mei încep toamna, când îmi umplu pivniţa cu butoaie ce se vor goli unul câte unul, la flacăra pâlpâitoare a lumânărilor care palpită şi se sfărâmă în mii de bucăţele de lumină în cascada clocotitoare a vinului roşu care va umple urcioarele, care va cânta în căni, cu glasul său din ce în ce mai înveselit pe măsură ce va urca pe gâtul strâmt ca un fluier. Şi doar eu îl voi asculta, cântec de toamnă, de iarnă, de primăvară şi de arşiţă, de vin roşu de Yepes, cel oferit mereu la hanul meu. Sunt văduva aspră, cea a unui bărbat ucis de mauri, în urmă cu cinci ani, dar nu sunt văduvă cu-adevărat, căci eu trăiesc cu el, de vreme ce Manuel sălăşluieşte-n mine şi noaptea de la moară nu are liman. Dac-ar muri-ntr-o zi, atunci aş fi văduva lui. M-a încătuşat în mine însămi, unde-mi duc zilele ca într-o mănăstire. O să adorm de îndată, sunt în odaia mea, înconjurată de lucrurile ce-mi însoţesc nopţile, cele ce nu cunosc răul, o să

adorm în curând în aşternutul neprihănit şi scorţos, suflu în lumânare, închid ochii, îmi mai văd de treburi, nu mai e nimic de făcut pe-aici, încerc să înţeleg ce însemn eu în mijlocul casei mele şi al hanului meu de lângă podul peste Amarguillo, în piaţa din Consuegra, unde oamenii care merg la Toledo se opresc să bea un păhărel şi s-o admire pe cea mai frumoasă văduvă din cele două Castilii. Aş fi fost, oare, fără el, mai împlinită? M-aş fi măritat cu vreun alt hangiu, la fel de sec şi bădăran ca primul, n-aş fi ştiut, poate, ce înseamnă un negustor de trupuri neînsufleţite, un doctor ratat, o conştiinţă încărcată cu absurd, un hohot mântuitor, o îmbrăţişare disperată, încinsă cum e focu-n vâlvătaie, o dorinţă pătimaşă de-a pune capăt jocului zadarnic şi de-a pătrunde prin iubire în drumul rătăcit şi regăsit. Noi am întruchipat această căutare şi această regăsire. Dacă e viu, el e cu gându-acum la mine, iar femeile pe care le-o fi cunoscut, pe-acolo pe unde se află, i-or fi părut imagini şterse de-ale mele, păpuşi umplute cu tărâţe putrezite. Dac-ar fi viu, ar fi aici, la capătul mâinii mele, m-ar fi căutat, chiar în agonie, ar fi venit să se sfârşească în braţele mele. Am bătut toate dealurile între Consuegra şi Almonacid şi chiar mai departe, în ziua următoare, în partea unde s-a pierdut în neguri, am întrebat la castel, m-am dus la Eulalio, dar nici el nu mai revenise-n veci la moară. L-am căutat printre morţi, în ziua blestemată când maurii s-au întors la atac. Am oferit recompense. Nimeni, nici în sat, nici la castel, nu m-a ajutat să aflu ceva, câtuşi de puţin, despre viaţa ori despre moartea lui. Parcă l-ar fi înghiţit ceaţa, cu bidiviu şi cu spadă cu tot, cu urma îmbrăţişărilor mele pe tunică, pe trupul de adolescent fericit. Poate va reveni la noapte, în visul pe care-l aştept, în care e la fel de plin de viaţă ca atunci, luându-mă pe calul negru, trecând amândoi printr-o uriaşă pădure de cimbru, unde tufele devin copaci tot aşa de înalţi ca stejarii. O luăm pe drumul morii, unde sălăşluim de veacuri. Simt parfumul răspândit de ramurile plăpânde, văd moara la capătul cărării, în poieniţă, şi braţul său drept înconjurându-mi mijlocul. Deodată, flăcări izbucnesc din acoperişul care e încă departe, dar destul de aproape ca să simt mirosul fumului şi să aud ţipetele. Sunt singură în şa, strig: Manuel! Oameni se agită, trec pe lângă mine cai nechezând, mauri albi ca fantomele; duhoarea fumului devine înecăcioasă, dau pinteni calului ce nu mai poate înainta, aproape că nu mai mişcă, de parcă s-ar împotmoli în noroi, şi-n timpul ăsta moara noastră arde, cuprinsă de flăcări, de fum şi de ţipete sfâşietoare care străbat văzduhul aidoma unor scântei turbate. Manuel! În

clipa asta mă trezesc, udă leoarcă de sudoare, şi mă ridic ţipând cu glasul meu adevărat. Căci arde casa mea şi ard şi alte case împrejur şi cai trec în galop pe uliţă şi ţipete sfâşie scânteierea nopţii. M-avânt pe scări. Grăjdarul o fi dat drumul la cai, căci îi aud izbucnind în curte, apoi coborând spre piaţă, cufundându-se în învălmăşeala nenorocirii. Maria del Carmen! Chem servitoarea, care nu răspunde, care a şters-o deja, fără să mă trezească, înnebunită de spaimă, răpită poate. Cobor şi ies pe uşa din dos, căutându-mi drumul în fumul care a învăluit totul, şi văd, odată afară, flăcările împodobind acoperişurile ca nişte guleraşe vii, din ce în ce mai dănţuitoare pe cer. Mă aflu în spatele casei, pe malul râului Amarguillo, care duce jocul flăcărilor de-a lungul apelor sale crescute în urma ploilor. Alerg numai în cămaşa de noapte, desculţă prin iarba udă, peste pietrele tăioase. Aud de partea cealaltă a caselor zgomotul luptei, strigătele de război, cei de la castel sunt poate deja acolo şi i-or fi pus pe prădători pe fugă. Satul e-n întregime răvăşit de flăcări. Ar fi trebuit să iau ceva pe umeri, începe să-mi fie frig. Unde să merg să mă ascund? Zăresc alte femei şi copii alergând de-a lungul malului, căutând un refugiu. Şi iată-mă trecând râul, mai rece decât aerul de afară. Unde să merg? La ce bun să merg undeva? La ce bun, Doamne? Mă aşez uşurel pe malul apei, în faţa pârjolului care copleşeşte satul şi mă încălzesc la flăcările lui, ce-mi vor usca în curând picioarele ude, îmi vor adăposti, aidoma unui şal, pieptul şi umerii. Chiar trebuie să dau câţiva paşi înapoi şi să mă aşez sub un măslin, ale cărui frunze par de aramă şi argint vechi, de lăcaş sfânt, în lumina caldă şi tremurătoare care urcă din casa mea, din grajdurile mele, din vinul pivniţelor mele, puţinul vin rămas de anul trecut. Butoaiele cu ţuică vor înteţi puterea vâlvătăii. Nu regret nimic, privesc spectacolul ca pe ceva îndepărtat şi străin, care n-ar fi legat de mine. Femei îşi continuă goana şi se destramă în beznă. Hai, Blanca! Fugi! Eu nici nu mă clintesc. Mi-e aşa de bine lângă focul ce-mi pâlpâie pe braţe şi pe piept, pătrunzând până-n străfundurile misterioase ale oaselor şi începând un fel de dragoste, căldura asta neaşteptată îi redă trupului meu aţipit tinereţea şi îl confundă cu memoria şi cu tot ceea ce am devenit mulţumită lui Manuel. Ar trebui să plâng şi să alerg, dar, pentru prima dată în cinci ani, mă simt fericită, căci voi pieri poate chiar la noapte şi voi fi cu el, dacă e adevărat că nu mai e pe lumea asta. Oricum, nu mai pot aştepta şi trebuie să se sfârşească, azi ori mâine. De ce nu azi? Mi-a ieşit cineva în cale. Nu-i destul? Puţine femei au avut ca mine norocul ăsta nebănuit. Dacă

mă uit în trupul mişcător al flăcărilor, văd desluşit gesturile sufletului său şi chiar surâsul său strălucitor, ironic în lumina disperării care-i fusese fără de scăpare până în clipa când m-a întâlnit. Păcat, poate-am fi putut găsi mai ştiu eu ce, poate un răspuns, în străfundurile căutării noastre. Ce s-o fi-ntâmplat cu ţipetele şi cu zdrăngănitul armelor? În afară de flăcări, mai domoale deja, nimic nu lăsa să se întrevadă măcelul care se stinge, se îndepărtează, urmând pilda focului, pe panta uitării. Satul e numai jar şi mi-e mai puţin cald. Timpul trece repede în jurul ori în faţa focului, ca în şezătorile de altădată. Se vor putea coace castane, în cenuşa fierbinte, şi nuci şi se va putea povesti întâmplarea care tocmai s-a isprăvit aici, acum câteva ore sau acum cinci ani, căci totul se aseamănă de-a lungul urii şi al cruzimii de neînţeles a oamenilor. Nimeni nu m-a vrut în noaptea care s-a dus, nicio spadă nu s-a ridicat deasupra capului meu, aşadar niciun braţ salvator nu i-a răspuns. Va trebui luat totul de la capăt. Să curăţ cenuşa, să scotocesc printre bârnele prăbuşite, să construiesc un han nou, al treilea deja de-a lungul vieţii mele de hangiţă, e tot ce ştiu să fac, în aşteptarea următoarei pustiiri, singura destindere în monotonia mea. În speranţa că vreo săgeată ori altă furie tăioasă va avea milă de zilele mele prea lungi şi le va aduna dintr-odată, în bună înţelegere. Poate, cine ştie, din moment ce noaptea încă nu s-a sfârşit, voi avea chiar azi o cale de scăpare. Un cal înaintează printre măslini, chiar în spatele meu, un cal obosit, un fugar la capătul puterilor, un rănit în căutarea vreunei ultime şanse de răzbunare, înainte de a-şi da sfârşitul. Nu întorc capul. Mi-l las pe genunchi şi, cu amândouă braţele, îmi cuprind picioarele reci. Căldura jarului nu mai ajunge la mine. Se simte un fel de mireasmă de cimbru ars, flăcările or fi cuprins câmpul. Calul se apropie. Se opreşte, căci nu-i mai aud paşii. Cel ce se află-n şa m-a şi zărit, sunt sigură, poate chiar acum îşi scoate sabia sau pune ultima săgeată în coarda arcului obosit, de prisos de azi încolo, numai bun să mântuiască o femeie. Calul, îndemnat uşor de pinteni, înaintează din nou. E deja prea aproape pentru săgeată şi bănui c-or fi sabia ori pumnalul armele a căror lovitură nu va da greş. Îmi întind gâtul, să-i arăt locul cel mai potrivit; şi aştept. Calul s-a oprit iar. Lumea a devenit o poiană de un roşu întunecat, luminată doar de soarele de pe urmă al jăraticului. Bărbatul a sărit din şa, îi aud paşii şi zăngănitul pintenilor pe pământul jilav de la ploaia de ieri. E chiar în spatele meu, la doi sau trei paşi. Loveşte, omule, loveşte degrabă şi fără greş. Tremur, nu de teamă, ci de frig şi nerăbdare.

Aşteptarea mea a ajuns la capăt. Briza serii, suflând dinspre partea răcoroasă înspre cea cu căldură, mi-aduce mirosul maurului care stă la pândă, un miros de luptă şi pe care-l recunosc aşa de bine, amestecat cu ceva straniu, ce mi-e necunoscut. Îl adulmec, cum ar face o sălbăticiune cu alta, mai puternică. Aşadar nu m-am înşelat. Da' loveşte odată, duşmanul meu aşteptat! Paşii bărbatului şi ai calului s-au oprit, ca înghiţiţi de propria lor nemişcare. Nu mai sunt zgomote pe lume. Poate c-a înălţat braţul. Lovitura e suavă şi am tresărit cu fiece fibră. Înţeleg şi mă întorc. Şi mă arunc la pieptul său, ca o lupoaică, şi-mi înfig degetele şi unghiile în tunica lui neagră şi moale, care miroase a maur, şi plâng cum plângea el, acum cinci ani, pe umărul meu. Şi braţele lui mă cuprind din nou şi bucuria pe care mi-o dăruieşte este mult mai suavă decât moartea.

Mă trezesc şi nici măcar nu ştiu dacă am vegheat, dacă am visat, o oboseală imensă mi-a năpădit trupul şi nu reuşesc să adorm din nou. Ideea de a evada a pus stăpânire pe mine şi mă aflu deja în mijlocul acestei realităţi de mâine, ca şi cum proiectul meu ar fi o acţiune pe cale de desfăşurare. Nu va fi greu să părăsesc această casă, dificultăţile vor veni mai apoi şi fiecare pas în cealaltă zonă va implica un pericol în plus, o capcană ce se cere ocolită, un om ce trebuie omorât, căci trecerea liniei de foc nu este un joc de copii, ci o urgie, un complicat joc al oamenilor mari. Şi-apoi voi fi, sunt, cu Blanca, străbat străzile întunecate, ne îndreptăm spre munte, printre pinii luminaţi poate de lună. Ştiu aşa de bine cărările astea. Am locuit pe vremuri în vila cea mică de sus, cu părinţii mei şi cu fratele meu, în timpul lungilor vacanţe de vară din copilărie, când mă jucam de-a războiul şi când mă distram aruncând conuri de pin în capul adversarilor mei. Escurialul a fost mereu pentru mine un loc de tihnă, unde născoceam războaie ca să mă amuz. Acum e un loc de război şi va trebui să-l părăsesc pentru a merge să caut pace aiurea, departe de tot ce-a fost copilăria mea. Ea va fi nevoită să-mi dea mâna, îi voi simţi degetele înlănţuite cu ale mele, se va sprijini de mine când va fi ostenită, va trebui să-i spun într-una din zile: „Ştii, nu sunt nebun, mă cheamă aşa şi simulez nebunia ca să nu mă afund în sminteala altora. Toţi au înnebunit, în afară de dumneata şi de mine, noi o să refacem sufletul lumii, e destul să trecem de munţii ăştia şi să nu ne mai temem. Vom pleca foarte departe, odată ajunşi dincolo, într-o insulă de care mi s-a vorbit, unde nu sunt şerpi, nici scorpioni, nici frig iarna, unde trăieşti de parc-ai fi cufundat în primele amintiri ale omenirii, la

adăpost de furtunile nebuniei. Înţelegi? Într-o zi va trebui categoric să ne tutuim. Vom fi nevoiţi să trecem munţii într-o singură noapte şi nu va fi lesne toamna. Dar eu ştiu bine cărările şi voi avea chiar o puşcă de vânătoare încărcată şi alice pentru a ucide mistreţi şi oameni. Odată trecuţi dincolo, va trebui să continuăm să ne prefacem şi Blanca va fi infirmiera mea, care mă va însoţi până la ţărm, unde un vapor ne va sluji să părăsim pe vecie aceste văi însângerate şi această teamă pe care o respir odată cu aerul, de când a izbucnit războiul. Urăsc războiul. Trăiesc poate în ceea ce va fi şi prin oameni ca mine e posibil viitorul, iar trecutul se îndepărtează şi se estompează cu amintirile sale de atrocităţi şi de năpăstuire. Sunt aidoma unei promisiuni şi sunt nerăbdător să mă împlinesc."

N-oi fi tras bine perdeaua? Lumina lunii cade chiar pe faţa mea, de aceea m-am şi trezit, în pofida istovirii care-mi toropeşte încă trupul. Mă ridic şi trag perdeaua cu o mişcare a mâinii care zdrăngăne perdelele pe vergea, ca o zbatere de aripă metalică. Şi mă întind la loc în patul cald încă de somnul de-adineaori. Înainte de a adormi, îl întâlnesc, în pragul de imagini ce despart visul de realitate, pe Manuel, şi-i aud vocea şi ochii săi se cuibăresc într-ai mei ca nişte obiecte vii, vorbind, exprimând drama acestei fiinţe care ar vrea să mi se dezvăluie şi nu îndrăzneşte să o facă, dar care nu trăieşte decât cu această speranţă. Ce spune? Cum? N-aud, rosteşte-un pic mai tare. Nu se mai poate să păstrăm distanţa...

Este ceva schimbat în el şi nu doar anii i-au mâhnit înfăţişarea şi comportamentul, ci şi evenimentele însele, ce l-au ţinut îndepărtat de mine. O fi fost poate umbra ălei nopţi. E mai precis şi mai domol în gesturi, mai neşovăielnic şi ca limpezit de orişice căinţă. Cinci ani între mauri. A petrecut întreg acest răstimp gândindu-se la mine. Dar nu-i destul să umpli viaţa unui bărbat. Ce-ai făcut, în afară de-atât?

Cum să i-o spun? În ce fel s-o pot face să-nţeleagă? Fi-va în stare, oare, să cuprindă limanurile acestei uriaşe sfere, tot mai lărgită-n jurul meu, în cei cinci ani perindaţi între noi? În fond, vezi, totul a-nceput în noaptea aceea, la moară, şi lângă tine doar luat-am cunoştinţă de tot ce-ntruchipez. Ai fost deodat' o uşă, înfiptă brusc în trupul unui zid ce se-arăta fără deschidere, menit să nu fie în veci străpuns. De partea cealaltă era viaţa mea şi-acum suntem aicea, amândoi. Câtă vreme irosită departe de tine! Dar am învăţat să te iubesc într-un fel pe care-l vei desluşi mai bine după tot ce-ţi voi povesti, după, mai ales, ce-ţi voi dezvălui în zilele ce vor urma. Unele chiar

le ştii de pe acum. „Întinde-te, dacă eşti ostenită. Prietenul meu Santiago, fostul meu camarad din Salamanca, m-aşteaptă şi-am să fiu absent un strop de vreme. Abia aştept să fiu din nou cu tine. Eşti la fel de frumoasă ca şi acum cinci ani, ba nu, mult mai frumoasă. Mi-au făcut pat în camera de-alături, dar un singur culcuş e prea destul, deja, pentru noi doi. Ar fi fost berechet şi o blană de oaie, aruncată pe duşumea în vreo moară de demult, deasupra focului ce ştie să-şi strecoare uitătura prin rosturi de podele. Te iubesc. Ţi-am spus-o, vreodată? Blanca, te iubesc."

Îi aud paşii îndepărtându-se în grabă pe dalele coridorului şi va mai trece mult până să vină iar. Nu mai am zvon de paşi. Doar izbitura unei uşi grele care se-nchide-n urma lui. În căminul de piatră cenuşie arde focul, în mijloc, acolo unde limbilor în vâlvătaie le place să atingă centrul rocii, acolo unde ele-ar vrea să scape din vatră şi să cotropească un spaţiu care nu li se cuvine. Nu am petrecut niciodată noaptea într-un castel, iar ăsta-i mare cât un uriaş şi tot atât de-ntunecat şi rece sub mângâierile şi biciuirile vântului de toamnă ce trece fluierând printre creneluri. În ciuda pieilor de capră burduşite în fereastra strâmtă de pe partea morilor, înspre miazăzi, orga subtilă a vântului ajunge până la urechile mele, iar în încăpere e tare frig. Arunc un lemn peste jar şi dau fuguţa să mă ascund sub păturile groase de lână, înveşmântată în contesă de noapte, cu cămaşa pe care soţia contelui Santiago a binevoit să mi-o împrumute. De două ori am salvat-o pe femeia aceasta, le-a spus Manuel. Au zâmbit, înţelegând, pare-se, totul. Ce sprijin de neplătit le-o fi dat Manuel, ca ei să găzduiască o femeie din popor în această aripă a castelului destinată oaspeţilor de vază şi să nu-i dea ordin să se ducă să doarmă la grajduri ori cel mult cu valeţii şi cu servitoarele, în pod? Cu Manuel orice e posibil. Dar, ce rost are întrevederea asta-n miez de noapte? Am s-o aflu curând. Între crucifixul de deasupra patului şi piatra zidului e-o ramură de cimbru şi-i destul să ridic capul ca să-i simt din plin parfumul sfios şi stăruitor, aidoma răsuflării unui adolescent, aidoma amintirii unui sfânt care abia ce-a trecut în altă lume. Aşteptarea de-acum îmi aduce aminte cealaltă zăbavă. Manuel, stând de vorbă cu morarul Eulalio, şi sacii uriaşi legaţi cu sfoară, pe care-i luam drept caltaboşi, apoi drept peşti şi care nu erau decât cadavre, alese de privirea formată a lui Manuel, transformate în marfă de mâinile experte ale morarului ce n-avea morăriţă. Priveam, ca năucită, şi mai era şi femeia în negru care a coborât pe scară şi care putea fi stafie în adâncul nopţii, ca acum, târând afară din

moară trupul neînsufleţit al bărbatului ei. Şi Manuel contemplându-mă în lumina zorilor ce mijeau, de pe treptele de sus, de parcă m-ar fi văzut pentru prima oară, de parcă m-ar fi descoperit din nou, cea care eram într-adevăr în limpezimea fericirii depline a zilei născânde ce-mi poartă numele. Totul începuse atât de bine, ca înscris pe o tăbliţă din argilă moale cu un bastonaş iscusit, pe a cărui urmă păşeam amândoi asemenea firului de apă ce se-nvoieşte şi se supune. Apoi, pe neaşteptate, scoarţa unui măslin şi ceaţa ne-au despărţit timp de cinci ani. Fusese prins, rănit, luat de mauri. Cum de nu l-au ucis pe loc? Păi sigur, pentru că, de fapt, bastonaşul continua să ne înscrie calea pe pământul reavăn, dar într-un sens răzleţitor, deloc pe placul de curândei noastre uniri care se destrăma din nou. Şi iată-ne iar laolaltă, ca prin minune, numai asta contează. Mâine îl voi urma la drum, până la capătul puterilor mele. Mai păstrez încă, în străfundul ochilor, pârjolul năpustit peste sat, sfârâiala flăcărilor nesocotite pe acoperişuri, dar nu mi-e somn, în ciuda suferinţelor din ziua ce-a trecut şi trupul meu e una cu sufletul în aşteptare. În cei cinci ani această unire a devenit un obicei. În curând vom fi departe, îmbarcaţi pentru călătoria vertiginoasă înspre propriul nostru înalt şi înspre cel al lumii, acolo unde încearcă să zboare toţi cei care se iubesc. E ca şi cum ar exista un centru în noi, în căutarea altui centru unde am fi nemuritori prin infuziune. Din toate aceste elanuri întrerupte, unul din noi va reuşi până la urmă să sară dincolo de limită făcând să dureze acest zbor, măcar atât cât să prelungim cursa, dacă nu să ajungem până la capătul ei. Visez cu ochii deschişi şi spun cuvinte pe care abia de le pricep pe jumătate, de parcă o altă fiinţă le-ar imagina, aflată pe alt plan al acestui zbor, într-un timp mai îndepărtat sau mai apropiat, după cum ne-am situa în perspectiva mea ori a lui, raportat la ţinta urmărită. A fost destul să vină înapoi, să îmi împărtăşească viaţa şi gândurile sale, cuprinsul acestor ani profunzi, ca să mă pomenesc luată parcă de un alt noroc, ce nu-i al meu decât pe jumătate. Şi mă simt dezlegată de ce-a fost înainte, de când nimic nu dăinuie, după cumplitul pârjol, decât noaptea de la moară şi necuprinsa lui făgăduinţă. A scăpat de tăişul săbiilor şi de vârful săgeţilor, de foame şi cazne, menit numai şi numai să dea năvală într-o bună zi în acest sat pârjolit, să-mi înconjoare umerii cu sumanul de lână cu iz de maur, pătruns adânc de timpul pe care-l petrecuse departe de mine. Simt palpitându-mi pe pleoape vâlvătaia lemnelor ce ard şi căldura binefăcătoare, ce poate înfrunta noaptea şi frigul.

Să mă mai gândesc, cândva, într-o zi, la povestea acestor paşi ce merg de-a lungul coridorului, aducându-mă mai aproape de ea, să simt, ca în clipa asta, fericirea hulpavă în care mă scald, să am încredinţarea, pe zi ce trece, că o voi regăsi dincolo de prag, alungită pe pat, aşteptând, aşteptându-mă, gata să reia zborul legendar. Să fie timpul cel ce dă strălucire de aur acelei nopţi de la moară şi-i înnobilează frumuseţea? Vreme de cinci ani, paşii mei n-au făcut altceva decât să mă apropie de ea, urmând mii de ocoluri, sfărâmând neîncetat între dinţi distanţa prescrisă, impusă între noi şi, în chiar clipa asta, ei înfrâng ultima răzleţire. La capătul culoarului pâlpâie o torţă ce stă să se istovească, presimţind parcă apropierea zorilor, aşadar a propriei sale zădărnicii. Am ajuns. Bat uşurel în uşă, să n-o sperii, apoi împing canatul cu umărul şi pătrund în atmosfera clar-obscură ce răspândeşte aromă de cimbru. Ea miroase a cimbru, mă dumiresc deodată, e acelaşi parfum care mă copleşea în noaptea de la moară de îndată ce-i atingeam părul sau îl sărutam gâtul, ori îi sorbeam gura. Mireasma cimbrului, ce m-a adus mereu din nou în preajma ei, anulând timpul şi zecile de leghe ce ne despărţeau. Abia azi îmi dau seama. Ea pare-nvăluită de acest parfum sălbatic şi tămăduitor. Aţâţ din nou jăraticul, mai pun lemne şi aştept să mă cheme, învârt butucii, adast, cu spatele la pat, de parc-aş fi cuprins de o nătângă sfială. Ea nu mă cheamă. O flacără, pe urmă alta, ţâşnesc de sub butuci. Mă uit în spate. Doarme, ca prăbuşită sub povara ostenelii şi a emoţiilor, dar şi a bucuriei. Mă gândesc că m-a aşteptat şi că o fi făcut eforturi să nu închidă pleoapele. N-o s-o ating, sunt mult prea fericit aşa, mângâiat de căldură, cu ochii plini de acest chip culcat pe braţul dezgolit ce-l prelungeşte. Femeia aceasta a ajuns vestită-n sat pentru credinţa ei. Aşteaptă un bărbat, se zicea. Tu erai, aşadar, acela, norocosule. Au fost primele cuvinte ale lui Santiago. Apoi am vorbit de altele şi, la sfârşit, mi-a încredinţat acest mesaj năucitor. Tot ce-am trăit şi-am învăţat în cinci ani n-a fost minciună, totul există şi respiră dincolo de sângele răspândit, iar în mijlocul grozăviilor dăinuieşte o urmă din trecerea lui Dumnezeu printre oameni. Mi-a fost menit s-o întâlnesc pe Blanca, s-o părăsesc în scorbura unui măslin, să fug în ceaţă, să cad ostatic, să putrezesc într-o temniţă, să-l cunosc pe părintele Xavier, apoi pe Alfarabi şi pe ai săi, să mă-mplinesc încet-încet cu această lumină şi să pricep, în cele din urmă, cu ochii pironiţi mereu pe chipul acela, aflat, să zic aşa, la îndemâna privirilor mele interioare, a nevăzutelor mele mâini. Am suferit, oare,

departe de ea? Poate că nu, fiind pătruns de prezenţa sa reală, transferată în imaginile sângelui meu, aidoma unui vin etern. Ea a devenit pacea şi spaima, încă de la început, ea mi-a înlocuit trecutul, şi toate amintirile mele au fost parcă măcinate, tocite, topite în cele din urmă în una singură, frontieră extremă a unui trecut de demult şi a unui viitor îndepărtat. Ea mi-a încercuit şi mi-a ţărmurit cuprinsul sufletului.

În curând se vor ivi zorii şi toate planurile sunt gata. Marea de oameni îşi va relua balansarea în ritmul metronomului extravagant care îi regizează mişcarea. Îi aud tic-tacul ce-aduce azi cu vâjâitul tunurilor, ieri fiind asimilat altor zgomote ucigaşe, iar mâine semănând cu cine ştie ce altă absurditate agresivă. O să-i povestesc Blancăi totul. Mă bizui astfel pe iubire sau pe moarte. Nu există altă scăpare. Fără ea, departe de această severitate care e numai formă şi esenţă, n-aş mai avea nicio noimă să exist. Dacă mă va trăda, voi găsi calea s-o omor, înainte de a-mi pune capăt zilelor. Ceea ce ar fi totuşi o scăpare, preferabilă închisorilor lor şi filozofiei lor. Oricum, îmi voi păstra libertatea intactă.

Mă aflu în maşină, lângă el, mergem de-a lungul unui drum de halaj, în stânga mea e un canal, în dreapta sunt copaci mici şi stufoşi. Peisaj necunoscut, senzaţie precisă că mă aflu pentru prima oară aici, firesc al gesturilor mele lângă acest bărbat, Manuel, pe care-l privesc din profil, care mă duce undeva, înspre o fericire promisă. Sunt îmbrăcată de parc-aş fi soţia lui, ca şi cum niciodată n-aş fi purtat strai de călugăriţă, priveliştea e mută, lipsită de animale, fără zbor de păsări şi fără urmă de case ori de vieţi omeneşti. Deodată intrăm într-un sat ori, mai degrabă, într-o mahala de provincie, maşina o ia la dreapta, se opreşte pe marginea străzii, la umbra confuză a unui copac cu frunzuliţe care bat în cenuşiu. Case mici, barăci de funcţionari, pe jumătate ascunse în spatele frunzişului şi ale grădiniţelor uniforme. Totul e cenuşiu: strada, praful, frunzişul, casele, cerul, florile. Niciun semn de viaţă. Îmi spune sau, mai degrabă, ghicesc singură „Am ajuns dincolo de timp.” Şi mă trezesc, foarte tulburată, în vreme ce zorii pornesc să subţieze urzeala perdelelor.

De ce-o duci acolo?, m-a întrebat Santiago înainte de a ne lua rămas-bun. Ca să nu mă mai despart nicicând de ea şi ca s-o prezint prietenilor mei, părintelui Xavier, lui Alfarabi. M-a privit cu ochii lui de prieten de-o viaţă care ştia totul despre mine, apoi mi-a spus: „E demnă de asta?” I-am luat mâna în semn de bun-rămas şi i-am strâns-o, bătându-l pe umăr cu

stânga. E demnă, i-am răspuns, aproape murmurând, cu vocea voalată de emoţie. Prin iubire. Silueta ei, chircită parcă de năpastă, pe malul râului Amarguillo, conturată pe vâlvătaia haotică a satului, am recunoscut-o de departe. Îmi venea să alerg, să mă opresc, să mă arunc asupra ei, să nu mă clintesc, să n-o ating, să strig, să n-o sperii. Ţinea pe umerii săi plăpânzi şi tremurători toată nenorocirea lumii, era ca o coloană în formă de statuie, susţinând bolţile tragediei umane. Îi era atât de frig sau frică, încât i-am pus mantia mea, uşurel, pe umeri şi în clipa aceea s-a întors şi s-a aruncat asupră-mi aidoma unei sălbăticiuni înfometate. Şi am ştiut că m-a recunoscut pe loc şi că nu se schimbase sub nicio altă mângâiere decât aceea a amintirii mele. Mă întorc, în vreme ce flăcările îmi încălzesc spatele trudit de atâtea alergări călare, şi o privesc. Şi ceea ce-mi vine în minte, aidoma unei melodii care ne defineşte despărţirea, legănând-o, ca pentru a ne face s-o uităm, dintr-o muzică pe versuri vechi ce vorbesc de marile bucurii pe care le ignoram şi care au început să-şi croiască drum în mine în clipa când salvam cu sabia mea viaţa Blancăi Alvarez, iubita mea, noua mea lumină, aceea care m-a întemeinicit din nou pe pământ ca o mână augustă, ceea ce-mi vine în minte

Ad Maronis mausoleum
Ductus, fudit super eum
Piae rorem lacrimae.
Quem te, inquit, reddidissem,
Si te vivum invenissem,
Poetarum maximae,

sunt versurile pe care părintele Xavier mi le-a recitat în ziua când, aflând că-mi terminasem studiile, mă prezentase lui Alfarabi. Doctorul acesta din Salamanca, a zis, care cunoaşte arta disecării cadavrelor şi a recompunerii unui trup viu. Cu o zi înainte reuşisem o sutură destul de bizară şi zvonul ştiinţei mele magice se răspândise în tot oraşul. Un oraş obosit sau rănit de propria sa înţelepciune, aşezat ca o floare pe marginea pierzaniei sale, o nouă Alexandrie, crescută pe pământul aspru şi fierbinte de pe malul unui fluviu cu nume precis. Am devenit astfel *doctorul din Salamanca* şi eram privit ca având harul de a reînvia trupuri fără viaţă. După şase luni de temniţă, nu-mi mai păsa ce se spune şi-mi dădeam silinţa să fac totul cât

mai bine. Dar ce cauţi dumneata printre necredincioşi? Cine crede în Dumnezeu nu este infidel, mi-a răspuns el. Nu există decât un Dumnezeu. Noi îi dăm nume, la întâmplare, după cum se nimereşte geografic. Adevărul acesta a fost iniţierea mea dintâi. Pentru o clipă, lumea s-a clătinat din temelii, apoi i-am privit pe oamenii care treceau pe stradă, în faţa casei unde Maimonides trăise mulţi ani, şi le-am descoperit o nouă faţă, un fel de justificare în mers şi ca un surâs de prietenie pe buze. Nu mai erau necredincioşi, ci fideli care străbăteau un alt drum şi posedau alte semne, impuse de limba lor şi care-l adorau pe Creator, pe Unicul. Ce cauţi totuşi aici? Mă luă de braţ, bătrâneţea lui avea nevoie de un braţ prieten. O să-ţi spun mai târziu. Astăzi poate că n-ai înţelege. Câteva luni mai târziu mi-a spus: „Eşti înzestrat să înţelegi." Şi era adevărat. Fusesem ca botezat de iubire şi străbătusem într-o noapte toate distanţele secrete ale universului. Pe viitor, puteam înţelege totul, nu datorită latinei şi medicinei pe care le stăpâneam, ci prin înţelepciunea primară pe care Blanca o trezise în mine şi care acoperise rănile sângerânde din care eram alcătuit şi care nu lăsau să mi se vadă privirile interioare, căci eram menit durerii, aidoma unui Prometeu inutil.

Quem te, inquit, reddidissem,
Si te vivum invenissem,
Poetarum maximae.

Înţelegi, fiule? Înţeleg, părinte. Şi i-am tradus pe loc versurile pe al căror autor îl ignoram în acel moment, aşa cum nu ştiam nici care era adevăratul lor înţeles. „Ce n-aş fi făcut din tine, dacă te-aş fi găsit viu, o, tu, cel mai mare dintre poeţi!" Aşa e, fiule. Sfântul Pavel, abia descins în Italia – venea din Creta –, s-a dus la mormântul lui Vergiliu, a pătruns înăuntru, era un mormânt mare, cine ştie unde şi l-a găsit pe poet aşezat pe piatra tombală, în întunericul adânc, abia luminat de două torţe care ardeau, una la dreapta, alta la stânga şi care nu se stingeau niciodată, ca întreţinute de flacăra geniului său. Îşi ţinea cartea deschisă pe genunchi, cu privirea aiurea, implorându-l pe cel care tocmai intrase, implorând vreau să spun graţia noii credinţe, moartea creştină. Apostolul îl contemplă fără un cuvânt măcar pe acela ce anunţase venirea Domnului – în a Patra Eglogă, îţi aminteşti? –, apoi a izbucnit în hohote de plâns şi a ieşit din mormânt, cu

lacrimile prelingându-i-se pe obraji şi de-a lungul bărbii sale de apostol. La Mantua se cântă şi acum acele versuri, la slujba sfântului Pavel, în toate bisericile oraşului, în memoria precursorului. Au fost mai mulţi, fără să-i mai socotim pe profeţi, adăugă el. Poate c-am aţipit o clipă. Dar nu, îmi amintesc, pur şi simplu, n-am încetat niciodată să mă gândesc la ea, niciodată, nici chiar atunci când Alfarabi mi-a povestit, într-o seară, când ne întorceam de la Medina Azahara, printre florile de pe câmp, călătoria în lumea de dincolo a lui Benarabi, misticul din Murcia, nu încetam să mă gândesc la ea. Iar când l-am reluat pe Aristotel şi am înţeles în sfârşit adevărata frumuseţe a stelelor şi concordanţa lor cu mine însumi, mi-am amintit călătoria în străfundul viscerelor lumii şi setea de adevăr şi de credinţă pe care am simţit-o în noaptea aceea la moară, înălţat de Blanca la ceea ce uitasem ori ce abandonasem în singurătatea mea şi în întunericul spaimei mele. Chiar în clipa asta nu fac altceva decât să-i vorbesc, încercând să-i explic ce mi s-a întâmplat timp de cinci ani, ceea ce va fi atât de greu de povestit. Alfarabi a fost prietenul meu, ca şi părintele Xavier, el a făcut din mine un bărbat, ducând la capăt ceea ce Blanca începuse, îi datorez momentele de răgaz şi ştiinţa mea şi e rândul meu să-l salvez, din cauza lui vom porni în curând la drum, chiar la sfârşit la sfârşitul a tot ceea ce maestrul meu a iubit, chiar cu o clipă înaintea potopului ori a Apocalipsului parţial, care va devasta aceste ziduri şi, în răstimp de câteva zile, va seca apele Guadalquivirului, de ambele părţi ale marelui pod, în faţa Moscheei Mari, în spatele şi în faţa acestei grandori care va înceta să existe, cine ştie de ce, pentru că orice măreţie poartă în sine propriul sfârşit încă din ziua în care a luat fiinţă. Ne vom saluta o ultimă oară şi vom porni fiecare înspre partea alor săi.

O să se crape în curând de ziuă.

Mă scol ultima, ca să mai pot zăbovi câteva clipe în această odaie comună şi, rămasă singură, să îngenunchez lângă pat şi să mă rog. Mai demult era ora slujbei şi ziua începea, astfel, în cer. Cât de departe pare totul! Eram îmbrăcată în negru şi slujeam lumina, azi mă târăsc în alb pe cărările tenebrelor. Iertată să fiu pentru vise. Nu-s vinovată, dar îmi aparţin, cum ale mele sunt şi gândurile nechemate, la fel ca ura neîntemeiată ori umbrele lăuntrice, ajunse-a fi chiar vorbe de ocară, nicicând rostite, vorbe ce hulesc, dar istovite pe liman de buze şi de priviri rămase fără hat. Uliţa asta, ce ne purta în afară de timp, oare ce vrea să-nsemne? Şi ce-o fi, oare,

acel bărbat alături? Şi cenuşiul acela, care învăluia priveliştea, culorile părând însuşiri ale timpului şi nicidecum calităţi ale spaţiului? Când i-am spus mamei: aş vrea să mă călugăresc, am văzut unduind pe faţa ei, sau poate doar în priviri, aceeaşi reflectare cenuşie care, pentru o clipă, s-a înstăpânit între noi ca un nor. S-a ostenit a-nlănţui cuvinte ce nu i s-au desprins în veci de buze. Mai apoi, s-a întors la culori deprinse de demult şi-am auzit câteva vorbe limpezi, căci le tot repeta, un fel al ei de-a se-mpăca cu gândul: Prea bine, fata mea, n-avem a da socoteală de cele mai desăvârşite fapte ale noastre. Voia să spună prin asta că Dumnezeu îmi insufla acea determinare şi că tot el lua asupră-Şi călăuzirea voinţei mele pe viitor. Şi chiar aşa e. Noi suntem gesturile Lui. De aceea ne repetăm de-a lungul anilor şi-al veacurilor. O să deschid fereastra, o să fac paturile. La ora opt, o să-i duc micul dejun. O să-mi vorbească despre el într-una din aceste zile. Îndelung. Va încerca să se strecoare-n viaţa mea. O simt. Asta va schimba culoarea peisajului. A căzut bruma pe câmp şi a învăluit iarba-n grădină şi-acoperişurile Escurialului. Sfânta Ecaterina din Sienna spunea că se cuvine să-i iubim pe oameni, dar să nu ne apropiem prea mult de ei. Pe oameni, adică fiinţa umană, în general.

Îmi e cu neputinţă să-mi deschid pleoapele. Mai lupt cu somnul încă şi cu frânturile din urmă ale somnului de astă-noapte şi nu-s în stare să-mi pun ordine în viaţă. Unde mă aflu? Ce am devenit? Ard încă vâlvătăi în fiecare fir de gând şi o cumplită spaimă mi-a cuprins măruntaiele. O femeie în negru coboară scările. Vreau să strig, dar vocea se stinge în mine înainte de a-mi trece de buze. În beznă se aud cai galopând, paşi ameninţători acoperă dalele, paşi de soldaţi, dar sigur asta se întâmplă aiurea, pe urmă simt un fel de boare caldă adiindu-mi pe obraji, vreau să apuc haina de lână... Şi, deodată, ştiu ce s-a-ntâmplat şi unde mă găsesc şi ochii-mi se deschid asupra lui. E aşezat, cu spatele la foc, privindu-mă, zâmbindu-mi. Ce-ar trebui să-i spun? Pe faţa lui pluteşte un fel de chemare, dar şi un regret. „Ridică-te, e vremea să pornim. Ţi-oi povesti pe drum.” Mă priveşte de parcă n-aş fi din carne şi oase, împietrită-n aşteptare, şi mi-e ruşine de ceea ce gândesc. Ce se întâmplă între noi? De ce nu se năpusteşte asupră-mi? Chipul său, după cinci ani, după o noapte, pare desenat cu umbre de oboseală, dar şi de dorinţă, are aerul că şovăie, ar vrea să vină mai aproape, ştiind prea bine ce înseamnă asta pentru amândoi şi ziua intră pe fereastră, iar iubirea, pare-se, se teme de lumină şi, dincolo de toate, trebuie să

purcedem la drum. O să las totul în urmă, afară doar de-această amintire îndepărtată, dar atât de-aproape. Mă ridic, îi surâd. Îmi întoarce spatele. „Îmbracă-te degrabă.” Mă îmbrac repede. Pe spătarul unui scaun, la picioarele patului, se află o pelerină pentru mine. Am măsura contesei, dar sunt mult mai frumoasă decât ea. O să ne ţină de cald la noapte, căci ne vom opri cu siguranţă undeva. Blana asta ne va fi aşternut şi-acoperiş. Ziua care începe chiar acum, neprihănită şi atât de plină de făgăduieli, va fi cea mai frumoasă zi din viaţa mea. O zi creată pentru mâinile noastre, pentru ochii noştri, pentru născocirile noastre laolaltă. O mângâiere prelungă, în lumina toamnei, ce va continua, ce se va stinge, ca să învie iar în cele mai de taină adâncimi ale nopţii.

În vreme ce trăpaşii noştri lovesc cu copitele scândurile groase ale podului suspendat, mă uit înspre dreapta. Moara e tot acolo, părând părăsită, cu aripile încremenite, în timp ce, un pic mai sus, cea a lui Eulalio vibrează şi se mişcă deja sub briza dimineţii, iar două căruţe încărcate cu saci de grâu tocmai ce s-au oprit în faţa uşii. Cobor privirea către vale. Dacă Eulalio ar ieşi în clipa asta, de-o mai fi trăind, n-aş vrea să mă vadă şi nici să-mi vorbească. Mi-e lehamite de el, ca şi de tot ce se leagă de amintirea lui. Poate că ne pândeşte de la fereastra de sus a morii. Blanca nu scoate o vorbă. A aruncat şi ea o privire spre moară. Ochii ni se întâlnesc şi nu mai cutează să se despartă. E atât de frumoasă în pelerina asta de blană, care o împlineşte puţin, micşorându-i capul, făcând-o fragilă şi melancolică, aşa cum am zărit-o prima oară, în seara aceea de război, când mi-a apărut alergând pe uliţa şiroindă de sânge şi de ţipete, urmărită de maur, asemenea celei care aştepta aseară pe malul pârâului, cu fruntea prăbuşită pe genunchi, tremurând de frig, singură pe lume, aşteptându-mă doar pe mine. Femeia asta mi-a fost ursită, nu mai încape nicio îndoială, îmi datorează viaţa şi eu i-o datorez pe-a mea. Cu un pic de efort, m-aş putea pierde în adâncul ochilor săi, ne-am putea înghiţi unul pe altul, ca doi şerpi egali. Am încercat o dată. O să mai încercăm. Coborâm drumul pietros, în pasul lin al trăpaşului meu şi al catârului ei. E frig, în pofida soarelui care străluceşte deja, dar nu izbuteşte să topească chiciura care acoperă câmpul şi copacii. Trecem pe celălalt versant al dealului şi valea se avântă aidoma unei pânze întinse de briză, înspre Mora, Almonacid şi Toledo. Recunosc, jos, dincolo de Amarguillo, locul unde am fost silit s-o părăsesc şi să fug, iar mai departe, viile, drumeagurile, cocioaba lângă care am fost ajuns de mauri,

unde am luptat contra lor, turbat ca un lup ce vrea să-şi vândă scump ultima picătură de viaţă. Nechezatul, parcă îndurerat, al bidiviului meu, atunci când m-au rănit. Nici că l-am mai văzut din acea clipă. Mi-am pierdut cunoştinţa. Şi pe urmă a venit intrarea în viaţa cealaltă şi dorinţa de cunoaştere şi, în acelaşi timp, de fugă şi de revenire lângă ea. Cum am putut petrece, oare, cinci ani despărţit de această femeie? Am credinţa că iubirea pe care ea a făcut-o să se nască în mine mi-a dat această putere, ca şi pe aceea de a-i îndura absenţa. Aşa a fost, nu altfel şi am avut norocul s-o regăsesc. Îi vorbesc. Odată ieşiţi din sat, o luăm pe drumul dinspre miazăzi. Înaintăm după vrerea animalelor ce ne poartă în spinare, unul lângă altul, în dimineaţa răcoroasă, pe drumul ce curge în mijlocul câmpului ascuns sub chiciura scânteietoare. Castelul se ridică deodată în înaltul muntelui, imens, întunecat şi aspru, de parc-ar fi o scăfârlie omenească împopoţonată straniu, un cap de uriaş ce stă la pândă în dosul meterezelor de stâncă, urmărindu-ne cu ochi mai degrabă binevoitori. Şi dinspre dreapta, prelungind această privire, ca nişte capete mai mici, cele douăsprezece mori, înălţându-şi aripile mişcătoare înspre cerul limpede, în afară de una, neclintită, cea unde s-a născut iubirea noastră, rămasă ca încremenită în miracol, fără a se mai urni, spre a nu tulbura rânduiala înstăpânită de noi doi pe totdeauna. Calul meu o ia la trap şi de îndată catârul intră în noul ritm. Ridic capul, mă las scăldat de gingăşia soarelui, simt cum o fericire fără seamăn, întineritoare, urcă din amintire, punând stăpânire pe întreaga mea fiinţă, şi izbucnesc într-un hohot de râs încântător în înalta lumină a dimineţii, lacrimi mi se rostogolesc din ochi ca într-un plâns binefăcător, în timp ce Blanca îmi ia mâna şi o sărută cu buzele îngheţate, apoi fierbinţi, lăsându-se să alunece înspre mine. Braţele mele o cuprind şi o aşază în faţa mea, călare, o înlănţuiesc, îi caut căldura sub mantie şi gurile noastre devin grave în sărutul fără sfârşit care descompune forma anilor şi distruge timpul crescut între noi.

Există poteci neprimejdioase, departe de vile, unde nu-i nici ţipenie în timpul nopţii. Iată una, cea care trece în spatele casei de-a lungul drumului printre pini, care se încrucişează cu pârâiaşul în aval de pod şi continuă de partea cealaltă. O urmăresc cu privirea, pe versantul împădurit, dispare mai pe urmă, dar se păstrează intactă în memoria mea şi văd unde duce. E destul să închid ochii. Turnurile Escurialului rămân ceva mai jos, tocmai s-au arătat în soarele ce le luminează din plin şi şterg de pe ele ultimele umbre

ale nopţii. Avea-voi destulă vlagă în picioare după atâtea luni de nemişcare? Umblu încoace şi încolo prin cameră. Sunt tânăr, mă voi descurca. Munţii de aici mă cunosc şi încă n-a nins, doar pe creste. Ştiu mai multe trecători, grote, copaci cu scorburi, stâne, întreaga mea copilărie e aici, e de-ajuns săntind mâna. Un instinct sigur m-a împins să aleg acest loc drept sediu al nebuniei mele şi al salvării mele. Dar pân-acum nu m-am gândit la asta. Bate uşor la uşă, întoarce cheia, ca în fiecare zi, intră şi, pentru întâia oară de când îmi aduce micul dejun, Blanca închide uşa-n urma ei. „Bună dimineaţa, domnule.” „Bună dimineaţa, Blanca.” Nu i-am spus niciodată pe nume, nu pare mirată, dar mâna îi tremură uşor când toarnă erzaţul de cafea în ceşcuţă. Cafeaua asta are chipul şi izul războiului. Îi împărtăşesc această părere. Sfârşeşte de servit, se uită la mine. „Haideţi, o să se răcească.” Numai masa strâmtă e între noi. Infirmiera asta n-are deloc iz de spital, nici de dezinfectante, aş zice că părul ei, ori respiraţia au un parfum de ierburi sălbatice. „Nu sunt nebun”, îi spun, încet de tot, apoi ascult tăcerea care se adună între noi ca un nor. „Ştiam.” Norul s-a destrămat. Suntem faţă în faţă şi aş vrea să-i spun tot, tot adevărul, ascuns în trecut şi în viitorul nostru, dar mă simt deja ca uşurat şi golit de durere, ca şi de teama ce se adunase în mine. „O să evadez.” Ea nu se trage înapoi şi mă priveşte întruna, cu o lumină tremurătoare, neliniştită, în străfundul ochilor negri. Negri sau verzi. Azi îmi dau seama că ochii ei sunt de un verde mai întunecat decât al codrului, un verde de profunzime sau de hău. „N-am să spun nimănui.” Vocea ei încearcă să-şi păstreze calmul obişnuit „Nu-i de ajuns.” Poate că nu-i momentul. Ba, dimpotrivă, e momentul. Mâine nu voi mai avea curajul de-acum. „Ce vreţi de la mine? Eu n-am nicio putere.” Aş vrea să-i vorbesc în alt fel, dar nu există decât cuvinte, cuvinte uzate. „Urmează-mă. Locul ăsta nu e pentru dumneata. Dumneata nu eşti infirmieră, aşa cum eu nu sunt nebun.” Nu răspunde, dar continuă să mă privească, ca şi cum întreaga conversaţie n-ar fi decât concluzia unui lung preambul, ca şi cum, în tot acest timp scurs sub acest acoperiş, noi n-am fi făcut decât să discutăm despre subiectul în cauză şi azi, în sfârşit, ne-am fi pus de acord. Mireasma aceea de ierburi sălbatice mi-a inspirat ciudatele cuvinte. Am avut deodată certitudinea că şi Blanca era o fugară, o fiinţă care aparţinuse altei stări şi care se ascundea aici, ca şi mine, hărăzită acestei întâlniri şi acestei evadări. E vădit tulburată, căci începe să aranjeze lucrurile pe tava de fier ruginit şi scofâlcit, de parcă aş fi terminat de luat micul dejun, de care nici nu m-am

atins încă, apoi îşi dă seama de tot, îmi aruncă o privire stranie, jumătate complice, jumătate ruşinată, lasă tava pe masă şi iese repede, închizând cu grijă uşa în urma fugii sale. În urma consimţământului ei. Trebuie să plecăm, chiar în noaptea asta. Până mâine-dimineaţă nimeni nu-şi va da seama. Şi când vor da alarma, noi vom fi ajuns în cealaltă zonă. Avem vreo zece ceasuri bune de mers. Iar ei se vor gândi cu toţii că ne-am îndreptat înspre Madrid. Încremenesc ca în fiecare zi în faţa ferestrei şi privesc deschizându-se asupra lumii această minunată zi de noiembrie, ultima a captivităţii mele în nebunie. Şi îmi întorc privirea spre faţa ascunsă a lucrurilor, la fel de verde astăzi ca ochii Blancăi.

Călărim în plin soare. Ne povestim. Acest oraş, crede-mă, e aidoma unei fiice a soarelui şi în fiecare curte interioară o fântână cântă gloria luminii care devine alta, care se stinge şi apoi vine iar. Alfarabi era stăpânul, într-un fel, părintele Xavier aşijderea, fiecare în cartierul său, stăpâni ai sufletelor, desigur, unul prin Moschee, celălalt prin Biserică, tot aşa cum Aben Halevi era prin Sinagogă. Aceşti trei bărbaţi au fost prietenii mei. La fel cum erau prieteni între ei. Toţi, acolo, se-mbracă după moda arabă, dar fiecare din cele trei naţii ale cetăţii se roagă Dumnezeului său şi trăieşte conform propriei tradiţii. Iată ceva de necrezut, nu-i aşa, în vârtejul sângelui ce curge din zori în noapte printre noi.

Într-adevăr, aşa ceva-i de neînchipuit. Oare de ce-mi vorbeşte de lucrurile acestea greu de înţeles, în loc să-mi spună vorbe de iubire? Oare unde o vrea s-ajungă? Buzele lui sunt la fel de suave ca odinioară, ba chiar au devenit mai subtile, ca desăvârşite de cuvintele noi pe care acei oameni de spirit i le-au dezvăluit. Mi-e teamă să îl însoţesc acolo. Ce voi deveni printre atâtea înţelepciuni? Ceea ce-ar face el din mine mi-ar fi prea de ajuns. La ce bun atâtea jocuri străine? Şi totuşi, vreau să fiu părtaşă, căci voi avea locul meu acolo, din moment ce-a venit după mine. Trecutul ajunge din urmă viitorul la cotituri aflate din ce în ce mai sus. Da, mi se pare imposibil. Şi sângele, de ce nu poate fi oprit să curgă?

Cei trei înţelepţi despre care îţi vorbesc nu domnesc decât peste cugete. Or, tot ceea ce se înfăptuieşte, tot ceea ce se povesteşte, ia parte doar la violenţa trupurilor. Suntem încă nişte lupi înfometaţi şi orbi şi unicul semn de viaţă care ne este la îndemână e mirosul de sânge. Ne-mpotrivim oricărui alt limbaj. Lăsând deoparte pe acei câţiva ce pregătesc raza de lumină care ne va permite să vedem mâine ceva mai mult decât azi. Mereu au existat

printre oameni înţelepţi ca aceştia şi nu vor înceta să dăinuie. Toate popoarele au vreo câţiva şi niciun zid de ură n-a reuşit vreodată să-i despartă, căci cuminţenia-i una singură şi nu cunoaşte stavile. Se află dincolo de trup, cam cum ar fi un Dumnezeu ascuns în străfundul nostru, egal la îndemâna tuturor, de toţi necunoscut, în afara celor care cred în El şi îl simt mişcând în ei înşişi, aidoma unui copil ce-ar fi în acelaşi timp tată şi mamă. Pricepi? Trebuie să-nţeleagă, căci mă iubeşte şi suntem plămădiţi din aceeaşi nerăbdare şi din aceeaşi dorinţă de a ne depăşi. În seara aceea rămăsesem la Aben Halevi. Alfarabi fusese nevoit să ne părăsească devreme, iar părintele Xavier, bolnav, era obligat să stea în pat. Era o seară de iarnă. Aben Halevi locuia lângă Marea Moschee, în plin cartier evreiesc, lângă casa unde stătea Maimonides, la capătul unei străduţe albe. Era destul să te apleci pe fereastră, ca să vezi minaretul înalt străpungând cerul ca o săgeată ce-şi căuta ţinta într-o altă lume, gata să ţâşnească. Încă nu mă obişnuisem cu această ciudăţenie. Şi când treceam prin faţa intrării în Marea Moschee, mă opream să privesc şi să înţeleg, într-atât mi se păreau de ireale acea pădure de coloane şi acele burnusuri albe pe stradă, iar propria mea viaţă îmi părea de neconceput în mijlocul acestei lumi. Aben Halevi mi-a vorbit în acea seară despre ura dintre oameni şi mi-a spus aceste cuvinte surprinzătoare: cu cât vom cunoaşte mai bine ceea ce vedem, cu atât vom înţelege mai mult ceea ce nu vedem. Credea, la fel cu maestrul său Maimonides, că oamenii vor ajunge să-L cunoască pe Dumnezeu, aşadar şi pacea, în clipa în care vor fi descoperit legile care guvernează natura. Când tot ceea ce ne înconjoară va sfârşi prin a avea un nume precis, vom fi ca împiedicaţi să facem rău. Ne vom teme de gestul care distruge. Ideea aceasta venea de la Aristotel, dar pe vremea aceea n-o ştiam. Era minunat şi nou pentru mine, căci nu mă ocupasem decât de trupuri şi-mi pierdusem de multă vreme credinţa. Ţi-am spus-o, oare, vreodată?

Nu. N-ai avut când. Ne-am întâlnit într-o seară, ţii minte, în plină sărbătoare a trupurilor noastre, am zămislit acelaşi vis timp de o noapte. N-ai avut vreme să-mi vorbeşti. Eram ocupaţi să ne-ajutăm să dăm uitării sângele celorlalţi, să ne lepădăm de răutate. Oare nu aceasta e iubirea?

Da, poate că asta e ori ceva asemănător. Femeia aceasta este nebănuită. Cunoaşte prin premoniţie. S-a trezit în toiul iubirii ca în punctul culminant al cunoaşterii. După ce am cunoscut-o, s-a schimbat totul. Părintele Xavier n-a făcut decât să definească lucrurile. Mi-a spus: Tu ai credinţă, fiule, însă

nu ştii acest lucru. Şi aşa era. O regăsisem de când venise Blanca să mă lumineze dinăuntru cu licărul ei ciudat. Ea m-a creat din nou, cu ajutorul iubirii. Aşa am fost iarăşi aşezat în centrul lumii, unde totul devine limpede, egal pretutindeni cu puterile noastre.

De ce-ai venit să mă cauţi, după cinci ani?

Mă priveşte cu ochii uşor împăienjeniţi, ca şi vocea, de o tristeţe de femeie disperată de lunga aşteptare. Nu există decât un răspuns: de ce m-ai aşteptat tu, vreme de cinci ani? Îmi zâmbeşte, dar tristeţea aceea nu i-a părăsit privirea. Îşi aminteşte acum tot ce a însemnat această încercare fără sfârşit, toate îndoielile şi spaima care-i cuprindea măruntaiele. În primăvara trecută, părintele Xavier m-a pus la curent cu tot ce urma să se întâmple. Regele Ferdinand hotărâse să pună stăpânire pe cetatea albă, logodnică a califilor, cântată de Motamid. Peste câteva zile, caii regelui Castiliei vor străbate pasul Muradal şi vor înainta asupra oraşului. Acesta va cădea repede sub spadele noastre şi de se va încumeta să reziste, ne vom purta cum s-au purtat şi ei mereu: vâlvătaie pentru vâlvătaie, ţipete pentru ţipete, jaf pentru jaf. Suntem pe cale să ne recucerim ţara. Îţi vorbesc în calitate de soldat al regelui meu, şi nu va fi greu. Maurii cad peste tot, chiar în locul unde am căzut noi cu trei sau patru sute de ani în urmă. Numai că, Blanca, eu nu mai sunt negustor de cadavre. Am fost menit să salvez viaţa lui Alfarabi. Contele Santiago şi părintele Xavier sunt înştiinţaţi de asta şi tot ce am de făcut este să aleg o dată anume. Dacă va fi violenţă, şi nu cred că există altă cale, înţeleptul va trebui să se afle în alt loc la vremea măcelului, departe de oraş. Eu fac parte dintre cei care ştiu, asta-i tot. Printre ai lor, ca şi printre ai noştri, există oameni care se cunosc, care se prefac a aparţine corpurilor, vreau să spun cetăţilor şi statelor, dar care prin sufletul lor aparţin unei singure ţări, aceea pe care a visat-o Platon. Ţi-am spus că Alfarabi l-a întâlnit pe Platon într-una din călătoriile sale în lumea de dincolo? Nu ştiai că sunt oameni care călătoresc dincolo de timp, printre sufletele eterne şi aştri? Asemenea oameni nu pot pieri prin sabie sau striviţi sub copite ca nişte broaşte râioase. Trebuie păstraţi în viaţă cât mai mult cu putinţă, pentru ca să ne lumineze tenebrele şi să ne dăruiască ceea ce ne lipseşte. S-ar putea să-mi spună: Prietene, prefer să mor cu ai mei. Sau: Du-te să cauţi un cal pentru mine şi o căruţă pentru cărţile mele. Habar n-am. Va trebui totuşi să ne oprim. Mi-e foame.

Cu mare grijă îi pregătesc dejunul, înjghebând un părelnic belşug îmbietor, în sărăcia stăpână pe tava scofâlcită. Sub şerveţelul mototolit, strecor o felie suplimentară de pâine şi două bucăţele de zahăr. Asta o să-l încălzească la noapte şi-o să-i dea puteri. Desigur, n-o să vorbesc cu nimeni, dar de aici şi până la a-l însoţi în această sminteală... Şi totuşi, ar fi fost aşa uşor şi-aşa de drept. Nu-i nici măcar un act de curaj, ci o necesitate. O obligaţie, în ceea ce mă priveşte. Căci, odată liberă, m-aş putea duce la o mănăstire din ordinul meu şi mi-aş relua viaţa, la Salamanca ori la Burgos. Dacă mă iubeşte cu adevărat, va pricepe. N-o să mă mai hărţuiască. O să mă ajute să reintru în mine însămi. Dacă nu mă iubeşte, mă va face să mă clatin, mă va obliga să primesc lupta, va fi poate cel mai puternic şi va urma un chin fără sfârşit în îndoiala păcatului. Ajută-mă, Doamne, fă să mă iubească, să-mi pot ţine jurământul şi să nu mă pierd! Deseară va trebui luat şi cuţitaşul ascuţit de tăiat legume, ne-ar putea fi de folos, şi încă un picuţ de zahăr şi o bucată de pâine, o să fac o bocceluţa cu toate astea şi i-o voi strecura la ora cinei. Aşa am să fac. Supa, pâinea, cartofii, compotul din conservă, venit de cine ştie unde, sunt mai nimic, chiar pentru un nebun adevărat. Dar de data asta raţiile sunt aproape duble. Uitam sarea. E un aliat în plus, un obiect pe tavă. Carafa cu apă şi paharul. Zoresc pasul de-a lungul culoarului. Chiar în fund, dincolo de fereastra închisă, văd agitându-se ramurile stejarului, aproape despuiat de frunzele care tremură în soarele amiezii, aidoma unor clopoţei fără sunet. Va fi frig la noapte, căci cerul e senin şi vântul nu va şovăi să-i biciuiască obrazul, să-l abată înspre latura greşită, ca pe un duşman. Vântul mi-a fost mereu potrivnic. La mănăstire, când îl auzeam noaptea şuierând, încercând să-mi pătrundă în chilie, prin rosturile de la geam, mi-l închipuiam sub forma unui demon înaripat şi-mi era frică, nu-l doream chiar deloc şi vocea lui insinuantă, nici bărbătească, nici de femeie, îmi isca o mie şi una de păcate, de parc-ar fi citit anume pentru mine paragrafe întregi dintr-o carte malefică. Mă aflu deja-n faţa uşii lui, dar n-am curaj să bat. Chiar acum, soarele s-a ascuns şi coridorul s-a întunecat dintr-odată. E musai ca cerul să fie înnorat toamna. Vorbesc prostii. Îmi simt inima bătând şi mă întreb de ce. Bat în uşă şi o împing, fără să aştept răspuns. El e în faţa ferestrei, ca de obicei, şi nu se întoarce decât în clipa în care aşez tava pe masă. Nu spune nimic şi tăcerea lui mă nelinişteşte. E ca şi cum ar zice: „M-am hotărât, nu te mai iau cu mine deseară. O să rămâi aici.” Dar n-a zis nimic pân-acum, n-am niciun temei

să... „Iată-vă prânzul, zic, cu glas neutru, de parcă nici nu m-ar fi auzit şi nici văzut, ca şi cum n-ar şti despre ce e vorba, atât azi, cât şi-n orice altă zi. E o felie de pâine cu două bucăţi de zahăr. O să aveţi nevoie la noapte." Zâmbeşte, înainte să-mi răspundă. „Nu va fi destul pentru două persoane." Nu mă încumet să-l dezamăgesc. Îi râd acum şi ochii, incluşi parcă în noua dimensiune unde şi-a situat existenţa, aceea pe care o are în vedere, dincolo de evadarea sa împreună cu mine. Bărbaţilor le place să trăiască în viitor. Nu şi femeilor, nu mie. Eu prefer certitudinea trecutului, temeliile sale de nezdruncinat, unica certitudine aici, pe pământ. Face doi paşi înspre mine, se opreşte, văd umbra norilor înfrumuseţând turnurile Escurialului, acoperişul de ardezie sclipitoare, o pată de soare trece ca un burete peste faţada unei vile, chiar la dreapta, printre pini. Nu cutez să-l privesc. „O să mai aduc, la cină." Surâsul i s-a şters din privire, articulează câteva cuvinte: „Vom fi pierduţi, unul fără celălalt." Cuvinte care mă dor foarte tare, mă lovesc în inimă ca nişte gloanţe. „De ce vreţi să vă însoţesc?" zic, de parcă habar n-aş avea de momeala teribilă, de ispita încrustată în răspunsul lui. „Ştii bine de ce." Împlânt întrebarea în ochii ce se vor nevinovaţi, dar mi-am pierdut deja inocenţa. „Pentru că, pe viitor, mi se pare absurd să continui să trăiesc fără dumneata." Nu-i chiar ceea ce aşteptam. Mi-o fi priceput nemulţumirea? Căci adaugă imediat: „Te iubesc." Mă prefac mânioasă (pe cine?). Schiţez un fel de gest vag de nerăbdare ofensată, aş vrea şi să ies şi să stau, să spun da şi nu, să-i povestesc trecutul, să-l fac să priceapă imposibilitatea unui viitor împreună. Nu sunt decât o biată femeie. Fie-vă milă de mine în noaptea întunecată, sunt singură, zidită în castelul sufletului. Cât o fi ceasul? Mai sunt şi alţi nebuni ce trebuie hrăniţi, în seara asta şi în cele ce vor mai veni.

Privirea ei e incertă, mai degrabă aspră şi neprielnică, dar cred c-am răscolit-o în vreun fel căci, oricum, a intrat în joc, a devenit complicea mea. Cât de uşor am rostit acele cuvinte! Nu voi pleca fără ea, m-am hotărât. „N-o să plec fără dumneata." Se îndreaptă spre uşă. Să fi pierdut iar totul? „O să mă-ntorc după tavă. Poftă bună." A dispărut, dar câtă speranţă mi-au adus deodată aceste cuvinte! Un răgaz. E tot ce-am putut obţine şi e mult. Mâine, pe vremea asta, vom fi dincolo. Mănânc, privind bucata mare de pâine, zahărul, toate aceste zăloguri ale viitorului nostru împreună. Blanca nu mai este pentru mine doar o iubită ori o posibilă soţie, e o parte esenţială din mine însumi, vreau să spun din timpul meu de acum încolo. Unde-am

văzut, oare, şi când, la capul unui mormânt, un monument ce se numea „Sărutul”? În Montparnasse, poate, cu ani în urmă. Erau două blocuri de piatră care păreau unul, prin graţia sărutului, abia schiţat de o daltă conştientă de simbolul suprem pe care-l sculpta înadins pentru oameni. Fusese destul un gest, eterna îmbrăţişare a iubirii, pentru ca acele două blocuri să pară contopite, monolitizate de fuiorul flăcării invizibile. Dacă ne gândim că două trupuri sunt de fapt două suflete, devine uşor şi îngăduit să imaginăm translaţia lor, unul în altul, după legile metafizicii. Trebuie numai să nu ne înşelăm. O să ieşim pe uşa principală, după ce toată lumea se va fi culcat. Acum nu ştiu câte luni – nu mai are nicio importanţă – mi-am petrecut noaptea după un zid de împrejmuire, lângă drum. A fost începutul carierei mele de nebun, pregătirea, se cere o pregătire pentru orice, chiar în clipa asta nu fac altceva decât să mă pregătesc pentru ceea ce va fi. Ascultasem foşnind în întuneric frunzele copacilor pe care-i cunoşteam şi, cu ochii închişi, aş fi putut regăsi cărările, m-aş fi putut duce până la heleşteul unde aruncasem de atâtea ori pietricele cu prietenii mei din copilărie. Parcul ăsta le aparţinuse în întregime, odinioară. Dar n-am îndrăznit să schimb locul. Spaţiul acesta devenise parcă străin şi ostil, cu excepţia copacilor care murmurau sub adierea vântului. N-am putut închide un ochi, căci eram cuprins de efortul metamorfozei. Trebuia să devin un nebun, deveneam chiar, mă înscriam nu fără greutate într-un destin pe care-l alesesem eu însumi cu grijă, îmi făceam mâinile să tremure, priveam fix, în hăul tenebrelor, treceam repede de la un gând la altul, urmând cu răbdare şi metodă itinerarul înspre nebunia perfect simulată. Îmi studiasem cazul, care devenea astfel o soluţie vitală. Alta nu exista. La fel ca frunzele care se lăsau în voia vântului ca să nu fie smulse, la fel ca stelele ce licăreau lăsându-se duse de vântul înţepenit al gravitaţiei în necuprinsa ademenire a prăbuşirii, lăcaşuri mobile ale unor legi fixe. Nu mai puteam face excepţie, ci, dimpotrivă, trebuia să mă integrez în orânduiala dezordinii, să mă pierd, să devin mai nebun decât alţii. Fredonam încet melodii obscene, cu cuvinte pe care le improvizam, ca să-mi pregătesc un bagaj muzical de nebun. Recitam versuri absurde. Raţionam ca un Napoleon învins de treponema palida şi, încetul cu încetul, mă simţeam în largul meu în această deraiere care mă scutea de rigorile logicii şi de riscurile responsabilităţii. În clipa în care am văzut zorii ivindu-se printre copaci, deasupra crestei zidului, m-am lăsat legănat de această beatitudine. Am reuşit chiar să adorm şi când am

redeschis ochii era zi asupra noii lumi. Primele mele gânduri au fost cele ale unui nebun. Era ca şi cum aş fi suferit o operaţie estetică, am vrut un nas mai mic şi-l aveam. Apoi, deodată, mi-am văzut nasul. Adică noua mea formă interioară, am ştiut că sunt un nebun aşa cum dorisem, şi o teamă cumplită a pus stăpânire pe mine. Am sărit ţipând peste zidul de împrejmuire, urmând planul pe care-l făurisem cu o zi în urmă şi de care mă temeam în clipa aceea mai mult decât de moarte, am început să alerg înspre Escurial, care prindea viaţă din adâncurile muntelui, sub lumina soarelui ce răsărea, şi-am nimerit peste o patrulă. Totul fusese rânduit să se întâmple aşa, dar parcă mă împotmolisem între timp în propria urzeală. Ţipam, mă zbăteam ca posedat, voiam să-mi regăsesc adevăratul eu prin acele urlete şi prin gesturile acelea de înecat, dar nu reuşeam. Poate chiar înnebunisem de-a binelea. Fapt care m-a salvat, conform logicii propriului meu plan. M-au internat. Şi Blanca a fost cea care m-a scos din mocirlă. Surâs. Neprihănire senină a mâinilor şi a frunţii. Privire adresată doar mie, mai adâncă decât orice altă profunzime. Privire a femeii ce se interpune între ochii mei şi restul universului. Privire prin care totul se schimbă pe neaşteptate după culoare, după neastâmpăr, după harul mântuirii. Dincolo de acea transparenţă ce-mi era destinată, universul era leit mie, cel adevărat, cel dinainte şi cel ce urma să fiu. Nu există nimic mai cuprinzător, mai universal, decât privirea unei femei ce pare să consimtă, decât această întâlnire dintâi cu cea mai minunată făgăduială. Nu, n-o să mă ating de pâine. O pun deoparte, în dulăpior. Gata cu mâncatul. Să fie joi, să fie miercuri? Ce mai contează? Timpul nu-mi este încă prieten. N-are nevoie de un nume. O să-i dau unul, mâine. Cel adevărat. Va trebui să iau cu mine cele două pături de lână gri şi cam atât. Nu am alte haine calde. Pantofii sunt rezistenţi. Blanca se va întoarce în curând. Oare ar trebui să o sărut? Lângă intrare e agăţată o bască. O fi uitat-o cineva, cu săptămâni în urmă. Îmi va fi de folos în trecerea peste munţi. Cutia cu chibrituri nu-i utilă, căci n-am ce face cu ea. N-o să am drept la foc, decât odată ce voi fi ajuns, ca un fel de răsplată.

Îi privesc îndemânaticele mâini care-au făcut focul, au găsit vreascurile şi ramurile, care-au clădit o vatră mititică, au suflat în fitil, au făcut să izbucnească flacăra sub frunzele uscate care pârâiau şi se încârligau ca să-i lase drum înspre crengi şi să se ridice mai apoi în fum uşor spre cerul de cristal. Mâinile lui au atins toate lucrurile acestei lumi. Mâini dibace, care

au deprins meseria focului încă din pruncie, aidoma ciobanilor, ori poate mai târziu, când sfârşeau prin a alege cele mai de soi cadavre de pe câmpul de luptă şi le legau mai apoi, cu ajutorul lui Eulalio, ca pe nişte caltaboşi de Bologna, aceleaşi mâini care-ar fi trebuit să recunoască şi să extirpe răul din trupurile bolnavilor şi pe care stăpânul lor le destinase altor îndeletniciri, dar care au căutat întruna în foc purificarea ori uitarea. Degetele acestea au atins între timp secrete mai subtile, mâinile acestea m-au ştiut iubi în taina morii, dar drumul de odinioară nu-l mai regăsesc. Timpul este vrăjmaşul iubirii. De regăsit, m-a regăsit în faţa vâlvătăii. Nu-mi îngăduie să mă clintesc „Eşti mult prea ostenită." Şi o nouă stavilă, dincolo de pârjol, se iveşte între noi. E prânzul, aproape asemănător cu cel de la moară, mai copios, mai gustos, pregătit de servitorii contesei, şi plosca asta cu vin roşu ce pare că ne priveşte, precum o bătrână guvernantă, aspră şi neînduplecată. Drumul e la doi paşi, dar nu se aude nimeni trecând. Vitele pasc iarba uscată dintre stejari.

Mâncăm în tăcere. Dealurile galbene fac cerul şi mai albastru. În liniştea apăsătoare, aud în jurul nostru fălcile ce scrâşnesc îmbucând iarba umedă încă de rouă, iarba jilavă şi savuroasă de toamnă, asemenea, cred, boabelor de strugure uitate pe viţă. Haide. Dar nu vine. Nimeni nu ne împiedică să ne iubim, dar nu se întâmplă nimic. Timpul a complicat totul. Şi n-am habar dacă sunt doar trudită sau nerăbdarea face să-mi tremure fiece fibră. Nu mi-e foame. Poate c-aşteaptă noaptea şi-un pat de han. Întinde mâna înspre ploscă. I-o prind din zbor şi suntem iar o singură privire. Pe lume suntem numai noi şi restul, care sfârşeşte prin a nu mai fi. Soarele, dealurile, lumea-ntreagă s-au contopit în el. E lângă mine. Nimic nu se mai află între noi, doar damigeana asta blestemată, ce mă loveşte-n şold. Îmi strecor mâna liberă către ea, o apuc şi-o azvârl departe, înspre cal, care se sperie şi sare îndărăt, atât de hazliu că-mi vine să râd, dar gura lui Manuel e-asupra mea şi pier în el, ca măcinată-n teascuri ce nu se istovesc, blând mistuitoare. Aud calul şi catârul mestecând iarba. Dar nu-i limanul. Nu, nu e limanul. Aş vrea să evadez din nou în cer, da-i prea multă lumină, prea multă tăcere sau prea mult zgomot, mă simt ca despărţită de el prin foc ori prin gesturile lui, prin furia ce-l posedă aidoma unei înfierbântări de nebun şi mi se pare mai potrivit să asist la această dezlănţuire, prefăcându-mă, imitând jocul îndepărtatei nopţi, izolată de noi prin frigul acestei zile prea senine. Dar sunt fericită şi gust această împlinire nouă ce ne înlănţuie

gesturile, trecutul şi ceea ce-i acum, într-o unică îmbrăţişare care ne contopeşte-ntr-un sărut ce pare fără liman. I-au pierit toate temerile. Iată ceea ce s-a schimbat de atunci încoace. Noua lui înţelepciune va trăi prin frumuseţea mea. Simt aţintită asupra noastră privirea indiferentă a catârului, ce nu pricepe, şi ochii trăpaşului care-şi ciuleşte probabil urechile şi care simte flăcări aprinzându-se în străfundurile sângelui ce-i curge prin vene, flăcări mărunte ce urcă de-a lungul muşchilor şi care-l fac să se scuture ca după un freamăt ori după o aducere-aminte. Închid ochii, deodată uluiţi de lumină, şi dispar, nu ştiu cum, nici de ce, mă tem, mă simt ca izolată, aş vrea să fiu departe, pe stinghia cea mai de sus a scării, nu singură, ci cuprinsă în răsuflarea lui, ca într-o altă viaţă. Îi pronunţ numele.

Şi iată partea bună a războiului, această lipsă aproape totală de responsabilitate, această nouă posibilitate de a putea alege: între aici şi dincolo, între ceea ce sunt şi ceea ce eram, între doi bărbaţi în cele din urmă. Pe care dintre ei l-aş alege oare dacă aş mai fi o femeie oarecare? Pe doctor ori pe nebun? Amândoi sunt puternici, ascunşi în spatele ideii pe care şi-o făuresc despre ei înşişi. Amândoi mă iubesc şi m-ar lua de soţie, aş avea copii, aş fi aidoma celorlalte femei, liniştită şi sigură, aplecându-mă cu grijă asupra sângelui bine cunoscut al ţărânei. Să veghezi visele unui copil, dorinţa unui soţ, să fulgeri trupul unui bărbat la împlinirea plăcerii, să-l simţi prăbuşindu-se şi murind, să participi la această bucurie a năruirii, să zămisleşti un vlăstar din acest crâmpei de moarte. Ce taină! Pe care n-am s-o cunosc niciodată, pe care nu vreau s-o cunosc. Iartă-mă, Doamne! Dă-mi o suferinţă vie, să ştiu că m-ai izbăvit. O să plec la noapte cu Manuel şi, odată dincolo, o să-i spun adevărul: sunt călugăriţă, mă voi întoarce la mănăstire, fii binecuvântat că m-ai salvat şi că m-ai redat mie însămi şi îndatoririlor pe care mi le-am ales o dată pentru totdeauna. Voi pleca la noapte, căci n-am altă scăpare. Altfel voi sfârşi prin a mă pierde. Nu eşti puternică. Rămâi aici şi rezistă până la capăt, în mijlocul ispitelor, ca o sfântă. Dincolo, porţile mănăstirii se vor închide în urma ta şi nu vor mai fi ispite, nu va mai fi posibilă o alegere. Nu mai pot. Ajută-mă, Doamne! *Santa Maria gratia plena*, trebuie să mă hotărăsc chiar în clipa asta, nu mai am putere să mă târăsc aşa în beznă, trebuie să ies şi să mă întorc la pacea de odinioară, la rugăciunile mele fără umbră de nor. O să plec, da, o să plec la noapte. E patru şi jumătate, deja începe să se întunece uşor la capul coridorului, trebuie să arunc o privire în camera şapte, să fac o injecţie

poate, ultima. Să schimb becul în camera cinci. Să-l chem pe cărbunar, magazia e aproape goală şi iarna va veni în curând, acoperind pinii cu zăpadă şi destrămându-şi ceaţa în săgeţile Escurialului, aidoma unor văluri de scamă. Voi avea nevoie de nişte şosete de lână şi de mănuşi. Ar fi bine să găsesc undeva nişte cizme ori bocanci de munte. Dar unde? Juanita are. I-a încălţat duminică, să iasă prin ploaie. Ce-ar fi să-i vorbesc, să-i propun să i-i cumpăr? Ar bănui ceva, s-ar duce să mă denunţe. Voi fi obligată să i-i fur şi să-i las bani în loc. Câţi bani? De unde-şi va putea face rost de alţii? Nu-i uşor deloc. Să fugi e tot atât de greu ca şi să rămâi. Nu-ncepe iar! Hotărârea e luată. La noapte... Se aude clopoţelul. Mă întorc din drum. Camera trei. Profesorul de greacă, cel care scrie istoria Londrei. A mai terminat un capitol, desigur vrea hârtie. Am aruncat o privire peste ce scrie, într-una din seri. Am citit fraza următoare: „Când Epaminonda şi tebanii săi au pătruns în Soho, soţia lui Socrate îi aştepta deja în ploaie, cu umbrela deschisă în formă de Parthenon.” Confundă, poate, Londra cu Atena. Cine-o fi fost Epaminonda? Bat la uşă, răsucesc cheia în broască şi intru. E la masă, ocupat să scrie, îmi face semn să mă aşez şi continuă să scrie, cufundat în munca sa de erudit. Spinarea lui încovoiată pare că susţine greutatea casei şi a cerului, atât de înalt şi de slab e bătrânelul ăsta, aşa încât, ca să scrie, e nevoit să se îndoaie şi să împingă caietul în partea cealaltă a mesei, de parc-ar căuta, dincolo de ea, un obiect căzut la picioarele lui care ies din plin înspre uşă, ca şi cum ar fi ale altcuiva. Aud peniţa ronţăind albul hârtiei, ca dinţişorii unui şoricel. În cele din urmă, îşi ridică ochii asupră-mi, îşi caută ochelarii, mă priveşte. „Domnişoara Blanca, la noapte voi muri, să nu vă speriaţi, vă rog, e cu totul lipsit de importanţă acest fapt. La ora douăsprezece şi douăzeci şi cinci de minute va fi totul sfârşit. Chiar mi-am redactat testamentul. Dumneavoastră veţi fi legatarul meu universal, îmi veţi moşteni titlul şi bunurile. Titlul e important, dar celelalte, din păcate, sunt neînsemnate, însă *Istoria Londrei sub Epaminonda* ca şi cealaltă carte a mea *Istoria insulei Barataria*, a cărei capitală este Londra, vor vedea într-o zi lumina tiparului şi atunci vă veţi pomeni cu o avere apreciabilă ce vă va permite să trăiţi fără urmă de griji materiale. Înţelegeţi ce vreau să spun?” Are ochii albaştri, încrâncenaţi şi loiali, cum sunt cei ai unui profesor incoruptibil. Fac „da” cu capul, apoi murmur un „mulţumesc” de circumstanţă. „Nu-mi mulţumiţi, e mai nimic ce fac pentru dumneavoastră. În aceşti doi ani de recluziune, datoraţi persecuţiei de ordin politic pe care

bine-o ştiţi – prietenii lui Alcibiade sunt aliaţii lui Churchill, aşadar îmi sunt duşmani –, aţi fost foarte atentă cu mine. Mai ales m-aţi împiedicat să-mi pierd credinţa. Da, da, nu luaţi aerul acesta de inocenţă. M-aţi ajutat să rămân drept în mijlocul furtunii. De departe, noaptea, când toţi dormeau împrejur, vă auzeam rugându-vă pentru mine. Oare mă înşel?” Nu, nu se înşală. De mai multe ori m-am rugat pentru el, dar cum de ştie? „E adevărat”, mi-e greu să deschid gura, atât de mult mă marchează aceste cuvinte. „Mi-aţi salvat sufletul. Fiţi binecuvântată pentru asta. Şi acceptaţi să fiţi moştenitoarea mea.” Mă apropii de el, îndemnată de un impuls spontan, de instinctul meu de infirmieră sau de sentimentul de milă care adesea e mai mult decât clarviziune. Îi apuc mâna, mimând recunoştinţa, dar simţind de fapt ceva mult mai vag, mai nedefinit şi mai profund, o afinitate spontană cu acest bărbat. O punte nebănuită între noi, la fel de trainică precum o iubire. E devorat de febră, îmi dau seama când îi ating mâna, şi, după ce-l privesc de aproape, văd că faţa îi este congestionată şi că ochii îi strălucesc într-o sclipire neobişnuită. Cu toate astea, nu se poate să moară la noapte. „Domnule profesor – oare cum să i-o spun? –, vă sunt foarte recunoscătoare, foarte, foarte mult, dar aş mai avea să vă cer o mare favoare.” Mâna sa fierbinte tremură uşor într-a mea. „O favoare? Voi face orice pentru dumneavoastră. E destul să-mi spuneţi.” Pentru un nebun, adevărul ori minciuna nu sunt decât nuanţe ale aceluiaşi vid sau ale aceleiaşi profunzimi la care noi nu avem acces şi unde totul se confundă probabil în aceleaşi tenebre. Mă apasă uşor pe degete, ca să-mi dea curaj. „Nu-i uşor de spus. N-aţi vrea să muriţi mâine? E foarte important pentru mine.” Seninătatea lui se întunecă brusc. „Nu depinde de mine. Îmi pare tare rău. Dar nu voi face zgomot, nu voi chema pe nimeni, nu voi deranja pe nimeni, chiar doctorul Eulalio n-o va afla decât mâine, când eu voi fi departe. Vă supără tare mult?” Fac „nu” cu capul. N-o să mai pot pleca. Cum să-l abandonez, singur şi bolnav? Are febră, îi va fi rău, o să sune, o să alerteze pe toată lumea, o să-l cheme pe doctor şi fuga mea va fi descoperită prea devreme. Poate chiar atunci am să ies sau voi fi pe la capătul străzii, alergând alături de Manuel. Îl ajut să se ridice, să se dezbrace, nu opune nicio rezistenţă, lăsându-se în grija mea, îl duc în pat, o să îi dau o aspirină, e doar răcit, nu va muri la noapte şi nici mâine. „Nu depinde de mine. Regret din suflet. Dar nu voi face zgomot, vă asigur, puteţi ieşi fără teamă. Înţeleg.” Ia aspirina cu înghiţituri lungi, de parcă i-ar fi rău şi sete în acelaşi

timp, apoi lasă capul pe pernă şi adoarme ca un copil. Ce s-ar cuveni să fac? „Mă numesc Alonso Quijano.” Vorbeşte în somnul lui de nebun, unde se ia drept altcineva.

O amintire se înalţă din adâncul sângelui meu şi fornăi de plăcere, punând astfel capăt freamătului îndelung ce-mi zbârleşte pielea. Nu-i gustul ierbii aspre, la fel de searbădă ca fânul uscat, pe care-o rup şi-o smulg din ţărâna prăfoasă, nici mireasma ovăzului care m-aşteaptă la căderea serii în fundul grajdurilor neştiute, nici chiar mirosul fără vino-ncoa al acestei catârce nepăsătoare. Să fie femela asta de om, cu ochii aţintiţi la mine, în vreme ce stăpânul meu o răpune şi o devorează? Biciuiesc aerul cu coada mea şuierătoare, căci muştele mă-nţeapă întruna în ciuda soarelui înspre apus şi a apropierii nopţilor lungi, a negurilor fără liman, a drumurilor fără capăt mărginite de plopi acoperiţi cu chiciură. Omor la ele-n fiece clipă, cu fiece lovitură a cozii mele puternice, măcar una crapă, cu burta verde rostogolită-n ierburi, pradă furnicilor ce stau la pândă pe potecile lor, punând stăpânire pe proaspătul cadavru în neobositul lor du-te vino. Sunt aidoma oamenilor şi în curând se vor ascunde în adâncul muşuroaielor lor întunecate, înconjurate de miile de leşuri de muşte uscate, pe care le vor devora pe îndelete. Vântul va şuiera prin crengile dezgolite, întreaga viaţă se va fi oprit pe pământ, doar furnicile vor continua să trăiască şi să se ospăteze pe săturate, în lăcaşurile lor întunecoase ca nişte grajduri, încă şi mai lipsite de lumină şi la fel veveriţele prin scorburi de copaci, înconjurate de alune pe care le vor ronţăi fără răgaz în hibernarea lor. Fornăi cu putere, o mireasmă vine de departe şi trezeşte în mine o imagine nedefinită, un fel de sfârşit al vieţii, plin de blândeţe, ori o trezire dureros de plăcută, aievea sau visată, nu mai ştiu, undeva înaintea clipei când cuţitul acela a smuls o bucată sângerândă din carnea mea. Ce se întâmpla înainte de cuţit, ce se petrecea cu mine şi care era diferenţa? Viaţa mea o fi fost adunată în bucăţica aceea de carne însângerată care nu-mi lipseşte, care poate nici nu era a mea? Să fi fost oare ucis într-un fel? Un zvon de furtună vine de departe şi deodată mireasma ploii îmi umple nările şi înfioară ierburile din poiană, însetate de apă şi de viaţă până în străfundul rădăcinilor care au primit deja vestea şi se bucură sub ţărână, sigure în felul acesta că vor reînvia tefere şi nevătămate în zorii primăverii următoare. Doar oamenii nu presimt nimic. Ei n-au urechi pentru ploaie, nu se cunosc decât pe ei înşişi. A aruncat înspre mine un obiect greu, asemănător unui arici, care m-a

speriat. Ce are cu mine? Ce se petrece în privirea ei? De ce se uită la mine în vreme ce stăpânul meu pare cufundat în a o devora? Oamenii se devorează între ei şi nu mor. Sunt nemuritori. S-ar zice că ea s-a desprins şi că o umbră luminoasă emanând din trupul ei a găsit o altă cale, deasupra ei şi a lui, în văzduhul însorit, asemenea unui roi de albine cu alcătuire omenească, având exact forma şi trăsăturile sale, încercând în zadar să scape din acest joc şi să se ducă mai sus, înspre ceea ce ne dă umbră şi lumină, înspre izvorul care există, pe care-l simt că există, dar pe care nu reuşesc să-l văd cu ochii mei. Oare ce se întâmplă în dogoarea ostenită? E un soi de tăcere în frunze şi furnicile s-au oprit şi muştele la fel. O voce fără glas vorbeşte în străfundul sângelui meu, dar nu vreau, nu pot s-o aud, ridic capul şi recunosc această voce în forma diafană a femeii care vrea să zboare, să se ducă în sus, care rămâne în cele din urmă suspendată în fragilitatea luminii, ca nehotărâtă, chemată în acelaşi timp înspre înalt şi în jos, apoi dispare în energia primară, se dizolvă în ea însăşi şi pare înghiţită de adevăratul său trup întins pe pământ unde, cu greutatea ei şi cu cea a stăpânului meu a înăbuşit fire de iarbă, a strivit furnici, a omorât un bondar ce agoniza. Fărâme de viaţă se sting sub fiece pas al nostru. E destul să te mişti. Freamătul acela se trezeşte din nou în sângele meu, îmi face pielea să tremure, de la gât la coadă, lovesc cu biciul meu muştele care au început din nou să pişte şi aud în depărtare paşii grei ai furtunii care-i tot mai aproape, chiar în spatele meu, de-a lungul munţilor. Am o poftă nebună să alerg înspre ploaie, să uit totul, să nu-mi mai amintesc niciodată, nici să înţeleg, să alerg singur în ploaia dezlănţuită ca să întâlnesc la capătul goanei pe cel care eram, ceea ce puteam, ceea ce se afla în mine înaintea amintirii. Oare am început greşit? Unde se ascundea răul? Îmi revăd carnea sângerândă şi sclipirea cuţitului. Nu. Întind capul înspre cealaltă imagine, imaginea mea îndepărtată, ce galopează în sângele meu şi nechez cât mă ţin puterile, dorind cu disperare s-o regăsesc undeva, acolo unde sângele se confundă cu ropotul ploii.

Mâine, fereastra asta va fi tot aici, păgubită de privirea mea, aidoma unui ochi stins. Îmi place peisajul acesta, în pofida îndelungatei mele întemniţări în nebunie, al cărei martor a fost, concentrat în jurul mormântului regilor în formă de mănăstire ale cărei măruntaie le-am scotocit timp de doi ani, de fapt în timpul întregii mele vieţi, căci cunosc acest mausoleu, acest labirint de coridoare, de subterane şi de poduri, de pe

când aveam zece ani. Fratele Crisogono de Jesus mai trăieşte încă acolo, dacă n-o fi fost împuşcat ori crucificat de duşmanii noştri comuni, duşmanii lui Dumnezeu, aceste crude absurdităţi. Pace solemnă a acelor veri întinse precum răsuflările deasupra Sierrei albastre; parfum stăruitor al pinilor sub soarele nemişcat al amiezii, când toată suflarea îşi făcea siesta, în vilele albe căzute din cer pe coastele alunecoase, unde acele pinilor formau piste fabuloase sub pingelele noastre lucioase. O întindeam de-acasă cu Alexandru, frate-meu, şi ne lăsam s-alunecăm precum schiorii în liniştea parfumată de răşină, printre trunchiuri încinse şi lipicioase. Alergam de parc-am fi fost urmăriţi, cu obrajii în flăcări, ne opream în piaţa mică unde ne strecuram în spatele perdelei de mărgeluşe multicolore şi zornăitoare, în barul gol la ora aceea. – *Dos horehatas!* Înghiţeam sucul albicios şi siropos, cu gust de migdale de pământ, şi izbucneam în râs fără motiv, dintr-o nestăvilită adolescenţă, prieteni şi fraţi, legaţi prin pactul sacru al vacanţei mari şi prin acela, şi mai grav încă, al descoperirii misterelor vieţii. Ne reluam goana pe sub castani, palizi de praful cenuşiu pe care-l risipea asupra oraşului muntele spintecat şi mănăstirea regală obosită, brăzdată de vântul veacurilor trecute peste ea. Intram în biserica încremenită şi uriaşă, la fel de pustie ca pădurea – îngenuncheam scurt în faţa altarului Sfintei Cuminecături – şi, prin sacristie, treceam în teritoriul fratelui Crisogono de Jesus, prietenul nostru atotputernic. Nu avea încă patruzeci de ani, dar pentru noi era deja bătrân, cu barba-i argintie şi cu ochelarii lui de om sărac, ce aveau împrejur un fir de fier cenuşiu, ochelari de călugăr, de miop, care-l apărau de privirile răzleţite ale făţărniciilor din afară. Era pasionat de sfântul Ioan al Crucii, pe care-l ştia pe de rost, şi-l găseam de fiecare dată în alt loc, stând cu spatele spre soare – „înăuntru e mereu frig, zicea, şi iarna e de fiecare dată mai lungă” –, recitind *Cântul spiritual*. Îi sărutam mâna rece, el îmi săruta fruntea umedă şi fierbinte. Cu ochii închişi, cu faţa oferită soarelui, recita această strofă pe care mi-o voi aminti întotdeauna şi care reapare atât de brusc, atât de la momentul cuvenit, în memoria mea:

En la noche dichosa,
en secreto, que nadie me veía,
niyo miraba cosa,
sin otra luzy guía
sino la que en el corazón ardía.

Înţelegeam fără să înţeleg. Eram aidoma unui mânz uimit de reflectarea luminii pe suprafaţa strălucitoare a lumii, gata să mă înfierbânt pentru un fleac. Cuvintele acelea ritmate mă încântau ca o muzică: *En secreto, que nadie me veía,* mi se părea o cadenţă ce se contopea cu aventura după-amiezii. Odată ieşit din transă, ne întreba: „unde vreţi să mergeţi azi: sus, jos, în chiar inima de piatră a Spaniei, în sud, în nord, la est, la asfinţit?” Nu era lesne de ales. *Inima de piatră* era biblioteca, *sus* însemna deasupra acoperişurilor strălucitoare, în interiorul turnuleţului care încorona cupola unde urcam pe scări de lemn uscat mirosind a soare, a excremente de lilieci, a ardezie încinsă şi a timp de demult ferecat în lucrarea mâinilor omeneşti, aidoma unui uriaş ostatic putrezind în temniţa veşnică devenită sicriu. Ajunşi sus, priveam, în fundul abisului rotund, dalele gri de jos şi pe vreun călugăr-furnică trecând încet sub greutatea strivitoare a luminii şi a distanţei. Aerul muntelui şi vibraţia soarelui creau împreună un zvon de harfă sălbatică ce ne împietrea de groază. Cramponaţi de balustrada nesigură, priveam ca hipnotizaţi şi pe frunte ni se prelingeau picături de sudoare ca nişte lacrimi înghiţite de înălţimea ameţitoare. Mi-era rău până în străfundul măruntaielor, dar reuşeam să domin universul, aidoma unui înger pictat pe bolta cupolei. Fratele Crisogono era Dumnezeu Tatăl, ce surâdea în barbă şi ştia să recite versuri scrise în onoarea sa. Mi-ar fi fost destul să-mi întind aripile ca să zbor în spaţiul supus privirilor mele. *Jos* erau pivniţele fără sfârşit, de care nimeni n-avea dreptul să se-apropie, interzise cu desăvârşire publicului, catacombe mucegăite şi primejdioase, abia luminate, unde ghidul nostru ne arăta uneltele ce-i serviseră arhitectului Herrera şi ucenicilor săi în ridicarea edificiului. Vocea fratelui Crisogono ne urmărea pe treptele strâmte şi dese, ca o undă de aer. Escurial înseamnă *locul scoriilor*, căci pădurile dimprejur erau locuite de fierari deja de secole, probabil din epoca fierului... În timp ce coboram spre temeliile mănăstirii, fostul fierar îmi invada fiinţa. Arşiţa zilei şi lumina soarelui deveneau cele ale fierăriei sale, iar sunetul intens al clopotului devenea acela al nicovalei. Abia ce vârâsem în apă o potcoavă tocmai terminată, fâsâind de furie şi de aburi, trecută de la roşu la negrul furtunii, care urma să aţâţe copita trăpaşului necunoscut, căruia îi era deja menită. Ieşeam în pragul fierăriei, mulţumit de ce înfăptuisem, şi priveam pădurea, crestele înnorate, limpezimile câmpiei înspre Madrid. În depărtare, printre copaci,

întrezăream flăcările purpurii, tărâmul unde măruntaiele muntelui se preschimbau în fier şi unde ucenicii aruncau scoriile, de-o parte şi de alta a intrării în vâlvătaie. Un fum vineţiu urca dintre coline, aidoma unei miasme diavoleşti. Se auzea un clopot prin văzduhul mirosind a ploaie, fierarii, ucenicii, lucrătorii, minerii ieşeau din iadul lor, ştergându-şi cu mâinile negre frunţile năclăite de sudoare şi-şi îndreptau cu toţii privirile înspre acelaşi loc, acolo unde clopotul bătuse pentru prima oară în turnul mănăstirii ce crescuse în mijlocul pădurii, printre scorii, reziduuri de cărbune şi zgură. Aşadar, Escurial înseamnă *locul scoriilor,* ceea ce rămânea din fier şi din cărbune, iar sfântul Laurenţiu, căruia i-a fost consacrat, fusese martirizat pe un grătar din fier înroşit şi îşi dăduse sufletul deasupra cărbunilor încinşi pe care moartea sa i-a preschimbat în scorii. Auzeam strigătul de bucurie al martirului şi dangătul clopotului şi toate poveştile acelea se încâlceau în mintea mea de copil visător. Era un loc în pădure unde descoperisem, scormonind, resturi de cărbune, poate din cărbunele de lemn rămas de la focul vreunor ciobani, dar descoperirea aceea mi-a fost destul ca să botez din nou Escurialul în realitatea sa de tenebre salvate şi purificate. La capătul coborâşului se afla celălalt Escurial, cel al subteranelor în care, fără călăuză, riscai să te pierzi pe culoarele care se înfundau în inima muntelui şi a trecutului îndepărtat. Acolo începea tărâmul spectrelor, regi, prinţi, regine şi prinţese, bătrâni şi tineri, infante jucându-se cu fantome-soldaţi şi cu năluci-câini, acolo răsuna râsetul sec ce aducea a tuse al lui Filip al II-lea, râsetul supus ori secret şi sarcastic al secretarului său Antonio Perez, râsetul cristalin al prinţesei de Eboli, frumoasa saşie cu privire cuceritoare, râsetul ironic al lui El Greco, pe care regele nu l-a-nţeles şi care s-a retras, lezat, la Toledo, unde şi-a făurit un regat pe măsură, la fel de întins, dar mai trainic decât cel al lui Filip. Suveranul acela semăna cu un adio. N-o să mai văd Escurialul decât în vise, unde îi voi rămâne statornic. *Sudul* era „Sărutul”. În mijlocul unui patio abandonat, spre care se căscau ferestre cu geamuri sparte, scăldat într-o lumină portocalie ce părea ivită din adâncurile granitului, în clipa când soarele, către ora şapte, începea să scapete, se aflau două blocuri de piatră, sprijinite unul de altul, fără formă anume, uitate acolo de pe vremea construcţiei şi pe care fratele ce-l admira pe sfântul Ioan al Crucii şi căruia-i plăceau alinările poeziei mistice le numea „misterul cunoaşterii”. Încremenea în faţa bolovanului, ce părea a fi şi unul singur şi pereche, şi se cufunda în gânduri, la fel de neclintit ca o

statuie de bronz. Pe drumul de întoarcere acasă, comentam vizita şi dacă ea se terminase înspre vest, îi explicam fratelui meu Alexandru conţinutul „misterului cunoaşterii”. Cele două pietre reprezentau pentru mine un bărbat şi o femeie înlănţuiţi şi îi numeam „Sărutul”. Bulevardul Montparnasse, o cafea fierbinte şi slabă, tocmai ce-mi trebuia ca să mă încălzesc fără să mă irit, bulevardul Raspail apoi, printre frunzele moarte, putrezind pe asfaltul umed, sub un cer cenuşiu, dar luminos, cerul Parisului toamna, calculat pe măsura atelierelor pictorilor şi sculptorilor sau aceea a ferestrelor scriitorilor, deschise ori închise asupra acestei revelaţii în alunecare de nori, îmbrăţişând conturul formelor vizibile şi invizibile, aleea Edgar Quinet, de-a lungul zidurilor spoite cu umezeală, atinse în treacăt de aripile negre ale cerşetorilor beţi şi de sufletele celor dispăruţi, zgâriate de frunzele uscate care se jucau alunecând pe colţurile ieşite în afară şi pe dunga muzicală a interstiţiilor ca pe nişte coarde, cimitirul Montparnasse unde-mi plăcea să caut mormântul lui Baudelaire, unde am dat în ziua aceea, sub începutul galonat al ploii, peste dublul meu bloc de piatră, cel din Escurialul copilăriei mele, devenit unul singur, vreau să spun operă de artă, sub degetele unui sculptor celebru: „Sărutul”, deasupra unui mormânt oarecare, supremul efort a două fiinţe devenite o singură respiraţie, singura comuniune posibilă. Aceea a iubirii. Am aflat mai târziu că Beatrice, într-o viziune pe care Dante o notează în *Vita nuova*, mâncase inima poetului şi astfel îl cunoscuse până în străfunduri, conform simbolicii iniţiaţilor. A mânca înseamnă, în acel limbaj, a cunoaşte, a se lăsa pătruns de obiect, a deveni acel obiect. Şi era exact ceea ce îmi sugeraseră cele două blocuri de piatră din curtea interioară de la Escurial, la vremea adolescenţei mele, şi era exact ceea ce îmi revela statuia lui Brâncuşi din Montparnasse, vreo zece ani mai târziu. Şi tocmai asta exprima Blanca prin gurile fără număr ale trupului ei în momentul în care a intrat pentru prima dată în camera mea, pe uşa de aici. Iată sosit ceasul în care trebuie să înaintăm cu paşi furişaţi printre copaci şi pe cărările văzduhului. Se va întuneca în curând, trebuie să încep să mă pregătesc. La ce bun să mă pregătesc? Blanca va trebui să spună da sau nu, cum se întâmplă întotdeauna la începutul sau la sfârşitul oricărei poveşti. Ceva ani mai târziu, am primit o puşcă de vânătoare.

Este arma cea nouă, zicea Alfarabi, şi avea dreptate, arma care nu taie, care opreşte sângele în loc să-l facă să ţâşnească. A-l iubi pe inamic pare absurd, dar gândeşte-te că într-o zi nu vor mai exista duşmani, vor exista

doar oameni care vor fi laolaltă prin iubire. Voi, creştinii, aţi străpuns viitorul, aţi descifrat, poate, secretul păcatului, cel al obârşiei speciei, şi l-aţi deplasat, prin iubire, la limanul unei mântuiri definitive, îndepărtată, dar posibilă. Iubirea mea pentru Blanca este înscrisă în această dramă. Oare a priceput acest lucru? N-ar fi trebuit s-o ating, nici să mă apropii de ea decât în amurg, la adăpostul unui acoperiş, al întunericului, dar simţeam nevoia să mă întorc la răsuflarea ei, la rădăcinile vieţii sale. Mâna ei se află într-a mea, drumul trece printre vii, dar o simt rătăcind prin alte meleaguri. Îi cuprind degetele, mă priveşte, iluminată de un surâs care-mi dă un nou avânt înspre ea, într-atât faţa îi străluceşte de fericire sau de desluşire, ca şi cum, deodată, sărutările după-amiezii şi unirea trupurilor noastre ar fi dus la această efuziune. Sunt nevoit, din vreme-n vreme, să domolesc avântul trăpaşului meu, mai iute şi mai nărăvaş decât catârca. Nu mă zoresc. Trag de hăţuri, mai opresc, sar pe marginea drumului, mă aplec, scotocesc printre frunzele uscate şi foşnitoare şi dau peste-un ciorchine mic cu boabele smochinite. I-l duc, i-l dăruiesc şi urc din nou în şa. Deasupra munţilor, norii s-au bulucit în noianuri albe şi plumburii, dar poate n-o să plouă, măcar până ce vom ajunge la han. Sunt împăcat, mă simt fericit în freamătul vieţii, mi-o spun din nou, dar undeva, înlăuntrul acestei sporovăieli intime, mai stăruie o îndoială şi, fără să ştiu de ce, mă tem pentru noi şi sunt dornic s-ajung cât mai repede, să merg fără oprire, să-mi transmit solia şi să rămân singur cu fericirea mea. Dar cum, în ce fel de fapt, în ce loc, pentru câtă vreme, din moment ce *totdeauna* nu există? Se va cere, oare, trecută o nouă încercare? Trebuie să mă însor cu Blanca. Hanul se află după dealurile de colo, la o zi de trap întins, zicea Santiago. Nu prea cunosc drumul acesta. Nu-i nici ţipenie pe câmp. Pământurile de pe-aici, cucerite nu de multă vreme, respiră teama de tot ce s-a-ntâmplat pe aceste meleaguri nu cu mult timp în urmă şi frunzele roşietice ale viilor amintesc sângele războinicilor căzuţi de-o parte şi de alta a drumului urmat de noi.

Nu mă uit niciodată pe fereastră. Nu vreau să am răgazul să privesc, să gândesc, urăsc amintirea, o scuip. Dar azi mă uit. Nici urmă de muşterii. Hanul e pustiu. E ceasul când caii şi căruţaşii se gândesc la mine. Din toate zările, înaintând pe drumurile pietroase, nădăjduiesc înspre clipa când hanul se va arăta ca o răsplată pentru osteneala lor. Nu peste mult timp îşi vor spune: Iată hanul lui Eulalio. Şi vor zori pasul. Iar caii vor simţi că-i gâdilă ceva în burtă. Îi urăsc pe oameni şi nu sufăr nici animalele, abia aştept să-

mi dau duhul, dar moartea mă înfricoşează. Sunt bătrân, dar sunt hulpav şi de viaţă şi de moarte. Dau peste cap cupa cu vin. Scuip chipul nătâng al lumii. Aveam totuşi o mângâiere. Dar a pierit şi ea din mădulare şi m-am procopsit doar cu vinul şi cu îndepărtata sete-a altora. Va izbucni furtuna ori poate doar o ploaie nesfârşită, prima din anotimpul ăsta, dezvăluind stingerea toamnei şi spălând toată prăfăraia, chipul hidos al lucrurilor, chipul meu. Vor urma patru luni cu muşterii tot mai puţini la număr, ceva tâlhari, ceva scăpaţi din vreo nenorocire, iscoade maure, fugari, patrule rătăcite. De când am părăsit moara din Consuegra şi negustoria cu leşuri, de când am ajuns hangiu, aşa cum plănuiam, mă simt mai tihnit, dar mult mai lehămetit ca înainte. Mi-ar fi plăcut să mă pot război, sângele mi-a desfătat întotdeauna văzul, sângele altora vreau să spun, în vreme ce al meu m-a îngrozit, iar războiul e făcut şi din aşa ceva, se poate întâmpla să vezi ţâşnind din cea mai adâncă plăcere, din tărâmul unde dospesc gândurile, din străfundurile bucuriei, din hăul aducerii-aminte, valuri de sânge care vestesc propria moarte. Ce grozăvie! Şi totuşi, sunt atras de toate astea ca de-o femeie necunoscută. Să-i scormoneşti viscerele încinse, să nu mai ieşi de-acolo. Uite doi călăreţi. Chiar acum s-au ivit, parcă zvârliţi de cotitura drumului. Merg la trap, unul lângă altul, în lumina gălbuie, ca nişte năluci. Nu am încetat nicio clipă să mă gândesc la ea. Şi văzul meu stă s-apună. Altfel, i-aş fi recunoscut deja, măcar aş fi putut spune: pe ăştia nu i-am mai văzut în viaţa mea. Ochii nu-mi mai sunt buni de nimic, abia desluşesc doi călăreţi – să fie un cal şi-o catârcă? – ce înaintează spre han, îmi spun pe nume, iar animalele lor tremură auzindu-l. Eu sunt cel care împarte odihna şi somnul, fratele morţii. Scuip pe chipul hâd al lumii. Aş vrea să pot scuipa pe propriu-mi obraz, să spăl astfel urma loviturilor primite la Salamanca, unde m-am silit zadarnic să vând leşurile proaspete vânate de Manuel, să tot fie cinci ani de atunci. Ea, cine-o fi ea? N-am încetat o clipă să mă gândesc la ea, de când am venit pe lumea asta ticăloasă. Aceea ce nu vine niciodată, ori vine prea târziu. Aş fi întâlnit-o cu siguranţă, de-ar fi existat. Dar nu, nu m-am înşelat, sunt chiar un cal cu o catârcă, un bărbat şi o femeie. Primii mei muşterii din seara asta, poate că şi ultimii. Ia să aprind focul. Ia să mai scuip. Ploaia e scuipatul lui Dumnezeu, singura dovadă a existenţei Sale şi a nesocotirii noastre. Ne-mpreunăm în genunea salivelor şi doar vinul şterge orice urmă, orice îngălare, de amândouă părţile, aşa ca o primenire şi ca focul. Ia să mai trag o duşcă.

Faţă-n faţă cu el, toate temerile pier şi se înteţesc în acelaşi timp, iar privirea sa mă aşază dintr-odată la limita inervată, tatonantă, a simţurilor, la hotarele celor ce nu pot fi mărturisite. Îmi vine să strig: „Sunt călugăriţă. Pleacă singur. Nu mă mai tulbura!” Dar îmi place această frământare. Se întoarce, îndreptându-şi ochii înspre mine. Şi din această privire pare să izvorască întreaga sa viaţă cu trecutul îndelungat al zilelor făurite din miriade de clipe, cu viitorul de durată ori curmat, în care stă ascunsă certitudinea morţii. „Să fiţi gata la ora unsprezece. Şi eu voi fi.” Înaintează către mine. Trecutul i s-a şters dintr-odată din privire. Pare că înaintează spre ceea ce-l aşteaptă. Dar eu plec repede şi încui uşa-n urma mea de două ori, izolându-l astfel de exterior, ca pe un fel de pradă ce-mi este hărăzită de-acum încolo. Pe coridor, se lasă noaptea. O să cobor la bucătărie. Profesorul de greacă nu poate muri. Oricum, nimeni nu ar afla până mâine-dimineaţă. Mi-a lăsat moştenire, odată cu bunurile sale închipuite, adevărata mea libertate. Voi fura ghetele Juanitei. Şi aşa, voi comite trei păcate deodată. Fug cu un bărbat, abandonez un muribund, fur o pereche de ghete. Cu ce preţ? Ce înseamnă „libertatea mea”? A fost mai greu să cobor scara asta decât s-o urc. Îmi vine să râd, totul se împlineşte într-un fel de voioşie. Oare sunt iar copilă? S-a stins simţământul. Îmi vine să dansez în ritmul unei melodii numai de mine auzite.

Ţărâna a prins culoarea paiului uscat, unindu-se în cele mai îndepărtate margini ale sale cu cerul vânăt ca strugurii, sub care flutură, duse de vânt, firişoare alburii, firave şi străvezii, unica mişcare în uriaşa întindere neclintită. Un fulger, gros cât un otgon de corabie, se căzneşte să lege norii buluciţi de hotarele stâncoase ale ţinutului Castiliei. Străbatem o pădure de pini rari, cu trunchiuri roşietice şi prizărite. Tunetul n-ajunge până la noi. Furtuna e departe. Odată ce-am ieşit din pădure şi după ce-am trecut de cotitura pe care o face drumul aici, pot zări hanul, pe partea cealaltă a văii uscate, clădit pe o ridicătură, ca o moară de vânt, lipsit însă de aripi şi de-avânt. Calul trage de hăţuri, se teme de furtună, vrea să fie la adăpost, iar catârca îl urmează supusă, ca dusă de o sfântă spaimă. Prin locurile astea, furtuna vesteşte istovirea toamnei. Din fericire, vom fi în curând în Andaluzia, iar peste câteva zile, vom sta de vorbă la soare, pe malurile Guadalquivirului, sub chiparoşii de la Medina Azahara. Frigul şi întunecimea de aici vor rămâne în urmă, la fel cu amintirea temerilor noastre. Sunt departe de a fi înţeles ceva. Iubirea nu-i decât un început.

Trebuie mers până la capăt, acolo unde se afundă-n alte taine. De data asta bubuitura tunetului a vuit. Femeile urăsc această sfâşiere. „Te temi de tunet?”

Nu-i nici măcar nevoie să grăiesc. „Prefer să mă aflu la adăpost.” O spaimă cumplită, din copilărie. Nu m-am putut nicicând obişnui. Furtuna asta, toamna, când numai murele mai sunt pe câmp şi când păsările au plecat. Mă va cuprinde-n braţe, toată noaptea, şi frica va pieri. O să mă apere de rău, de larmă, de durere. Mai este un pic şi-om poposi la han. O picătură rece mi-a înfiorat obrazul. Şi adulmec deodată, adus de vânt, mirosul viu al ploii. Un fulger a sfâşiat cearşaful negru şi, aproape în aceeaşi clipă, tunetul s-a năpustit asupra ogoarelor, aidoma unei cascade de sunete. Ţarinile sunt palide în înserare şi neclintite, cum e spinarea unei sălbăticiuni ce stă la pândă. Miriştile îşi zbârlesc tuleiele. Se va isca o încăierare între văzduh şi glie.

E sigur el. Ochii nu mă pot înşela peste măsură. E negustorul de cadavre. Şi ce femeie îi stă alături, atât de frumoasă, atât de suavă în mantia nobilă. Dar e chiar ea! Ploaia i se prelinge pe obraz, în vreme ce el o ajută să coboare de pe catârcă, iar ea râde. Dumnezeule, da’ frumoasă mai e! Jur că mă va-ndrăgi-n cruzimea sângelui. N-am mai nimic să-i dau în dar, afară doar de-un omor bine ticluit, e tot ce ştiu urzi în viaţa asta, a fost dintotdeauna felul meu de-a da gata femeile. Apare în ele un soi de aşteptare în toiul grozăviei, care le face să devină mai râvnite, lipsite de-apărare, o clipă când uită de-mpotrivire. Pe asta m-am bizuit mereu. Chiar şi pe cele mai frumoase le-am avut aşa. Nu-s încă bătrân, căci sângele mi-e cald şi doar văzând-o pe femeia asta, simt cum pornirile iau făgaşul ştiut. Ies în prag. „Bună seara, don Manuel. Mă mai cunoaşteţi? Bună seara, Doamnă. Fiţi bineveniţi în casa mea.”

M-aţi recunoscut, părinte? Se perindaseră ani fără număr, eu devenind bărbat, iar el bătrân. Era prin ’35, pe esplanada de la Escurial, într-o zi de septembrie, cu un an înainte de războiul nostru, anul în care mă întorsesem de la Paris. N-aş zice că te-ai schimbat prea mult. Râdea în barba-i albă. Mai sunteţi stăpân peste cele patru zări, părinte? Îţi mai aminteşti de plimbările noastre? Sclav, nu stăpân. Suntem cu toţii răstigniţi pe roza vânturilor. Şi era chiar aşa. Orice-am face, de asta nu scăpăm. Cred că avem, întocmai, dimensiunile universului, că suntem pironiţi în el, că Golgota înseamnă Univers într-o limbă a cărei desluşire am rătăcit-o. Oare

părintele Crisogono îmi dezvăluise acest adevăr? Oare sunt chiar eu însumi în clipa asta? A şti totul nu e decât o amintire. N-o să fie furtună, doar frigul pustiu al muntelui şi aburul respiraţiei noastre ca un panaş, în aerul tăios. E devreme încă, e numai ora opt. Doctorul Eulalio nu m-a vizitat azi. Mâine va fi surpriza. Ţipetele lui pe coridor. Furia neputincioasă. Poliţia alertată, căutându-ne la Madrid, căci nimeni nu va putea bănui măcar pe unde-am apucat-o. Un nebun şi infirmiera lui, străbătând Sierra de Guadarrama, printre hotarele vrăjmaşe. Doctorul Eulalio se va gândi imediat: legătura lor dura de ceva vreme. Cum, oare, de nu mi-am dat seama? Va fi gelos, căci o iubeşte pe Blanca, am ştiut-o din capul locului. Dar ea l-o fi iubit vreodată? Cine e ea, de fapt? De unde vine? Nu e infirmieră adevărată, după cum nici eu nu sunt nebun. Războiul ne-a silit să ne ascundem, departe de noi înşine, sub ţoale de împrumut. Aceste trei ceasuri de aşteptare vor fi cele mai lungi din viaţa mea. Din trecutul meu? Din viitorul meu? Oare unde-mi începe trecutul? Nu avem început. Ne strecurăm în sângele strămoşilor, de fiecare dată mai departe, până la izvoarele vieţii, ca şi cum am trece prin nenumărate ecluze şi repetăm gesturile tuturor celor dinaintea noastră, fără să ştim c-o facem, ca traşi de nevăzute sfori. Numai sufletul este al nostru, sufletul care nu aparţine înlănţuirii timpului. Uneori, în visele mele, dar şi în clipele de meditaţie abia conştientă, în după-amiezile de veghe copleşite de arşiţa verii, sub pinii neclintiţi, m-am regăsit în această pluralitate, m-am simţit ieşit din mine, parc-aş fi vizitat un alt eu, mai mare, răstignitul în toată cuprinderea sa. Duc la bun sfârşit, apropiind-o de maturaţie, o poveste de demult ce-mi poartă numele şi care urcă împreună cu mine înspre propria împlinire. Pentru asta voi evada la noapte.

Dumnezeu să ne ocrotească. „Cum să nu te recunosc? Nu te-ai schimbat prea mult. Eşti la fel de hidos ca întotdeauna.” Râde, hain, de parcă s-ar simţi ocărât. Mai ştii? E fostul meu complice, ticălosul desfrânat. Între hanul lui şi furtună, aş fi ales-o pe cea din urmă. Urăsc deodată, violent, tot ce se leagă de trecutul meu în afară de Blanca, bineînţeles. „Dă-ne să mâncăm, Eulalio, şi vezi de cal şi de catârcă. Suntem cu toţii rupţi de oboseală.” Oare era chior pe vremuri? Ce înfăţişare, de te trec fiori. „Voi fi precum un tată pentru voi.” Folosea des expresia asta. Îşi bătea valeţii, la moară, şi pe căruţaşi, după ce spunea aceste vorbe. Un tată, pentru el, era unul care îţi trăgea o bătaie soră cu moartea. Poate şi-o fi schimbat năravurile de când cu noua meserie. Ca mine. „N-am decât o încăpere cu

opt paturi. Nu-i prea arătoasă, dar, Manuel, vă rog să mă iertaţi, oaspeţi ca dumneavoastră nu prea avem pe aici, însă-i curată, veţi putea înnopta acolo, dumneavoastră şi doamna, la adăpost de furtună. O să mă ocup eu de toate. Sunteţi singurii muşterii în noaptea asta, n-o să vă stingherească nimeni, iar dacă alţi călători vor bate mai târziu la uşă, o să-i culc la grajduri, ca să vă slujesc, să puteţi dormi în pace. Plecaţi mai departe mâine? Urmaţi-mă, vă rog. Mă iertaţi că merg înainte. Vă luminez calea. Aveţi grijă la a treia treaptă.” Scara geme sub paşii lui. Duhneşte rău de tot. Odaia hanului e abia luminată de focul vetrei. Han de tâlhari ori de neguţători deocheaţi, aproape de graniţă şi de tărâmul duşman. Larma călărimii pe acoperiş e ropotul ploii dezlănţuite.

Şi eu l-am recunoscut imediat. Şi totuşi, abia de l-am zărit în noaptea aceea la moară, prin crăpătura din perete. La lumina lumânărilor, ca acum. O creatură a întunericului. El lega fedeleş trupurile neînsufleţite. Cum de ne-a tăiat calea chiar azi, ca o pisică neagră? De ce a trebuit să aibă loc această întâlnire? La ce bun, mă întreb? Voi veghea toată noaptea. Căutăturile sale, căutătura sa, căci nu vede decât c-un ochi, celălalt i-a plesnit, sub o lovitură de bici sau de bâtă, îmi dă fiori, de parc-aş atinge o broască râioasă. Am ajuns sus. Oare dorm? Oare e-nceputul unui vis? Bărbatul ăsta hâd, morarul Eulalio, nu-i o fiinţă vie. Ar trebui să ţip şi să mă trezesc. Neghioabă frica asta, care mă împinge înspre spaimele mele din trecut. Leşurile aşezate lângă pereţi, în moară, femeia în negru coborând scara la miez de noapte, maurul care mă urmărea prin satul în vâlvătăi, alergam şi nu voiam să mor, iar cinci ani mai târziu, dorinţa de a mă stinge în faţa aceluiaşi sat în flăcări. Mi-e capul doldora de năluciri, nu am o clipă de tihnă, şi totuşi Manuel e lângă mine, n-are de ce să-mi mai fie frică, nicicând. Toate astea n-au liman, poate c-ar trebui găsit altceva, alt drum, mai sus, ca să încetez de a mă teme. Eulalio deschide o uşă, ne face semn să intrăm, dispare în faţa noastră, trupul şi duhoarea lui umplu bezna, e la fel de nesfârşit ca noaptea, la fel de rău şi de plin de capcane. Podeaua tremură sub paşii lui, el se apleacă în întuneric cu o lumânare în mână şi dă foc ramurilor uscate, aşezate sub butuci, în vatra jegoasă şi afumată. Flăcările cresc de îndată înspre înaltul nopţii. Ai zice că-s prevestiri ori cârteli. Cred că odaia, dosită în întunecime, e foarte murdară. Ar trebui să mă schimb, căci sunt udă leoarcă.

O să-mi schimb hainele. Chiar înainte de a fi părăsit clinica, am încetat să mai fiu infirmieră. Ce sunt în clipa asta? Încă nu sunt călugăriţă. O femeie oarecare, pe care un bărbat o ia cu el peste munţi şi codri, un bărbat nebun poate, sau unul care nu-şi întrezăreşte mântuirea decât prin biata mea fiinţă zămislită din lut vechi, din înfricoşare, din sete primenitoare, din dorinţe fără liman. Cine sunt, în veşmintele acestea, care mă acoperă fără a mă defini, semănând cu o mască înăbuşitoare şi izbăvitoare în acelaşi timp? Încerc să nu fac zgomot în întuneric. Îmi trag ciorapii de lână, îmi înnod şireturile la ghetele şterpelite de la Juanita, lăsând în locul lor, cu câteva rânduri de scuze şi de mulţumiri, o bancnotă de o sută de pesete, preţul furtului meu, mult mai ridicat decât preţul încălţărilor. Juanita va fi mulţumită. Presupun că pentru ea va fi o afacere nemaipomenită. Dar nu sunt chiar sigură. Va putea să-şi cumpere încălţăminte şi o rochie şi poate chiar vreun inel mai ieftin, cu piatră artificială albastră, asemănătoare unui ochi de peşte. Asta nu mă împiedică să am remuşcări, inutile de altfel, false şi de prisos, căci ghetele ei sunt bine înşiretate pe gleznele mele, aşa că mă ridic şi ies din încăperea pe care am locuit-o vreme de doi ani şi nimic şi nimeni nu m-ar putea opri. Aud respiraţia Juanitei, în somnul ei de servitoare fără probleme, ruptă de oboseală, fericită că doarme, cum ar fi o juncă sau un cal, ajunşi la capătul unei zile de trudă şi al necurmatelor lor priceperi. Sunt deja pe coridor şi înaintez încercând să nu fac parchetul să scârţâie, mă opresc în faţa uşii istoriografului Londrei sub Epaminonda, am impresia că aud ronţăitul peniţei pe hârtie, ca un şoricel, sau ca picioruşele unui gândac ce se agaţă...

E timpul. Ar trebui ca ea să fie deja aici.

...pe pereţii unei încăperi, acoperiţi cu tapet alb. Aş vrea să-i spun o vorbă totuşi, să-mi iau rămas-bun, să-mi cer iertare că nu pot fi lângă el în ceasul când se va stinge. Îmi ţin respiraţia, cu mâna în aer, nehotărâtă. Să deschid ori să-mi văd de drum? Zgomotul peniţei a încetat brusc, înlocuit de tăcerea adâncă a întregii clădiri. De ce n-o fi venit azi doctorul Eulalio? Nu-s obligată să-i dau socoteală. Continui să stau neclintită. Să mă întreb ce-i cu tăcerea asta. O fi murit deja? Căzut peste hârtii, prăbuşit lin peste sfârşitul propriu, la capătul ultimului capitol al istoriei sale imaginare? Aşadar a coborât din pat, în plină febră, să-mi scrie ceva, sau să-şi termine cartea, ori cine ştie de ce. Dac-ar trece cineva şi m-ar vedea aici, îmbrăcată de plecare, ar trebui să dau explicaţii într-un fel sau altul, să găsesc

argumente. Aş fi vrut să.. Eram pe cale să.. Trebuie să mă grăbesc, să încerc să-mi reiau viaţa normală, în pofida riscurilor şi tentaţiilor. Trebuie trăit după lege. Adio, domnule profesor! N-o să vă mai văd niciodată aici, pe pământ. Dar rămân în continuare nemişcată, încremenită de tăcere ori de remuşcare, nu mă urnesc decât ca să-mi apropii mâna dreaptă de cheia pe care o întorc în broască fără zgomot, apoi apăs clanţa şi cu cotul împing uşa care se cască puţin, cu un suspin uşor. Eruditul e aşa cum mi l-am închipuit, cu capul căzut în faţă, pe masă, chiar deasupra braţului stâng care a domolit violenţa şocului – de asta n-am auzit nimic adineaori –, cu braţul drept întins ca pentru a opri căderea stiloului, care s-a rostogolit pe podea, lângă pantofi. S-a stins? A adormit lucrând? Nu am să ştiu niciodată. Nu mai pot interveni în destinul său. Dacă doarme, se va trezi. Dacă a murit, s-a deşteptat deja. Mă voi ruga, oricum, pentru el, cât timp voi fi în viaţă. Moştenirea lui va fi rugăciunea mea. Oare cine se va ruga pentru mine? Sting lumina. Închid uşa. Să fie doar un joc?

Credincioasa funie. Şi când te gândeşti că eram gata să-i închin grumazul meu, nici cu o lună în urmă, iar în seara asta va încleşta altă măsură. Cum am putut? O să mă mai gândesc, în zilele ce vor urma. Nu astăzi. Mâinile mele au avut mereu o slăbiciune pentru funie, căci nu am pomenit altă cârdăşie mai de folos, nici chiar pe vremea când legam cadavre. Bărbaţi pe care-i uram, femei pe care le râvneam, pe toţi i-a supus funia bunului meu plac. Să sugrumi, să spânzuri ori să faci dragoste e cam acelaşi lucru într-un fel şi trupul ce-ncetează să se zbată îndeamnă la noi zbenguieli. Morăriţa. În ce-o priveşte, am dat greş. N-a încetat niciodată să mă bântuie. Până şi în vise, nu foarte des, dar atât de întunecată, de deznădăjduită. Nu există disperare. Există numai uciderea celui care e stăpân pe ceea ce eu vreau să am. Ăsta-i norocul. Cu atât mai rău pentru Manuel. Îmi plac lucrurile făcute ca lumea, bine rânduite, ca să mă feresc de belele. Ce le toarnă! Fac ceva pe ploaie. Nu mai e nimeni în grajd. Doar caii, care şi-au primit porţia. Ultimul, la capătul ieslei, e al lui Manuel. Întoarce capul când trec şi mă priveşte în ochi, fornăind zgomotos, cu obidă parcă ori cu ocară. Are o figură omenească, o privire care vede şi care gândeşte. Parc-ar fi o nelinişte, amestecată cu zeflemea şi cu spaimă, în ochii ăştia negri şi ca un fel de freamăt în urechile ascuţite şi fine. Un bidiviu frumos, ce va rămâne în grajdurile acestea. Mă îndepărtez înspre partea din dos, acolo unde se va înfăptui în curând totul. Mă simt chemat

parcă de cineva, întorc capul şi ridic felinarul, să străbat mai bine prin întuneric. E calul, care se uită întruna la mine, apoi, deodată, cu un gest neaşteptat, însoţit de zăngănitul lanţului care trece prin inel, îşi afundă iar botul în fân. Ciudat animal! Vei fi, nu peste multă vreme, martorul faptei mele. Stâlpul de lemn. Funia. Ceva fân îngrămădit chiar lângă stâlp. Poate scara de lemn. Ce părere ai? Asta, care urcă în pod, solidă, mare, uşor înclinată, pe care o ating cu o mână recunoscătoare, cum aş atinge-un culcuş ori un cal înaripat. Felinarul în stânga, luminând domol. Ploaia pe acoperiş, pe câmp, ferindu-ne de ochi şi de urechi, mai înteţită decât ţipetele împreunate ale unui bărbat şi ale unei femei. Câinii s-au ascuns în cuştile lor. Servitorul de la grajduri, de asemenea. Avea fierbinţeală aseară. Trebuie să mai încerc, să chibzuiesc bine asupra ultimelor puteri, asupra tuturor amintirilor, pentru o ultimă oară. Cea mai necurată, mai bine pregătită, cea mai dibace, vrednică de femeia asta, frumoasă de nespus, şi de vechea cârdăşie cu Manuel. Se cere să priveşti cu luare-aminte faţa lucrurilor, să o cercetezi cu migală, să o ai în vedere în lumina binelui, apoi să împlineşti lucrătura după învăţămintele dimpotrivă. După legile ce se brodesc acum, potrivit rânduielii mele. Şi a sa. Bună seara, bătrâne ortac, ştiu că eşti aici, ca de obicei, nerăbdător să mă vezi la treabă, umbră deasupra umbrei, şi nu te voi trăda. Cu un dram de noroc şi de dibăcie, cred că mă voi putea pierde într-o bună zi în tihna ce nu cunoaşte căinţa, a vâlvătăii tale părinteşti. Totul e pregătit spre desfătarea ta şi a mea. Începem în curând.

Am adormit, sau am aţipit pur şi simplu, cu capul lăsat pe braţul stâng, căci tresar, ca trecând de la un decor la altul, de la somnul fără aşteptări la devorarea mea în timpul nesfârşit al aşteptării. Cu toate acestea, uitându-mă la ceas, îmi dau seama c-abia dacă s-au scurs vreo trei minute de când l-am cercetat ultima oară. Blanca se află în faţa mea, îmbrăcată pentru drum lung, ascunzându-şi neliniştea şi teama sub un fel de surâs abia schiţat, ce pare-a spune în acelaşi timp: „Hai să plecăm!” şi „Spre ce ne-ndreptăm?” Femeile sunt plămădite din aşteptare, bărbaţii sunt alcătuiţi din neastâmpăr, ceea ce înseamnă acelaşi lucru la două niveluri armonios contradictorii. Mă ridic şi mă apropii de ea. Ca de obicei, se dă înapoi instinctiv, cum o face probabil de ani de zile în faţa nebunilor care încearcă să se apropie de ea şi şterge umbra surâsului. S-ar cuveni să spunem ceva, să ne explicăm, să facem un legământ, dar nu-i timp pentru rămas-bun, nici pentru întâmpinare. Trebuie acţionat repede, aşa cum face oricine. A evada e o

problemă de rapiditate. Aşadar sting lumina, cu inima neostoită, închid uşa pe dinafară pentru prima dată de când mă aflu în clădirea asta şi, cu paşi de hoţ, o luăm către scări. Ea se opreşte în faţa unei uşi. Ascultă cu atenţie, aplecată înspre interiorul necunoscut mie. Pleacă mai departe, făcându-mi semn s-o urmez şi coborâm treptele ce ne duc în faţa uşii principale a acestei vile vechi, transformată, de necesităţile războiului, în clinică pentru debili mintali. Basca e aici, agăţată de ursita ei. O iau şi o vâr în buzunar, pentru mai încolo. Ea surâde şi învârte cheia în broască. Şi ne pomenim în noaptea rece de noiembrie, printre stele. Noiembrie. Murmur numele lunii, ca pentru a-l înscrie cu un condei în memorie. O să pun să-l încondeieze pe verighete. Timpul războiului m-a înşfăcat din nou în mâna sa, îi scăpasem, îi întorsesem spatele, ocrotit vreme de luni întregi de miracolul nebuniei, dar se cuvine să trăim ca toată lumea, să cutezăm să biruim, doar a lupta implică o victorie, adică un ţel anume, lipsit de echivoc. Am traversat strada, ne cufundăm în umbra pinilor, pe o cărare domoală, tapisată cu ace moi. Mireasma pinilor, a copilăriei îmi pune un nod în gât. Îmi vine să alerg şi să plâng. „Hai, hai repede”, e tot ce pot rosti, cu gura năpădită de amintiri. Gonim, fără să facem zgomot, abia îi aud paşii în urma mea. Ştiu înspre ce mă-ndrept. Se cuvine să fii înarmat dacă pleci la război. Iată ceva rămas neschimbat de când e lumea lume. Cărarea coboară, trecem peste pârâul rămas fără apă, apoi urcăm celălalt povârniş. Printre ramuri, dincolo de norii răzleţi, cerul se scaldă în lumină. Vom avea parte, poate, şi de lună, atât cât să nu ne rătăcim. Iată pinul uriaş, la răscruce. Aici începe alt drum, ce va trebui străbătut. Pipăi cu degetele scoarţa rece, dar n-o recunosc. Apoi las mâna să alunece, doar nu eram aşa înalt pe vremea aceea, şi-mi regăsesc iniţialele crestate cu cuţitul de vânătoare, greu de recunoscut, deformate de răşină şi de ani, caricaturale, aidoma unor caractere îmbolnăvite de seva ce nu le dorea acolo, crestate în carnea sa. Scoarţa se oblojeşte. Îmi retrag mâna, dezgustat. N-ar fi trebuit să mai ating locul acela. Timpul este duşman al tuturor lucrurilor, le face să crească, pentru a le urni din loc mai apoi şi a le destrăma. „Hai!” Calea e pustie. La dreapta, abia zărindu-se, cupola Escurialului, spoită cu lumină, concentrând reflectările vaporoase ale norilor. Urcăm din nou printre pini. Nici urmă de lumină la ferestre. Oraşul pare cufundat în somn pătimaş şi ca pitit în conştiinţa încărcată şi în spaimă, ca orice alt oraş în vreme de război. La înălţimea de aici nu mai sunt vile. S-ar cuveni să spun ceva. Cât de frumoasă era adineaori, cu

umbra acelui surâs în jurul buzelor, cu ochii de copil înfricat, prins asupra faptei, pus pe plâns şi pe fugă! Dar nu scot un cuvânt. O să vorbim, după ce-om depăşi toate primejdiile, ocrotiţi de pădure şi de puşca mea. Oare cum şi-or fi păstrat matca aceste poteci? Cine-o mai fi păşind pe-aici în vremurile de azi? S-au dus drumeţii de-altădat, nu mai sunt capre. Dacă râvniţi la un pahar cu lapte, vă rog bateţi la uşa cerului! „Nu-ţi vine greu să mă urmezi?" Ea spune: „Nu" cu glas şovăielnic. Mă întorc, da-i mult prea întuneric să-i văd faţa. Chinul acesta mă va bântui toată noaptea, cum ţi-e alături corbul devotat. Dar iată-ne aproape de prima ţintă a acestei peripeţii. Nu m-am înşelat. Am, deopotrivă, vârsta mea de-acum, dar şi vreo doisprezece, cincisprezece ani, când, la ceas de odihnă, săream peste zid, sprijinindu-mă de piatra asta rotundă, ieşită în afară, de ramura asta ruptă de care nimeni nu s-a atins. Îi desluşesc în câteva cuvinte tâlcul acestui popas. Câinele meu a murit şi umbra câinilor trecuţi în nefiinţă nu face larmă mai mare decât umbrele oamenilor. „Vrei să m-aştepţi aici sau mai degrab-ai vrea să vii cu mine?" Se teme să rămână singură. O ajut să sară. Nu-i greu. Pe partea cealaltă, e un alt pin, cu crengile uscate, tăiate scurt, ca stinghiile unei scări rudimentare pentru păsări, maimuţe şi copii. Ce fericit eram, Doamne, ce fericit eram! Ar fi trebuit să mor când s-a sfârşit copilăria, aş fi fost scutit de toate astea, şi cred că fără Blanca m-aş fi omorât ori m-aş fi prăbuşit de-a binelea în tihna nebuniei mântuitoare, înşelătoare pastişă a morţii, momeală fără cârlig. Suntem în casa mea. Mă simt mai sigur, la adăpost, dar senzaţia de bine nu durează mai mult de-o clipă. Casa a fost rechiziţionată, probabil că e locuită de vreun ştab local, care-o fi pângărit-o pe dinăuntru şi care-şi duce traiul în amintirile noastre ca într-un cuib de viespi, care-l înţeapă-ntruna în somn şi care vor sfârşi prin a-l ucide într-o bună zi. Nu va şti nimeni de unde i s-a tras. Înaintez pe pietrişul năpădit de acele pinilor de toamnă. Chiar aici, pe craca asta, am văzut o veveriţă, prima din viaţa mea, care mă privea clipind, ca un omuleţ. Strigătele Mariei del Carmen printre trunchiuri, chemându-ne la cină. Deodată, tunul începe să murmure dinspre Madrid, singur în noapte, aidoma unui bolnav aţipit. Aduce cu un munte care s-ar fi pus pe tuşit în orice caz, zgomotul acesta îngrozitor, ce-mi sfâşie măruntaiele, este cel al unei boli, aceea de care suferă fraţii mei oamenii, cea care mă determină să-mi caut puşca în întuneric, ca pe un leac monstruos şi viclean, pe măsura năpastei ce mă ameninţă. Tata avea ochii albaştri, mama de culoarea castanei, ca ai mei,

larg deschişi asupra patimilor de nedescris ale vieţii. Zidul alb al casei, printre trunchiuri, cald încă de la soarele după-amiezii. Ochi negri adunaţi laolaltă, ciorchini de ochi, spunea ea. Trebuia să ghicesc. Sunt murele. Dăm ocol casei. Mâna Blancăi e într-a mea, nu-mi dau seama cum s-a întâmplat, dar e bine aşa, mă simt deodată răsplătit pentru tot ceea ce am pierdut pe totdeauna, răsfăţat de zeii fără chip, de înţelepciunea fără margini a destinului, de sfânta prelungire a copilăriei, copleşit în plină descumpănire, ca un războinic de contrariul morţii, adică de esenţa însăşi a vieţii. Merg de parc-aş fi călăuzit de o lumină. Ne oprim în faţa porţii garajului rămasă întredeschisă. O împing, scârţâie, tace, mai scârţâie o dată, în vreme ce tunurile îndepărtate fac să vibreze aerul acru al văilor. Aprind un chibrit şi umbrele noastre ne însoţesc înspre dulapul care nu mai are uşi. Garajul e pustiu şi părăsit. Lădiţe de lemn şi bidoane de ulei zac aruncate la întâmplare. Iar e beznă. Mai aprind un chibrit. Am ajuns în faţa dulapului unde, într-o vreme, nişte păsări îşi făcuseră cuibul, gol şi el acum, căscat şi duhnind a paragină şi a găinaţ. Dulapul, încastrat în zid, şi-a păstrat bine taina. Dau o lovitură deasupra celei de-a doua etajere pe dreapta şi despărţitura subţire cedează imediat sub şoc. O rog pe Blanca să-mi facă lumină şi ea îşi apropie degetele tremurătoare, devenite roze în pâlpâirea flăcării, de gaura spartă în zid. Cu gesturi de scamator, îmi scot puşca de vânătoare învelită cu grijă într-o muşama şi apoi cartuşiera din piele, plină şi strălucitoare ca un arsenal. Mi-o prind în jurul taliei şi mă simt la fel de viguros precum tot restul lumii laolaltă. Poate la noapte chiar, voi deveni un vânător de oameni, ca toţi ceilalţi. Sunt ca orbit de plenitudine.

Izul de piele dată cu ulei al hăţurilor mi-a rămas îmbibat în degete. Mă limpezesc pe mâini sub firicelul de apă pe care Manuel mi-l toarnă dintr-un urcior prăpădit. Îmi primenesc obrazul, mă şterg în grabă, apoi, la rându-mi, torn apă în palmele lui, făcute căuş. Nici n-a apucat să se zvânte, că mă şi înlănţuie cu braţele, purtându-mă spre el, la început mai aprig, apoi din ce în ce mai duios, pe măsură ce vin mai aproape, ce mă las să alunec în calapodul încrâncenărilor sale. Îi recunosc mirosul de oştean, ce m-a cuprins deplin în tainica sa fiinţă în seara când m-a luat în şa cu el, punând stavilă între lupta însângerată şi mine. Se împleteau atunci două mirosuri în el, care se înfruntau precum nişte războinici pe urzeala mantiei, cel al sângelui pe care-l făcuse să curgă şi al lui, care îmi dă bineţe-n seara asta şi care mă va face în curând prizonieră a cadenţei sale. Îmi respiră părul şi

aud, cu gura lipită de cămaşa lui ca o ureche, cântecul clopotelor ce bat pentru mine în pieptul său. Fără temei anume, dangătul piere şi în ureche îmi pătrunde tropotul înteţit al ploii pe acoperiş, chiar deasupra capului meu. O să se prăbuşească şandramaua sub greutatea apei. Tunetele s-au potolit, alungate din cer de monotonia toamnei până la primăvara viitoare. Navigăm înspre anotimpul tăcerii. Cineva bate la uşă şi ne dezlipim unul de altul. Eulalio se arată în hăul întunecat al uşii cu o lumânare în mână, aşa cum plecase. Era cât pe ce să ţip, ca o proastă. Cred c-aş fi în stare să-l omor. „Don Manuel, calul vă e pe ducă.” Ies amândoi în mare grabă. Le aud paşii coborând în fugă scara ce geme. Am rămas singură, precum această noapte atât de prielnică nouă până mai adineaori şi care ne-a făcut să ieşim din noi înşine, pentru a ne făuri împreună în afara sângelui nostru, acolo unde continuăm să ne trăim unul pe celălalt, unde dorim să ajungem ori de câte ori ne este dat să ne întâlnim, unde e atât de greu să răzbaţi, căci acest noi, întrupat din noi doi, pare să se îndepărteze vertiginos înspre înălţimi neştiute şi care de acum încolo ne depăşesc puterile şi vrerea. Această noapte se cuvine a fi aidoma unui salt, trebuie să încercăm să ne înălţăm. Voi fi una cu el şi mâine ne vom regăsi în alt loc, mult mai în înalt. Nu-mi vine să mă lepăd de veşminte, nici să mă aştern singură pe paturile astea jegoase. Nopţi reci, de când eram copilă, pe care privirea ori atingerea lui Manuel le fac să dispară, înlocuindu-le cu fericirea tot mai deplină, ce creşte răspândindu-se, aidoma unui pârjol, până la hotarele copilăriei, cuprinzând-o, destrămând-o, preschimbând-o şi cuprinzând-o în deplinătatea iubirii. Sunt făurită din aşteptări. Un pas greu urcă treptele. Al lui Eulalio, fără îndoială. Mi-e frică, o să ţip. Ce s-o fi întâmplat sub şiroirea ploii, în bezna nopţii ori a grajdului? O fi murit calul, acel ce mă privea după-amiază cu ochii lui omeneşti. „Ce se întâmplă?” Ţip. „Nu vă frământaţi, Don Manuel vă roagă să veniţi. Are nevoie de o mână de-ajutor.” De ajutorul meu. N-am îngrijit niciodată cai. Dârdâi. Îmi arunc mantia pe umeri şi îl urmez pe Eulalio pe scara care scârţâie, fericită într-un fel că las în urmă dormitorul ăsta cu iz îngrozitor, unde mă aflam singură în carcera nopţii. Traversăm sala de jos, în care focul abia mai pâlpâie-n vatră, ieşim pe-o uşă, iată-ne în bucătărie, care duhneşte a ulei rânced şi a ceapă. Trebuie s-o luăm la pas, înainte să se crape de ziuă. Tot ce se află aici aduce cu Eulalio, cu ochiul lui lipsă, cu bezna lui. Bucătăria dă către grajduri, unde nu e lumină. „Manuel”, strig din răsputeri, aş vrea s-alerg, dar prea e

întuneric. „Treceţi înainte, să luminaţi drumul, fuguţa!” Lumina opaiţului mi se înfige-n ochi, ca un fulger.

Are aerul că se joacă cu lucrurile acestea grave, că le purifică şi le inocentează prin atingere. Nu va putea nicicând ucide. Să fie ucis, asta da, ca un miel. Îmi vine să râd şi să-i cuprind mâinile de copil nerăbdător, care strâng catarama cartuşierei în jurul taliei. Chiar în acest moment, o lumină îmi intră în ochi, ca un jet de apă rece care mi-ar fi biciuit trupul dezgolit. Manuel vrea să desprindă puşca. „Nu vă clintiţi. Am un revolver aţintit înspre voi.” Într-o străfulgerare, jetul de lumină face să ţâşnească din beznă pistolul cu pricina, apoi ne biciuieşte din nou ochii. „Ce căutaţi aici?” Vocea anilor mei de război, mai crudă şi mai despuiată decât lumina asta. Vocea doctorului Eulalio. Aşadar, *el* locuieşte în casă. Probabil că tocmai intra sau ieşea. Ne-o fi auzit. O să ne ducă la miliţie şi s-ar putea să ne împuşte. Nu mă tem. Chiar îmi doresc un astfel de sfârşit. Dar voi fi denunţată, târâtă în noroi. *O fostă călugăriţă fuge cu un nebun.* Mi-e totuna. Important este să mor ca o femeie ce-i aparţine lui Dumnezeu. Oare nu acesta o fi fost tainicul gând spre care meneam, atunci când am primit să-l însoţesc pe Manuel? Acum îmi dau seama. O să dau ghetele înapoi, dar fără să iau banii. Ce aş mai putea spune? Nu e nimic de spus. Am refuzat să mă mărit cu bărbatul acesta, care m-a salvat de pârjol şi de oameni...

„Nu sunt nebun. Ne vom reface viaţa în altă parte.” E singurul răspuns pe care îl găsesc. Va înţelege, oare? Lanterna îi tremură în mână, dar continuă să ne biciuiască feţele de orbi cu lumina ei. „Bănuiam asta de mult timp. Ce aveţi de ascuns, sub falsa dumneavoastră nebunie? Să fie crime de familie, tulburi delicte interioare sau terori de clasă? Cât pe ce să vă cred, la început, aşa de bine v-aţi jucat rolul. Presupun că v-aţi studiat cazul cu multă precizie. Numai că de câteva luni, vă suspectez şi vă admir în acelaşi timp. V-aş fi spus-o, într-o bună zi, chiar pregăteam un interogatoriu. Sunteţi înzestrat cu toate harurile, dat fiind că aţi reuşit în acelaşi timp s-o convertiţi şi pe această biată femeie să vă urmeze. Chiar să vă iubească, fără îndoială. Căci aceste două lucruri merg adesea mână-n mână.” Oare de ce nu trage? Ar trebui să simulez că ridic arma, atunci poate că n-ar mai şovăi şi s-ar termina totul, cât se poate de desluşit. Numai că m-ar doborî doar pe mine. Pe Blanca ar cruţa-o, silind-o să revină la clinică sau în casa asta, care a fost a mea, şi în felul acesta ar pune-o să-i cumpere tăcerea. E musai să-l ucid ori să găsesc altă scăpare. „Veniţi cu noi, doctore Eulalio, ne vom afla

trei în libertate, în loc de doi.” Lumina coboară uşor, nu mai luceşte pe feţele noastre, dar se aşază, cu luare-aminte, pe mâini. „Ce fel de libertate? Nu sunt liber? Aici sau acolo, oriunde, aş face acelaşi lucru. Eu, eu îngrijesc trupuri. Doar sufletele sunt fanatice şi partizane. N-am nicio simpatie pentru dumneavoastră. O să vă denunţ la poliţie. Şi-o să fac haz, vreme de-un veac.” Râde, cu glasul lui afund, care îmi dă fiori. „De vreme ce nu sunteţi de-al lor, de vreme ce sunteţi medic şi nu un fanatic, ar fi o laşitate din partea dumneavoastră. Atunci mai bine omorâţi-ne. Ar fi mai convenabil, mai cavaleresc. Nu va trebui nicicând să v-o reproşaţi. Vă pot obliga să trageţi în mine. De ce să n-o faceţi altfel, de bunăvoie, aşa cum ai face o acţiune benefică?” Lumina îmi sare iar pe obraz, ca o pisică furioasă, cu toate ghearele scoase. „Nu sunt laş, dar nici binefăcător creştin. Nu sunt decât un medic oarecare.”

Necuprinsul e însetat de a-şi găsi un nume şi, dacă nu este lumina însăşi, el îi iubeşte reflectările ce nu-i aparţin, aceste oglindiri ale celuilalt care îl îmbată şi îl fac să viseze. Numele meu înfricoşează lucrurile. Atunci le populez, le iau asupră-mi, de parc-ar face parte din creaţia mea, care nu există. Împărăţia mea e Impalpabilul, Inconsistenţa şi această condamnare mă face să ador reunirile tăriei lucrurilor, mai mult decât sufletele însele. Le aţâţ pe cele din urmă să devină obiecte, pentru a le poseda mai bine. Strălucesc în această clipă în văpaia vicleană a pumnalului pe care ortacul Eulalio l-a înfipt în stâlpul ăsta de lemn, chiar deasupra acestui cap de bărbat adormit, bătut măr, abia având o idee neclară despre suferinţa aievea, printr-o imagine uşor întrezărită în tinereţe. Rostul meu aici este tocmai de a asista la adevărata sa călăuzire în durere. Simt prezenţa a doi vrăjmaşi primprejur, le deosebesc ura prin întunecimea palidă, forţa potrivnică mie izvorând din celulele lor, din moleculele lor, aliate pentru a mă înfrunta mai cu spor, mă gândesc la cal şi la scară. Restul, stâlpi, fân, pământ bătătorit, cuie înfipte în lemn, furci sclipind, precum şi miriade de larve şi de corpusculi care mişună în balegă, visul materiei şi acela al ouălor de muşte şi de viermi, aşteptarea abia uşor neliniştită a celorlalţi cai legaţi cu lanţuri de iesle, toate acestea sunt nepăsătoare şi nimeni nu cutează să se poarte altminteri, însă calul acesta şi scara aceasta, care se împotrivesc împlinirii voinţei mele, mereu cea mai, cea mai puţin..., cea mai...

„Şi eu la fel.” Îi simt privirea fixată asupra mea, la fel de intensă ca jetul de lumini „Sunteţi doctor... Ar fi trebuit să-mi dau seama. Jocul

dumneavoastră era mult prea bine înscenat, mult prea subtil. Atât de bine că aţi fost cât pe ce a deveni nebun de-a binelea. Sunteţi tânăr.” Sunt tânăr. O ştiam oare? „Tocmai îmi terminasem studiile la Paris, abia ce mă întorsesem la Madrid, când a izbucnit războiul între noi.” Zic „între noi” ca şi cum am fi cele două tabere adverse. Noi, în cazul de faţă, poate însemna culmea urii, dar şi a iubirii. A prieteniei. „Psihiatru?” Dau din cap că da. Ce caut? Ce vreau? Nici măcar să trăiesc, la modul absolut. Ba da, să trăiesc pur şi simplu, să trăiesc în iubire, în afara ştiinţelor, a disciplinelor, descătuşat de stavile şi de culturi, să fug cu Blanca, să mor de bătrâneţe într-o insulă îndepărtată, fără să mai fi atins în veci cu mâinile bani, nici să fi frământat între degete faţa ticăloasă a umilinţei de zi cu zi. Nu mai spun nimic. Sunt visul absurd, acest delir într-o nouă geografie.

„Doctore, m-aţi salvat deja o dată. Aţi făcut-o pentru dumneavoastră sau pentru mine?” Vălul meu luase foc. Coboram scările în fugă, ţipând printre scânteile şi flăcările alungite şi vii, care mă căutau ca nişte spade, se prăbuşeau grinzi şi bucăţi de zid, clopotele cădeau din înaltul turnului zdrobindu-se şi tânguindu-se pe dalele încinse ale bisericii, mulţimea urla afară, puştile chelălăiau, băieţi şi fete se distrau trăgând în măicuţele care se năpusteau în stradă aidoma unor păsări învăpăiate. Le izbăveau de suferinţe şi râdeau, cu gurile doldora de bunătate, ca nişte văgăuni groteşti. El se nimerise acolo şi mi-a smuls vălul, m-a burduşit zdravăn, era un înăbuşitor de flăcări, m-a împins pe uşa unei cafenele, m-a stropit cu sifon. Oamenii râdeau, în văpaia pârjolului. Clopotul pompierilor anunţa sfârşitul lumii printre gurile ce meliţau în noaptea de zaiafet. Dar nu-mi era ruşine, eram ca descântată, căci voisem să mor şi neaşteptat pricepeam că un astfel de sfârşit ar fi fost prea lesnicios şi că trebuia să aştept un altul, demn de calvarul meu. Că, poate, după atâtea rugăciuni, fusesem ascultată. „Am făcut-o pentru dumneata. Sunt medic. Te-am salvat din deprindere profesională, pur şi simplu. Aşa ceva n-are nume. Mai apoi, ceva mai târziu, am făcut-o pentru mine.” Da, chiar mi-a cerut mâna, iar eu aveam faţă de el o repulsie instinctivă, ca şi cum ar fi devenit duşmanul meu cel mai de temut, cel mai greu de răpus. Pentru ca, mai apoi, să învăţ să nu-l dispreţuiesc şi să nu mă tem de el, să mă folosesc de puterea mea de femeie, să-l domin prin ceea ce se stinsese în mine de atâta amar de vreme. L-am lăsat pe vecie în voia, nu, nu pe vecie, în voia tristeţii şi a singurătăţii depline, întrucât nu însemnasem pentru el decât nesupunere unei jinduiri.

Or, el nu are Dumnezeu. Cum se va isprăvi, oare, înfruntarea aceasta? E cu neputinţă să implor ceva din parte-i, nici măcar moartea.

Da’ ce-i cu ţipătul ăsta? Nu ţipa. Sunt lângă tine. Nu mă mai strânge aşa tare-n braţe, mă doare, Blanca, mă doare, iar tu ţipi. E-un fel de fojgăială de vietăţi în jurul nostru, ca adineaori, în luminiş, şi umbra ameninţătoare a lui Eulalio, ce ne vrea răul. Îmi vâjâie capul şi urechea mi-e însângerată, nu mai striga, Blanca, nu mă mai strânge-n braţe, mă doare şi capul şi mă dor şi braţele, iar bezna pare făcută din două mâini uriaşe ce ne vor sugruma încet-încet şi nu văd vreo scăpare, nicio fărâmă de speranţă, nu văd nimic. Mâna a ajuns deasupră-mi, strivindu-mă sub greutatea ei, strig, strigi şi tu din hăul întunecimii, ba nu, chiar de dincolo de lumina asta care stă între noi ca un prag de netrecut. Habar n-am unde sunt. Un cocoloş păcuriu, o gânganie uriaşă, încearcă să se caţere pe trupul tău. Dumnezeule, ajută-mă să ies din coşmarul ăsta. Şi iar mă strigi şi te zbaţi sub aripile gândacului. Care se dezlipeşte chiar acum de tine. E Eulalio. Urlu. Şi-mi aduc aminte. M-a izbit în cap cu o funie groasă. M-a legat de stâlpul ăsta pe care se sprijină şarpanta de lemn a grajdului, pe Blanca a legat-o de-o scară ce duce în pod, iar de acolo înspre ropotul ploii. „Dă-i drumul, Eulalio, n-o atinge. O să te răsplătesc cu aur, las-o, dezleagă-mă. Doar eşti tovarăşul meu.” N-aude. Începe să sfâşie rochia Blancăi. Pulpele ei dezgolite, desfăcute, au fost legate de cele două capete de jos ale scării. Îngenunchează în faţa ei şi începe să-i sărute picioarele. Se ridică din nou, cu gesturi de nebun, şi îşi smulge propria cămaşă, aruncându-se pe pieptul Blancăi. Geme ca un mistreţ rănit, Blanca ţipă şi plânge, iar pe mine mă doare aşa de tare capul, că totul îmi pare de necrezut, cu neputinţă să fie aievea, precum noaptea aceea la Salamanca, atunci când profesorul se pregătea să se avânte pe trupul gol al soţiei sale. Nici urmă de milă. Nici urmă de milă pentru păcatele noastre. Înalţ privirea. Chiar deasupra capului meu, înfipt în lemn, se află un pumnal şi focul lămpii se reflectă în lama sa ca un rânjet. N-o mai aud ţipând. Gângania a acoperit-o cu aripile sale negre, ori albe, cu carapacea sa lacomă. În jur domneşte bezna neclintită peste întunecimea zidurilor ce palpită uşor sub tremurul lămpii. Nimic, în afară de ploaia de pe acoperiş şi de puterea mea care se istoveşte zadarnic în strădania de a rupe funia. Apoi, pe neaşteptate, calul meu nechează în umbră, sălbatic, ca trezit brusc, tace, nechează iar, cu un glas strident, ascuţit şi puternic, şi-şi zgâlţâie lanţul în inelul ieslei, de parcă s-ar fi

înspăimântat de ceva şi ar dori să fugă. Să fi priceput ce se întâmplă? Ce l-o fi apucat deodată? Se va întoarce către mine şi o să mă ucidă cu pumnalul pe care l-a înfipt deasupra capului meu, ca pentru a mă preveni. M-a ţintuit aici, ca pe unul din cadavrele acelea, rânduite şi legate cu sfoară de mâinile lui Eulalio, pentru negoţul nostru medical. Mă mişc şi mă zbat întruna. Nu mai am grai, să strig. O ură vie şi fără rost pune stăpânire pe mine şi mă pornesc pe plâns. Şi asud. Şi-mi vâjâie capul, iar din urechea mea plesnită curge sânge, şi aş vrea să mă rog pentru Blanca, dar mi-e cu neputinţă. Murmur Doamne, Dumnezeul meu, dar ura mă împiedică să spun mai departe. Şi calul nechează din nou, de parcă un tăiş neaşteptat i s-ar fi împlântat în trup.

O să ne omoare pe amândoi, căci nu mai are vlagă decât ca să ucidă. Atât a mai rămas în el, singura mârşăvie ce mai dăinuie. Nu cutez să mai mişc, iar dacă aş ţipa n-aş face decât să-l aţâţ la fapta de pe urmă. Sunt fericită. Nu poate altceva decât să ucidă. N-am fost nicicând atât de fericită.

„Unde veţi merge?” Iată, ţâşnind în toiul nopţii, dintre cuvintele şi gândurile noastre, primul fapt normal şi întemeiat. Nu era în stare să încheie altfel această ciudată întrevedere din garajul părăsit, care duhneşte ca un coteţ de găini „Vom trece munţii.” Şi adaug: „Casa aceasta a fost a părinţilor mei. Îmi zidisem puşca de vânătoare în fundul dulapului. Am venit după ea. Pot s-o iau?” Îndreaptă spre tavan raza lanternei şi privirile noastre se întâlnesc într-o lumină cernută şi prietenoasă. „Vă aparţine. Totul vă aparţine în această casă”, adaugă el cu un glas în care simt plutind numele şi prezenţa Blancăi, pradă prea anevoioasă, la care tocmai a renunţat. Oare de ce o face?

Tunul, precum un tunet prelung, cutremură iar boarea nopţii. Încă nu m-am deprins cu acest zgomot, vocea duşmanului, care scutură fructele din pom, ultimele fructe ale toamnei. Aş vrea să fiu departe, să-mi smulg din memorie acest zgomot îngrozitor. „Vă aduceţi aminte?” N-ar fi trebuit să-mi pună această întrebare. Manuel ar putea crede cine ştie ce. Or, eu nu sunt aşa, nu l-am încurajat niciodată, dar a mulţumi unui bărbat prin cuvinte nu e de ajuns, pare-se. Nici lui Dumnezeu nu-I place să-I mulţumeşti prin cuvinte. Trebuie să ne dăruim noi înşine şi acest lucru e crâncen. Există un răstimp trupesc, alcătuit din nervi şi renunţare, în care dăruirea devine păcat, gratitudine neîngăduită. Oare doctorul Eulalio ar putea să mă înţeleagă? Dar Manuel? Îl voi urma pe el, deoarece într-o zi, în camera lui

de nebun, am simţit că ar fi făcut orice pentru mine fără să îmi ceară nimic în schimb şi că mă puteam încrede în el ca într-un înger. Ne privim unul pe altul, toţi trei. Se cere să spun ceva. „Da, îmi aduc aminte. M-aţi salvat din mijlocul flăcărilor. Vă sunt, şi acum, recunoscătoare. Şi o voi fi până la capătul zilelor. Dar ne purtăm fiecare crucea.” Poate-am fost un pic necumpănită. Dar mi-e lehamite de tărăgăneala asta. Schiţează un surâs care mă face să mă tem nu de-o revenire asupra deciziei sale de-a ne lăsa să fugim, ci de cuvinte prea exacte şi prea crude. „O să vă mai salvez o dată, în această noapte. Sunteţi liberă să alegeţi calea pe care o doriţi. Nu voi spune nimic nimănui. Iar dacă s-ar întâmpla să mai apară o ocazie, aş proceda la fel, pentru dumneavoastră. Puteţi conta pe mine.” O umbră de ironie răzbate în aceste ultime cuvinte, dar la ce bun să răspund, să pierd timp? A stins lanterna şi a pus-o pe jos. A ieşit. Îmi vine să-i strig: „Dumneavoastră veţi avea nevoie de mine, pe viitor. Mă voi ruga pentru Dumneavoastră.” Dar mă aplec să culeg lanterna, s-o strecor în buzunar, să-l împing pe Manuel înspre ieşirea din garaj.

Bătrânul Eulalio a renunţat să mai lupte. Scara nu-i făcută să cobori, ci să urci. El n-a fost în stare. Toată tevatura a fost în zadar. Nu va şti decât să se răzbune. Uciderea noastră va fi astfel singura sa răsplată posibilă. Cugetă la sine, gâfâind, ca pălmuit de o mulţime de mâini nevăzute, umilit până în străfundurile trufiei sale, trăsăturile i se încrâncenează, vrea să se-nfrâneze să plângă ori să urle, şovăie, cu privirea aţintită pe lampa sfârâitoare. În grajd, s-a-nstăpânit muţenia vitelor, iar pe obrajii Blancăi se preling lacrimi line. Numai vărsarea de sânge va putea pune capăt celor ce se întâmplă. În clipa asta, calul meu îşi sloboade din nou nechezatul, care-i înspăimântă pe ceilalţi cai, îi face să dea din copite şi să-şi zăngăne lanţurile. Eulalio e răscolit de răcnetul animalului, ce l-a trezit din toropeala sa deznădăjduită...

Hai, apucă-mă, pentru tine scânteiez, dă-i, loveşte, lumea-ntreagă se va prăbuşi sub loviturile tale, sunt ortacul tău, ai încredere-n mine, sunt cel mai puternic, cel mai slab, cel mai...

... se avântă în direcţia mea, nu mă priveşte, e ca scobit într-un noroi învechit care se va desface în bucăţele dintr-o clipă în alta, eu nici nu tremur măcar, ceea ce se va întâmpla nu poate fi ocolit, apucă pumnalul înfipt în stâlp deasupra capului meu, o să mă lovească, închid ochii, încep să mă rog, îi aud paşii poticnindu-se, îndepărtându-se, aud vocea Blancăi, o voce a izbânzii şi a bucuriei: „Manuel!”, deschid ochii. Eulalio şi-a înfipt pumnalul

în măruntaie, până-n plăsele. Se prăbuşeşte chiar în clipa în care încep să privesc, în care încep din nou să trăiesc, se prăbuşeşte aidoma unui sac voluminos, legat cu sfoară, cadavru chiar înainte să cadă, ucis de nevolnicia ultimei sale ticăloşii. Horcăie, nu mai curge sânge din el, nu mai poate înfăptui nelegiuiri, sihăstrit dintr-odată în ceea ce a încetat să fie. Amândouă mâinile îi sunt lipite de mânerul cuţitului, de parc-ar vrea să-l scoată ori să-l înfigă mai adânc, fără a înceta vreodat' să se omoare.

„Spune-mi, te rog, de cine sau de ce te-a salvat?” Frigul e la fel de înalt ca cerul. Ajunge la stele. Frig de noiembrie. Nici nu putea fi altfel. Se cere să-i spun tot, doar n-am nimic de ascuns. „Sunt călugăriţă, din ordinul carmelitelor.” Mergem zorit pe cărarea ce urcă printre pini şi eu vorbesc domol, aproape şuşotind această spovedanie, în noaptea îngheţată. Nu scoate un cuvânt, păşind în faţa mea, cu spinarea îndoită sub noua povară ce se adaugă chinurilor lui şi care-i năruie speranţa. Îmi curm vorbele. Am isprăvit. El se opreşte din mers şi se întoarce înspre mine, mult mai sus, înălţat de urcuşul cărării ce iese în afară. Trăsăturile sale se contopesc cu întunecarea obrazului, dar ştiu, simt că ar dori să poată plânge ori să mă ocărască. Se uită la mine, dar nu-i zăresc ochii, nu desluşesc decât această siluetă crucificată pe fundalul pădurii, acest cap în umbra neagră, împiedicându-mă să văd stelele ce se află în spatele său, şi s-ar părea că întreaga durere şi tot sângele războiului sunt concentrate în el, că glasul tunului răsună peste lume doar cu menirea de a se răsti la această umbră mută şi de a o scuipa. Nu spune nimic, probabil că nu poate spune nimic, rămas din nou singur după luni de speranţă. De iubire. La ce bun să mi-o ascund? Mă iubeşte. Şi doctorul Eulalio mă iubeşte. Nu le pot răspunde la fel. N-am putut decât să-i mint, să-i leagăn cu iluzii ca pe nişte porumbei ori fluturi, veniţi să caute odihna în căuşul mâinii mele, la sânul meu. Nu-i vina mea. Suntem în plin război şi e din vina noastră, a tuturor. Totul este din vina noastră. Ce-ar trebui să fac? Reia urcuşul, cu puşca asta caraghioasă pe umăr, de parc-ar fi un vânător întors acasă cu tolba goală. Un vânător de oameni, vânătorul meu, mântuitorul meu. Poate o să-mi pierd capul peste noapte. *En una noche oscura...* Recit poemul, de la prima până la ultima strofă. Tuşea noaptea. Stând cu picioarele goale. Rebegit de frig în ţoalele pe care nu avea voie să le schimbe de luni întregi, torturat de foame, întrebându-se poate de ce era nevoie de această scăpare nesocotită. Dar fără să fi protestat vreodată. Compunând versuri, poeme nesfârşite, în noaptea-

ntunecată care-l înconjura neostoit cu braţele-i fraterne şi pline de promisiuni.

En una noche oscura,
Con ansias, en amores inflamada,
Oh dichosa ventura!
Salí sin ser notada,
Estando ya mi casa sosegada...
Sin otra luz y guía
Sino la que en el corazón ardía.

Să fie el, oare? Sunt eu. Nu însemn nimic fără el. Există totuşi un tărâm ferm, unde pot păşi fără să mă clatin, fără să mă afund. Într-o zi, pe la amiază, i-au dat voie să iasă puţin şi, pomenindu-se singur, a putut cuprinde măsura lucrurilor. Mănăstirea, închisoarea sa, era înconjurată de ziduri înalte şi privea înspre Tajo din înaltul stâncilor. În ziua următoare, la aceeaşi oră, se aventură până la margine, înnodă în jurul unei pietricele o sfoară lungă şi o aruncă pe deasupra zidului, în gol. Luă astfel măsura exactă a hăului care îl despărţea de libertate. Ioan. Ioan. O să crăpi în celula-latrină. Recunoaşte-ţi greşeala. Vezi bine unde te pot duce excesele pe care le prescrii drept Regulă Ordinului din care faci parte. Papa, Regele, Nunţiul, Cardinalul, Episcopul şi chiar păsările şi mărăcinii s-au unit împotriva ta. Nu ai puteri să te opui blândeţii. Nu, nu mă pot împotrivi, că doar eu sunt blândeţea. Îl scoteau pe la amiază, în fiecare miercuri şi în fiecare vineri, iar el trecea, cu spatele dezgolit, prin faţa fiecăruia dintre călugării mănăstirii adunaţi în refectoriu care, la rând, îl loveau cum îi lăsa inima, dar mai ales după regula disciplinei canonice, atât cât dura un *miserere*. Numai că, după ce-a luat măsura abisului, el începu să rupă în fâşii lungi lăicerul prăpădit pe care-l avea, făcându-şi din el o funie. La miez de noapte ieşi, se strecură de-a lungul pereţilor, aruncă funia în gol şi-şi dădu drumul până jos, unde se sprijini cu piciorul de creasta unui alt zid. Un strop mai la stânga, dac-ar fi pus călcâiul pe lângă piatră, ar fi fost înghiţit de vâltoarea râului Tajo, care curge în vale. O ia pe creasta zidului, se pomeneşte-n faţa altuia, ce pare de netrecut, se agaţă, aerul libertăţii e cel mai dătător de puteri, sare, mai sare peste-un zid, sunt numai ziduri şi ziduri aşezate între el şi cealaltă jumătate a vieţii sale, se pomeneşte în piaţa din Zocodover, o ia la stânga, la dreapta, e obosit, îngrozit, se pierde în labirintul străzilor din Toledo, nu mai izbuteşte să se regăsească, şi mănăstirea măicuţelor e tot mai departe, iar

picioarele lui sunt însângerate. O uşă întredeschisă. Un valet luminează cu torţa faţa stăpânului, care dă să iasă, având în mână sabia scoasă, scânteind nesfârşite văpăi de oţel. Cine-o fi acest senior? Ce-o fi pe cale să înfăptuiască, în noaptea târzie, cu spada în mână? Va fi vrând să ucidă, să ameninţe, să fure, să răzbune o înjosire? Dar Ioan nu mai are puterea să îi pună întrebări. Cere îngăduinţa să intre şi să se culce pe banca din piatră, aflată de-a lungul zidului din vestibul. Se prăbuşeşte acolo şi adoarme pe loc. Mi-ar plăcea să ştiu cine era cavalerul cu sabia şi ce făptuia el în noapte, prin Toledo, în vreme ce sfântul dormea în casa lui? O fi fost în stare să ucidă, să dea iar consistenţă şi vigoare înlănţuirii răului, în timp ce un sfânt tremura în somn sub acoperişul bărbatului cu spada? Nu a aflat-o nimeni, niciodată. Dar poate că s-a-ntors acasă fără să lupte, ocrotit, contrar voinţei lui, de această neînsemnată prezenţă, care l-a împiedicat să săvârşească vreo năpastă. Când s-a trezit, în zori, Ioan găsi închisă uşa ce dădea spre stradă şi trebui să strige tare, ca să vină valetul să-i dea drumul. Liber, recunoscând locurile, alergă la măicuţele din Ordinul său, carmelitele prietenei sale Tereza de Jesus. Înainte de toate, el le ceru să se aşeze în jurul lui, cu hârtie şi condei în mână şi începu să le dicteze poemele pe care le compusese în noaptea sa întunecată.

El mismo Verbo Dios era,
Que el principio se decía;
El moraba en el principio,
Y principio no tenía.

Sora Constance a Crucii care a fost de faţă la acea primă recitare a versurilor Sfântului Ioan urma să spună, ceva mai târziu, că a-l auzi era un praznic ceresc. De ce carcera aceea şi de ce acea osândă? Trebuie oare mereu, dar absolut mereu să trecem prin infern pentru a ajunge la porţile raiului? Mi-ar fi plăcut o altă moarte, o pedeapsă mai crudă. Trebuie că Sfântul Ioan al Crucii a îndurat în trupul său, a încercat pe pielea sa însângerată ritmul şi sunetul versurilor, altfel nu le-ar fi putut închipui niciodată. Iar eu sunt nevătămată până acum, cu trupul neprihănit, cruţată de flăcări, uitată de flagelări şi de războaie şi de mâinile bărbaţilor. În vreme ce sufletul nu încetează să se scurgă, picătură cu picătură, rămas fără vlagă, aşezat aidoma unei cupe goale printre buze crăpate de sete,

implorând acest vid pe care-l confundă cu apa proaspătă ori cu elixirul de viaţă lungă. Urcăm...

Între noi, lampa începe să pâlpâie. Blanca se uită la mine, cu o ciudată lumină în ochi. „Nu s-a putut atinge de mine.” Repetă cuvintele acestea care-i fac bine. Şi eu aş spune ceva, dar nu reuşesc să-mi descleştez buzele. Mi-e sete. Am asudat ca un cal. Şi-atât am tras de funie, că până la urmă mi-a intrat în carne, la încheietura mâinii, mai ales, şi în jurul gleznelor. Eulalio şi-a dat duhul, dar sângele care curge, care luceşte în praf, pe jos, este al meu. Suntem salvaţi, însă nu ne putem mişca. Vom fi siliţi să ne petrecem noaptea veghind putreziciunea asta. Iar dac-ar fi să intre cineva, vreun valet, un vagabond nocturn, vreun oarecare tâlhar la drumul mare, ar putea duce la capăt mârşava faptă, neisprăvită de Eulalio. A murit, dar omenirea-i înţesată de-alde el. M-apuc să frec uşurel funia de-a lungul lemnului aspru. Flacăra s-a stins. Nu mai văd nimic. Încet, încet, din străfundul tenebrelor, din aceeaşi depărtare cu a unui suflet în suferinţă, Blanca, ori reflectarea ei în mine însumi, începe să cânte.

Cânt şi-mi curg lacrimi. Spaima s-a destrămat. Aş putea chiar să mor de bucurie. În puterea nopţii, sunt, în acelaşi timp, mama ce-şi leagănă odrasla, amanta tânjind, pruncul care adoarme. Ploaia s-a oprit. Nu se mai aud decât picături ce alunecă pe acoperiş, jucându-se prin băltuţe: pic-pic, plici-plici. Şi caii, rumegând în beznă ori strivind fânul şi zăbala între dinţii lor de oţel. Ce guri zdravene, pline de salivă şi scântei! Maria del Carmen a lăsat uşa deschisă şi frigul îmi cuprinde gambele şi coapsele, îmi caut mantia, ori pe cea a contesei, să mă acopăr, şi mă văd nevoită să mă duc după ea în partea de sus a scării, care stă să-mi fugă de sub picioare, ceea ce nu mă împiedică să urc şi să mă pomenesc printre pinii pe care-i recunosc imediat şi în plin munte, în vreme ce Manuel merge în spatele meu, şi-i aud paşii, ba chiar răsuflarea, ce mă va încălzi în curând, căci vom ajunge, în cele din urmă, după o atât de lungă călătorie, dincolo de o uşă pe care o zăresc deja, dar care nu este *uşa*, ci pur şi simplu imaginea pe care mi-am format-o eu, atât de mult mi-a vorbit Manuel despre ea, uşa oraşului ori a insulei, unde vom trăi printre necredincioşi, ba nu, printre credincioşi de altă rasă, inşi respectabili, care mi-au dat foc casei, pentru că şi noi le dădusem foc alor lor, dar care sunt fiinţe umane la fel de suferinde şi de agonizante ca şi noi, auzi, prostuţo, fiinţe umane îmbrăcate diferit, care vorbesc un alt fel de bla-bla-bla, tot atât de vii şi de supuse morţii ca şi

degetele noastre, ori ca umerii noştri, nişte sărmani fericiţi întru Domnul, care se roagă pentru lumină şi care, cu cealaltă mână, fac să curgă sângele fidelilor din faţa lor, aşa cum facem şi noi, bieţi inşi fericiţi ai îndurării. Mă împleticesc printre pini, iar cărarea urcă şi mi-e frig. Mâinile şi picioarele mi-s amorţite, mi-am pierdut obişnuinţa de a merge, după toţi anii petrecuţi la moară şi acele nopţi din grajd, în faţa bidiviului ce mă privea cu ochi de om şi care, cu nechezatul lui, îndepărta de mine mâna lui Eulalio, vrăjitorul care înghiţea caltaboşi uriaşi, în formă de leşuri legate cu sfoară, şi care aleargă acum după mine, prin pădure, cu un cuţit în mână, să mă prindă, să mă lege şi să mă taie în bucăţi. Fug pe cărarea stâncoasă, printre pini, şi Manuel a dispărut în noaptea întunecată pe care o s-o-ndrăgesc atât de mult, în care voi fi fericită, chiar la capătul cărării, acolo unde, în sfârşit, se va deschide uşa. Eulalio stă să mă ajungă şi uşa se îndepărtează şi picioarele mele reci se clatină, se afundă în nămol... Manuel... Trebuie să strig tare şi să simt durerea până-n rărunchi, ca şi cum acest cuţit flasc ar fi devenit un cuţit adevărat, pe măsura sângelui meu. Manuel, salvează-mă! Ucide-l! Scuipă-l dincolo de noaptea-ntunecată! Larma asta de tunet, de tun, care spintecă cerul. Era şi atunci, ca şi acum, un război civil, altminteri cum să explici vrăjmăşia dintre călugării aceluiaşi ordin, care se urau de moarte, purtându-l pe sfânt dintr-o mănăstire în alta, biciuindu-l în fiece marţi şi în fiece vineri, azvârlindu-l în beznă, nu ca să poată izvodi mai bine stihuri, ci pentru a-l face să-şi dea duhul pentru credinţa lui, credinţă care era şi a lor. Război civil, la limita aceleiaşi purităţi pierdute. *En la noche oscura*, el şi cu mine, legaţi de aceeaşi speranţă, cu aceleaşi funii, care ne împiedică poate să trăim, dar nu să cântăm. Ar trebui să cânt. Cânt în mine, păşind în urma lui Manuel, care nu m-ar putea înţelege. Am ajuns la miezul cumpănirilor mele. Ar trebui să sacrific nu orice, cum am făcut-o până acum, *ci totul*, ca să dăruiesc fericirea şi să pătimesc mai apoi, să sufăr cu adevărat, în cel mai serios mod cu putinţă, din străfundurile durerii şi ale căinţei, să mă târăsc întreaga viaţă, legată fedeleş de această amintire şi de această ocară. Alţii îşi dau viaţa chiar în clipa asta şi nici măcar nu au habar de ce. Pătimesc în trupul lor batjocorit şi ştirbit fără rost, în vârtejul învălmăşelii unanime, în care unica menire a tuturor devine afirmarea prin sângele altora. Păşeşte în faţa mea, vânătorul meu umilit, şi urcăm încet, neşovăielnic, înspre ceea ce ne aşteaptă, urcăm cu toţii, nu putem face altceva decât să urcăm, fie ce-o fi. Zi şi noapte, fără o clipă de răgaz, lipsiţi

de bucuria unui popas, cât de scurt, ori de surpriza vreunei căderi. Mergem de ore întregi. Manuel ştie drumul pe de rost. Cerul e acoperit. Am ajuns atât de sus, că bâjbâim printre nori şi avem sentimentul că am abandonat pământul oamenilor, în spatele unei uşi de care am trecut deja, nu la locul unde voiam să ajungem, ci altundeva. Noroc că mi-am luat cizmele astea, căci începe să ningă. Ne aflăm la două mii de metri altitudine şi mi-a îngheţat nasul. Îl frec cu vârful mănuşilor de lână, nu-s decât o copilă sub fulgii de zăpadă, unde totul recapătă neprihănirea dintâi, până şi duşmanii Sfântului Ioan al Crucii, care, temându-se atât de mult de fraţii săi carmeliţi, s-a dus să-şi caute refugiul în spitalul Sfintei Cruci, care îi purta numele, cum făcuse şi sora Constance, păstrătoarea textelor poemelor sale. Oare ar trebui să-i povestesc lui Manuel această întâmplare aflată la răscrucea tuturor timpurilor? Ce întâmplare? Manuel se pierde printre copaci şi trebuie să strig ca să-l opresc, iar paşii mi se afundă în pământ ca într-o zăpadă pe care aş profana-o cu urmele mele şi cu glasul meu şi cu opinteala mea de a-l urma. Sub bolta plafoanelor înalte, din lemn lucrat cu migală, sub care răsunau ţipetele şi cântecele orfanilor, când se plimbau în jurul mănăstirii, unde patru chiparoşi stau de veghe şi sporovăiesc în bătaia vântului ca nişte călugări, ori bine ascuns în locuinţa lui don Pedro Guzman de Mendoza, prieten al carmelitelor desculţe din Toledo, el a putut relua firul stihurilor şi l-a putut urma, cum urmezi o cărare în munţi. Nu cântăm bine decât atunci când urcăm. Nu blasfemiem decât în coborâre. Ioan al Crucii, fiul lui Gonzalo de Yepes şi al Catalinei Alvarez, s-a ascuns săptămâni la rând, de teamă că fraţii carmeliţi vor veni după el ca să-l închidă iar în temniţa întunecoasă. Totul nu-i decât un nesfârşit război civil, de când existăm pe lumea asta, un război între fraţii aceleiaşi confrerii, care se iubesc şi se urăsc. Toate războaiele sunt războaie civile, purtate în adâncul acelei *noche oscura*, al cărei sfârşit nu poate fi decât unul, la capătul nopţii, oh *noche que juntaste amado con amada, amada en el amado transformada.* Odată ce vom fi trecut prin caznele nopţii întunecate, totul se va fi lămurit pentru toţi, aşadar şi pentru noi doi. Ajunşi la liziera pădurii – nu trebuie să te temi, nu mai striga, Eulalio e mort –, vom fi din nou singuri, descătuşaţi de toate amintirile şi mai ales de hăul ăsta vertiginos, plăsmuit din ţipete, nechezături, şuierături de animale târâtoare, de miasme scârboase care urcă pe mine asemenea unor gângănii negre. Am simţit ca un fel de cutremur de pământ, care-mi zdruncina întregul trup,

toate catedralele şi furnicarele sale, ca şi cum le-ar fi prăbuşit definitiv şi-mi venea să urlu şi să mor, dar nu s-a întâmplat nimic. Cutremurul n-a fost decât în afară, îi simţeam barba pe faţă, pe coapse, ca un ursuleţ devenit arici prin magie şi frământarea aceea disperată care voia să mă pătrundă, dar care se prăbuşea asupră-şi prin condamnarea la moleşeala ucigătoare, hotărâtă grabnic de îngeri. La moarte! Şi să nu se mai ridice! A auzit osânda şi a primit-o, de vreme ce s-a desprins pe loc de mine, fără să murmure vreun protest, cu un vag licăr de disperare clipindu-i sub sprâncene, îndepărtând de mine duhoarea şi înfrângerea, clătinându-se anevoie, strivit sub vocea necruţătoare a poruncii. S-a nimerit bine, cuţitul era pe-aproape, aşa că s-a terminat repede. Mi-a fost milă de el, nu în acel moment, ci atunci când i-am simţit neputinţa atingându-mă în treacăt, ca o implorare. Pentru o clipă, la fel de rapidă ca umbra unei clipe, am fost ca luminată de compasiune şi aş fi vrut să poată înfăptui ceea ce îi era refuzat atât de cumplit, căci în acel moment anume, am ştiut că-şi va lua viaţa. Şi mi-a fost milă de el. Ciudată milă. Fără-ndoială că s-a omorât ca să mă cruţe de o milă mai îndelungată. Manuel, mă auzi? Mă dor toate, grajdul miroase plăcut, noaptea pluteşte în neguri precum o barcă fără cârmă, alunec în somnul nopţii întunecate, urc scara, mă pomenesc într-o sală cu lumină lină şi un călugăr se îndreaptă înspre mine, aud sunetul sandalelor lui pe dalele pătrate şi o melodie călăuzitoare din care se desprind cuvinte, însoţite de tânguirile unui luth maur, care fac aerul să vibreze. Călugărul aduce cu Manuel. E chiar el. L-am recunoscut şi l-am găsit din nou. Coşmarul a luat sfârşit. Mi-e îngăduită fericirea. Alerg în întâmpinarea lui. Întind braţele, care trec prin trupul său alcătuit dintr-o umbră impalpabilă. Mă întorc. El se îndepărtează înspre cealaltă parte a sălii, ca şi cum nu m-ar fi văzut niciodată, însoţit de cântul maur. Încep să ţip şi nu mai ştiu încotro s-o apuc, singură în mijlocul încăperii şi al lumii. Deschid o uşă şi-o pornesc în sus pe o scară în spirală, la capătul căreia voi afla dezlegarea, unica posibilă. Ninsoarea e atât de deasă acum, că închid ochii. Îl chem: „Manuel!” Se opreşte, mă prinde de braţ, faţa i s-a albit toată, sprâncenele par a fi ale unui bătrân ori ale unei statui şi continuăm urcuşul, alunecând, când în stânga, când în dreapta, agăţându-ne de trunchiuri, de stânci, gâfâind. Îmi vine să-i strig: „Da’ nu ţi-ai dat seama, mă cheamă Blanca Alvarez, sunt din familia sfântului şi voi pătimi aidoma lui, înaintând înspre mântuire prin noaptea întunecoasă şi prin sacrificiul propriei mele fiinţe. Să ne oprim, Manuel,

trebuie să-ţi vorbesc, e important.” Pare să nu fi auzit sau să nu fi priceput. Frigul şi vântul l-or fi asurzit, ori poate că gelozia şi disperarea. Suntem cu siguranţă la hotarul care desparte cele două zone şi o să dăm, fără-ndoială, peste santinele care vor trage în noi şi dintr-un singur glonţ ne vor topi sufletele, cel al iubitului, cel al *amadei*.

E destul să ştii să alegi unda prielnică. Ai văzut ce uşor e. Ea spune „da” înclinând capul şi se strecoară, alături de mine, printre mormintele unde nişte umbre, la fel de firave ca umbra unei năluci, abia de lasă urme pe pământul întunecat. Timpul a şters literele încrustate în piatră şi va fi nevoie să aprindem cât de curând lămpile, ca să găsim ce căutăm. Sau să aşteptăm zorii, care-s colea. Dar acum prefer să prelungesc alunecarea în întuneric, sub lumina palidă a Lăcaşurilor. Nu peste mult timp, soarele, roşu cum e jarul pe jumătate stins, ne va chema din nou la datorie şi ne va obliga să reacţionăm într-un fel sau altul. Numele ei e aidoma unei torţe, dar n-o ştie. Frigul e tot mai aspru.

Pe urmă, simt că pe el îl lasă puterile şi se sprijină de braţul meu. Mergem, poticnindu-ne, prin omătul adunat deja în troiene. Cădem. Ne ridicăm. Aprind lanterna lui Eulalio care luminează cu un fascicul intens căderea viforoasă şi mută a fulgilor de nea. Chiar în faţa noastră e un fel de uşă în peretele muntelui. O bortă neagră care ne va permite să supravieţuim sau ne va duce la moarte. Acolo se va săvârşi făgăduiala nopţii. Intrăm în peştera folosită vara de păstori, drept sălaş, căci se văd urme de foc printre pietre, pe pământul uscat, şi urme de fum, pe pereţi. Într-un colţ, mai sunt ceva surcele şi mănunchiuri de cimbru, veştejite şi pline de praf. Peştera nu e adâncă, dar dacă aprindem focul mai în spate, pe stânga, la adăpost de intrare, sunt puţine şanse să dea peste noi patrulele duşmane. Duşmane ale cui? Cuvântul ăsta n-are sens, eu n-am duşmani, trebuie să ne iubim şi să nu ne mai ucidem, căci aparţinem aceleiaşi substanţe, acesta este sensul vieţii viitoare, a ceea ce vom deveni peste o sută sau peste o mie de ani. Pentru moment ne urâm şi aceşti fraţi ai noştri ne pot ucide. Cimbrul arde repede sub lemne şi peştera se umple de mireasma lui de sfinţenie – oare când m-a mai cotropit parfumul ăsta? –, apoi lemnul ia şi el foc şi se simte căldura. Manuel s-a dus de partea cealaltă a flăcărilor şi-şi încălzeşte mâinile ca ţăranii sau ca viticultorii aşezaţi în faţa focului de curmeie de viţă, sub primejdia brumei, frecându-şi-le una de alta, într-o mişcare circulară şi răbdătoare. Îmi evită, astfel, privirea. Nu prea ştiu cum să fac, aşa ceva nu

te-nvaţă nimeni, în fond, probabil că e uşor, la ce bun să mi-o ascund, uşor de făcut, dar imposibil de gândit. Şi totuşi, hotărârea e luată şi n-am altă ieşire. Nu laşi, neosândit, lipsa de ispite a mănăstirii şi foloasele sihăstriei şi ale rugăciunii. Aşa e viaţa. O necontenită înfrângere a trupurilor, în fiece zi. În fiece noapte. Trebuie să fii mult prea puternic şi eu nu sunt. Şi trebuie să pătimeşti, biciuindu-te în fel şi chip, ştiind că din această suferinţă nu bucuria noastră se va naşte, ci cea a celorlalţi. E oare sigur?

Aud paşi afară. Se apropie voci, apoi se îndepărtează. Calul meu îşi ciuleşte urechile în întuneric, nechează încet, poate că i-e sete, poate că vrea să mă avertizeze de pericolul care mă bântuie, căci paşii aceştia au ivit în el îndoieli, spaime ajunse la el cu boarea mirosului străin care răzbate sub cerul întunecat al grajdului asemenea unui fum, îi umple nările şi-l face să freamăte. Miros de cal necunoscut, de călători pe care nu-i ştie, de tâlhari. Vreun tovarăş ori complice de-al lui Eulalio, dând târcoale hanului pustiu şi aţipit. Eu sunt treaz, nu, nu dorm, căci simt durerea stârnită de funia de la încheieturile mâinilor cuprinzându-mă peste tot, dar sunt atât de istovit că pleoapele îmi atârnă greu, vestind un nou somn. Ar trebui oare să strig şi să cer ajutor? Nu mai aud paşi. N-au fost decât paşi în vis. Continui să frec funia, cu gesturi mai rapide, de dosul stâlpului. Calul forăie în întuneric. „Ce-i, viteazule? Ce nu-i bine? N-ai putea, oare, veni să mă ajuţi?” Zâmbesc în timp ce vorbesc. Braţele-mi cad de oboseală. Ridic capul. A înţeles. Şi vorbeşte. „Eu însumi sunt legat de iesle şi nu cu o biată funie, ca tine, ci cu un lanţ. Adulmec apropierea unui cal, iar cel din şa îmi pare prieten al bidiviilor şi-al oamenilor. E plăcut să-l adulmeci. Domniţa Blanca îl cunoaşte. Dă-ţi răgaz şi odihneşte-te. Ploaia s-a dus. N-o să se-ntoarcă, mult timp de-acum încolo.” Uşa se deschide, lumina izbucneşte în grajd, iar eu, prietenul domniţei Blanca, alerg să-i eliberez pe cei doi prizonieri. Mă opresc în faţa lor şi-i privesc visător. Între ei zace stârvul unui porc mistreţ, întins pe paie, scăldat în propriul sânge, ca într-o aureolă neagră. Trebuie să tai funiile care-i ţintuiesc pe cei doi îndrăgostiţi, dar spada mea nu-i în teacă, oare cum s-o fi-ntâmplat aşa ceva? Unde oi fi lăsat-o? Şi nu-i nici un cuţit pe-aici, nici un pumnal, toate armele cu tăiş au dispărut de pe faţa pământului, le văd căzând pe fundul apelor marine, cu miile, ca nişte păsări moarte. Şi atunci, ce se va-ntâmpla cu viii înlănţuiţi de stâlpi prin grajdurile ţării şi ale continentului şi cu femeile, mii şi mii, legate cu funii de scările ce urcă şi cu merele ce nu vor mai putea fi curăţate de coajă şi cu gâtlejurile

raţelor ce nu vor mai putea fi tăiate şi cu piepturile duşmane pe care nu le vom mai putea străpunge? Nu va mai curge sânge, dar cei ce se află legaţi cu funii nu vor mai putea fi eliberaţi şi vor muri prizonieri, încet-încet, jertfiţi în numele păcii celorlalţi, miei ai concordiei eterne. Eu sunt prizonierul şi voi rămâne ţintuit aici până la sfârşitul lumii, vreau să spun, până va începe Judecata de Apoi, singura mea cale de mântuire. Şi paşii celui ce intrase pier din auz şi mă trezesc zbătându-mă şi ţipând ca un apucat „Manuel, Manuel, trezeşte-te! Manuel, ce se întâmplă?" Iar am visat şi am trezit-o pe Blanca şi am trezit caii ce forăie la capătul lanţurilor. Şi noaptea stăruie netulburată, întunecată. Primejdia s-a dus. Suntem teferi. Fii binecuvântat, Doamne. „Nu se-ntâmplă nimic. Visam. O să se crape de ziuă în curând. Încerc să rup funia. O să cedeze cât de repede. Viaţa lui Alfarabi e în primejdie. Trebuie să plecăm negreşit mâine-dimineaţă. Şi să ajungem. Blanca, nu te pot atinge, dar sunt fericit că mă aflu lângă tine, pradă aceloraşi ameninţări. Mai trebuie oare să-ţi spun că te iubesc?"

„Spune-mi-o. Numai o dată. Îmi va fi de ajuns ca să trăiesc." A vorbit el, într-adevăr? A murmurat acele cuvinte, ori eu le inventez, în ceaţa somnului? Oare o scară sau o pasăre mă ridică de fiecare dată mai sus, pe alt cerc?

Ghetele mi-s uscate, picioarele calde. Oare am trăit vreodată o clipă de pace mai desăvârşită? Zac în miezul necuprinsei frământări şi al sfâşierii celorlalţi, străină de neajunsuri şi am ales să-i aparţin acestui bărbat, ca să mă-mbin cu fericirea lui şi să mă despart apoi, pentru totdeauna, sfâşiată de durere aidoma unei sălbăticiuni, atât cât să nu moară, târându-şi rana până la sfârşitul zilelor, ce nu vor fi prea greu de numărat. N-am putut scorni altceva. Ştiu că trebuie să pătimeşti ca să fii mântuit, fără să-i faci însă pe alţii să sufere. Sunt moleşită de oboseală. Îmi întinde o bucată de pâine şi nişte brânză, va trebui să mă ridic şi să mă apropii, ca să-l pot atinge. Are mâna caldă. I-am atins uşor, ba chiar i-am mângâiat un pic vârful degetelor, în timp ce primeam frântura de pâine. Mă aciuez lângă el şi, uitându-mă prin flăcări, zăresc de partea cealaltă a peşterii intrarea întunecată şi fulgii care se cern ca nişte aripi de insecte albe, pe un prag nebulos, unde au format deja o blăniţă ce va creşte încet-încet, până ce va astupa complet intrarea, izolându-ne în felul acesta, ca pe nişte urşi, până la sfârşitul iernii şi al războiului. O fi înţeles ce se petrece în mine? Se va-nvoi, oare?

Câteva cavouri s-au prăbuşit, ba chiar şi nişte cruci, precum şi o sumedenie de case din jurul cimitirului. Oraşul, în semiîntuneric, şi-a păstrat forma de altădată, dar e destul să te uiţi mai de-aproape, ca să te-nfiori de fragilitatea lucrurilor, de singurătatea lor zgâită, mutilată de trecerea secolelor, dincolo de cumpănirea oricărui timp. Câţiva arbori răzleţi par petrificaţi ori calcinaţi, intacţi în aparenţă, în noaptea roşiatică şi încremenită pe veci. Până şi praful aduce a marmură cenuşie bătând în purpuriu, dar e destul să-l atingi cu un deget, să treci uşor peste el, că se şi învolburează şi se ridică în nori mici, care se aşază imediat unii peste alţii, de parc-ar fi aripi adormite. Blanca se fereşte să atingă praful, ca şi cum n-ar vrea să lase urme ori să tulbure această rânduială de nestrămutat. Ar fi destul să pătrundă un strop de lumină şi de căldură, ca tot ce zace aici să înceapă să mişune, să se amestece cu firicele de sânge sub impulsul morţii numite viaţă, începând cu acea planetă-amintire şi până în străfundul celor mai îndepărtate galaxii viitoare. Încep să mă regăsesc. „Pe aici. Hai! O să-ţi arăt ceva.” Umbrele noastre şterse, deasupra umbrei dense a ruinei, par a fi contopite într-una singură, aceea a unui singur trup, în mişcare lină, unica posibilă aici, pe pământ.

Ştiu că visez şi sunt fericit s-o ştiu. Pocnetul sec al maxilarelor e la fel de alinător cum e aburul cald al grajdului. Am scăpat de-o primejdie cumplită. Pe urmă cad şi mă lovesc. Era o piatră mare sub zăpadă. M-am lovit la picior, la braţe. „Hai, Blanca! Vino după mine. Trebuie s-o scoatem la capăt.” Ea aleargă înspre mine, alunecă şi cade, o prind în braţe, iar ea mă sărută pe gură. Da’ nu se poate, e mult prea frig şi sunt o groază de lupi în pădure, am văzut unul adineauri pândindu-ne de pe-o stâncă, aidoma unui câine, cu blana zburlită de vânt şi de foame. Mă acoperă cu căldura ei, de parc-ar vrea să-mi comunice puterea vieţii ce zace-n ea, reuşeşte chiar să se strecoare printre straturile atâtor şube şi pelerine puse unele peste altele şi-i simt deodată fierbinţeala trupului gol sub mâinile mele şi pretutindeni. Să fie chiar Blanca? Îi recunosc căldura, dar graba şi furia, care au ceva duşmănos, tăcut şi nevăzut în sălbăticia brutală şi mărginită, îmi sunt străine. „Blanca, unde eşti?” Nu răspunde, fiind prea absorbită de obsesia ei. Iar zăpada nu va întârzia să ne acopere. Un cal nechează în depărtare şi lupii îi răspund pe loc. Apoi, se aude vocea lui Alfarabi care mă cheamă, ca învăluită de corul lupilor. „Nu ţi-e ruşine?” Încerc zadarnic să mă desprind, trec soldaţi de-o parte şi de alta, ocolindu-ne cu luare-aminte, de parc-am fi

o stâncă ori un trup lipsit de viaţă. Sunt pedestraşi, cu feţele ocrotite de glugi tricotate din ochiuri de metal, cu sprâncenele acoperite de chiciură, cu nasul roşu ca gogoşile, cu ochii trudiţi, morţi, lipsiţi de mişcare, cu lănciile frânte sprijinite pe umerii lor încovoiaţi. Par să fie la capătul puterilor, după un marş nesfârşit. Nu-mi pot da seama dacă-s de-ai noştri ori duşmani, atât de mult se pierd sub veşmintele astea la care iarna şi frigul îi silesc, dincolo de frontiere ori credinţe. Sau de moarte. Ei sunt cei morţi, nu infideli, căci sunt credincioşi ce se roagă lui Dumnezeu, prin mijlocirea unor nume ale căror sunete simple, rostite de gurile noastre neprihănite, ne transformă în duşmani înverşunaţi, silindu-ne să ne omorâm între noi, sub privirea indiferentă a Adevărului. „Cum, Blanca, vrei să mă desparţi de toate acestea? Unde vrei să ajungi? Trebuie să căutăm altă cale, auzi, altă cale.” Unul dintre ostaşi s-a oprit, îşi îndreaptă înspre noi lancea ciuntită, dar care ar mai putea răni, care ar mai putea străpunge două trupuri deodată, şi ne priveşte cu ochii săi pustiiţi, cărora nu le scapă totuşi nimic. Începe să ţipe, îngrozit de ce vede, şi le face şi celorlalţi semn să se oprească. Stă să-şi trimită înspre noi arma ucigaşă. Toate privirile şi toate armele sunt ţintite asupră-ne, numai că eu am ales celălalt drum al meu. Nu mai suntem acolo. Ne aflăm tot în grajd, ce uşurare, învăluiţi de întunericul blând. O chem în şoaptă pe Blanca. Pesemne doarme, căci nu răspunde. Încep să frec din nou funia pe lemnul stâlpului, care devine tot mai neted, zădărnicindu-mi cazna. Mă gândesc că vom fi eliberaţi în zori de grăjdari. Sau ucişi. Poate c-ar trebui s-o trezesc şi s-o previn, s-o scap de frică. Căci noaptea asta, aidoma celei dintâi, ne-a înapoiat unităţii care ne alcătuieşte, prin iubire, de cinci ani încoace, prin ameninţarea cu moartea şi prin cealaltă promisiune, în ziua de azi. Dacă nu m-ar durea aşa de tare toate...

Din moment ce a îndrăznit să mă atingă, din moment ce-a venit să se aşeze atât de aproape de mine, nu-mi rămâne decât să întind braţele. Femeia aceasta este călugăriţă. Aşa şi pare, în pofida frumuseţii sale, ori poate tocmai... Cum de nu mi-am dat seama, în tot acest răstimp? Mai sunt o sumedenie de vreascuri în fundul peşterii. Mă duc să iau câteva. Mă uit la ea, în timp ce, cu o mână absentă, cotrobăiesc în grămadă. Ea îşi întinde palmele spre foc, o văd din spate, pe fundalul flăcării care se joacă în părul ei, tăiat într-o zi – când? – de foarfecele stareţei şi crescut din nou în răstimpul profan care o desparte de mănăstirea unde se va înapoia mâine, lăsându-mă în voia soiţii pe o plajă pustie, azvârlit iar pe insula mea

singuratică. Că-mi întinde mâna, că-mi mângâie degetele, ce-o fi vrând să însemne acest gest atât de stângaci, de copilăresc? Că mă doreşte, că renunţă la Dumnezeu ca să mă urmeze? Ce nesăbuinţă! Adevărata sminteală începe întotdeauna dincolo de graniţa nebuniei, acolo unde se află războiul, iubirea, lupta pentru umbrele vieţii. Eram atât de liniştit la Escurial! Imediat ce l-am părăsit, m-am pomenit din nou în iureşul vechilor mele spaime şi aventura asta în munte şi-n zăpadă, cu această femeie pe care o iubesc şi care începe să mă iubească, este o dovadă grăitoare. Doamne, da' frumoasă-i, umbră de foc pe vâlvătaia umbrei! Mă întorc la locul meu, arunc ceva vreascuri în flăcări, mă aşez lângă ea. Îşi strecoară numaidecât mâna stângă pe sub braţul meu şi îşi culcă obrazul pe umăr. Părul ei are parfumul cimbrului, udat de ploaie, grabnic zvântat de soare, la sfârşit de noiembrie, pe marginea drumurilor Castiliei, pe costişele pietroase, de unde se zăresc în depărtare, în spatele plopilor aurii, vechile ziduri de apărare ale Avilei ori ale vreunui sat oarecare, sculptate de soare. Ne-am născut în parfum de sfinţenie. Noi, oamenii. Atunci, de ce acest abandon? Să fie, oare, încredinţată că va muri înainte de ivirea zorilor şi să vrea, oare, să recupereze într-o noapte toate sacrificiile şi renunţările? Să-şi fi pierdut credinţa? Ori poate confundă credinţa şi iubirea, profanul şi sacrul? Ar fi destul să-mi aplec capul şi să culeg aceste buze. Îi este frică de mine ori milă? O iubesc, dar n-o cunosc. Cum însă s-o cunosc, fără s-o iubesc? Fără s-o ating, vreau să spun. Dacă nu mă ating de ea, dacă n-o fac să devină, pentru totdeauna, femeia mea, totul se va curma, nu voi mai avea nicio raţiune de existenţă. Dacă devine femeia mea, dacă acceptă această întoarcere la viaţa adevărată – oare adevărata viaţă n-o fi cea pe care a trăit-o la mănăstire? –, totul se va curma pentru ea. Schimbul ar fi, în întregime, în defavoarea ei. Urăsc războiul şi tot ceea ce el stârneşte în lume, situaţia aceasta absurdă, focul acesta din grotă, măicuţa aceasta blândă rezemată de istovirea mea. Zăpada ne va-ngropa de vii. Nu văd altă scăpare. E singura la care nu m-am gândit niciodată. Cea mai dreaptă. Dar între noi doi şi această dezlegare mai sunt multe încă de făcut, de spus. Nu putem muri oricum.

Ceea ce se întâmplă e într-adevăr ciudat şi de necrezut. Cu doar câteva ore în urmă, eram o infirmieră oarecare într-un spital de nebuni, aveam mentalitatea unei infirmiere, mă obişnuisem cu viaţa aceea. Iar în clipa de faţă, în timp ce mă gândesc la ele, această frază şi această amintire care o cuprinde îmi par fără nicio legătură cu mine însămi. Nu mai sunt cea din

după-amiaza de ieri sau de aseară, dinainte de plecare, nu mai sunt, mai ales, aceea de acum trei ani. Atunci, cine sunt? Ce doresc? Mi-am rupt toate legăturile, sunt absolut liberă, nimeni şi nimic nu mă mai obligă să fac cutare ori cutare lucru, aş putea relua viaţa de la alt cap, de ce nu? Dar în acelaşi timp, în adâncul acestei sporovăieli există un fel de pecete de neşters, care-mi indică foarte clar apartenenţa. Simt acel semn înscris pe limba şi pe plămânii mei, pe măruntaie şi pe creier, ca săpat de o flacără dincolo de trecutul meu, în carnea tuturor strămoşilor mei, ori în sângele lor transmisibil. Semnul acesta reprezintă stigmatul vieţii mele, dar şi al morţii, căci voi fi cea din urmă care-l va purta. Ba nu, reneg acest însemn, vreau să mă salvez în sângele sângelui meu, vreau să pătimesc aflând toate voluptăţile iubirii, sunt o femeie ca oricare alta. De unde această excludere anume, această diferenţă? Nu mai există nici un semn, nici un stigmat, le-am smuls din mine şi le-am aruncat în zăpadă, unde se zvârcolesc ca-ntr-un incendiu. Care incendiu? Am fost în mai multe rânduri salvată din flăcări de către doctorul Eulalio, dar şi de Manuel, dincolo de trecut, poate în visul ce cuprinde viaţa deplină a sângelui nostru şi toate imaginile şi nălucile rasei mele. Războiul ne-a ţinut la adăpost de orice neajuns. Războaiele, cu pârjolul lor, sunt întotdeauna izbăvitoare. M-am născut în decembrie, sub semnul focului. Şi sunt frumoasă. Nu-i o pură întâmplare. Se preface că e absorbit de foc. Aruncă din vreme-n vreme câte-un vreasc în flăcări, aţâţă cu vârful altuia jăratecul, dar ştiu că se gândeşte la mine. Se face că mai e supărat, că nu-i pasă de mine. „Cu ce-am greşit, Manuel? Eşti supărat că te-am urmat?” Nu mă uit la el. Privesc flăcările care-mi încălzesc ochii şi fruntea, stând cu capul sprijinit de umărul lui.

„De ce nu mi-ai spus?”

„Când?”

„Atunci. În ziua când ţi-am propus să mă urmezi. Nu mi-aş mai fi făcut iluzii. N-aş fi evadat. Ce voi face mâine, fără tine?”

Viitorul. Nu există viitor. Poate că vom muri la noapte ori mâine-dimineaţă.

„Să nu vorbim de ceea ce a fost, de ceea ce va fi. Trecutul şi viitorul nu există.”

„Ceea ce ai fost... Chiar nu vrei să-mi povesteşti?”

Nu, n-am să-ţi povestesc nimic. Nu-mi mai aduc aminte. Am venit pe lume abia astăzi, în timpul acestei pribegii prin nămeţi. „Nu, n-o să-ţi

povestesc nimic. Dar nici tu să nu-mi povesteşti. N-avem istorie în urmă şi poate nici viitor. Cuvintele nu mai au rost de-acum încolo. Dacă mă iubeşti, nu mai vorbi.”

Ce-am putea face altceva, dacă nu să vorbim? Dacă tac, sunt pierdut. Va trebui să înlocuiesc cuvintele prin gesturi. Va veni o zi când ea nu-mi va ierta slăbiciunea de acum.

Ziua nu va întârzia să se arate, o recunosc după răsuflarea apăsată şi jilavă a cailor, după tăcerea deplină ce învăluie conturul formelor. Totul se domoleşte la capătul nopţii, chiar înaintea zorilor, care se pregătesc deja, în urma somnului şi a palorii stelelor. Se vor stinge una câte una, aidoma unor pete şterse de trecerea unei pensule. Şi-o voi vedea pe Blanca şi va trebui făcut ceva. Să strig pe cineva. Negreşit o veni vreunul să adape caii, să schimbe paiele, să coboare fân. „Blanca!” Continuă să doarmă, dar nu-i aud respiraţia. E somnul dinaintea zorilor. Are nevoie să mai prindă puteri. Mă căznesc să-mi dezleg încheieturile mâinilor şi simt nişte fire cedând, funia începe să se destrame, o să-i vin de hac. Dacă nu plecăm în dimineaţa asta, viaţa lui Alfarabi va fi în primejdie. E cumplit. Trebuie încercat orice. După ce Blanca se va trezi, o să strig după ajutor. Îmi va fi greu să stau în şa. Nu mai am vlagă în picioare. Numai să nu mă las răpit de somn, căci aş risca să alunec în leşin şi în moarte şi atunci totul s-ar sfârşi, nu, nu pentru mine – puţin îmi pasă de mine –, pentru Blanca, deoarece ar rămâne singură, şi pentru Alfarabi, care va fi poate ucis sau ocărât crunt de ostaşii noştri, trebuie aşadar să mă concentrez asupra părţilor nedureroase ale trupului meu, ca şi cum m-aş afla într-un adăpost de nepătruns şi în cotloanele cele mai tainice şi mai adânci ale minţii mele, acolo unde funia şi vânătăile nu mă vor putea atinge nicicând, acolo unde păstrez neştirbită integritatea lumii, valoarea pe care o dau eu infinitului, punctul meu de contact cu ceea ce voi fi, cu ceea ce vom fi, Blanca şi cu mine, uniţi prin iubire, dar şi noi toţi peste câteva mii de ani, oamenii care vor fi ştiut să se salveze de mizerie, aceea înspre care ne împinge ura, vreau să spun iubirea fragmentară şi, ceea ce are şi mai multă importanţă, dincolo de toate funiile şi de toţi cei de teapa lui Eulalio şi de negustorii de cadavre, va trebui să stabilesc o punte de legătură cu mine, între ceea ce sunt în clipa asta, ceea ce ştiu şi puritatea fără umbră a copilăriei mele, când mă aflam în aceeaşi lumină, dar fără s-o ştiu, în vreme ce acum trebuie să ştim să nu ne lăsăm atinşi, nici târâţi în noroi, în foc, în ţipete, în abur de sânge, printre ziduri ce

se prăbuşesc, în zăngănit de fier care izbucneşte în râsetul încăierării, unde sunteţi, vă caut peste tot, pe ulicioare, primprejurul Marii Moschei, de-a lungul fluviului, dar chiar pe uliţele Consuegrei ai dat peste ea, acolo eşti şi acum, şi maurul, care-şi înalţă sabia încovoiată, îngălată de scântei ticăloase, o să atace, striveşte-i scăfârlia, striveşte turbanul acesta, tânăra femeie necunoscută urcă dintr-un salt în şa în faţa mea şi mă înlănţuie cu braţele-i care tremură, care iau încetul cu încetul forma căldurii trupului meu şi mânăm calul împreună, dă-i pinteni, printre cadavrele deja legate, nobila mea marfă de fost student la medicină la Salamanca şi mireasma cimbrului cotropeşte, învăluie şi şterge, aidoma unui nor, mirosul cadavrelor şi forma fostei mele lumi, simplă trecere înspre aceasta, şi zburăm drept ca o rândunică înspre moara ce ne va smulge acestui pământ, căci Blanca este un înger, iar bidiviul ăsta nu-i al meu, e numai unealta înălţării noastre înspre ţelul final al amândorura şi al tuturor celor care ne seamănă, o stea foarte, foarte îndepărtată unde, fără îndoială, vom arunca ancora într-o zi, unde ne vom confunda cu copilăria noastră, vreau să spun, cu ceea ce a fost la început, şi ce bine-i să trăieşti acolo, câtă lumină e şi ce plăcut, nici măcar nu se mai vede urmă de trăpaş, zburăm pe deasupra unor roiuri de aripi, Blanca şi cu mine, reîntorşi acasă, Manuel, Manuel, e vocea ei, dar nu se mai poate să-i fie teamă, gata cu frica, toate funiile au căzut, Manuel, Manuel, alunec în întuneric, fac eforturi mai mari decât toate puterile mele laolaltă, ca să mă eliberez de tulburarea asta fără nume, trebuie să ştiu, să recunosc, nu vreau să ştiu nimic, oare unde mă aflu, vreau să mă întorc la lumina aceea, un lanţ alunecă de-a lungul inelelor noastre zgomotoase, recunosc izul acestor tenebre, mi-e frică.

„Blanca! Ce se petrece? Unde eşti?”

„Nu te frământa. Sunt aici, legată de scară. Iartă-mă că te-am trezit.” Se crapă de ziuă.

Acum înţeleg. Am visat. Să nu cumva să uit visul ăsta. Mă concentrez asupra gâtului, ridic capul înspre acoperiş ori înspre cer, cum fac cocoşii dimineaţa şi strig din răsputeri. „Ajutor! Grăjdari, treziţi-vă!” Caii se zvârcolesc, speriaţi de ţipetele mele, lovesc cu copitele nervoase paiele ude, gâtul li se învineţeşte în lanţurile care clipesc şi alunecă, forăie de parc-ar sta să se înece. Strig iar, dar nu se-arată nimeni. Tăcerea se prăbuşeşte din nou peste noi, în vreme ce înlăuntrul acestei bezne devine cenuşiu, iar lucrurile îşi reiau încet, încet forma diurnă. Trupul Blancăi, dar nu, nu e

decât faţa, abia apoi întreagă ea, întinsă pe barele care urcă, răsare din umbră. Leşul lui Eulalio, întins la picioarele mele, îşi păstrează încă forma şi consistenţa din timpul nopţii. Duhneşte, dintr-odată, de parcă zorii l-ar fi azvârlit în putreziciune. Îmi vine să plâng, copleşit de furia nevolnică.

De cât timp om fi plecat de la noi? În vreme ce alunecăm printre crucile acestea şi printre dalele acestea crăpate, prin lumina obscură ori obscuritatea luminoasă – cum s-o numesc mai bine? –, cuvântul *timp*, atât de vechi, atât de actual, atât de încărcat de teroare în viaţa noastră de zi cu zi, de când Manuel a luat atitudine în această luptă, îmi vine mereu pe buze. Călătoria aceasta este o cercetare arheologică. Manuel vrea cu orice preţ să mă înveţe ceva, dar eu nu pricep mai nimic din jocul acesta, înscris pe marginea tragediei noastre. Lăcaşurile par îndepărtate, de parc-am fi la capătul universului. Nimic nu se mai clinteşte aici. Totul devine încetul cu încetul praf, toate se vor prăbuşi într-o bună zi, sub licărirea îndepărtată a Lăcaşurilor. Găsesc nedreaptă această abandonare. Am ajuns în mijlocul cimitirului, o luăm pe o alee care duce înspre zidul de împrejmuire, în spatele căruia zăresc linia crenelată a caselor în ruină şi găurile căscate ale prăbuşirilor. Şi când te gândeşti că nişte oameni au trăit aici, pe timpul luminii, că strămoşii zac sub aceste pietre. Toate acestea îmi creează un sentiment ciudat şi-mi vine să mă las copleşită de emoţie ori să murmur rugăciunile vechi pe care mi le-a spus Manuel în primele zile ale căsătoriei noastre, dar nu izbutesc, într-atât îmi sunt de necunoscute contururile chipurilor lor, culoarea ochilor lor, susurul vorbelor lor. Ce limbă vorbeau oare? Limba noastră păstrează sunetele şi imaginile lor, dar aceia ale căror oseminte odihnesc în acest praf sunt ca nişte străini pentru mine. Şi totuşi, fără ei, noi n-am fi fost pe lume. Noi am fost existenţa lor. Le datorăm viitorul. Am ajuns.

Nu mai există intrarea. Sau aproape. Zăpada mai că a acoperit pragul ce ne lega cu exteriorul, s-a aşternut, s-a vârât, s-a îngrămădit, zburătăcită de vânt până spre mijlocul grotei, unde punctul său cel mai avansat, precum capul unui gheţar, transpiră şi lasă să-i curgă lacrimi, prefăcându-se, în faţa focului, într-o băltoacă din ce în ce mai cotropitoare. Expediţia s-a sfârşit. A fost îngropată, am putea spune. Am putea spune, dar n-am putea face, căci hotărârea mea e luată. Chiar la noapte, după nesfârşita zi ce ne paşte, vom continua şi vom ajunge. Peste o oră sau două n-o să mai avem vreascuri, dar interiorul peşterii s-a impregnat cu căldura flăcărilor la fel ca pereţii unei

sobe şi nu suntem în primejdie să degerăm. Suntem la adăpost. Am fost înconjuraţi, separaţi în noi înşine, ca nişte martori de seamă. Aş vrea s-o lovesc, să se îndepărteze de mine, dar cum să loveşti o călugăriţă? S-o sărut e la fel de complicat. Risc năruirea, în ambele cazuri. Dac-o iubesc cu adevărat, sunt obligat s-o lovesc. Sau s-o conving în alt mod.

„Nu ţi-am spus adevărul.”

„Ce adevăr? Taci. E aşa de bine lângă dumneata. Nu mai am de ce să mă tem.”

„Mă aflam într-o clinică, înainte de război. N-am ieşit de-acolo decât ca să intru în alta, unde erai şi dumneata. Eu nu vin dintr-o mănăstire, ci dintr-o casă de nebuni.”

„Atunci, de ce?”

„Tocmai de aceea.”

Cu excepţia acelei stranii statui din capătul cimitirului Montparnasse, a celor câtorva amintiri din copilărie, la Escurial, nu am alt trecut. Ce s-o fi-ntâmplat cu el? Să fie adevărat că am fost în altă casă de nebuni? Oi fi fost vreodată nebun? Dar de ce, Dumnezeule, de ce? În ce loc? Ia să vedem, cum îl chema pe tatăl tău? Cum se numea? Cine era? Cum? Fă un efort. Uită restul. NU mai privi. Chipul tatălui tău, încearcă să-l faci să se ivească din memorie, încearcă să-i vorbeşti, concentrează-te asupra flăcărilor. Chipul doctorului Eulalio. Nu-i asta. Cu revolverul în mână şi vocea de stăpân, sever dar înţelegător. Exact de ce-i nevoie ca să fii tată bun. Categoric nu-i asta. Mă cam încurc.

„Vorbeşte-mi de doctorul Eulalio, vrei?”

„Era pe stradă, chiar în faţa mănăstirii ce ardea. El m-a salvat, el m-a protejat, îi datorez viaţa. Mai nimic. Voia să mă ia de nevastă.”

„Doctorul Eulalio e tatăl meu.”

Se desprinde de mine. Am reuşit s-o sperii.

Am spus o minciună? Dacă nu-i el, atunci cine? Cine-a fost tatăl meu?

„Nu-i adevărat! Spune-mi: de ce mă respingi? În tot răstimpul petrecut în clinică, mi-ai dat de înţeles...”

I-am dat de înţeles... Dar era mult mai mult de-atât.

„Ţi-am spus doar pe şleau că voiam să-mi petrec tot restul vieţii împreună cu dumneata. Dar nu-ţi cunoşteam trecutul, habar n-aveam de pactul dumitale. Te-ai promis altuia. Iar eu aveam nevoie de companie, mă temeam să mă pomenesc singur prin munţii ăştia, sunt un bărbat fără trecut,

cred că am suferit mult, undeva, prin trecutul ăsta pe care am preferat să-l acopăr cu vălul gros al uitării, cum se întâmplă cu minele părăsite, mişunând de broaşte râioase şi de bufniţe. Pricepi? Poţi avea un viitor, în starea asta? Chiar şi dumneata ai fi putut înnebuni, cu tot ce ţi s-a întâmplat. Dar femeile sunt mai puternice, e lucru ştiut."

Joc un rol. Nu uita nicio clipă că joci un rol, altfel vei înnebuni de-a binelea. Dar cine mi-a fost tată? Pe cine să întreb? N-am pe nimeni cui să-i cer să-mi spună. Nebunia m-a făcut orfan. De asta eram aşa de trist la clinică, pe care o confundam cu orfelinatul din Santa Cruz, unde Filip al II-lea îi găzduia pe miile de orfani din imperiul său. Tatăl meu a murit în Flandra, al meu în Lombardia, al meu în Filipine, al meu în Chile, al meu în apele engleze, al meu la Napoli, în Portugalia, în Germania, în Roussillon, la Alger, în Mexic, taţii noştri cădeau peste tot, sub soarele care nu apunea niciodată, pentru gloria imperiului, ceea ce-l hotărî pe rege să pună să se construiască la Toledo cel mai frumos orfelinat din lume, în formă de cruce cu două etaje, cu opt dormitoare uriaşe unde se pregăteau la rândul lor să devină taţi şi viitoare stârvuri sute de copii. Vom fi eroii din Lepanto, ce se vor năpusti în mare, ca să nu mai iasă de-acolo. Adevăraţii eroi. Copiii din Sfânta Cruce. Cu siguranţă că acolo am fost şi eu. Îmi amintesc, da, îmi amintesc nopţile de iarnă în dormitorul enorm, în mijlocul respiraţiei orfanilor ce dormeau. Plângeam, căci nu-mi cunoscusem nicicând tatăl, încercam să mi-l imaginez şi, nereuşind, îmi udam perna cu lacrimi fierbinţi care se răceau pe măsură ce se îndepărtau de obrazul meu. Eram nişte copii crucificaţi. Am rămas un bărbat crucificat, credincios formei mele dintâi, condamnat la viaţă. Nu legat cu funia, ci bătut în cuie. S-ar cădea, măcar, s-o salvez pe această femeie. Se năpusteşte asupră-mi şi buzele ei, dorite de-atâta vreme, îmi caută gura. Mă lupt corp la corp cu ea, într-un iureş năucitor, orfanul de la Sfânta Cruce, însetat de tandreţe, o respinge pe femeia care l-ar putea mântui, i-ar putea readuce împăcarea, ar putea fi pentru el mai mult decât un părinte. E puternică şi îndârjită. Braţele ei reînvie în mine amintiri. Surprins de violenţa şocului, mă pomenesc ţintuit la pământ, cu Blanca asupră-mi, disperată şi înfuriată de respingerea mea, încercându-şi ultimele arme de femeie pentru a-mi învinge rezistenţa şi îmi dau seama de laşitatea mea şi nu mă mai omor în fel şi chip să mă eliberez. Trebuie însă să lupt pentru trecut. Cine este tatăl meu? Cine sunt eu? O teamă cumplită a pus stăpânire pe mine. Încep să mă pierd. Nu te mai gândi

la trecut. Blanca are dreptate. Pe ea trebuie s-o salvezi. Tu nu mai însemni mare lucru. Eşti doar unealta mântuirii ei.

S-a luminat de-a binelea şi dobitoacele, năpădite de spaimă, cer ce li se cuvine, cu lovituri de copite şi cu nechezături. Ceva se-ntâmplă în galera asta. Or fi murit cu toţii ori poate că Eulalio era singur, patron şi grăjdar în acelaşi timp. Vom fi nevoiţi să aşteptăm sosirea vreunui muşteriu, cu toate primejdiile pe care acest lucru le presupune pentru Blanca şi pentru mine. O întreb:

„Te temi de moarte?”

„Nu. Dar mi-ar fi plăcut totuşi să trăiesc cu tine. Să te privesc cu ochi vii. Dar de temut nu, nu mă tem de moarte. Am dorit-o de-atâtea ori.”

„Mă vei privi cu alţi ochi. Ştii ce înseamnă asta?”

„Cam bănuiesc. Vom fi mult mai aproape de Dumnezeu. Aşa-i?”

Şi mie mi-ar fi plăcut să trăiesc cu ea. Aceste câteva cuvinte pe care mi le-a încredinţat, precum şi întrebarea care vine la urmă sunt de o mare simplitate. Va fi uşor de explicat. Vom avea poate norocul să murim împreună. Va dura mult şi va fi greu de îndurat, dar cu atât mai bine pentru noi, va fi preţul ce se cuvine plătit. Încep să nu-mi mai simt picioarele, mi se moaie genunchii în gol. „Am fost răstigniţi. Îţi dai seama?” Moartea animalelor va fi mai apăsătoare decât a noastră.

Când buzele mele îl vor fi atins, va înceta să se mai zbată, mă va cuprinde şi-mi va impune martiriul. Dar nu reuşesc să-l surprind. Minte, povestea asta e-o minciună. Nu-i nebun, n-a fost nicicând, doctorul Eulalio nu-i este tată şi mă doreşte, căci mă iubeşte. Ceea ce nu vrea este să accepte rolul acesta. Se teme de păcat şi nu înţelege. Sau poate că înţelege totul. Nu mai ştiu. O furie voluptuoasă tremură în trupul meu. Trebuie negreşit să răzbat, să ajung la acest bărbat. Oricare ar fi preţul. Nu ne mai clintim. Ne scrutăm unul pe celălalt. Acum o să se-ntâmple. Închid pleoapele şi încep să plâng. N-aş fi vrut. Degetele lui îmi mângâie faţa. Totul a încremenit în lume, în afara degetelor lui de bărbat, pe obrazul meu ud de lacrimi. Încet-încet, respiraţia lui se va contopi cu a mea. Îl domin cu greutatea şi o căldură apăsătoare, pătrunzătoare urcă din lupta aceasta neclintit! Nu mai ştiu unde mă aflu şi nici nu vreau să ştiu. Mă aplec. S-a domolit deja, lăsându-se în voia destoiniciei mele. Trupurile noastre se contopesc. Închide ochii şi întinde braţele, ca doborât la pământ. Mâinile mele se lasă purtate în acest gest de destindere desăvârşită, sunt fericită şi ca stăpânită de o

beatitudine ce urcă din fiece fibră a mea, din toate atingerile trupurilor noastre. Peste tot, de parc-ar fi unul singur. Proptindu-mă uşor pe palmele lui deschise, mă ridic lin, fără a renunţa la pradă, atât cât să-l privesc mai cu luare-aminte. Ca într-un fulger, Manuel dispare din faţa ochilor mei, făcând loc unei cruci pe care trupul meu se pomeneşte ţintuit, într-o suprapunere absolută. O cruce veche, de lemn lustruit, din care se desprinde o figură ce vine de departe şi care prinde contur sub ochii mei şi pe care o recunosc imediat. Nu mai am glas să strig ori să implor. Capul înclinat, coroana de deasupra făcând să-i sângereze fruntea, pleoapele închise. Mă ridic anevoie, apoi cad în genunchi. Trupul nu se clinteşte. Aud pâlpâind focul, mai să se stingă, imaginea se şterge, Manuel e iar în faţa mea, azvârlit în formă de cruce în praful grotei. Înlemnit. Nu mă încumet să-l ating, nici să-i vorbesc şi pe neaşteptate mă văd aşa cum am redevenit, în realitatea fără falie, înveşmântată în negru, îngenuncheată, întoarsă la vălul de călugăriţă şi la destinul meu, pironită pe crucea mea de rugăciuni, de unde timpul va lăsa să se desprindă, una câte una, amintirile de prisos şi-atâtea alte rătăciri. „Iartă-mă”, spune el, ridicându-se, în timp ce eu contemplu forma pătimirii noastre şi a mântuirii noastre, întipărită în praf.

Urmele paşilor pe zăpadă, pe cărarea bătută de alţii, înaintea noastră. Negura codrului la ceasul dimineţii, aidoma răsuflării iernii. Pădurea pustiită de viaţă şi norişorii iviţi din aburul respiraţiilor, înghiontindu-se în aerul îngheţat, retrăgându-se în fundul pieptului. Zdrăngăneala neruşinată a armelor, aceea mai veche, mai goală şi mai nemiloasă a baionetelor, scârţâitul cizmelor pe zăpada întărită de ger şi de alte cizme. Şi prezenţa muntelui, în dreapta, abia vizibil, cu stânci purtând pe creste capişoane de zăpadă, ca încotoşmănate de iarnă, santinele încremenite pe veci de mâinile anotimpului. Încotro ne îndreptăm oare? Să-i ridicăm pe cei apropiaţi, pur şi simplu, ori să ne aruncăm asupra celorlalţi, dincolo de ceaţă. Cine va supravieţui zilei ce se iveşte acum? Nimeni nu scoate o vorbă, ocupat fiecare să se îndrepte înspre ce-l aşteaptă. Foc! Va trebui să se strige Foc, atât de-o parte cât şi de alta a liniei de vrăjmăşie ce ne desparte, *Fuego,* în aceeaşi limbă, aceea a bărbaţilor. Să se pună arma la umăr, să se apese uşor pe trăgaci, astfel ca glonţul să pornească şi să-şi atingă ţinta, eliberarea sângelui prin moarte. Moartea e sângele ivit la vedere. Ar fi trebuit să şterpelesc fărâma de pâine rămasă azi-dimineaţă pe masă, dar sunt prea fericit ori prea laş, ca să fac aşa ceva, cutez mai mult în luptă decât în faţa

unei bucăţele de pâine. Şi acum, mi-e foame. Dacă voi mai fi în viaţă la noapte, o să mă ospătez după pofta inimii. Mă tem. Niciodată nu mănânc destul. O să fiu un bătrânel rotofei, o burtă ce va trebui purtată de restul trupului, de familie, de întreg satul, umflată cu pâine şi cu fasole, cu *fabada* aburindă, o burtă în sarcina întregii ţări. Am să devorez tot, într-o bună zi. Cu un foc uriaş, în faţa mea. O să prăjesc în el oi şi porci, castane, cârnaţi, potârnichi, raţe, o să coc pâine. Am să trec prin focul acela întreaga lume, destinată să piară înghiţită de mine. Pantoful ăsta mă jenează întruna. Ar fi trebuit să-l repar aseară, dar eram mort de oboseală şi scrisoarea Marisei m-a umplut de bucurie, pe urmă de venin. De ce-o fi trebuind să ajungem la aşa ceva, la aşa ceva? Într-o bună zi, o să violez o fată, aşa, fiindcă am poftă, ca să mă răzbun într-un fel şi să le rănesc pe toate. Iartă-mă, Doamne, şi tu, Sfinte Ioan al Crucii, născut în satul meu şi tu... Să fumăm, nu, n-avem dreptul. Era plin de flori pe marginea potecii, cel mai frumos ţinut din lume e Navara, se ştie, îmi vine să cânt, sunt fericit fără niciun motiv, Catalina va fi soţia mea, iartă-mă, bătrâne, era cât pe ce să-mi răstorn ortacul, pe grăsanul din faţă, pe molâu, ai grijă, s-a dus vremea florilor, trebuie să sfârşim războiala, tra-la-la-li. Va trebui cumpărat pământul lui Onesimo, va trebui reparat acoperişul, ce-a făcut spurcatul ăsta de război, va trebui să fie îndreptaţi oamenii, să fie dreşi, să fie îmblătiţi cu ciocane, făcând să fie înghiţit de propriul lor trup pironul războiului, asupra căruia se loveşte de când e lumea. Pe când brutarul trecea strada... Ba nu, striga ţiganul, ea m-a sărutat prima. Şi mulţimea de pe stradă se prăpădea de râs şi era o arşiţă de iad. Nu, nu are rimă, mare păcat, va trebui să caut, să găsesc alt vers, de altfel, cuvântul acesta nu spune nimic bun, nimic prielnic, trebuie să le dau cuvintelor înţelesul fast, să refac viaţa în mijlocul altor cuvinte, să elimin cuvintele încărcate de nenorocire, cuvântul război, de exemplu, dacă ne-am hotărî să-l interzicem, să-l eliminăm din vocabular, ar dispărea din viaţă, n-am mai cunoaşte decât contrariul său, pacea, ar trebui să ştim să ne înconjurăm de cuvinte faste ca de o citadelă trainică, să creăm o poezie vitală, nemăsurat de vitală, duşmană morţii, protectoare, să ne învăluim cu ea, să facem dragoste în miezul cuvintelor frumoase, să procreăm copii nemuritori, dovadă stând gloanţele, vreau să spun, anii. Poem-supravieţuire. Tocmai în asta constă nemurirea poetului. Nu-i mare lucru. Aş vrea, dar din cealaltă, dovadă stând gloanţele. Îmi vine să aprind o... Abia ce s-au ivit zorii asupra satului. Mi-e dator cinci pesete. Pentru tot

restul vieţii... Se lasă negură în hăuri, din ce în ce mai deasă, pe măsură ce coborâm. Acum, suntem în mijlocul norilor, dar nu e ceaţă, iar frigul ăsta este cel care desparte ziua de noapte, noaptea de zi. Îl recunosc. Când soarele va apărea deasupra câmpiei, va trage asupră-ne asemenea unei guri de tun, soarele celorlalţi. Va trebui să mănânc soarele, într-o bună zi. Acolo, pe dreapta, aproape îngropată în omătul îndesat, se află o peşteră pe care o ştiu, unde mergeam să mă adăpostesc înainte de război, cu cele trei mioare şi cu dulăul. Ar putea trage în noi, dacă ar fi cineva ascuns înăuntru. Trebuie să ne gândim la toate. De nu, putem crăpa din te miri ce. Blestemata asta de cizmă! „Domnule locotenent! Opriţi-vă o clipă. Am să vă spun ceva.”

Le-a fost sete şi foame în aceeaşi clipă, căci au început să necheze şi să dea din copite deodată, ca urniţi de aceeaşi maşinărie, ascunsă în măruntaiele lor. Grajdul pare că se mişcă şi c-o ia la vale. Grinzile vechi se îndoaie sub hărmălaia loviturilor de copite. Ar fi o copilărie, să ne unim vocile pierite cu acest uragan. Ne zâmbim. E lumină. Deschide gura, o văd vorbind, dar n-o aud. Nu-mi mai simt vârful degetelor. Tot trupul meu se propteşte în funie. A ieşit din horă. Eu voi muri primul. Drumul va urca, va veni o răscruce, acolo am s-o aştept pe Blanca, apoi va trebui s-o luăm pe-un drumeag, la dreapta. Să nu uit. Ce fel de drumeag? Stau să aţipesc. Larma s-a domolit, o amuţire stranie a pus stăpânire pe grajd, mă uit la Blanca, dar abia o zăresc, dincolo de un văl tulbure. O fi deja sfârşitul? Apoi aud limpede o uşă care se deschide, un pas ce înaintează, un pas al unuia ce şchioapătă, un bătrân ori vreun suferind, care se sprijină într-un baston mai zgomotos decât îi sunt paşii.

Oare ce se întâmplă? Turbaţilor. Sălbăticiuni apucate. Jupâne Eulalio, jupâne Eulalio, unde sunteţi?

Vocea Blancăi, proaspătă şi pură, aidoma unei cascade într-o pădure: „Ajutor!”, strigă această voce. Paşii înaintează împreună cu bastonul ce-i însoţeşte. Se opresc în spatele meu. Necunoscutul a dat peste leşul lui Eulalio. Tăcere. Mă prăbuşesc într-un hău, vreau să strig, beznă...

Omul ăsta pare să fi ieşit dintr-un mormânt. Se uită, înaintează un pas, îmi aruncă o privire răutăcioasă, de parcă eu aş fi vinovata – sunt, oarecum, dar nu din pricina mea – şi trece agale, cu opinteli crâncene, ca un pântec gata să plesnească, de la muţenie la hohote de plâns. Proptit în baston, greoi şi burtos, cu un picior umflat de gută, nici bătrân, nici tânăr, plânge încet,

cum am văzut că plâng, la înmormântările din Consuegra, leliţele subţiri. Şi e doar un grăjdar, pe care hărmălaia făcută de dobitoacele înfometate a sfârşit prin a-l smulge din culcuşul său. Se căzneşte să-şi plângă stăpânul. De asta era singur Eulalio aseară. Neghiobul ăsta era în pat. Pe urmă, tot aşa domol, dând trupului şi mai ales burtoiului său un avânt contrar, greu de urnit pe o nouă cale, potrivnică celei dintâi, trece de la hohotele de plâns la râs. Uşurel, la început, apoi din ce în ce mai vârtos, pe măsură ce trupul său se deprinde cu această cadenţă, râde în hohote neîntrerupte, cu gura căscată spre cer, lovind din când în când pământul uscat cu bastonul, de parc-ar vrea să se oprească şi nu poate. Râsul e mai grăitor ca lacrimile. Moartea stăpânului său pare să-l înveselească ori să-i convină. Lacrimile-i şiroiesc pe obrajii grăsani, de ţăran bine hrănit. Animalele se uită la el, trăpaşul lui Manuel mai ales, cu ochii săi omeneşti. Îmi dau seama că Manuel s-a prăbuşit, leşinat. Îl strig. Nu răspunde. „Da, zoreşte-te, dezleagă-ne, du-te după un cuţit.” Nu pricepe. Toate astea îl depăşesc. Nu se mai clinteşte, încremenit într-o încântare neroadă. Paşii unui cal pe pavajul curţii. Un glas. Un glas pe care-l recunosc. Valetul, îmboldit de obişnuinţă, ne părăseşte. Face cale-ntoarsă şi se duce să vadă de noul venit, un muşteriu, de bună seamă, cineva mai de vază decât noi. „Manuel!” Tot trupul i se lasă în funiile care-l înlănţuie. Nu-mi mai simt vârful degetelor. „Ajutor!” Am strigat din răsputeri. Nişte paşi se grăbesc încoace, în sfârşit şi de departe, în lumina cenuşie a grajdului, urmat de valet, care s-a oprit din râs şi din plâns, îl recunosc pe bătrân, don Alonso Quijano, cu spada sa uriaşă în mână, venind înspre mine cu un pas uşor.

„Dar vă recunosc, sunteţi hangiţa din Consuegra.”

„Da. Sunt eu. Dezlegaţi-mă. Dezlegaţi-l şi pe Manuel. Tăiaţi repede. Simt fierul rece al spadei pe braţe. Funia e groasă.” Un parfum de cimbru sălbatic se desprinde din veşmintele şi din mişcările bătrânului. Parfumul de afară.

„Cum vă simţiţi? Vă puteţi ţine pe picioare?”

„Nu, dar asta n-are însemnătate. Eliberaţi-l pe Manuel.” Trece peste trupul neînsufleţit al lui Eulalio.

Valetul ne urmăreşte cu privirea.

„Du-te şi vezi de cal, neghiobule!”

Manuel i se prăbuşeşte în braţe. Îl aşază cu greu pe podea. Nu mă pot mişca, gleznele îmi sunt ca zdrobite, mă târăsc pe genunchi, pe coate, va

trebui să fac un ocol, să nu ating cadavrul. Nici sângele coagulat, care duhneşte. Leşinase.

„Da’ adu-mi un pic de apă, puturos ce eşti. Lasă calul. Hai, fuguţa! Cum te cheamă?”

„Sancho, *señor,* servitorul dumneavoastră. Pentru tot restul vieţii, dacă veţi voi, căci nu mai am stăpân.” Am rămas în viaţă.

„Fiţi binecuvântat..”

„Poate c-o fi careva ascuns, domnule locotenent, acolo, înăuntru, după grămada asta de zăpadă. E loc pentru douăzeci. O peşteră, ce mai. Daţi-mi voie să mă apropii şi să arunc o privire sau, mai degrabă, o grenadă.” A ghicit. Scrutează spaţiul rămas deasupra omătului adunat de vânt, ca o fereastră spartă. Se uită apoi înspre vale. „Nu, cei din vale ar putea auzi zgomotul. Luaţi cinci oameni şi intraţi. Poate că nu e nimeni. Dacă e cineva, să fie adus în sat, sub escortă. Dacă nu, urmaţi-ne rapid. Înţeles, sergent?” Înţeles. Aleg cinci inşi, care nu-s prea încântaţi – ce idee! – de prisosul acesta de aventură. Diseară, voi primi o decoraţie ori o săpuneală. Dacă voi mai fi printre cei vii. *Pater noster qui est in coeli*...

Se aud voci, paşi în zăpadă, în plină zi. Ne ridicăm deodată, ca vinovaţi în mod neaşteptat unul faţă de celălalt, descătuşaţi de orice compromis. Ne vor prinde şi ne vor împuşca. Focul de peste noapte s-a stins. N-a mai rămas decât cenuşă şi cărbuni înnegriţi. Stăm faţă-n faţă. Lumina albă abia de-i atinge faţa, palidă şi tânără. „Nu sunt nebun, iartă-mă”, îmi spune. Da, ştiu. Întotdeauna am ştiut-o. Nebuna sunt eu. Eram. Căci înţeleg dintr-odată tot ce s-a întâmplat în această noapte întunecată. Manuel a fost mântuitorul meu. Nu m-a lăsat să mă întinez, nu, nu acesta e cuvântul, n-a permis să ne târâm într-un noroi pe care eu voiam să-l iau drept drumul spre paradis. Am câştigat ceva foarte lămurit, ca o coroană, una singură pentru amândoi, care ne cuprinde sufletele confuze într-un cerc de aur. Datorită lui, m-aş fi putut întoarce la mănăstire, acum vom intra amândoi în moarte, ceea ce e mult mai bine. Îl iubesc în alt fel, ca şi cum ar fi devenit, prin forţă ori înţelepciune, cea mai bună parte din mine însămi, conştiinţa mea şi judecata mea. Îl privesc în ochi, mă găzduieşte în ei, în vreme ce zidul de zăpadă devine din ce în ce mai străveziu sub loviturile lopeţii. Am găsit ceea ce crezusem pierdut. N-am de ce mă ruşina. Ştiu că mă iubeşte, că nu va conteni nicicând să mă iubească, până în clipa în care ne vom prăbuşi sub gloanţe, peste nu mult timp şi, mai ales, pe urmă. Va fi ca o reîntoarcere la

mănăstire, unde ne vom afla împreună. Îmi zâmbeşte duios. Îmi atinge uşor, întinzându-şi braţul, obrazul, conturul frunţii, de parc-ar vrea să-mi spună adio, apoi se întoarce brusc înspre intrarea grotei, unde în curând se vor arăta puştile, după lopeţi. „Nu trageţi, zice. E şi o femeie cu mine şi suntem dezarmaţi.” Puşca lui din copilărie a rămas sprijinită de perete. Înaintăm înspre intrare, unul lângă altul. „Mai repede”, spune o voce. Închid ochii în lumina orbitoare a zăpezii şi a soarelui, ce pare să plutească deasupra unor nori, ca o navă în flăcări.

Privesc cerul pe deasupra peretelui şi a ruinelor palide. Soarele tocmai a trecut peste scheleticul zid de împrejmuire şi se arată ceea ce s-ar putea numi *ziuă*. E prima oară-n viaţă că iau parte la asemenea spectacol, aici, pe pământ. Dalele de marmură, zidurile cu rosturi, crucile din metal ori din piatră, toată acea lume ternă a nopţii precedente a prins viaţă, ca aprinsă din interior, în lumina roşietică a soarelui ce răsare. Astrul care, înainte, dădea căldură şi lumină locuitorilor de pe aici, a devenit un disc de metal abia luminat, crepuscular şi stingându-se când nici nu s-a ivit bine. Epuizat de strămoşii noştri, care i-au supt energia interioară până la istovire, ca pe un lapte al vieţii, nu mai este decât un cadavru, o pitică albă ce se învârte în jurul amintirilor ei ca o bătrânică. Strălucirea Lăcaşurilor a dispărut în cer, sub reflectarea palidă şi rece care desenează umbre şi măreşte reliefurile lucrurilor. Ne-am oprit în faţa unui cavou ciudat. Deasupra mormântului se află un bloc de piatră fasonat vag. „Priveşte.” Manuel îmi face semn să mă apropii. El a trecut pe partea cealaltă. Sunt două figuri omeneşti, aceea a unui bărbat, pare-se, şi cea a unei femei, dintr-o bucată, cu braţele strânse în jurul gâturilor lor, cu buzele unite, dar şi cu piepturile, pântecele, genunchii, formând un singur trup, vag separat de sculptor, care a vrut, fără-ndoială, să exprime prin aceasta unitatea în iubire, bucuria unicei cunoaşteri posibile, primul gest schiţat de oameni pentru a reîncepe să urce înspre înălţimile pierdute. Unica trăinicie. Lumina părelnică dă relief părului abia conturat şi ochii, pe jumătate închişi, sfredelindu-se unii pe ceilalţi până în străfundul măruntaielor şi al gândurilor, par la fel de elocvenţi, la fel de uniţi, ca şi buzele întâmpinând izvorul sărutului. Facem înconjurul blocului de piatră „Se numeşte *Sărutul.* Atât. Întreaga noastră poveste, de la început.” A noastră? vreau să-l întreb, ori cea a tuturor celor care s-au iubit pe acest pământ şi pe celelalte? Dar cred că ambele răspunsuri ar fi valabile în mod egal, aşa că tac. „Sunt şi strămoşii noştri şi urmaşii noştri”, spune Manuel.

Mi se pare că aduce cu chipul sculptat în piatră. „Noi am existat dintotdeauna”, îi spun şi el face „da” din cap, cu mâna pe părul acelei femei cu care, fără s-o ştiu, am semănat încă de când am început să iubesc. Apoi, imensul satelit se arată şi el, la fel de roşu ca o frunză de toamnă pe cerul lipsit de culoare. A fost cel din urmă, cel mai mare, una dintre primele baze. Va fi urmat de alţii, cât ţine ziua, apropiaţi ori îndepărtaţi, cadavre de mult timp abandonate, ca Pământul însuşi, rostogolindu-se solitari în această vale spaţială a morţii, uitată în hăurile Universului, aidoma castelelor de odinioară, de care vorbesc romanele acelor vremuri demult apuse şi nesigure. Nu există niciun pericol în jurul nostru, dar o teamă surdă pune stăpânire pe mine. Or fi aceste tenebre purpurii distanţa care ne desparte de acasă ori ceea ce am devenit noi raportat la ceilalţi. Habar n-am. „Se temeau, pe vremuri, cei care locuiau pe Pământ. Frica aceea se numea Istorie. Au pătimit mult din cauza ei. E destul să pui piciorul pe-aici, ca să fii cuprins din nou de aşa ceva. Şi mie mi-e frică.” Va trebui să declarăm terminată explorarea şi să ne plasăm din nou pe orbita de întoarcere. „Mai avem ceva de văzut, spune Manuel. Nu e departe de aici. Dar nu vom mai fi singuri.” Deodată, o voce începe să vorbească în metronom.

„Veţi veni cu noi, în sat”, spune sergentul. „Care sat?” Nu-mi vine să cred ce-mi aud urechile. „El Espinar.” Dar atunci, suntem salvaţi. Ajunseserăm de cealaltă parte şi habar n-aveam. Nu mă rătăcisem, aşadar, cu tot întunericul, cu toată suferinţa şi cu tot omătul. Am ajuns sus şi zăresc, într-adevăr, casele din El Espinar, pe cele din San Rafael, mai la dreapta, în lumina dimineţii şi fumul ce se ridică drept din coşurile caselor din vale, unde soarele n-a pătruns încă. Suntem în viaţă. Să fie asta esenţialul? O privesc pe Blanca, ce merge-ncet, cu grijă, prin nămeţi, între sergent şi mine. Am atins cea mai grea ţintă pe care mi-am propus-o vreodată. Şi totul trebuie luat de la capăt. Totul. Ceva mai sus, pe acelaşi drum. Sunt din nou singur, cu trecutul şi cu viitorul.

...apatrizi prin cuvânt.
Henri Michaux

Nu aşa se îngroapă morţii. Numai atât eram în stare să spun. Îmbătrânisem cu treizeci de ani în câteva ore, nu-mi dădeam seama şi n-aveam curaj să mă uit în oglinzi. Care oglinzi? Nu există aşa ceva. În apă nici atât, căci toate apele erau noroi însângerat, iar cerul rămăsese prea departe şi nu voiam să-mi mai caut chipul. Îl chemam cu blândeţe, cum îşi strigă o mamă pruncul rătăcit în volbura copitelor şi a urletelor şi, tot mergând de-a lungul zidurilor albe, repetam întruna fraza aceea fără noimă pe care o auzisem fără îndoială undeva, pe la începutul aceleiaşi zile, asemănătoare atâtor altora, cu al căror tâlc nu mă învoiam. Manuel, nu aşa se îngroapă morţii. Şi îmi reluam goana printre oamenii aceia care veneau înapoi sau care fugeau şi am ajuns, în cele din urmă, la căderea serii, în faţa casei lui Alfarabi, nu departe de Marea Moschee, o casă cum nu sunt pe la noi, unde mă dusese Manuel cu o zi în urmă sau cu o săptămână în urmă, acum trei zile ori nici atât. Nu mai aveam lacrimi să plâng. M-am aşezat pe marginea fântânii, în patio. Nimic nu se schimbase acolo, doar viaţa. Coloanele, susurul apei, porumbiţele care gângureau pe sub streşini, liniştea, parfumul, totul era asemenea celor ce le cunoscusem cu doar câteva zile înainte, dar parcă era o frunză pe care o ţii în mână, pe care o priveşti şi o întorci pe partea cealaltă. E aceeaşi, dar are altă înfăţişare. Oraşul fusese răvăşit, aidoma unei frunze zburătăcite de vânt, trăia de-a valma şi nu mai exista niciun lucruşor care să nu-şi fi schimbat locul ori culoarea. Da, aşa era. Şi numai eu îmi dădeam seama de asta şi numai eu suferεam, pentru că eram fără vină, o jur, n-aveam de-a face cu schimbarea, nici cu morţii care zăceau presăraţi pe străzi, cei câţiva foşti în viaţă, vinovaţi că n-au priceput din vreme. Eram străină de toate şi nici măcar nu era pârjol. Mă uitam la apa cristalină din fântână, unde veneau porumbiţele să-şi umezească ciocul, înainte de-a zbura către cuibul de tihnă şi murmuram: „Manuel, nu aşa se îngroapă morţii.” Îmi amintesc şi acum fraza asta nătângă, care nu mă privea deloc, care n-avea nimic de-a face cu nevinovăţia mea. Mă mai dureau încă şi gleznele şi încheieturile mâinilor, după atâta amar de vreme. N-am mai trăit niciodată o toamnă atât de frumoasă, atât de domoală. Oare nu se va sfârşi niciodată? Mă întreb pe şoptite, de parc-aş aştepta un răspuns. Aş vrea să ia sfârşit, nu într-o zi oarecare, ci acum, în clipa asta,

iartă-mă, Doamne, nu mai ştiu ce zic de câtăva vreme, din ziua aceea, de fapt, când l-am pierdut din nou pe Manuel. Nu-mi era, oare, ursit? Devenise atât de frumos, atât de mândru de el, se izbăvise de toate cele, ispăşise totul, nu mai era negustorul de cadavre, nici părtaş cu Eulalio, care se omorâse în faţa lui, ca şi cum ar fi vrut să se smulgă din acel trecut ticălos – Eulalio n-avea altă cale de ieşire din tărăşenie –, ajunsese la înţelepciune şi voia să mă călăuzească şi pe mine într-acolo, nu ştiu de ce, căci nu prea pricepeam, nici tot ce spunea, nici tot ce voia de la mine. Chiar, ce voia de la mine? Cât de liniştit e totul acum, iar maurii sunt departe, nu vor mai putea veni în veci la Consuegra şi nici măcar la Cordoba, o să-i azvârlim în curând în mare pe fidelii ăia. Alfarabi mă îmbrăţişase în mijlocul acelui patio alb, de parcă aş fi fost fata lui, nevasta lui Manuel ori, mai degrabă, sora lui întru înţelepciune. Bătrânul avea aceeaşi privire cu Manuel, aceeaşi hotărâre, un bun dobândit, care-i însenina necontenit. Îşi vorbeau în grai maur, în vreme ce eu mă uitam la apa susurândă din bazin şi urmăream zborul porumbeilor. Nu pricepusem prea bine, mi-era teamă să aştept înlăuntrul acelui vuiet, acelor vâlvătăi cu care mă deprinsesem. De-acolo mi s-a tras năpasta. Cu siguranţă c-a venit după mine, cum mi-o făgăduise, în vreme ce eu îl căutam pe partea greşită, acolo unde nu mai era. Nu ni s-au încrucişat drumurile şi ne-am dus mai departe traiul, fiecare pe o cale ce nu mai era şi a celuilalt, ce ne ducea spre ţinte tot mai îndepărtate. Şi, între timp, oraşul a ajuns, neaşteptat, în puterea alor noştri... Dar îl aştept, se va întoarce negreşit, într-o bună zi ori într-o noapte, să mă ia cu el, într-un loc unde nu vom mai fi în primejdie să ne rătăcim unul de altul. Îl aştept acolo unde ne-am întâlnit şi regăsit şi unde duc toate drumurile noastre. Iată prima moară, pe coastă, cu aripile învârtindu-se în văzduh, aidoma unei păsări căpiate. Satul e jos, de-o parte şi de alta a râului Amarguillo, casa mea, biserica, zidul de apărare, desluşesc totul, e destul să arunc o privire, uite măslinii, pe câmp, unde-mi duceam mioarele. Celelalte mori şi castelul nu vor întârzia să se arate, după cotitură. În toate locurile acestea, au sălăşluit necontenit aceiaşi oameni. Nebuna s-a întors şi-a luat iar în stăpânire moara, s-a tămăduit, contesei i-au venit pe lume trei copii, contele se războieşte undeva, prin Andaluzia, iar eu bântui pe drumul ăsta unde Manuel m-a luat pe calul său, o să privesc moara, o să sporovăiesc un picuţ cu morăriţa, poate c-am să mă duc să-i dau bineţe contesei, care e atât de cumsecade cu mine din noaptea aceea, când mi-a împrumutat mantia ei, pe care n-a mai

vrut s-o ia înapoi în ziua când am revenit de dincolo. O mai am şi acum. Doar Eulalio nu se va mai întoarce-n veci. Pământul era atât de îngheţat şi ningea cu fulgi mărunţi, spulberaţi de vântul tăios, care venea din munţii de departe. Grăjdarul se căznea cu lopata, s-a chinuit apoi cu trupul neînsufleţit, care nu se lăsa vârât în coşciugul făcut la repezeală. Don Alonso Quijano, cu barba-n vânt, a spus un Tatăl Nostru la marginea gropii şi-n timpul ăsta pământul era acoperit de zăpadă. O auzeam cum se lasă uşor pe spini, cum cade şoptind, cum se aşterne peste tot, din ce în ce mai groasă, ascunzând petele negre. Vântul şuiera prin acoperiş, când ne-am întors. În vatra de jos ardea un foc cu vâlvătăi. Sancho bătea cuie în obloane, pe care le fereca astfel, pe veci. Hanul rămânea pustiu, cu vinul în butoaie, poate şi cu banii mortului ascunşi pe undeva ori şterpeliţi deja de Sancho, care avea să-l urmeze pe don Alonso la Mancha, cu cei trei cai şi cu vaca. Astfel, se potoleau toate, pentru Eulalio. Nu-i mai rămânea decât viaţa de veci. Am făcut ceva de mâncare. Don Alonso vorbea întruna, povestind tot felul de aventuri şi surâzându-mi de fiecare dată când privirile noastre se întâlneau. Manuel abia se mai ţinea pe picioare. Ne-am petrecut noaptea în acelaşi aşternut, respirând în acelaşi timp, de parc-am fi fost un singur trup trudit, care trecuse pe lângă moarte şi care se întorcea la viaţă apucând fiecare firicel, fără a îndrăzni să creadă în fericirea adusă de fiece clipă şi de fiece mângâiere. Eram fericiţi în alt chip. Era un fel deznădăjduit de a fi împreună pentru totdeauna, după tot ce se întâmplase. Îmi simţeam rădăcinile crescând în el, hrănindu-se cu sângele lui, braţele mele nu conteneau să-l cuprindă din toate părţile, sub pleoapele mele lăsate era numai el şi-i vorbeam, în vreme ce căuta în lăuntricele mele tainiţe ceea ce eu găsisem deja în el. Zăpada cădea pe streşini ca un praf şi vântul urla mânios, zgâlţâind hanul şi temeliile lumii şi-mi plăcea vijelia, care nu mai făcea parte din mine. Înlăuntrul nostru era cald. Pieptul lui ardea. Iar mâinile sale, care începeau să se deştepte asupra sufletului meu, aidoma unui ochi, erau şi ele fierbinţi. Noaptea aceea nu le-a umbrit pe celelalte, nici pe cea de la moară, nici pe cea în care a murit Eulalio, dar e stăpână peste amintirea tuturor celorlalte apropieri. Dacă adormeam, cădeam în genunchi, în vis, îmi amintesc şi acum şi mă rugam, cum te rogi într-o biserică. În ziua următoare a tot nins şi nu mai era nici urmă de drumuri, dispăruse şi mormântul lui Eulalio şi toate celelalte. Înainte de prânz, cerul s-a înseninat din nou, cum se întâmplă aşa de des în Castilia şi zăpada a

început să se topească, pe câmpuri şi pe ramuri. La prima răscruce, ne-am luat rămas-bun de la don Alonso Quijano şi de la Sancho, care se îndreptau spre vest. Nici că i-am mai văzut de-atunci. Nişte oşteni se foiesc în faţa castelului, un cavaler grăbit face să se cutremure şi să răsune podul suspendat şi galopează înspre Consuegra. Multe lucruri pe care le socotesc fără noimă se petrec în afara mea, cum şi eu par aiurea în ochii celorlalţi, cum este tot ceea ce nu cunoaştem. Goana aceea călare, pe drumurile albe, în timp ce soarele prăvălea zăpada de pe ramurile pinilor, ce se ridicau mai apoi uşurate, ca nişte braţe dezrobite, apoi ţărâna jilavă, apoi copitele, lovind cărările pietroase şi uscate. Dincolo de munţi nu ninsese. Erau alte câmpuri, cu sate diferite. O noapte mai târziu eram la mauri. O zi după aceea, oraşul alb şi mare, cât mai multe sate adunate laolaltă, ne-au întâmpinat cu purtări şi vorbe care mă despicau precum iataganele. Manuel era ca acasă şi dădea de înţeles că-i place acolo. Acum ştiu că niciunde nu era acasă, în afara clipei în care, cu ochii închişi, îşi regăsea lăcaşul în mine. Am ştiut-o chiar de la început, de îndată ce ni s-au încrucişat privirile în lumina din patio, unde apa dănţuia cu razele de soare şi cu porumbiţele. Alfarabi nu m-a încuviinţat. Înşelăciunile privind trecutul sunt de prisos. La ce bun? M-a îmbrăţişat, da, ca şi cum aş fi fost fiica lui, dar Manuel era deja fiul său. Eu eram pentru el sfârşitul unei încercări. Sau, dacă nu, ei aşteptau de la mine ceva ce nu fusesem în stare să le dau, aşa că împliniseră acel ceva în numele meu, fără să le pese de persoana mea. Părintele Xavier s-a purtat la fel, faţă de mine. Se făcea că nu pricepe, dar cred că luase hotărârea în acelaşi timp cu Alfarabi, cred că totul fusese judecat cu mult timp în urmă. Războiul nostru s-a pornit pe loc, la adăpostul zâmbetelor. Eram învinsă în timpul zilei, pentru a recuceri în ceasurile nopţii întreg terenul pierdut. Voiam să-l farmec. Nu aveam alte căi de luptă. Nu-i rămânea decât să aleagă între cei doi şi mine, între secretul lor, pe care eu nu-l cunoşteam şi taina mea, pe care ei o bănuiau. Manuel şovăia între aceste forţe de temut, care se înfruntau pentru el. Aş fi putut ieşi învingătoare. Ce voiau ei de la el, la urma urmei? Ce căuta el printre bătrânii aceia? L-am întrebat, într-o zi. Ai noştri urmau să năvălească în oraş – ah! cum îi aşteptam! – şi Alfarabi nu voia să plece. Se lăsa implorat. Eu eram, pare-se, preţul ca să se lase înduplecat. Şi Manuel nu se-nvoia cu asta. Locuiam la o bătrână, Zahira, pe care Manuel o vindecase, mai demult. Cu ea îmi petreceam zilele, vorbind fiecare în limba ei, pe care cealaltă n-o

pricepea, înţelegându-ne prin gesturi care, încetul cu încetul, făceau loc cuvintelor ştiute. Trec prin faţa porţii castelului. Ceva neobişnuit se petrece înăuntru. N-am să mă duc la contesă. Poate când mă întorc, de se va termina până atunci acest du-te vino. Deja zăresc moara, cu aripile neclintite, în semn de odihnă. Măcina în gol, în seara când Manuel s-a dat jos de pe cal, s-o stăvilească, iar eu m-am zorit să-mi primenesc obrazul. Morarul zăcea în mijlocul bucătăriei. Manuel s-a uitat la mine, a fost de ajuns o privire, totul s-a înfiripat în clipa aceea, când vieţile noastre au început să se schimbe, să ia calea celor câteva nopţi de dragoste care înseamnă viaţa noastră împreună şi care ne-au preschimbat în ceea ce suntem. Oi fi săgeata ori inima? Sau amândouă în acelaşi timp, la fel cu ceea ce a devenit el? Ce a devenit el, de fapt? Unde s-o fi aflând în clipa asta? Nu mai am, aşa cum am avut-o, după prima noastră despărţire, credinţa că trăieşte. Poate c-am rămas singură şi nu vreau s-o recunosc. Dar nu voi fi, nicicând, singură. Chiar departe unul de altul, chiar răzleţiţi, nimic în lume nu se poate pune între noi. Nici măcar timpul, care, trecând, nu face decât să scurteze distanţa, căci va urma întâlnirea ori moartea, asta e sigur şi înseamnă acelaşi lucru. Morăriţa a ieşit în prag, m-a văzut pe fereastră, fără îndoială, şi-mi face semn. Mâine voi împlini treizeci de ani. Ne dăm bineţe, ne îmbrăţişăm. Mai poartă semne din nebunia trecută ori pur şi simplu din durerea sa, în oboseala şovăitoare a privirilor ei, în strâmbătura care-i înţeapă necontenit buzele, de parc-ar fi mereu gata să izbucnească în plâns. Şi eu, dacă el nu se va întoarce, voi avea în curând chipul ăsta, înfăţişarea asta groaznică, între oameni, în câte zile mi-au rămas. Mă duce în fundul încăperii, lângă foc, de parc-ar vrea să se asigure că nimeni nu ne poate auzi.

„Nu ştii ce s-a-ntâmplat.”

„Nu.”

„A murit contele Santiago.”

„Nu se poate!”

„Ba da. Acum câteva zile. Abia ce-am aflat. Oamenii săi îl vor duce curând la castel. A fost rănit, pare-se. Şi-a dat sufletul pe drum, nu departe de aici. Contesa, sărmana de ea, îţi dai seama...”

Mă simt ca rănită de vestea asta, nu ştiu de ce, ca şi cum lumea cunoscută ar fi devenit mai mică şi mai săracă. N-o să se termine niciodată, Doamne, ai milă de tristeţea noastră, dă-ne puteri să ducem, cu inima deschisă, această prăbuşire în propriul nostru chin. „Am obosit, o să mă

aşez.” Morăriţa apropie un scăunel. Mă aşez şi scormonesc printre flăcări. Ea se uită la mine cam chiorâş.

„Asta-i soarta bărbaţilor.”

„Ce soartă?”

„Să moară aşa, de-un tăiş, departe de casă. Nici măcar morarii nu scapă. Ştii cine l-a omorât pe Sebastian al meu?”

„Maurii, mă gândesc. Era în ziua când...”

„Eulalio a fost, vecinul nostru. Mă voia pe mine.”

„Şi tu?”

„Eu îi zâmbisem, odată, fără să mă gândesc la nimic. M-a prins în braţe, în ziua când maurii ţi-au ucis bărbatul. Sebastian a intrat chiar atunci. Eulalio i-a înfipt un cuţit în burtă. Eu m-am ascuns sus şi nu m-a mai găsit.”

E-adevărat. Am rămas văduve în aceeaşi zi. O întreb:

„Ai habar ce s-a-ntâmplat cu Eulalio?”

„A luat-o către Mancha. Şi-a cumpărat un han.”

„Şi-a luat singur viaţa, cu pumnalul cu care l-a ucis pe Sebastian al tău. Iar acum, a venit rândul domnului conte. E ursita bărbaţilor, aşa cum spui.”

„L-ai văzut cu ochii tăi?”

„Mi-a povestit cineva.”

Vestea asta i-a luat o piatră mare de pe inimă. Nu încetase să-i fie frică de Eulalio ori poate să spere că se va întoarce. Speranţa asta s-a spulberat, dar şi teama că-l va revedea şi că va trebui să-i cedeze. E din nou liberă. Îşi face de lucru prin încăpere, cu mişcări de fetişcană. În vreme ce eu, prin această mărturisire, am îmbătrânit cu câţiva ani buni. Nu aşa se îngroapă morţii. Dar cum, atunci? Şi care morţi? Toţi morţii pe care tăişul sfârşeşte prin a-i găsi, punând capăt aşteptării nevestelor. Morăriţa nu mai are ce să aştepte, iată un câştig pentru ea. Bărbatul i-a murit în faţa ochilor, Eulalio, în faţa ochilor mei, ea va trebui să chibzuiască, să-şi continue singură drumul sau să-şi caute bărbat. Are o moară frumoasă. Contesa, la fel. Aşteptarea ei, în spatele ferestrei, s-a sfârşit. Numai eu sunt făcută pentru a aştepta fără liman. Dar asta nu are însemnătate. Sunt fericită cu ceea ce am, ceea ce nu se mai poate schimba. Într-o bună zi, vom porni din nou la drum. Nu ne desparte decât viaţa şi asta trece repede.

Soarele purpuriu se află în continuare în faţa noastră. Satelitul a trecut. A dispărut. Crepusculul abia reuşeşte să lumineze Pământul. Văzduhul pare a fi o apă adâncă, unde lumina nu ajunge decât din întâmplare. Zăresc

munţi, un întreg lanţ cenuşiu, care se sfarmă, apoi ne aşezăm pe alte ruine. Vocea numărul 1 pronunţă rar silabele numelui meu, apoi pe cele ale numelui lui Manuel, solemn. Îl privesc, neliniştită. Nu se poate! Cuvintele sunt limpezi. Nu avem dreptul să ne întoarcem. Suntem condamnaţi la exil pe Pământ. Dar asta înseamnă moartea! Manuel opreşte metronomul. Pare calm, ca de obicei. Ne aflăm în mijlocul unui spaţiu imens, plin de ruine, la poalele unui lanţ de munţi încă acoperiţi de schelete de arbori, pini înalţi, altădată verzi, deveniţi cenuşii, parc-ar fi daţi cu scrum. Totul s-a năruit pe Pământ, în afară de copaci, e ciudat să vezi aşa ceva, trunchiurile lor au încremenit în timp, în vreme ce clădirile oamenilor s-au ruinat, ca absorbite de vidul lor interior. Aici a fost un palat ori o mănăstire. Zidurile sunt groase, iar conturul ansamblului, perfect vizibil, trebuie că a adăpostit orgolii fără număr. Mă uit înspre apus, acolo unde se termina pădurea şi începeau cele din urmă culmi şi simt că ating cu mâinile şi cu picioarele mele acei pereţi şi acele pietre atât de îndepărtate. Praful care acoperă vârfurile mi se pare deodată alb şi suav, aidoma unei zăpezi aşternute de curând. Ne oprim. E ca şi cum sculptura din cimitirul Montparnasse s-ar fi îndepărtat în timp, încă şi mai mult, cu milenii în urmă, redusă de patina anilor la ceea ce fusese piatra înainte de a deveni o sculptură. Nu-s decât două blocuri de granit, în mijlocul unui spaţiu pustiu, o curte a vechiului castel ori a fostei mănăstiri, pare-se, dar pietrele acestea, atât de lipsite de orice intenţie artistică, exprimă într-un mod uluitor aceeaşi bucurie de a iubi, aceeaşi tragedie în plin elan realizator. E un fel de mişcare, produsă de propria lor voinţă, care încearcă să le apropie şi mai mult şi să le contopească, într-o singură existenţă ori esenţă, nu ştiu cum să mă exprim mai bine. Şi ştiu că una din aceste pietre sunt eu şi n-am habar, în clipa asta, dacă suntem morţi sau vii. „Ce se va întâmpla cu noi?”

Totul s-a petrecut foarte repede. „Trăiţi în păcat”, mi-a spus Părintele. „Ne vom căsători în curând”, i-am răspuns, „Îl iubeşti, într-adevăr?” Ce vorbe deşarte! „Da, părinte.” Un fel de fulger păru să-i străbată ochii mici, brusc înecaţi în lacrimi. Lacrimi de ce? Poate de înţelegere. De milă pentru mine ori pentru amândoi. „Şi Dumnezeu îl iubeşte”, murmură el. „Dumnezeu îi iubeşte pe toţi oamenii, părinte.” Nu se mai uita la mine. „Da, dar El îl iubeşte pe Manuel într-un mod aparte. Ar putea fi un om al lui Dumnezeu, L-ar putea sluji mai bine decât o face acum.” Eram cotropită de acele cuvinte, dar ştiam că nimic pe lume nu mă putea sili să renunţ la el.

„Ar putea-o face, fără mine?” Nu mi-a răspuns. Aşadar, asta era. „Şi eu? Nu vă este milă de mine?” Oare cum se smulsese părintele Xavier vieţii trupeşti şi de ce? „Mi-e milă de amândoi, copila mea. De asta nu spun nimic, nu fac nimic. Nu mai depinde de mine. Pricepi?” Înţelegeam, în sfârşit, ce trebuia să se petreacă, zi şi noapte, în sufletul lui Manuel. Şi am luat o hotărâre, singura pe care o puteam lua la vremea aceea. Ieşind de la părintele Xavier, găsisem un leac, cel mai bine-venit. Eram gata să lupt, după exemplul lui Dumnezeu şi al oamenilor şi al tuturor celorlalte fiinţe vii, să lupt pentru viaţa mea, vreau să spun, pentru a-l păstra pe Manuel. Singură împotriva tuturor celor ce voiau să mi-l smulgă. Se cerea să-mi pornesc recucerirea, să ştiu să fiu mai ademenitoare decât celelalte ispite, să înlătur orice altă dorinţă a lui, să-l bântui întru totul, să-l am numai al meu. Ba chiar să-l pierd şi să-l distrug, pentru ca ceilalţi să nu-l mai poată atinge, nici folosi pentru scopurile lor. Eram puternică şi armele mele sclipeau ca cel mai bun oţel, ca sângele cel mai proaspăt. Toţi bătrânii aceia... În acea noapte, l-am lăsat să doarmă. După ce s-a trezit, l-am înlănţuit cu braţele şi ne-am pomenit iar în necuprinsul nostru miraculos, în care zburam printre stele, contopiţi într-o unică aripă în mişcare. Sus de tot, era un fel de stea albă, înspre care ne îndreptam, care părea ba că se apropie, ba că se îndepărtează de noi, cu aceeaşi viteză fulgerătoare. Râdea, plângea, mă adora în genunchi. Cei cinci ani care ne fuseseră furaţi dispăreau astfel, sub sărutările noastre şi se prăbuşeau sub ţipetele noastre de bucurie, aidoma unor stânci putrede. Se deschisese o uşă, în faţa noastră şi numai noi îi puteam trece pragul.

„Vrei să rămâi la mine, la cină?”, mă întrebă morăriţa.

„Mă duc la contesă”, zic, ca să zic ceva.

Abia o aud. Sunt cu totul cufundată în acea amintire. Du-te, morăriţă nenorocită. Dă-te-ncolo. Lasă-mă să-mi aduc aminte. E ca un fel de fierbinţeală, ori de boală rea. O să cad leşinată. O să chiui de bucurie. E atât de bine în străfundul acelei amintiri. O zi şi o noapte, poate două, au trecut aşa. Eram ca vrăjiţi. Căzusem în propria-mi capcană şi era atât de minunat s-o recunosc. Era la prânz. Am ieşit din oraş, pe la Medina Azahara, înspre coline, unde bătrâna Zahira avea o căruţă şi o livadă. Ne dăduse cheia. El, călare, eu, pe catârca mea, înveşmântaţi amândoi ca maurii, aidoma unor stafii. Se auzea trapul în lumina gălbuie care desperechea smochinii şi, era să zic, viile, dar nu erau vii, căci vinul e oprit în regiunile de-aici. Ba da,

erau, pentru bucuria fără păcat a strugurilor. Acei mici sfinţi, care-l doreau toţi pe Manuel al meu, creştinul şi maurul, uniţi în ura lor împotriva mea... Eram hotărâtă să-i smulg, chiar în acea noapte, o promisiune. Să lăsăm în urmă totul, oraşul şi pe sfinţi şi să ne ducem în ţinuturile răcoroase din nord, să ne întoarcem la Consuegra, să ne despărţim de toate acele săbii şi de înţelepciunile acelea şi să ne facem o viaţă a noastră, în afara primejdiilor. Întrebând, în stânga şi în dreapta, am descoperit căsuţa, ascunsă în spatele copacilor, o căsuţă albă, ce mirosea a mere. Erau peste tot, pe rafturi şi pe masă, ba chiar pe jos, mere domneşti şi gutui, ce răsfrângeau raze într-o lumină densă, aidoma luminilor aprinse de la aceeaşi flacără nemişcată şi înmiresmată. Ne-am petrecut după-amiaza în livadă, culegând cele câteva smochine vineţii rămase printre ultimele frunze, zbârcite şi dulci şi struguri roşii, cu boabe uriaşe, pline de apă, începute de viespi. Pământul de sub frunzele căzute, îl simt şi acum sub tălpi, devenise prăfos, în urma secetei nesfârşite, fărâmicios şi fin ca făina. Te durea să-l priveşti. N-aş şti să spun de ce. Un pământ cenuşiu, ce se crăpase pe alocuri, de parcă toate aveau să se sfârşească în curând. La capătul livezii, se afla o scară fixă, ce cuprindea trunchiul unui nuc bătrân, care găzduia în vârf, sus de tot, un loc de pândă, făcut din scânduri, unde abia de era loc pentru doi, chiar îmbrăţişaţi şi de unde se putea privi valea, cu oraşul în stânga şi cu mormanul alb, lucitor, de marmură, al palatului califilor, construit spre a pune în valoare graţiile unei soţii vestite şi frumoase, mai puţin frumoasă ca mine şi, fără îndoială, mai puţin fericită. Nu era pe măsura noastră. Acea frumuseţe din basme, acele minarete atât de fine, care tulburau spaţiul, acea marmură albă, acea bogăţie, prea catifelată şi prea aurită, ne obligau să ne întoarcem la simplitatea desăvârşită a iubirii noastre. Mie îmi plăceau morile din Consuegra şi castelul său viguros şi mânios şi şfichiuirea vântului de iarnă şi coastele fără migdali, unde nu mai cresc decât rămurelele albăstrii de cimbru cu parfum de sfinţenie. Se lăsase o tăcere, peste toate acelea, ca un linţoliu. Şi pe urmă, s-a lăsat iar noaptea, în casa albă, printre mere şi gutui, pe culcuşul acoperit cu blăniţe de capră, ultima noastră noapte, la fel de adâncă şi caldă ca prima, aceea din moara pe care mi-o amintesc în clipa asta, unde totul se întâmplă, nu în viaţa aievea a lucrurilor, ci în umbra amintirii care mă bântuie. Mai adormeam, din vreme-n vreme. Nu-i spusesem o iotă despre planul ce-l aveam. Dar îl simţeam al meu, înlănţuit de mine, fără primejdia de a-l pierde şi-aveam poftă să râd, în noaptea lină.

Luptasem mult, dar câştigasem bătălia. Se spulberase teama dinlăuntrul meu, dăinuia numai fericirea, care mă face şi în zi de azi să freamăt de la creştet până-n tălpi, ivindu-se de atât de departe şi rămasă neştirbită. Când pleoapa se lăsa, chiar înainte să alunec în somn adânc, vedeam pământul cenuşiu şi prăfos, ascuns sub frunzişul toamnei, crăpat şi ameninţător, de parc-ar fi stat să se deschidă şi să ne înghită, cu case şi cu meri cu tot. Deschideam ochii, să alung acea viziune nătângă, apoi cădeam iar pradă somnului fără vise. Eram doborâţi de oboseală. De ce există o urmare, Doamne, de ce să nu fi uitat ceea ce s-a întâmplat după somn?

„Morăriţo, dă-mi să beau ceva. Un pahar cu vin, ori n-ai aşa ceva? Mi-e foame şi sete. Fă repede. Hai mâine, la prânz, să mâncăm împreună. O să am miel şi potârnichi. Îţi plac potârnichile, parc-aşa-mi amintesc.”

Îmi amintesc, da. Aducea cu horcăitul unui animal care se sugruma şi lovea undeva, în uşa dinspre livadă, parcă. Manuel dormea. Trebuia să merg, să văd, în ciuda groazei care-mi strângea măruntaiele ca-ntr-un cleşte. Iar trebuia să dau peste sânge, ori cine ştie ce altă grozăvenie. Nu mai doream aşa ceva. Cu tălpile goale, m-am furişat afară, în gloria născândă a zorilor şi am înaintat prin praful cenuşiu şi jilav de rouă, printre frunzele smochinilor cu ramuri lucitoare, ca osemintele. Soarele nu se ivise încă şi lumina ce învăluia lumea avea licăriri cenuşii, ca ramurile şi ca praful acela îngrozitor, pe care nu voi izbuti nicicând să-l alung din minte. O lumină de sfârşit al lumii. Eram ca înecată în ea. Nu se vedea nimic pe drum. Casa era prima din sat. Înaintam. Nu se mai auzea horcăitul, răul îşi văzuse, poate, de drum, aşa că mi-am luat inima-n dinţi şi-am deschis uşa. Trupul s-a prăbuşit la picioarele mele, ca un morman pe care nu-l oprise decât greutatea uşii închise. Un maur rănit. Avea capul crăpat de o lovitură de sabie şi umerii şiroitori de sânge şi ochii îngrozitor de holbaţi. Şi-am înţeles. Pierdusem. Manuel era în spatele meu şi se uita în altă parte, de parcă n-aş fi fost acolo. Pământul sugea lacom sângele mortului şi nişte voci se ridicau în depărtare, acele voci ce-mi erau cunoscute, care ne învăluiseră de la începuturi şi care erau semnul întâlnirilor şi despărţirilor noastre. Vocile războiului, ce izbucnise iar între fraţii noştri, oamenii. Războiul fără liman, care din nou se strecura între noi.

„Ce-o să se întâmple cu noi?”

„Uită-te. Mă mai cunoşti?”

Cealaltă piatră, cea pe care mi-o arată cu mâna, îi seamănă, într-adevăr. Văzute din spate ori din faţă, cele două blocuri par a fi unul singur. Această vale, la poalele munţilor, este de o blândeţe absolută, curge aidoma unei pânze de ape cenuşii, înspre câmpia ce-o aşteaptă, într-un gest orizontal de întâmpinare. Mă văd mergând printre pini, îmbrăcată cu alb, apoi cu negru, speriată la culme, dar fericită, în acelaşi timp. Aici vom trăi, aşadar, pe viitor? Va trebui să găsim o galerie în stâncă, să ne ducă, dincolo de scorii, înspre nucleul încă viu al Pământului, o grotă, în adâncul viscerelor prăfoase, unde să ne putem încălzi, să găsim hrană, vreun izvor de apă, curgând încă, zăpadă topită, ramuri de cimbru, ca să continuăm să trăim. Căci niciodată n-am fost atât de fericiţi. Poate pentru că despărţirea nu mai este posibilă.

„Nu te teme. Nu ne pot face nimic. Nimeni nu ne mai poate despărţi. Toate aşteptările vor lua sfârşit în curând. Pe veci.”

Nu l-am văzut nicicând atât de sigur de el, atât de frumos, în această certitudine. Îmi vine să-i spun o seamă de lucruri, să-i amintesc... Dar la ce bun? Doar îşi aminteşte şi el toate piedicile şi toată fericirea pe care am trăit-o împreună. Aud foşnetul unei aripi ce trece. Foarte departe, pe cer, zăresc o stea imensă, nu un satelit, foarte vizibilă, în pofida soarelui. E mai micuţă ca o lună, dar mai luminoasă. Acest punct mare şi strălucitor pare să se apropie. Nu ştiu de ce, îmi vine să plâng de fericire. Manuel mă ia de mână şi ne îndepărtăm din nou, ridicându-ne în văzduh, pentru a ne aşeza pe o creastă de stâncă, ce desparte două văi lipsite de ruine. „Aici e locul”, zice Manuel, ca şi cum, în sfârşit, am fi ajuns.

Asta era. Ai noştri, creştinii, dăduseră atacul chiar în noaptea asta, dinspre apus şi bărbatul prăbuşit la picioarele mele era doar prima victimă a ceea ce urma să se dezlănţuie. Ne-am năpustit îndată spre uşă, în galop. Dar îmi amintesc, înainte să plecăm, am aruncat un cearşaf peste trupul neînsufleţit al soldatului şi Manuel, din şa, mi-a strigat: „Nu aşa se îngroapă morţii.” La ce bun să mi-o spună? O ştiam, tot aşa de bine ca şi el. Îşi arăta, în felul ăsta, dezacordul, separarea. Ne zoream înspre bătrânii lui, pe care trebuia să-i pună la adăpost şi pe care îl făcusem să-i uite preţ de două sau trei zile, plus câteva nopţi. M-a părăsit în faţa casei Zahirei, unde urma să vină după mine.

„Hai să vezi.”

Mă ridic, mă apropii de uşa deschisă înspre drum, înspre castel, înspre cerul de deasupra văii.

„Ce e?”

Morăriţa îşi face semnul crucii. Mi-l fac şi eu. Şi deodată, ca îmboldită de cuvinte foarte limpezi, care-mi ordonau să ies, mă năpustesc pe drum, în faţa cortegiului care înaintează înspre podeţ. Alerg prin pietrişul alunecos şi, ajunsă jos, la intrare, deasupra căreia flutură o flamură neagră, mă opresc. Ascunsă în spatele oamenilor, veniţi de pe la alte mori să asiste la ceremonie, îi privesc pe cei patru cai înhămaţi la carul ale cărui roţi saltă greoi pe pietre. Când caii o iau pe pod, văd sau ghicesc sicriul, sub linţoliul negru prăfuit deja şi sub aurul dantelelor în relief. Nicio voce vie. Doar zgomotul de copite obosite, de scârţâit de roţi şi de arme. Câţiva cavaleri vin în urma carului. Dar între caii lor şi mort se află un călugăr. Un templier, cu crucea albă, însemnată desluşit pe sutană. E pe jos şi înaintează cu paşi grăbiţi, fruntea îmbrobonită dezvăluindu-l ca pe unul ce umblă de ceasuri aşa, fără să-şi dea seama, cu barba neagră, încărunţită de praful andaluz şi castilian, dar şi de ani. Vreau să deschid gura, dar n-am glas. Manuel, Manuel, opreşte-te! Din fericire, nimeni nu m-a putut auzi. Dispare, ascuns de înălţimea cailor şi a cavalerilor, care se afundă acum sub bolta porţii principale. Asta-i tot. Morarii se întorc la morile lor, drumul rămâne pustiu, se va lăsa în curând seara, se aprind lumini în vale, zgomote îndepărtate ajung până la mine, copite nestăpânite lovesc pavajul din curtea de onoare, în interiorul castelului, voci, clinchete ce par să însoţească vaietul domol, ce nu mai conteneşte, al contesei. Totul este atât de limpede în lumina asfinţitului, atât de sfâşietor şi de neclintit. „Hai, zice morăriţa. Pari bolnavă. Ce ai?” O luăm către moară, cu paşi mărunţei, de bătrâne şi de văduve. Nu mai e nimic de aşteptat. Mai apoi, îmi schimb gândurile, cuprinsă parcă de o speranţă fără noimă. E musai să mă-ntorc acasă. Să aştept. Să lupt. Să continui. Din moment ce suntem amândoi în viaţă, ultimul cuvânt n-a fost spus. Şi mă avânt, pe drumul care coboară înspre sat, în vreme ce morăriţa mă strigă, cu vocea ei de pasăre prevestitoare de năpastă:

„Blanca! Blanca!”

Îi strig numele pe drumul pustiu, numele său, care se înlănţuie astfel cu al meu în aerul serii, de atunci şi până-n clipa de faţă. Atât mai rămâne din noi, în mijlocul morţii celorlalţi.

Locuiam la antipozi şi nu-l cunoşteam în vremea aceea. Auzisem vorbindu-se de el ca de un rebel, era numit „Moştenitorul Pământului îndepărtat”, nu ştiam de ce, am aflat mai târziu. Şi „Ultimul”, căci nu mai exista un altul. În acea zi mă aflam printre Stâncile Pictate, nu departe de oraş, când meteoriţii au apărut brusc, sfărâmându-se în acea regiune. Parc-ar fi fost explozii. Să fi fost meteoriţi ori bombe lansate împotriva noastră de alte fiinţe, care locuiau alte Lăcaşuri? Cum puteam şti? Trăiam în minciună. Poate că erau meteoriţi. Te îndoiai de orice. Oraşul ardea în urma mea, în vreme ce alergam ca o nebună printre culorile absurde ale Stâncilor Pictate, care deveneau din ce în ce mai incolore, pe măsură ce focul le aducea la incandescenţă, iar flăcările, aidoma unor limbi sau unor şerpi, traversau aerul şuierând. N-aveam decât o scăpare: să fug de partea cealaltă a râului, să-l trec, să caut adăpost pe malul opus. La ce bun să te salvezi şi să te pui la adăpost? nu încetam să-mi repet. Dar continuam să alerg printre flăcări şi printre întrebări. Îmi plăcea goana asta, care nu se putea să nu aibă un scop. Copaci, în urma mea, se prăbuşeau gemând, ca nişte fiinţe şi cerul se acoperea cu scântei şi cu fum, ca în vremea de odinioară, când era război şi duşmanul pătrundea într-un oraş şi sărmanii oameni încercau să se salveze, urmăriţi de cotropitorul căruia ii plăcea să taie capete. Dar flăcările alergau la fel de repede ca mine. Şi râul era încă departe. Metronomul mi se stricase. Pierdusem orice contact cu Centrul, nu mai aveam nicio undă, fugeam ca un animal hăituit, cuprins de panică. S-a întâmplat în clipa în care o flacără mi-a muşcat călcâiul... M-a cuprins, m-a sprijinit, m-a trecut râul. Flăcările duşmănoase veneau să latre la malul apei, aidoma unor câini stacojii, se retrăgeau, veneau iar la atac. Pârjolul continuă toată noaptea. S-a căsătorit cu mine în ziua următoare, în alt oraş, căci dintr-al nostru se-alesese praful. În ziua în care Sfatul înţelepţilor a decis să raţioneze Timpul, căci oamenii cam abuzau de el, Manuel se arătă în mijlocul Agorei şi ţinu un discurs care l-a făcut celebru în toate Lăcaşurile, protestând vehement împotriva acelei măsuri. Timpul nu este lucrarea noastră, cum ar fi o pâine ori o cămaşă, nu avem aşadar dreptul să dispunem de el după bunul nostru plac. Conform căror criterii? Cui mai mult, cui mai puţin? Un Timp egal, la ce bun? Vreme de-un an, am fost trimişi la Polul Sud, într-o insulă aproape pustie, unde primăvara aprindea flori printre stânci, aidoma unor lumânărele multicolore, unduind în adierea vântului. Nu era cald decât la soare, la vremea amiezii. Locuiam într-o colibă, ocrotită de frigul aprig prin nişte

blocuri de gheaţă. El preda logosofia, celor din nord, într-o şcoală, unde eram supravegheaţi zi şi noapte, pentru ca Manuel să nu-şi poată face adepţi şi discipoli. Ieri, în cele din urmă, ne-au trimis pe Pământ. Pentru câteva ore, mă gândeam eu, ca să-l sperie şi să-l oblige să le respecte legile. S-au debarasat, aşadar, de el şi de mine, soţia lui, vinovată de a consimţi să-l iubesc. Mă învăţase rugăciuni de demult şi îmi citise Noul Testament, carte interzisă şi al cărei text actual nu mai are nimic în comun cu cel autentic, refăcut de mai multe ori, în aşa fel încât Crucificatul să apară drept o fiinţă ştearsă şi problematică, înlocuit de alţi Mântuitori, mai recenţi, strămoşi direcţi ai celor mai influenţi membri din Sfatul înţelepţilor. Deoarece aparţineam sectei creştinilor, singura care poate fi persecutată, pentru că se îndârjeşte să nu recunoască decât existenţa unui singur Fiu al lui Dumnezeu, ne-au trimis ici şi colo, după cum sunau sentinţele, şi n-am avut nicicând un cămin stabil. Căminul nostru este în noi, aşadar pretutindeni, spune Manuel şi are dreptate. Suntem fericiţi, locuitori ai convingerii noastre şi ai iubirii noastre. Ei nu mai ştiu ce înseamnă iubirea, nu mai cunosc bucuria de a nu avea nimic, în afară de acea mulţumire care maturează sufletul în interiorul trupurilor, aidoma unei alune. Ne aflăm chiar în faţa unui donjon, abia conturat, după ce atâtea pietre şi stânci s-au prăbuşit. Nu e prima oară când o s-o luăm de la capăt. Glasul totuşi a fost foarte limpede. Manuel a căutat mult prea adesea să trăiască după placul lui, într-o lume care ignoră straniul şi excepţia, pentru că se teme de ele, s-a străduit prea adesea să schimbe numele Lăcaşurilor, să aducă la cunoştinţă povestea unui singur Răstignit, să-i contrazică pe falşii profeţi. Vor întrerupe, dacă n-au şi făcut-o deja, unda care ne leagă de lăcaşul nostru. Arunc o privire pe metronom. Nu mai dă semne de viaţă. Luminiţa sa verde s-a stins. Am fost despărţiţi, izolaţi în ceea ce am devenit, de când ne cunoaştem, exilaţi pe Pământul lipsit de viaţă, fostul Lăcaş, căminul originar al oamenilor, locul primar, de unde au pornit într-o zi să cucerească spaţiul ca şi ei, în expansiune. Aşa trebuia să se întâmple. Suntem împreună. Restul nu înseamnă nimic. Au avut, cel puţin, acest frumos gest final. Ne-ar fi putut despărţi, ceea ce vrea să spună, de fapt, că suntem periculoşi în aceeaşi măsură. O nouă aventură îşi croieşte făgaş, nu am nicio îndoială, poate ultima, aceea pe care o aştept de atâta amar de vreme. În faţa mea, piscul cel mai înalt, cel mai din faţă al crestei, îmi apare la început ca o explozie de roci, abia pe urmă îmi dau seama că se află acolo o altă

rămăşiţă ilustră, a unui castel, desigur, căci ceea ce luasem adineauri drept un donjon chiar este unul şi încă destul de uşor de recunoscut. Donjonul-tată, cad în spatele nostru mai este un şir întreg, număr vreo douăsprezece, chircite, nişte tronsoane de turnuri presărate pe toată lungimea crestei şi care par să se mişte în lumina care palpită. „Mori”, zice Manuel. E-adevărat, le-aş fi recunoscut. Se înlănţuie, una după alta, la fel de vii ca nişte portrete, povestindu-şi fiecare istoria, în atmosfera fabuloasă, care le înconjoară. În clipa în care adăstăm în faţa castelului – cineva a trecut într-o zi pe podul suspendat şi paşii săi îmi răsună încă în memorie –, marele punct alb se află chiar deasupra capetelor noastre. Se face mult mai cald, de jur-împrejur, dărâmăturile care formează castelul sunt izbite în plin de această căldură uitată şi o reflectă până la noi, de parc-ar fi o vatră. Ruinele se încing şi astrul continuă să coboare. Aerul e atât de luminos, încât zăresc clar linia sinuoasă a munţilor îndepărtaţi şi fosta albie a râului cu nume amarnic şi culoarea cenuşie a ţărânei, care începe să se umfle pe alocuri, ca împinsă din interior de nişte soboli nevăzuţi deocamdată, dar care se vor arăta în curând. Să fie oare viaţa, din nou, adusă nouă de astrul neaşteptat, care se întinde în atmosferă, începând să semene cu un nor luminos, apoi cu un înger, ale cărui aripi vor împânzi toată întinderea cerului? Lumina pe care o răspândeşte va fecunda, poate, pântecele fără viaţă al Pământului. Aduce cu ultima literă a unui alfabet străvechi.

„Va fi ultima încercare”, îmi spune Manuel.

Şi cădem în genunchi, în vreme ce Pământul înconjurător lasă să se ivească, din măruntaiele sale, morţii din care este plămădit şi care se întorc la viaţă, sub lumina îngerului. Dealuri şi văi au devenit un furnicar uriaş, în timp ce alţi morţi, din nou vii, pentru această zi a Judecăţii, înţeasă cerul, coborând asemenea unei zăpezi, abandonând cele mai înalte Lăcaşuri, care se apropie de vechiul nucleu şi formează din nou germenul primordial, strânşi laolaltă aici de ivirea ultimei litere a sistemului. „Blanca”, şopteşte Manuel şi nu ştiu dacă pe mine mă cheamă sau această lumină care a purtat întotdeauna numele meu. Şi văzduhul se pătrunde de chipuri cunoscute şi de mireasma unei ierburi sălbatice, care mi-a însoţit mereu începuturile.

Dar nu conteni să te uiţi pe fereastră şi vei găsi timpul deasupra şi dedesubtul priveliştii acoperite de nea, cum e o linie care separă pădurea de câmpie, copacii din margine de cei care se găsesc mai încolo, firele de iarbă de grăunţele toamnei şi aşa mai departe. Eu privesc şi sunt privit la rândul

meu şi celălalt tot aşa. Blanca, salvează-mă. Mă aflu deja sus şi jos, mă formez în tine aidoma unui embrion în matrice, dar sunt, de asemenea, stăpânul lumii, finitul care aleargă înspre ceea ce ar dori să fie. Cresc înspre ultima mea naştere, care ţine, deja, de trecut.